BIBLIA
COMPLUTENSE
TOMO I
PENTATEUCO

4802
588 f

© Biblioteca Nacional de España

© Biblioteca Nacional de España

© Biblioteca Nacional de España

De la Vanda

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri ꝛ pauli ter quinqꝫ dierum.
Namqꝫ instrumẽtum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinqꝫ receptat vtrunqꝫ.

Vetus testamentũ multiplici lingua nũc
primo impressum. Et imprimis
Pentateuchus Hebraico Gre-
co atqꝫ Chaldaico idioma-
te. Adiũcta vnicuiqꝫ sua
latina interpreta-
tione.

© Biblioteca Nacional de España

© Biblioteca Nacional de España

Ad sanctissimum ac clemētissimum dominum

nostrum. D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem Maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D. F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorū Castellæ Archicācellarii &c. in libros veteris ac noui testamēti multiplici lingua impressos.

Prologus.

Ulta sunt beatissime Pater: quæ ad excudendas impressoriis formis originales sacræ scripturæ linguas nos incitarūt. Atq; hæc imprimis. Q cum vniuscuiusq; idiomatis suæ sint verborum proprietates: quarum totam vim non possit quamtumlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: per quam os domini locutum est. Cuius littera q̄uis ex se mortua sit & uelut caro: quæ non prodest quicq̄ (Nam spiritus est qui viuificat) quia tamen Christus verborum figuris velatus intra eius vterum manet inclusus: nō dubium: quin tam admiranda sit fæcunditate repleta: tam exuberāti mysteriorū copia cumulata: ut cum plena semper sit & redundās: flumina de ventre eius fluāt aquæ viuæ: vnde hi quibus datum est reuelata facie gloriā dñi speculari: vt in eādē imaginem trāsformentur: possint assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cum nulla dictio nulla litterarum connexio esse possit: ex qua non emergant & veluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cum non possit eruditissimus quisq; interpres nisi vnicū explicare: necesse est vt post interpretationem maneat adhuc scriptura grauida: variisq; ac sublimibus intelligentiis plena: quæ nequeant aliunde q̄ ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q̄ vbicūq; latinorum codicum varietas est: aut deprauatæ lectionis suspitio (id quod librariorū imperitia simul & negligentia frequentissime accidere videmus) ad primam scripturæ originem recurrēdum est: sicut beatus Hieronymus & Augustinus ac cæteri ecclesiastici tractatores admonent: ita ut librorū Veteris testamēti syncerita ex Hebraica veritate: Noui autē ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in promptu haberet quicūq; diuinarū litterarū studiosus: posset q̄ non solis riuulis esse contētus: sed ex ipso fonte salientis aquæ in vitam æternā sitim pectoris extinguere: iussimus archetypas sacræ scripturæ linguas cum adiunctis variarū linguarū translationibus impressioni mandari Sāctitatis tuæ nomini dedicādas. Atq; imprimis Nouū testamentum Græco Latinoq; sermone excudēdum curauimus simul cum Lexico Græcarum omnium dictionum: quæ possunt in eo legentibus occurrere: vt his quoq; qui nō integram linguæ cognitionem adepti sunt pro viribus consuleremus. Deinde vero anteq̄ Vetus testamentum aggrederemur: Dictionarium præmisimus Hebraicorum Chaldaicorumq; totius uetеris instrumēti vocabulorum. Vbi non trū multiplex significatio cuiusq; dictionis exprimitur: sed (quod studiosis vtilissimū fore credimus) locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniū citatur. Rursus: cum nō solus litteræ occidentis cortex sed introrsus latitans spiritus viuificantis nucleus maxime sit a studioso diuinæ scripturæ requirendus: atq; huius præcipua pars ex propriorū nominū interpretatione depēdeat: quorū ab æterno præuisa impositio incredibilē opē affert ad propalādos spirituales abstrusosq; sensus & detegēda arcana mysteria: quæ sub ipso litteralis textus vmbraculo spiritus sanctus velauit: Idcirco interpretationes propriorū nominum a viris linguarū peritia præcellētibus maxima diligētia iussimus elucubrari: & secūdum Alphabeticā seriē dispositas Dictionario adiungi. Quibus succedit legendorū Hebræorū characterū instructio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex pluribus receptæ fidei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normā reducta. Quibus omnibus ueluti p̄ præludio ita peractis: ad excussionem diuersarum veteris testamēti linguarum nos conuertimus: adiicientes etiam singulis earum suam latinam translationē. Qua in re id aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximam laboris nostri partem in eo præcipue fuisse versatā: vt & virorū in linguarum cognitione eminentissimorum opera vteremur: & castigatissima omni ex parte vetustissimaq; exēplaria pro archetypis haberemus: quorū quidē tā Hebræorū q̄ Græcorū ac latinorū multiplicē copiā variis ex locis nō sine summo labore cōquisiuimus. Atq; ex ipsis quidē Græca Sanctitati tuæ debemus: qui ex ista apostolica Bibliotheca antiquissimos tum Veteris tum Noui testamēti codices perq̄ humane ad nos misisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerunt adiumēto. Consumata itaq; excussione Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiam Hebraico Chaldaicoq; Dictionario: cui adiūcta est Grammatica cum nominum propriorum interpretationibus. Absolutis præterea annotationibus differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra nō omnino absolutas edidisset: eas nos per viros linguarum peritissimos multis in locis addi fecimus. Tandē diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nūc ad Sanctitatem tuam mittimus. Nam cui potius vniuersæ vigiliæ nostræ dicandæ sunt: q̄ Apostolicæ isti sedi: cui omnia debemus? Aut quis libentius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q̄ sacer Christi vicarius? Accipiat igitur Sanctitas tua læta fronte munusculum: quod in domini gazophylatium offerimus: vt incipiant diuinarum litterarū studia hactenus intermortua nūc tandē reuiuiscere. Obsecramus autē Beatitudinē tuam enixissime: vt libros hosce: qui nunc se sacris istis vestigiis supplices aduoluūt: examines: & ad seuerissimi iuditii tui censurā reuoces: vt si Christianæ reip. vtiles fore videbuntur: editionis beneficium a Sanctitate tua recipiant. Nā eos nos hucusq; continuimus: sacrum istū Apostolici fastigii oraculum consulturi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nūc ad instruendum de operis artificio lectorem conuertimur.

© Biblioteca Nacional de España

Prologus.

Ad lectorem. De his que ad lectionem Veteris testamenti diuersis linguis nunc primum impressi: sunt prænotanda.

Vt intelligas studiose Lector modum & ordinem: quem in hac veteris testamēti impressione seruauimus: ac inde possis hoc libro facile vti: nonnullorum teadmonitū prius esse oportet. Imprimis igitur id est præmittendum: ꝙ cum vetus testamentum a sacris doctoribus trifariam diuidatur: hoc est in legem: quam Pentateuchum appellant: & in libros deinde Agiographos: ac demum in eos qui dicuntur Prophetales: in his omnibus nō est idem numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidem triplicem linguam habet: Hebraicam uidelicet Chaldaicam & Græcam: quas imprimendas iussimus cum aliis tribus latinis interpretationibus iuxta correspōdētibus: ita vt Hebraicæ veritati respōdeat latina beati Hieronymi trāslatio: Chaldaicæ vero alia latina fere de verbo ad verbū a viris eius linguæ peritissimis elaborata: Græcæ aūt septuaginta interpretū editioni interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excudūtur: hoc est Hebræa & Græca cum aliis duabus latinis translationibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris præterq̄ in Pentateucho corrupta est aliquibus in locis: & fabulis meriscꝫ Thalmudistarum nugis conspersa: indigna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis vbi integra est littera & incorrupta: mirū in modum fauet Christianæ religioni: Idcirco reliquos libros totius Veteris testamenti e Chaldaica lingua in latinam verti fecimus: & diligentissime cum sua latina traductione conscriptos in publica Complutensis nostræ Vniuersitatis Bibliotheca reponi. At vero libri extra canonē: quos Ecclesia potius ad ædificationem populi: q̄ ad auctoritatem ecclesiasticorum dogmatum confirmandam recipit: Græcam tm̄ habent scripturam: sed cum duplici latina interpretatione: altera beati Hieronymi: altera interlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autem de numero linguarum huius libri oportuit in vniuersum prælibasse. Nunc de modo quo linguas Pentateuchi in libro ipso disposuimus: breuibus agendū est. Primum itaqꝫ aperto codice duæ se tibi chartarū facies hinc & inde offerent: quarum vnaquæq3 tres præcipuas colūnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginem exteriorē sita est: Hebraicam continet veritatē. Quæ vero interiori margini adhæret: Græca est septuaginta interpretū editio: cui superponitur latina interlinearis traductio de verbo ad verbum. Mediam aūt inter has latinā beati Hieronymi translationē velut inter Synagogam & Oriētalem Ecclesiam posuimus: tanq̄ duos hinc & inde latrones medium autē Iesum hoc est Romanam siue latinā Ecclesiam collocātes. Hæc enim sola supra firmam petram ædificata (reliquis a recta Scripturæ intelligentia quādoq3 deuiātibus) immobilis semper in veritate permansit. His præterea tribus colūnis duæ aliæ minores columellæ in calce paginæ supponuntur. Quarum altera latior Chaldaicam continet scripturam: altera angustior latinam eius interpretationem. Disponūtur vero columnæ ipsæ hoc modo: vt singulis lineis Hebraicis correspondeant binæ lineæ latinæ e regione: hoc tamē semper obseruato: vt omnes quinq3 columnæ tam in principio q̄ in fine cōsentiant: nisi vbi loci angustia nō patitur: quod rarissime deprehendes. Deinde quia institutum nostrum est: non solum his consulere: qui absolutā linguarum peritiam sunt assecuti: sed his etiam opem ferre: qui parum in eis profecerunt: vtriscꝫ em̄ debitores sumus: neminēq3 esse cupimus: quem peregrinorum idiomatum difficultas absterreat a diuinorum librorum penetralibus adeundis. Idcirco vt Hebraicas dictiones facile possit quicunq3 distinguere: & suam latinā interpretationē cuiq3 assignare: inter singulas dictiones Hebraicas superponūtur minutæ litterulæ latinæ Alphabetico ordine procedentes: quibus cōsimiles aliæ in latina proxima colūna correspōdent: vt per similitudinem litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referenda. Quādo vero interpres per circūlocutionem pluribus dictionibus vnicam interpretatur: aut e diuerso vnica dictione plures amplectitur: tunc vnica litterula toti circūlocutioni vel etiā cōpendio deseruiet. Ex his præterea litterulis nonnullas reperies: quibus tenue punctū subscribitur hoc modo: Quod quidem punctum designat: vel dictionē Hebraicam subiacentem multiplicem esse & æquiuocam: ac proinde reconditum aliquod secretæ intelligentiæ mysterium claudere: quod possit facile consulto Dictionario a perspicacib9 mētibus inuestigari: vel denotat saltē: ipsam eius significationē in latina colūna positā potius translatitiam esse & soli sensui subseruientē: q̄ propriam omnino & litteralē. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionū Hebraicarū & Chaldaicarū a prima origine deuiantium res est perquā necessaria ad reperiēda in Dictionario vocabula: sed tantæ difficultatis: vt homines eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nōnunquā etiā labantur: artificiū excogitauimus q̄ vtilissimū: quo possit quispiā vel primis dūtaxat Hebraicis rudimētis imbutus radicē cuiusꝫ dictionis in prōptu habere: vt iā his adminiculis adiuti: Hebræorū (vt ait beat9 Hieronymus) nauseam & ructum fastidientes: præceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertēdū itaqꝫ est: ꝙ cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspōdet alia in margine (quod dignosces ex simili litterula utriqꝫ dictioni imposita) Tūc dictio ipsa sicut est in margine notata: quærenda est in vocabulario. Illæ em̄ sunt primæ litteræ substantiales primitiui. Reliquæ vero dictiones hebraici textus: quib9 nulla dictio primitiua respondet in margine: ex primis earum tribus aut qñq̄ etiā solis duab9 litteris sunt in dictionario requirēdæ. Preterq̄ vbi precesserit aliqua ex his quinq̄ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocūqꝫ apice subiecto dū modo sit apice desup notata hoc modo. בֹּ הֹ כֹּ לֹ מֹ Tūc em̄ talis littera p̄ articulo seu præpositione sumitur: ac p̄inde cū nō sit littera substātialis auferēda est: & p̄ximæ tres vel quādoq̄ etiā solæ duæ litteræ sequentes erūt primæ litteræ primitiui: ex quibus dictio ipsa in vocabulario reperietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etiam si nunq̄ tali signo notetur. Vbicūqꝫ em̄ alicui dictiōi præponitur: semper p̄ coniūctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. In chaldaico vero hoc est etiam obseruandū: ꝙ ד daled littera apud Chaldæos nōnunquā pro articulo genitiui accipitur: ac propterea quādo reperta fuerit cum prædicto apice: tollenda est: sicut de aliis diximus. Rursus:

© Biblioteca Nacional de España

Prologus.

Si dictio chaldaica (cui nihil in margine respōdet) nō inueniatur in Dictionario: id accidet propterea q̃ hæ litteræ אהוי frequēter ponūtur p̃ vocalib?. Tūc igitur dēptis huiusmodi litteris residuæ erūt litteræ primitiui in dictionario requirēdæ. Atq̃ hæc quidē succincte dicta sunt: vt legētibus hebraicā litterā statim absq̃ arte seu cōsideratione vlla pateat dictionis primitiuū. Qd̃ si curiosus lector nō solo vsu cōtentus artē reperiēdarū radicū nosse desiderat: legat vltimū capitulū nostræ Hebraicæ Gramaticæ in fine Hebraici dictionarii: qd̃ tū vt absq̃ librorū reuolutione facile occurreret: huic instructioni duximus subiūgendum.

Illud est etiā cōsiderādū: q̃ in hebraicis characterib? sciēter omisim? apices illos: quib? nūc vtūtur Hebræi p̃ accētibus. Nā hi cū ad nullā vel significati vel p̃nūciationis differentiā pertineāt: sed ad solā cātus ipsorū modulationē: merito a veteribus Hebræis reiecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verū ne locus accētus cuiusq̃ dictionis ignoretur: hoc modo p̃uidimus: vt quoniā dictiones hebraicæ vt plurimū in vltima habēt accentū: oēs huiusmodi dictiones nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero nō habentes accentū in vltima (quæ rarissime occurrūt) Super syllabā vbi prædominatur accētus: apice signarētur: hoc modo אָרֶץ. Cæterū in distinctione clausularū colo etiā vtuntur Hebræi & cōmate: sed ita: vt colū sit duplex punctū: sicut cōma apud latinos: hoc modo: Cōma vero tale signū ^. Quod aūt ad Græcā scripturā attinet: illud te nō latere volumus: nō vulgaria seu temere oblata exēplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul et emēdatissima: quæ sanctissimus Dñs noster Leo Decimus Pōtifex maximus cæptis nostris aspirās ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tātæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui esse videātur: quibus merito fit adhibēda. Quibus etiā adiūximus alia nō pauca: quorū partē ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligentia trāscriptā Illustris Venetorū Senatus ad nos misit: partem ipsi magnis laborib? & expēsis vndiq̃ cōquisiuimus: vt copia emēdatorū codicū abūde supesset. Latinā itidē beati Hieronymi trāslationē cōtulimus cū q̃plurimis exēplaribus venerādæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Complutēsi nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconditur: quæ supra octingētesimū abhinc annū litteris Gothicis cōscripta: ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit in eis deprehendi. Aliqua tamen nomina propria vitio scriptorū aliter scripta q̃ in originalibus vtriusq̃ testamēti habētur: intacta dimisimus: atq̃ id quidē consulto. Nā si nūc in eis litterā aliquā mutassemus: nequaq̃ possent reperiri in tractatu interpretationū: quē iuxta vulgatā horum nominū scripturā alphabetico ordine pridem confeceramus. Adnotauimus tamē in ipsis interpretationibus eadē nomina propria nō solū ponentes ea sicut cōmuniter scribūtur: sed etiā prout habētur ad litteram in suis originalibus. Demū in libro psalmorum illud est admonendū: cōmunē translationē latinā: qua vtimur: positam esse pro interlineari supra græcam septuaginta interpretum editionem: quia ei de verbo ad verbum fere correspōdet. Eā autem quā beatus Hieronymus iuxta hebraicā trāstulit veritatem in medio duarum columnarum fuisse locatā. Ecce tibi igitur lector studiose oīa quæ ad vetus testamētum attinent: facilia omnino & manifesta. Verū vt nō solum Veteris testamēti sed & cæterorū librorum intentionē summatim cōplectaris: visum est & præfatiunculas Noui testamēti atq̃ Dictionarii hebraici infra subiungere: post artē inueniēdarum radicum: quam immediate subiecimus: q̃ ad hāc instructionē plurimum facit: vt prædiximus.

De Arte inueniendi radicē siue primitiuum

cuiusq̃ dictionis Hebraicæ Cap̄. ex Hebræa Grāmatica transcriptum.

Postquā in superiori tractatu grāmaticæ Hebraicæ dissertuimus de modo legēdi & de partibus orationis tā declinabilibus q̃ indeclinabilibus. Restat nūc tractare de modo cognoscēdi radicē siue primitiuū: vnde aliæ dictiones deriuatiuæ habēt originē: vt primitiuo inuento recurratur ad vocabularium hebraicū: quod procedit per ordinē alphabeti hebraici: in quo ponuntur primitiua omnium dictionum: quæ in veteri testamēto continentur: & significationes earum: & in quolibet primitiuo ponuntur etiā dictiones deriuatiuæ quæ ab eo procedunt. Et quia in verbo est maior difficultas cognoscēdi originē: & vtrum sit primitiuum an deriuatiuū: quoniā nō solum ab eo deriuātur alia verba & participia sed & nomina & aliæ partes orationis: ideo primo de illius origine agēdum erit: deinde de nomine & aliis dictionibus. & ideo circa primitiuum verbi primo est aduertēdum: q̃ primitiuū quod apud hebræos dicitur שֹׁרֶשׁ sores. i. radix cuiuscunq̃ verbi vel participii & omniū dictionū quæ ab eo deriuātur: sunt litteræ quæ constituunt tertiā personā singularē primæ vel secūdæ coniugationis actiuæ vocis indicatiui modi tēporis præteriti: vel infinitiuū eiusdē vocis. Quæ cōiter sunt tres litteræ & nōnunq̃ quattuor vel quinq̃: sed hoc rarissime. Exempli gratia ex פָּקַד. i. visitauit deriuātur oīa verba quattuor cōiugationū: quæ cōtinent prædictas tres litteras: & etiā oīa noīa & aliæ partes orationis quæ a prædicto uerbo deriuātur: sicut apud latinos Amo est primitiuū cæterarū personarū & modorū & tēporū & omniū aliarū dictionum: quæ ab eo deriuātur. Et sunt aliæ dictiones: quæ a verbis nō deriuātur: quarū primitiua aliquādo cōtinēt plus vel minus q̃ tres litteræ. Et quia apud hebræos multæ litteræ præponuntur vel postponuntur ipsis primitiuis in cōpositione: ideo oportet dare aliquas regulas: vt sciamus aliquo modo distinguere: quæ litteræ sunt de substātia dictiōis: & quæ litteræ nō sunt de ei? substātia. Circa quod sciendū: q̃ ex vigīti duabus litteris alphabeti hebraici vndecim sunt semper substātiales: q̃ in quacūq̃ dictione venerint: sunt de substātia illius dictionis: & cōstituunt significatū & primitiuum eiusdē dictionis: & reiici nō possunt. Sunt eēm quæ sequuntur גדזחטסעפצקר. Quæ his quattuor dictionibus cōprehēduntur טוח סֵפֶר גֵּזַע צַדִּק. Ex quib? litteris duæ sunt duplices. s. פ pe. & צ. sadic. Aliæ vero vndecim quæ sequūtur possunt esse accidētales. s. אבהוילמנשת. ex quib? tres sunt duplices. s. caph. mem. nun. & cōprehēdūtur prædictæ vndecim litteræ his trib? dictionib?. אִתְּכֶנָה מָשַׁלְיוּן. Hæ eēm vndecim litteræ vel quælibet earum possunt esse substātiales: sicut aliæ vndecim supradictæ: & possunt esse accidentales ad denotandum numerum vel personam aut casum vel cōiugationē: modos: tēpora: præpositionem vel

© Biblioteca Nacional de España

articulū aut pronomina affixa: de quibus in grāmatica dictum est. Et aliquādo addūtur maiori ex parte nominibus causa ornatus: & aliquæ earū ponūtur aliquādo loco vocalium. Quæ eārū ponūtur in fine verborū ad denotandū numerum vel personam aut genus: sunt sex quæ sequuntur. הוימנת. Quæ hac dictione cōprehēduntur יתרמון. Quæ vero præponūtur ad denotādū cōiugationē vel vocē passiuam: hac dictione cōprehendūtur. תנה. Quæ autē præponūtur in futuro: sunt quattuor: quæ hac dictione cōprehēduntur. איתן. Quæ ponūtur in fine nominū aut verborū ad denotāda pronomina quæ cū eis cōponuntur: sunt quæ sequuntur. הויכרסנן. Quæ in compositione ponuntur pro coniunctione vel articulis aut relatiuis vel præpositionibus: sunt septē: quæ his duabus dictionibus cōtinentur. וְהַשֹּׁכֵל בָּם. Nam littera vau quādo venit in principio dictionis: nō est de substātia eiusdem dictionis: sed ponitur pro coniunctione: vt infra dicetur: & etiā in fine dictionis vau vel iod nō possunt esse substantiales: nisi in paucis admodum locis. Et ista littera ה he ponitur aliquādo in principio dictionis loco articuli: sicut in nostro vulgari dicitur. el. la. los. las. Et aliquādo ponitur interrogatiue vel admiratiue: vt supra in grāmatica dictū est. Et ista littera ש sin ponitur aliquādo pro hoc relatiuo qui. quæ. quod. omnis generis & vtriusq; numeri. Et ista littera ב beth ponitur pro præpositione in. ל lamed vero articulus est datiui casus vel genitiui: ponitur etiā aliqñ pro ad. Et ista littera מ mem ponitur loco præpositionis a. vel ab. de. ex. Litteræ vero quæ ponūtur aliquādo loco vocaliū sunt quattuor. s. אהוי. Et est notādum quod istæ quattuor litteræ. א ב ל ש quando ponūtur in fine vel in medio dictionis semp sunt substātiales: aliæ vero septē quæ his duabus dictionib⁹ cōprehenduntur תכן היום possunt esse accidētales: siue ponātur in principio siue in fine dictionis. Litteræ vero quæ addūtur aliquādo dictionibus causa ornatus: sunt sex: quæ hac dictione cōprehendūtur. s. הראמתי. Sunt præterea aliqua verba: quæ in processu cōiugationis aliquādo amittūt vnā litterā ex trib⁹ substātialib⁹: aut duas. & hoc quattuor modis. Primo quādo amittūt primā litterā substantialem. Secūdo quādo amittūt medīā. Tertio quādo amittunt vltimam. Quarto quādo amittūt primā & vltimam. Verba vero quæ amittūt primā litterā substantialē: sunt illa: quorū prima littera substātialis est vna ex his tribus. s. ידע ולנ vt idest sciuit. לקח. i. accepit. נגש. i. accessit. Et ista littera ל lamed tātūmodo amittitur in prædicto verbo לקח lacach. s. in futuro & in imperatiuo & infinitiuo: vt supra dictū est. Quæ vero amittūt litteram medīā: sunt illa quorū littera substātialis media est vau vel iod. vt שוב idest reuertere בין idest intellīgere: quorū verborum infinitiuus cōtinet tres litteras substātiales. Quæ vero amittūt vltimā: sunt illa q̄ desinūt in ה. vt גלה. i. reuelauit. vel illa quorum vltima duplicatur. vt רבב. i. multiplicauit: quoniam tunc vna ex illis amittitur in discursu cōiugationis. Quæ vero amittūt primam & vltimam: sunt illa quorū littera substātialis prima est נ & vltima est. ה vel נ vt נטה. i. tetendit. נתן. idest dedit. Et vt ea quæ supra dicta sunt manifesta fiāt: ponamus exēplum in aliquibus verbis & nominib⁹: vt possimus discernere quæ litteræ sunt substātiales ex eorum primitiuo: & quæ sunt accidentales: & quæ deficiunt. Esto exēpli gratia hoc verbū והל בישׁ ורהו quod in Hebræo est vnum verbum compositum: & significat: & fecerūt induī eum. In quo prima littera quæ est vau ponitur pro coniunctione. Et secunda littera quæ est he & qūinta quæ est iod denotāt verbum esse tertiæ coniugationis. Septima littera quæ est vau denotat tertiam personam pluralem. Octaua & nona littera quæ sunt he & vau: denotāt pronomē singulare tertiæ personæ. s. eum vel illū: quod cōponitur cū prædicto verbo. remanēt igitur tres litteræ. s. ל ב ש quæ ī tertia persona singulari indicatiui primæ cōiugationis faciūt לבש. i. induit quod est primitiuū supradicti verbi. Ponamus iterum exēplum in verbis defectiuis. & esto exempli gratia hoc verbum יתנני. i. dabit me: in quo iod prima designat tertiam personā futuri: & nun & iod vltimæ constituunt pronomē primæ personæ. s. me: quod componitur cū prædicto verbo. remanēt itaq; duæ litteræ. s. ת & נ. & quia prædictum verbum est naturæ verborum defectiuorum: quæ in processu cōiugationis amittūt nun litterā substantialē primā: ideo addendo nun prædictis duabus litteris in principio fit נתן. i. dedit: quod est primitiuum supradicti verbi. Ponamus exemplum in vno nomine. s. תרבות. i. incrementū vel multiplicatio: in quo tau prima est ex litteris הראמתי. quæ aliquādo adduntur in principio nominis: vt supra dictum est. Tau vltima denotat genus fœmininū. Vau vero ponitur loco. u. vocalis. remanēt ergo duæ litteræ. s. ר נ: cuius primitiuū est רבה siue רבב. i. multiplicauit. quia vt dictum est ה finalis primitiui & littera quæ duplicatur: aliquādo amittitur in deriuatiuis. Ponatur iterum exemplū in alio nomine. s. במשמרך תנר. i. in custodia tua. cui⁹ primitiuum est שמר. i. custodiuit: quia littera prima quæ est beth ponitur pro præpositione in: & littera mem quæ sequitur est de litteris quæ addūtur in principio nominis: vt supra dictū est. tau vero denotat genus fœmininū: chaph vltima designat hoc pronomen tua: quod cōponitur cū prædicto nomine. Et hæc hactenus dicta sint de primitiuis verborū. Circa cognitionē vero primitiuorū nominis & aliarū dictionum indeclinabilium quæ a verbis non deriuantur: est aduertendum: q̄ in primis sunt reiiciendæ oēs litteræ accidētales: quæ denotāt numerū: articulū: siue præpositionē: & litteras quæ addi consueuerūt ornatus causa: vel quæ designant pronomina quæ cū illis cōponūtur: quēadmodū de nominib⁹ verbalibus supradictū est: quib⁹ reiectis litteræ quæ remanent: substantiales sunt: vt exempli gratia. לאבותינו. i. patrib⁹ nr̄is. tolle lamed datiui & vau & tau & iod designātes pluralē: & nun & vau designātes pronomē possessiuū primæ personæ pluralis: reliquæ sunt aleph & beth hoc est ab אב. vt in prima dictione vocabularii. Et quia ad inueniendū primitiuū cuiuscūq; dictionis deriuatiuæ oportet habere noticiā grāmaticæ hebraicæ: in qua plenius ea quæ prædicta sunt cōtinētur: quod nō omnibus cōtingit: cū etiā apud ipsos hebræos vsu magis quā arte discant bibliā Hebraicam: & vix inueniatur in eis vir doctus in sua grāmatica: ideo in biblia quā imprimēdā curauim⁹ annotabūtur in margine primitiua dictionū: quarū inuentio nō esset facilis oībus. Verūtamē in aliquibus dictionibus nō erit opus adnotare primitiua in margine: videlicet in illis quæ cōtinent litteras primitiui nec plus nec minus: q̄uis in significato vel in apicibus sit aliqua differentia. vt דבר. i. mors vel pestis: cuius primitiuum est דבר. i. locutus est. & פקד. i. visitans cuius primitiuum est פקד. i. visitauit. Item si in principio dictionis sunt litteræ primitiui: q̄uis postea habeat alias litteras accidētales: nō ponetur eius primitiuum in margine. vt אמרתי. i. verbum meū: cuius primitiuum est אמר. i. dixit. Item si dictio incipit a littera vau

© Biblioteca Nacional de España

Prologus.

& post illam immediate cōtinet litteras primitiui: tūc non notabitur primitiuum: quia vt supra dictum est littera vau in principio dictionis semper ponitur pro coniunctione: & nunc̄ est de litteris primitiui: exceptis duobus locis tantum: & aliquibus nominibus propriis: vt patet in vocabulario. Item si post aliquam istarū quinq̄ litterarū בהכלמ quæ ponūtur in principio dictionis pro articulis vel præpositionibus si immediate sequūtur litteræ primitiui: nō ponitur primitiuum in margine. Et quia prædictæ quinq̄ litteræ aliquando sunt de substantia dictionis siue de eius primitiuo: ideo quando sunt accidentales & ponūtur pro articulis vel præpositionibus: notantur quodam apice desuper imposito hoc modo בהכלמ. Et quia in translatione chaldaica: quam etiam fecimus imprimi: istæ quattuor litteræ אהוי frequētius ponuntur loco vocalium quam in hebræo: ideo si his demptis dictio continet litteras primitiui: non erit opus signare primitiuum in margine. Item quia in prædicta lingua chaldaica littera daleth est articulī genitiui casus: ideo quando non est de substantia dictionis: notabitur prædicto apice hoc modo ד. & si post talem litteram sequantur litteræ primitiui: non ponetur in margine. & de his dicta sufficiant.

Prologus in nouum testamentum: et de causis quare in eo apices græci sunt prætermissi.

Ad lectorem.

Emireris aut vitio vertas o studiose lector: q̄ in nouī testamēti græca editione aliter c̄ in veteri nudæ tātum litteræ sine vllis aut spirituum aut tonorum notis impressæ publicētur: opere præcium visum est huius tibi rei rationem assignare. Ea enim huiusmodi est. Antiquissimos græcos absq̄ hisce fastigiis litterarum scriptitasse notius est: c̄ vt sit multis argumentis comprobandum. Docent enim id aperte antiqua non pauca exēplaria: vt Callimachi poemata: necnō & Sibyllina carmina: ac præterea etiam marmorea monumenta vetustissima: quæ Romæ adhuc visuntur nudis solum characteribus incisa. Vt liquido cōstet: huiusmodi vigularum apicumq̄ suprascriptiones non in illa primæua græcæ linguæ origine fuisse excogitatas: nec ad eius integritatem vsquequaq̄ pertinuisse. Cum igitur vniuersum nouum testamentum preter Euangelium Matthei & epistolam ad Hebræos græce primum sicut a spiritu sancto dictatum est: scriptum esse cōstet: visum est priscam in eo linguæ illius vetustatem maiestatemq̄ intactam retinere: ac opus ipsum prætermissis etiam ipsis quibusuis minimis appendiculis excussum ad imaginem antiquarum scripturarum publicare. Ne rei tam sanctæ autoritati ac venerandæ maiestati adiectitiis nouitiisq̄ rebus detrimentū afferri videretur. Accedit: q̄ si verum fateri volumus: hic spirituum tonorūq̄ defectus nullum prorsus impedimentum ad rectam intelligentiam afferre valet his qui aliquantum in græca eruditione promouerunt. Cæterum ne alicui dubium aliquod possit occurrere: in qua videlicet syllaba accentum oporteat collocari: simplex tantū apex in polysyllabis dictionibus adiectus est: & is quidem non tanc̄ græcus accentus: sed tanc̄ notula signumq̄ quo dirigi possit lector: ne in prolatione modulatione ve dictionum aliquādo labatur. In veteris autem testamenti editione græca: cū ea solum translatio sit non originalis textus: non fuit consilium quicq̄ ex vulgari scribendi modo tollere aut immutare. Et quia non doctis solum: sed omnibus in vniuersum sacrarum litterarum studiosis hoc opere consulendum est: appositæ sunt dictioni cuiq̄ litterulæ latinæ ordine alphabeti: indicantes quæ dictio dictioni e regione respondeat: ne sit nouitiis & nōdum adhuc in græcis litteris prouectis errandi locus. Rursum cum nōnullæ dictiones græcæ multiplices siue æquiuocas aut alias ambiguas significationes aliquando habere videantur: libuit hoc etiā annotare puncto supposito litterulæ latinæ supra dictionē græcam collocatæ. Et vt præfatiunculæ tandem huic modus imponatur: illud lectorem non lateat: non quæuis exemplaria impressioni huic archetypa fuisse: sed antiquissima emendatissimaq̄: ac tantæ præterea vetustatis: vt fidem eis abrogare nefas videatur. Quæ sanctissimus in Christo pater & dominus noster Leo decimus pontifex maximus huic instituto fauere cupiens ex apostolica bibliotheca educta misit ad Reuerēdissimum dn̄m Cardinalem Hispaniæ: de cuius autoritate & mādato hoc opus imprimi fecimus. Vos autem litterarum studiosi hoc diuinum opus nouiter excussum alacri animo suscipite: & si christi Opt. Max. sectatores videri vultis & esse: nil iam restat quōd causemini: quominus sacram scripturam adeatis. Non mendosa exēplaria: non suspectæ translationes: non inopia textus originalis: solū animus & propēsio vestra expectatur. Quæ si non defuerit: fiet proculdubio: vt litterarum diuinarum suauitatem degustantes reliqua studia omnia contemnatis. Valete & omnia boni consulite.

Prologus in Hebraicum Chaldaicūq̄ dictionarium: atq̄ Grammaticam Hebræam cum interpretationibus propriorum nominum.

Ad lectorem.

Um his qui diuine legis integrā cognitionē ac ī ea Christū: qui vera sapiētia est: pio mētis affectu cōquirūt: c̄ plurimū cōferat earū linguarū peritia: quib̄ primaria origine sacra eloquia spiritu sancto dictāte cōscripta sunt: vt oēs ferme ecclesiastici tractatores in c̄ plurimis locis aperte testātur. Ideo postq̄ iubēte Illustrissimo ac Reuerēdissimo in xp̄o patre & dn̄o D. Fratre Francisco Ximenez de Cisneros sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ presbytero Cardinali Hispaniæ nūcupato sanctæq̄ Toletan. ecclesiæ Archiepiscopo Hispaniarū primate ac regnorū Castellæ Archicācellario in cōmunē xp̄ianæ reipublicæ vtilitatē dedimus nouū testamētum Græco Latinoq̄ sermone impressum: adiecto insuper c̄ vtilissimo Lexico græcarum omniū di-

© Biblioteca Nacional de España

ctionũ quæ in eo cõtinẽtur: daturi quã primũ vetus instrumẽtũ (quod iã nũc in prelo est) Hebraica Chaldaica Græcaq; lingua cũ singulis interpretationibus excussum. En præmittimꝰ vobis veluti ꝓ degustamẽto & præludio operis copiosissimũ Hebræorũ Chaldæorũq; vocabulorũ dictionariũ. Opus ꝓfecto sacrarũ litterarũ studiosis suprãq; dici possit vtilissimũ summo labore elucubratũ: nec minori etiã studio & sedulitate correctum. In quo nõ modo simplices dictionũ interpretationes tã primitiuarũ quã derinatiuarũ totius veteris instrumẽti seriatim continẽtur: sed (quod omniũ operosissimũ fuit) quot locis in eodẽ veteri testamẽto vnaquæq; dictio ꝓpter linguæ illiꝰ fæcũditatẽ multiplicet significata adiectis q̃plurimis cõcordãtiis cõtinuo subiũgitur. Assignata cuiq; loco ꝓpria significatione: qua ibidẽ vius est latinꝰ interpres. Cæterũ cũ magna pars recõditorũ vtriusq; testamenti mysteriorũ in etymologia ꝓpriorũ nominũ siue hominũ siue rerũ quarũuis abstrusa lateat: nõ paruãq; vim & adiutorium præbeat ad soluenda ænigmata & figuratas locutiones scripturatũ: adiectus est secũdo loco tractatus de nominũ propriorũ interpretatione: quæ per vtrũq; testamẽtũ tã Hebraico q̃ Chaldaico ac etiã Græco sermone passim dispersa leguntur: vt facile ex ipsa nominũ abæterno præuisa impositione oẽs docibiles dei valeãt nõ occidẽtem litterã: sed ipsum mystici abditiq; sensus nucleũ: quẽ spiritꝰ sanctus intra litteræ vterũ obumbrauit: reuelata facie speculari litteræ velamine ablato. Apposita deinde est legẽdorũ Hebraicorũ characterũ ars & instructio: vna cũ ipsa Hebreæ linguæ grãmatica ex summis ipsorum autoribꝰ accuratissime collecta atq; eo ordine digesta: vt nullibi (aut certe in q̃ paucissimis) præceptoris opera desiderari posse videatur. Et qm̃ in Hebræo Chaldæoq; idiomate difficiles cognitu sunt primitiuæ dictionũ origines ad ipsorũ deriuatiuorũ noticiã perquã necessariæ: operepræciũ etiam visum est præcepta nonnulla hac de re adiũgere: quibus nosse studiosus valeat quibus litteris dẽptis (qd litterarũ genus accidẽtale ab ipsis appellatur) maneat thema ipsum siue pura dictionis origo in dictionario requirẽda. Quãuis aũt in ipsa Veteris testamẽti impressione (quæ nũc in manibꝰ est) positiones hæ & nominũ origines in margine Hebraicæ & chaldaicæ litteræ notatæ sint: multũ tm̃ tũ ad linguæ absolutã cognitionẽ tũ ad studiosorũ curiositatẽ facere visum est si ex arte id & nõ solo vsu cognosceretur. Postremũ tãdẽ volumis locũ obtinet aliud dictionariũ latini abecedarii ordine digestũ: qd oia Veteris testamẽti latina vocabula citatis prioris vocabularii paginis Hebraice ꝓferre docet: vt nõ tãtũ hebraica latinæ: sed versa vice latina Hebraice possis enunciare. Quæ oia lector studiose beniuolo gratoq; animo suscipito: & ad diuinæ sapiẽtiæ cognitionẽ referto. Ita em̃ fiet: vt bonorũ laborũ gloriosus sit fructus: & tu tãdẽ intelligere incipias quãtũ reliquæ humanæ sapiẽtiæ lectiones a cœlestium litterarum nectare superentur. Vale.

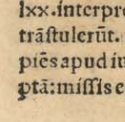

Notandũ: q̃ trãslatores & interpretes bibliæ multi fuerũt: sicut dicit magister in historiis: quia ante incarnationẽ dñi annis.cccxli. tẽporibus Ptolemæi Philadelphi regis ægypti lxx. interpretes floruerũt: qui leges & ꝓphetas hoc modo trãstulerũt. Ptolemæus studiosus & librorũ cupidus percipiẽs apud iudæos legẽ esse ore dei editã & digito illius scriptã: missis epistolis & muneribꝰ rogauit Eleazarũ põtificẽ iudæorũ: vt sibi viros seniores Hebraicæ & Græcæ linguæ peritos: qui interpretari & trãsferre valerẽt: dirigeret. Eterm̃ iua desideria essent: eã in græco trãslatã habere & archiuis regalibꝰ ĩtersse. Eleazarꝰ aũt annuẽs eiꝰ petitiõi: de vnaquaq; tribu sex legiferos vel legiferẽtes destinauit. Hi sunt. lxxii. ĩterpretes: qui licet. lxxii. fuerũt: more sacræ scripturæ tm̃ cõiter dicitur. lxx. quia si duo supsunt: hoc est modicũ respectu septuaginta. Qui veniẽtes ad regẽ Pentateuchũ & ꝓphetas trãsferẽtes: corã rege disputauerũt de vno deo colendo: & q̃ nulla creatura esset deus. Inde est q̃ vbicũq; occurrebat eis ĩ trãsferẽdo de trinitate: vel sub silẽtio præteribãt: vel ænigmatice trãstulerũt: ne tres deos colẽdos tradidisse viderẽtur. Similiter de incarnatione verbi faciẽtes. Vnde trãslatio septuagintaduũ quãdoq; est superflua: qñq; diminuta. Post incarnationẽ aũt dñi & passionẽ annis cẽtum vigintiquattuor: Aquila quidã iudæus ad fidẽ cõuersus: sed postea in heresim lapsus primꝰ interpres fecit aliã translationẽ de hebraico in græcum tẽpore Adriani imperatoris. Deinde post annos. liii. Theodotion fecit translationẽ sub Cõmodo. Deinde post annos trigintа Symmachus interps claruit sub Seuero. Deinde post annos octo inuẽta est quædã trãslatio hierosolymis: cuius autor ignoratur: quæ dicta est vulgata translatio vel quinta editio. Deinde post annos. xviii. tẽpore Alexãdri superuenit Origenes: qui vidẽs istas trãslationes imperfectas: cœpit corrigere trãslationẽ. lxxii. interpretũ ꝓ posteriores iã dictas trãslationes: vel secũdũ aliquos solũ translationem Theodotionis correxit & miscuit: scilicet supplẽs diminuta & refecãs supflua: vbicũq; igitur ad trãslationẽ. lxxii. interpretũ aliquid addidit ex trãslationibꝰ sequẽtibꝰ: vel vbi addidit quæ deerãt: ibi ponebat asterisũ vel asteriscũ. i. stellam vel formã astri: ꝓ quod innuit: q̃ ꝓ additionẽ illã eluce bant quæ prius deerant. Et dicitur asterisus ab aster & icon quod est imago vel signũ: & ꝓducit penultimã: quia apud græcos icon scribitur per ei dipthõgõ: & dicitur asterisos secũdũ modernos vel asteriscus secũdũ antiquos: & tũc dicitur ab astris: idest stella & icõ. Vbi vero erat supfluũ ponebat obelũ: Obelꝰ em̃ græce dicitur sagitta latine vel veru: signãs ꝓ hoc q̃ littera ibi supflua erat. Deinde ipse Origenes fecit aliã trãslationẽ per se plenã sine his signis. Hi oẽs trãstulerunt de hebraico in græcũ. Deinde quidã volẽtes habere oẽs istas trãslationes simul: scribebãt libros: sic eos ordinãtes q̃ in medio cuiuslibet folii ponebãt sex colũnas a summo deorsum descẽdẽtes: ponẽtes in prima verba trãslationis primæ: in secunda secundæ: & sic de aliis. Et isti libri dicti sunt hexapla ab hex qd est sex latine: quasi sexcupla: vel dicitur hexapla quasi liber habẽs sex trãslationes rectas vel rectificatas. Quidã tm̃ hexapla exponũt simpliciter ꝓ exẽplaria. Et his tẽporibꝰ multi vtriusq; linguæ scioli fecerũt alias trãslationes de prædictis græcis translationibus in latinũ. Nouissime superueniẽs sanctus Hieronymus peritus in tribꝰ linguis: Hebraica: Græca & latina. Primo correxit translationẽ. lxxii. interpretũ in latino cũ astericis & obelis: postea vero trãstulit immediate bibliam de hebræo in latinũ sine astericis & obelis. & hac trãslatione nũc vbiq; vtitur tota Romana ecclesia: licet nõ in oibus libris. Et ipsius trãslatio merito cæteris antefertur: quia est verborũ tenacior & ꝑspicuitate sentẽtiæ clarior. Et translatio prima scilicet. lxxii. interpretũ facta est in Alexandria ciuitate: quæ metropolis est ægypti. Aliæ autem translationes in diuersis partibꝰ mũdi: vbi tunc magistri polluerũt.

© Biblioteca Nacional de España

Prologus.

Nota q̃ vbicunq̃ in libris vetteris testamẽti mẽdositas reperitur: recurrendum est ad volumina hebræorũ: quia vetus testamentũ primo in lingua hebræa scriptũ est. Si vero in libris noui testamẽti: recurrendũ est ad volumina græcorũ: quia nouũ testamẽtũ primo in lingua græca scriptũ est: præter euãgeliũ Matthei & epistolã Pauli ad hebræos.

Modi intelligendi sacram scripturam.

Notandum: q̃ omnis sacra scriptura quadriformi ratione distinguitur siue exponitur. Aut enim in historico vel litterali intellectu: aut allegorico: aut anagogico: aut tropologico: vel morali solet accipi. Historia nãq̃ est: quãdo res aliqua quomodo secũdum litterã dicta vel facta sit: plano sermone refertur: vt cũ dicitur. Populus israel ex ægypto saluatus: tabernaculũ dño fecit. Et dicitur ab historein: idest videre vel cognoscere: quia antiquitus nemo scribebat historiã nisi qui vidisset: & sic quãdo dictiones intelligũtur simpliciter vt sonant. est sensus litteralis vel historicus. Allegoria autem est: cũ verbis aut rebus mysticis præsentia Christi & ecclesiæ sacramẽta signãtur. Verbis videlicet vt ait Esaias. Egredietur virga de radice iesse: quod aperte est dicere. Nascetur virgo maria de stirpe dauid: & de ea xp̃s nascetur. Reb̃ mysticis est: populus israel ab ægyptiaca seruitute per sanguinẽ agni liberatus. Allegorice ecclesiã signat: quæ per passionẽ Christi a dæmoniaca seruitute liberata est. Et nota q̃ allegoria multis modis exponitur. Quandoq̃ a persona: vt isaac signat Christũ. Quãdoq̃ a re & nõ persona: ut aries occisus significat christi carnem passam. Quãdoq̃ a loco: vt Christus prædicaturus ascẽdit in montem: vbi eminẽtia loci signat eius sapientiã et excellentiã. Quandoq̃ a numero: vt apprehendent septẽ mulieres virum vnũ: idest septẽ dona gratiarũ Christi. Quãdoq̃ a negocio vel facto: vt interfectio Goliæ a dauid: interfectionẽ diaboli a christo signat. Anagogia autem ad superiora est ducẽs locutio: quæ de præmio futuro & ea quæ in cœlis est vita futura apertis siue mysticis sermonib̃ disputat. Apertis: vt cum dicitur. Beati mundo corde. Mysticis: vt cũ dicitur. Beati qui lauant stolas suas: vt sit illis potestas in ligno vitæ: & per portam intrent ciuitatem. Quod sic exponitur anagogice. Beati qui mundant cogitationes suas & actus: vt sit illis potestas videdi dominum nostrum iesum Christũ: qui dicit. Ego sum via vita & veritas: & p doctrinam & exempla præcedentium patrum intrant in regna cœlorum. Et sic est differentia inter allegoriã & anagogiã: quia allegoria est mysticus sensus pertinens ad militantẽ ecclesiã in qua sumus: sed anagogia est apertus sensus pertinens ad ecclesiam triumphantem: quæ est cõmunitas sanctorum iam triumphans & regnans. Tropologia vero est moralis locutio: quæ ad instructionem & correctionẽ animorum mystice siue aperte respicit. Mystice: vt ait Salomon. Omni tẽpore sint vestimẽta tua cãdida: & oleum de capite tuo non deficiat: quod est dicere. Omni tẽpore sint opera tua munda: & charitas de corde tuo non deficiat. Aperte: vt Ioannes dicit. Filioli non diligamus verbo neq̃ lingua: sed opere & veritate. Et vt breuiter habeas. Historia docet factum. Tropologia faciendum. Allegoria credendum. Anagogia appetendum. Vnde versus.

Littera gesta docet: quid credas allegoria.
Moralis quid agas: quo tendas anagogia.

Hæc patent in hac dictione hierusalem. Historice enim est nomen ciuitatis. Tropologice est typus animæ fidelis: Allegorice figura ecclesiæ militantis. Anagogice typum gerit ecclesiæ triumphantis. Vnde versus.

Sicut hierusalem polis est terrena fidelis:
Constans ecclesia: mons fortis: patria summa.

Incipit epistola beati Hieronymi ad Paulinum

præsbyterum de omnibus diuinæ hystoriæ libris. Capitulum. I.

Frater Ambrosius tua mihi munuscula perferẽs: detulit simul & suauissimas litteras: quæ a principio amicitiarum fidẽ probatæ iam fidei et veteris amicitiæ noua præferebant. Vera enim illa necessitudo est & christi glutino copulata: quã non vtilitas rei familiaris: nõ præsentia trm̃ corporũ: nõ subdola & palpans adulatio: sed dei timor & diuinarũ scripturarũ studia conciliãt. Legimus in veterib̃ historiis quosdã lustrasse puincias: nouos adiisse populos: maria transisse: vt eos quos ex libris nouerãt: corã quoq̃ viderent. Sic Pythagoras mẽphiticos vates: sic Plato ægyptũ & Archytã tarẽtinũ: camq̃ oram italiæ: quæ quondã magna græcia dicebatur: laboriosissime peragrauit: vt qui Athenis magister erat & potẽs: cuiusq̃ doctrinã Achademiæ gymnasia personabãt: fieret peregriñ atq̃ discipulus: malẽs aliena verecũde discere: q̃ sua impudẽter ingerere. Deniq̃ cũ litteras quasi toto orbe fugiẽtes persequitur: captus a piratis & venũdatus etiã tyrãno crudelissimo paruit: ductus captiuus: vinctus & seruus: tamẽ quia philosophus: maior emẽte se fuit. Ad Titũ Liuiũ lacteo eloquẽtiæ fonte manantem: de vltimis hispaniæ galliarũq̃ finibus quosdã venisse nobiles legimus: & quos ad contemplationẽ sui Roma non traxerat: vnius hominis fama perduxit. Habuit illa etas inauditũ oĩbus sæculis celebrandũq̃ miraculũ: vt vrbem tãtam ingressi: aliud extra vrbem quærerent. Apollonius siue ille magus: vt vulgus loquitur: siue philosophus: vt pythagorici tradũt: intrauit persas: ptransiuit Caucasum: albanos: scythas: massagethas: opulentissima indiæ regna penetrauit: & ad extremum latissimo phison amne trãsmisso peruenit ad brachmanas: vt Hiarcham in throno sedẽtem aureo & de Tantali fonte potantem: inter paucos discipulos de natura: de moribus ac de cursu dierum & syderum audiret docentẽ. Inde per elamitas babylonios: chaldæos: medos: assyrios: parthos: syros: phenices: arabes: palestinos: reuersus alexandriam perrexit ad æthiopiam: vt gymnosophistas et famosissimam solis mẽsam videret in sabulo. Inuenit ille vir vbiq̃ quod disceret: & semper proficiẽs: semper se melior fieret. Scripsit super hoc plenissime octo voluminibus Philostratus. Capitulum. II.

© Biblioteca Nacional de España

Prologus.

QVid loquar de sæculi hominibus: cum apostolus Paulus vas electionis & magister gentium: qui de conscientia tanti in se hospitis loquebatur dicens. An experimētum quæritis eius qui in me loquitur christus? post damascum arabiamq; lustratam: ascendit hierosolymam vt videret petrum: & mansit apud eum diebus quindecim? Hoc enim mysterio hebdoadis & ogdoadis futurus gentium prædicator instruendus erat. Rursumq; post annos quattuordecim assumpto Barnaba & Tito exposuit cum apostolis euangelium: ne forte in vacuum curreret aut cucurrisset. Habet nescio quid latētis energiæ viuæ vocis actus: & in aures discipuli de autoris ore trāsfusa fortius sonat. Vnde & Eschines cum Rhodi exularet: & legeretur illa Demosthenis oratio: quā aduersus eū habuerat: mirantibus cunctis atq; laudantibus: suspirans ait. Quid si ipsam audissetis bestiam sua verba resonantem? Capi.iii.

NEc hoc dico: q; sit aliquid in me tale: quod vel possis a me audire: vel velis discere: sed quo ardor tuus & discendi studium etiam absq; nobis per se probari debeat. Ingenium docile et sine doctore laudabile est. Nō quid inuenias sed quid quæras consideramus. Mollis cera et ad formandum facilis etiam si artificis & plastæ cessent manus: tamen virtutis totum est quicquid esse potest. Paulus apostol? ad pedes Gamalielis legem Moysi & prophetas didicisse se gloriatur: vt armatus spiritualibus telis: postea doceret confidenter. Arma enim nostræ militiæ non carnalia sunt: sed potentia deo ad destructionem munitionū & cogitationes destruētes & omnem altitudinem extollentem se aduersus scientiam dei: & captiuātes omnem intellectum ad obediendū christo: & parati subiugare omnem inobedientiam. Timotheum scribit ab infantia sacris litteris eruditum: & hortatur ad studium lectionis: ne negligat gratiam quæ data sit ei per impositionem manus presbyterii. Tito præcipit vt inter cæteras virtutes episcopi: quas breui sermone depinxit: scientiam quoq; non negligat scripturarum: obtinentem inquit eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem: vt potens sit exhortari in doctrina sana & cōtradicentes reuincere. Capi.iiii.

SAncta quippe rusticitas solum sibi prodest: & quātum ædificat ex vitæ merito ecclesiā Christi: tantum nocet si destruentibus non resistat. Malachias propheta immo per malachiā dominus interrogauit sacerdotes legem. In tantum sacerdotis officium est: interrogatum respondere de lege. Et in Deuteronomio legimus. Interroga patrem tuum & annūciabit tibi: seniores tuos & dicent tibi. In psalmo quoq; cxviii. Cantabiles mihi erant iustificationes tuæ in loco peregrinationis meæ. Et in descriptione iusti viri cum eū arbori vitæ dauid quæ est in paradiso compararet: inter cæteras virtutes hoc etiam intulit. In lege domini voluntas eius: & in lege eius meditabitur die ac nocte. Daniel in fine sacratissimæ visionis ait. Iustos fulgere quasi stellas: & intelligentes idest doctos quasi firmamentū. Vides quātum inter se distāt iusta rusticitas & docta iusticia. Alii stellis: alii cœlo comparantur. Quamq̄ iuxta hebraicam veritatem vtrūq; de eruditis possit intelligi. Ita enim apud eos legimus. Qui autem docti fuerint: fulgebunt quasi splendor firmamēti: & qui ad iusticiā erudiūt multos: quasi stellæ in perpetuas æternitates. Cur dicitur Paulus apostolus vas electionis? Nempe quia vas legis & scripturarū sanctarum erat armarium. Pharisæi stupēt in doctrina domini: & mirantur in Petro & Ioanne quomodo legem sciant cū litteras nō didicerint. Quicquid enim aliis exercitatio & cottidiana in lege meditatio tribuere solet: illis hoc spiritus sanctus suggerebat. Et erāt (iuxta quod scriptum est) docibiles deo. Duodecim annos saluator impleuerat: & in templo sedens de quæstionibus legis interrogans: magis docet dum prudenter interrogat. Nisi forte rusticum Petrū rusticum Ioannem dicimus: quorum vterq; dicere poterat. Et si imperitus sermone non tamen scientia. Ioannes rusticus: piscator indoctus: & vnde illa vox obsecro. In principio erat verbum: & verbum erat apud deū: & deus erat verbum? Logos græce multa significat. Nam & verbum est & ratio & supputatio & causa vniuscuiusq; rei: per quam sunt singula quæ subsistunt: quæ vniuersa recte intelligimus in Christo. Capi.v.

HOc doct? Plato nesciuit: hoc Demosthenes eloquens ignorauit. Perdam inquit sapientiam sapientium: & prudentiam prudentium reprobabo. Vera sapientia perdet falsam sapiētiam. Et quāq; stultitia prædicationis in cruce sit: tamen Paulus sapientiam loquitur inter perfectos. Sapientiam autē non sæculi huius: quæ destruitur: nec principum huius sæculi: sed loquitur dei sapientiam in mysterio absconditam: quā prædestinauit deus ante secula. Dei sapientia christus est. Christus enim dei virtus & dei sapientia. Hæc sapientia in mysterio abscondita est: de qua & noni psalmi titulus prænotatur pro occultis filii. In quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ dei abscōditi. Et qui in mysterio abscōditus erat: prædestinatus est ante sæcula: prædestinatus autem & præfiguratus in lege & prophetis. Vnde & prophetæ appellabantur videntes: quia videbant eum quem cæteri non videbant. Abraam vidit diē eius: & lætatus est. Aperiebantur cœli Ezechieli: qui populo peccatori clausi erāt. Reuela inquit Dauid oculos meos: & cōsiderabo mirabilia de lege tua. Lex enī spiritalis est: & reuelatione opus est vt intelligatur: ac reuelata facie dei gloriā cōtemplemur. Liber in apocalypsi septem sigillis signatus ostenditur: quem si dederis homini scienti litteras vt legat: respondebit tibi. Nō possum. Signatus est enim. Quanti hodie putant se nosse litteras: tenent signatum librum nec aperire possunt: nisi ille reserauerit qui habet clauem dauid: qui aperit & nemo claudit: claudit: & nemo aperit. In actibus apostolorū sanctus eunuchus immo sanct? vir (sic enī eū scriptura cognominat) cum legeret Esaiam prophetā interrogat? a Philippo: putas ne intelligis quæ legis? respōdit. Quomodo possum: nisi aliquis me docuerit? Ego vt de me loquar interim: nec sanctior sum hoc eunucho nec studiosior: qui de ethyopia idest de extremis finibus mundi venit ad templum: reliquit aulam regiam: & tantus amator legis diuinæq; scientiæ fuit: vt etiam in vehiculo litteras legeret sacras. Et tamen cum librum teneret: et verba domini cogitatione cōciperet: lingua volueret: labiis personaret: ignorabat eum quem in libro nesciens venerabatur. Venit philippus ostēdit ei iesum qui clausus latebat in littera. O mira doctoris uirtus. Eadem hora credidit eunuchus: baptizatur: fidelis & sanctus est ac magister de discipulo: plus in deserto fonte ecclesiæ q̄ in aurato synagogæ templo repperit.

Capitulum. vi.

© Biblioteca Nacional de España

Prologus.

Hec a me perstricta sunt breuiter. Neq; enim epistolaris angustia euagari longius patiebatur: vt intelligeres te in scripturis sacris sine præuio & monstrante semitam non posse ingredi. Taceo de grammaticis: rhetoribus: philosophis: geometris: dialecticis: musicis: astronomis: astrologis: medicis: quorum scientia mortalibus satis vel vtilissima est: & in tres partes scinditur: in doctrinam: rationem & vsum. Ad minores artes veniam: & quæ non tam lingua q̃ manu administrantur. Agricolæ: cementarii: fabri metallorũ: lignorũq; cæsores: Lanarii quoq; & fullones & cæteri qui variã supellectilem & vilia opuscula fabricant: absq; doctore esse non possunt quod cupiunt. Quod medicorum est promittunt medici: tractant fabrilia fabri. Sola scripturarum ars est: quam sibi passim omnes vendicant. Scribimus indocti: doctiq; poemata passim. Hanc garrula anus: hanc delirus senex: hanc sophista verbosus: hanc vniuersi præsumunt: lacerant: docent anteq̃ discant. Alii obducto supercilio grandia verba trutinãtes: inter mulierculas de sacris litteris philosophãtur. Alii discũt (proh pudor) a fæminis quod viros doceant. Et ne parum hoc sit: quadam facilitate verborum: immo audacia edisserunt aliis: quod ipsi non intelligunt. Taceo de meis similibus: qui si forte ad scripturas sanctas post sæculares litteras venerint: & sermone composito aures populi mulserint: quicquid dixerint hoc legem dei putant. Nec scire dignantur quid prophetæ quid apostoli senserint: sed ad sensum suum incongrua aptant testimonia: quasi grande sit & non viciosissimum dicendi genus depraua re sententias: & ad voluntatem suam sacram scripturam trahere repugnantem. Quasi non legerimus Homerocentonas & Vergiliocentonas: ac si non sic etiam & Maronem sine Christo possimus dicere christianum: quia scripserit. Iam redit & virgo: redeunt saturnia regna. Iam noua progenies cœlo demittitur alto. Et patrem loquentem ad filium. Nate meæ vires: mea magna potentia solus. Et post verba saluatoris in cruce. Talia perstabat memorans: fixusq; manebat. Puerilia sunt hæc & circulatorum ludo similia: docere quod ignores: immo (vt cum stomacho loquar) nec hoc quidem scire quod nescias.

Capi. vii.

Idelicet manifestissima est Genesis in qua de creatura mundi: de exordio generis humani: de diuisione terræ: de confusione linguarum: de descensione vsq; ad ægyptum scribitur Hebræorum. Patet Exodus cum decem plagis: cum decalogo: cum mysticis diuinisq; præceptis. In promptu est Leuiticus liber: in quo singula sacrificia: immo singulæ pene syllabæ & vestes Aaron: & totus ordo leuiticus spirant cœlestia sacramenta. Numeri vero nonne totius arithmeticæ: & prophetiæ balaam: & quadragintaduarũ mansionum per eremum mysteria continent? Deuteronomium vero secunda lex: & euangelicæ legis præfiguratio: nonne sic ea habet quæ priora sunt: vt tamen noua sint omnia de veteribus? Hucusq; Moyses: hucusq; Pentateuchus: quibus quinq; verbis loqui se velle apostolus in ecclesia gloriatur. Iob exemplar patientiæ: quæ non mysteria suo sermone cõplectitur? Prosa incipit: versu labitur: pedestri sermone finitur: omnesq; leges dialecticæ: propositione: assumptione: confirmatione: cõclusione determinat. Singula in eo verba plena sunt sensibus. Et vt de cæteris sileam: resurrectionem corporum sic prophetat: vt nullus de ea manifestius & cautius scripserit. Scio inquit q̃ redemptor meus viuit: & in nouissimo die de terra surrecturus sum: & rursum circũdabor pelle mea: & in carne mea videbo deum: quem visurus sum egoipse: & oculi mei cõspecturi sunt & non alius. Reposita est hæc spes mea in sinu meo. Veniam ad Iesum Naue: qui typum domini non solum in gestis: verumetiam in nomine præfert. Transit iordanem: hostium regna subuertit: diuidit terram victori populo. & per singulas vrbes: viculos: montes: flumina: torrentes atq; cõfinia: ecclesiæ cœlestisq; hierusalem spiritualia regna describit. In iudicum libro quot principes populi tot figuræ sunt. Ruth moabitis Esaiæ explet vaticinium dicentis. Emitte agnum domine dominatorem terræ de petra deserti ad montem filiæ syon. Samuel in Heli mortuo et in occisione Saul veterem legem abolitam monstrat. Porro in Sadoch atq; Dauid noui sacerdotii nouiq; imperii sacramenta testatur.

Malachim idest tertius & quartus Regum liber a Salomone vsq; ad Iechoniam: & a Ieroboam filio Nabath vsq; ad Osee: qui ductus est in assyrios: regnum iuda et regnum describit israel. Si historiam respicias: verba simplicia sunt: si in litteris sensum latentem inspexeris: ecclesiæ paucitas & hereticorum contra ecclesiam bella narrantur. Duodecim prophetæ in vnius voluminis angustias coarctati: multo aliud q̃ sonant in littera præfigurãt.

Osee crebro nominat effraim: samariam: ioseph: iezrael & vxorem fornicariam & fornicationis filios: & adulteram cubiculo clausam mariti multo tempore sedere viduam: & sub veste lugubri viri ad se reditum præstolari.

Iohel filius Fatuel describit terram duodecim tribuum: eruca: brucho: locusta: rubigine vastante consumptam: & post euersionem prioris populi effusum iri spiritum sanctum super seruos dei & ancillas: idest super centum viginti credentium nomina: & effusum iri in cænaculo syõ. Qui centum viginti ab vno vsq; ad quindecim paulatim & per incrementa surgentes: quindecim graduum numerum efficiũt: qui in psalterio mystice continẽtur. Amos pastor & rusticus & ruborum mora distringens paucis verbis explicari non potest. Quis enim digne exprimat tria & quattuor scelera Damasci & Gazæ & Tyri & Idumeæ: & filiorũ Ammon & Moab: & in septimo & octauo gradu Iudæ et israel. Hic loquitur ad vaccas pingues quæ sunt in samariæ monte: & ruituram domum maiorem minoremq; testatur. Ipse cernit fictorem locustæ: & stantem dominũ super murum litum vel adamantinũ & vncinum pomorum attrahentem supplicia peccatoribus: & famẽ in terra: non famem panis nec sitim aquæ: sed audiendi verbũ dei.

Abdias qui interpretatur seruus domini: pertonat contra edom & sanguineum terrenũq; fratrem: fratris quoq; Iacob semper æmulum hasta percutit spiritali. Ionas pulcherrima columba naufragio suo passionem domini præfigurans: mundum ad pœnitentiam reuocat: & sub nomine Niniue gentibus salutem nunciat. Michæas de morasthi coheres Christi vastationem annunciat filiæ latronis: & obsidionem ponit contra eam: quia maxillam percusserit iudicis israel. Naum consolator orbis increpat ciuitatem sanguinum: & post euersionem illius loquitur. Ecce super montes pedes euangelizantis & annunciantis pacem. Abacuch luctator fortis & rigidus stat super custodiam suam: & figit gradum super munitionem vt Christum in cruce contempletur & dicat. Operuit cœ-

© Biblioteca Nacional de España

los gloria eius: & laudis eius plena est terra. Splēdor eius vt lux erit: cornua in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo eius. Sophonias speculator et arcanorum dei cognitor audit clamorem a porta piscium & eiulatū a secunda: & contritionem a collibus. Indicit quoq; vlulatum habitatoribꝰ pilæ: quia cōticuit omnis populus chanaan: dispersi sunt vniuersi qui inuoluti erāt argēto. Aggæus festiuus & lætus qui seminauit in lachrymis: vt in gaudio meteret: destructum templum ædificat: deumq; patrem inducit loquentem. Adhuc vnum modicumq; & ego commouebo cœlum et terram et mare et aridam: et mouebo omnes gentes: & veniet desideratus cunctis gentibus.

Zacharias memor domini multiplex in prophetia iesum vestibus sordidis indutum: & lampadem oculorum septem candelabrumq; aureum cum totidē lucernis quot oculis: duas quoq; oliuas a sinistris lampadis cernit et a dextris: vt post equos rufos: nigros: varios & albos & dissipatas quadrigas ex effraim & equum de hierusalem pauperem regem vaticinetur: & prædicet sedentem super pullum filium asinæ subiugalis. Malachias aperte & in fine omnium prophetarum de abiectione israel & vocatione gentium. Non est mihi ait voluntas in vobis: dicit dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum magnum est nomen meum in gentibus: & in omni loco sacrificatur et offertur nomini meo oblatio munda. Esaiam: Hieremiam: Ezechiel & Daniel: quis potest vel intelligere vel exponere? Quorum primus non prophetiam videtur mihi texere sed euangelium. Secundus virgam nuceam & ollam succensam a facie aquilonis: & pardum spoliatum suis coloribus et quadruplex diuersis metris nectit alphabetum. Tertius & principia & finem tantis habet obscuritatibus inuoluta: vt apud hebræos ipsæ partes cum exordio geneseos ante annos triginta non legantur. Quartus vero qui & extremus inter quattuor prophetas: temporum conscius: & totius mundi philohistoricus lapidem præcisum de monte sine manibus & regna omnia subuertentem claro sermone pronunciat. Dauid Simonides noster Pindarus & Alcæus Flaccus quoq; Catullus atq; Serenꝰ Christū lyra personat: & in decachordo psalterio ab inferis excitat resurgentem. Salomon pacificus & amabilis domini: mores corrigit: naturam docet: ecclesiam iūgit & Christū: sanctarumq; nuptiarum dulce canit epithalamium. Hester in ecclesiæ typo populum liberat de periculo: & interfecto Aman: qui interpretatur iniquitas: partes cōuiuii & diem celebrem mittit in posteros. Paralipomenon liber: idest instrumenti veteris epitome: tantus ac talis est: vt absq; illo si quis scientiam scripturarum sibi voluerit arrogare: seipsum irrideat. Per singula quippe nomina iūcturasq; verborum & prætermissæ in regum libris tangūtur historiæ: & innumerabiles explicantur euangelii quæstiones. Esdras & Neemias: adiutor videlicet & consolator a domino: in vno volumine arctātur: instaurant tēplū: muros extruunt ciuitatis: omnisq; illa turba populi redeūtis in patriā: & descriptio sacerdotū: leuitarū: israelitarū: proselitorum: ac per singulas familias murorum ac turriū opera diuisa: aliud in cortice præferūt: aliud in medulla retinent. Cernis me scripturarum amore raptum: excessisse modum epistolæ: & tamen nō implesse quod volui. Audiuimus tantū quid nosse: quid cupere debeamus: vt & nos quoq; possimus dicere. Cōcupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tēpore. Cæterū illud Socraticū impletur in nobis. Hoc tantū scio quod nescio. Tangā & nouū breuiter testamentū. Matthæus: Marcus: Lucas & Ioannes quadriga dñi & verū cherub: quod interpretatur scientiæ plenitudo: per totum corpus oculati sunt: scintillæ emicant: discurrūt fulgura: pedes habent rectos: & in sublime tēdentes: terga pēnata & vbiq; volātia: tenēt se mutuo: sibiq; perplexi sunt: & quasi rota in rotam voluūtur: & pergunt quocūq; eos flatus spiritus sancti perduxerit. Paulus apostolus ad septē scribit ecclesias: octaua enim ad hebræos a plerisq; extra numerum ponitur. Timotheum instruit ac Titū: & Philemonē pro fugitiuo famulo deprecatur: super quo melius tacere puto: q̄ pauca scribere. Actus apostolorū nudam quidē videtur sonare historiā: & nascētis ecclesiæ infantiā texere: sed si nouerimus scriptorē eorū Lucā esse medicū: cuiꝰ laus est in euāgelio: animaduertimus pariter oīa verba illius: animæ lāguētis esse medicinam. Iacobus: Petrus: Ioannes: Iudas septē epistolas ediderunt tā mysticas: q̄ succinctas & breues pariter ac lōgas: breues in verbis: lōgas in sententiis: vt rarus sit qui non in earū cæcutiat lectione. Apocalypsis Ioannis tot habet sacramenta quot verba. Parū dixi: & pro merito voluminis laus oīs inferior est. In verbis singulis multiplices latēt intelligentiæ. Oro te frater charissime inter hæc viuere: ista meditari: nihil aliud nosse: nihil aliud quærere. Nōne videtur tibi iam hic in terris regni cœlestis habitaculum? Nolo vt offendaris in scripturis sanctis simplicitate & quasi vilitate verborū: quæ vel vitio interpretū vel de industria sic prolatæ sunt: vt rusticā cōtionem facilius instruerent: & in vna eadēq; sententia aliter doctus: aliter sentiret indoctus. Non sum tam petulās & hebes: vt hæc me nosse pollicear: & eorū fructus capere in terra: quorū radices in cœlo fixæ sunt: sed velle fateor: sedenti me præfero: magistrū renuēs comitē spondeo. Petēti datur: pulsanti aperitur: quærens inuenit. Discamus in terris: quorū sciētia nobis perseueret in cœlo. Obuiis te manibus excipiā: & vt inepte aliquid ac de Hermagoræ tumiditate effundā: quicquid quæsieris te cum scire conabor.

Capi. VIII.

Abes hic amātissimū tui fratrē Eusebium: qui litterarū tuarū mihi gratiā duplicauit: referens honestatē morū tuorū: contemptū sæculi: fidē amicitiæ: amorē xpi. Nā prudentiā & eloquii venustate: etiā absq; illo ipsa epistola præferebat. Festina quæso te: & hærēti in salo nauiculæ funē magis præscinde q̄ solue. Nemo renunciatur sæculo bene potest vēdere q̄ cōtēpsit vt vēderet. Quicquid in sumptꝰ de tuo tuleris: p lucro cōputa. Antiquū dictū est. Auaro deest tā q̄d habet q̄ quod nō habet. Credenti totus mūdus diuitiarū est: infidelis aūt etiam obolo indiget. Sic viuamus quasi nihil habentes: & omnia possidentes. Victus atq; vestitus diuitiæ christianorum sunt. Si habes in potestate rē tuam: vēde: si non habes: proiice. Tollenti tunicam & pallium relinquendum est. Scilicet nisi tu semper recrastinās & diem de die trahens caute & pedetentim tuas possessiunculas vendideris: non habet Christus vnde alat pauperes suos. Totum deo dedit qui se obtulit. Apostoli tantum nauem & retia reliquerūt. Vidua duo æra misit in gazophylatiū: & præfertur Cresi diuitiis. Facile cōtemnit omnia qui se semper cogitat esse moriturum.

Explicit epistola beati Hieronymi presbyteri ad Paulinum presbyterum.

© Biblioteca Nacional de España

Prologus.

Incipit prefatio sancti Hieronymi

presbyteri in Pentateuchum Moysi.

Desiderij mei desi-
deratas accepi epistolas: qui quodam præsagio futurorum cū Daniele sortitus est nomē: obsecrantis: vt trāslatum in latinam linguam de hebræo sermone pentateuchum nostrorum auribus tradem. Periculosum opus certe & obtrectatorum meorum latratibus patens: qui me asserunt in septuaginta interpretum suggillationem noua pro veteribꝰ cudere: & ita ingenium quasi vinum probantes: cum ego sæpissime testatus sim: me pro virili portione in tabernaculo dei offerre quæ possim: nec opes alterius aliorum paupertate fedari. Quod vt auderem: Origenis me studium prouocauit: qui editioni antiquæ trāslationem Theodotionis miscuit: asterico & obelo idest stella & veru omne opus distinguens: dum aut illucescere facit quæ minus ante fuerant: aut superflua quæq; iugulat & confodit: & maxime quæ euangelistarum & apostolorum autoritas promulgauit. In quibus multa de veteri testamento legimus: quæ in nostris codicibus non habētur. Vt est illud. Ex ægypto vocaui filium meum. Et quoniam nazaræus vocabitur: & videbunt in quem compunxerunt: & flumina de vētre eius fluent aquæ viuæ: & quæ nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit: quæ præparauit deus diligentibus se: & multa alia quæ proprium syntagma desiderant. Interrogemus ergo eos vbi hæc scripta sunt: & cum dicere non potuerint: de libris hebraicis proferamus. Primum testimonium est in Osee: secundum in Esaia: tertiū in Zacharia: quartū in Prouerbiis: quintū æque in Esaia: quod multi ignorantes apocryphorum deliramenta sectātur: & hiberas nenias libris autenticis præferunt. Causas erroris non est meum exponere. Iudæi prudenti factum dicunt esse consilio: ne Ptolemæus vnius dei cultor etiam apud Hebræos duplicem diuinitatem deprehenderet. Quod maxime idcirco faciebāt: quia in Platonis dogma cadere videbatur. Denicq; vbicunq; sacratum aliquid scriptura testatur de patre & filio & spiritusancto: aut aliter interpretati sunt: aut omnino tacuerunt: vt & regi satisfacerent: & arcanum fidei non vulgarent. Et nescio quis primus autor septuaginta cellulas Alexandriæ mendacio suo extruxerit: quibus diuisi: eadem scriptitarint: cū Aristæus eiusdem Ptolemæi hyperaspistes & nō multo post tempore Iosephus nihil tale retulerint: sed in vna basilica cōgregatos contulisse scribant: nō prophetasse. Aliud est enim esse vatem: aliud est esse interpretem. Ibi spiritus ventura prædicit: hic eruditio & verborum copia ea quæ intelligit transfert. Nisi forte putādus est Tullius œconomicum Xenophontis & Platonis Pythagoram & Demosthenis pro Ctheliphonte: afflatus rhetorico spiritu trāstulisse. Aut aliter de eisdem libris per septuaginta interpretes: aliter per apostolos spiritus sanctus testimonia texuit: vt quod illi tacuerunt: hi scriptum esse mentiti sint. Quid igitur? Damnamus veteres? Minime. Sed post priorum studia in domo domini: quod possumus: laboramus. Illi interpretati sunt ante aduentum Christi: & quod nesciebāt dubiis protulere sententiis: nos post passionem & resurrectionē eius: non tam prophetiam q̄ historiam scribimus. Aliter enim audita: aliter visa narrantur. Quod melius intelligimus: melius & proferimus. Audi igitur æmule: obtrectator ausculta. Non damno: non reprehendo septuaginta: sed confidenter cūctis illis apostolos præfero. Per istorum os mihi Christus sonat: quos ante prophetas inter spiritalia charismata positos lego: in quibus vltimum pene gradum interpretes tenent. Quid liuore torqueris? Quid imperitorum animos contra me concitas? Sicubi in translatione tibi videor errare: interroga Hebræos: diuersarum vrbium magistros cōsule. Quod illi habēt de Christo: tui codices non habent. Aliud est si cōtra se postea ab apostolis vsurpata testimonia probauerunt: & emendatiora sunt exemplaria latina q̄ græca: græca q̄ hebraica. Verum hæc contra inuidos. Nūc te deprecor Desideri charissime: vt quia me tantū opus subire fecisti: & a Genesi exordium capere: orationibus iuues: quo possim: eodem spiritu quo scripti sunt libri: in latinū eos transferre sermonem.

Explicit præfatio.

© Biblioteca Nacional de España

~: LEO PP. X.

Venli. Frī Francisco Epō Abulen: & dilecto filio Francisco de mendoza. Archidiacono de pedroche in Ecca Corduben: vel eorum alteri :-

~: Venlis. Frē dilecte fili salutem & apl̄icam benedictionem. Dudum relatione venlis frīs Bernardini Epi sabinen, & dilecti filij mōrum Egidij. tit. Sci Mathei presbiteri Carlis nobis facta, intelleximus q̄ inter alia quæ bonę memorię Franciscus. tit. Sce Balbinę Presbiter Carlis anteq̄: ab humanis excederet summa cum laude absoluit: extat opus, noui & ueteris testamenti: noui vz. in græco & latino: et veteris in græco et latino prędictis, necnon hebręo & chaldeo sermonibus ab eodem Franco Carle multa cum vigilia & doctorum consensu compositum: et usq: ad sexcenta volumina vel amplius impensa eiusq̄ Francisci Carlis impressa: sed cum post impressionem hmōi, subito dictus Franco carlis mortem esset ablatus et nr̄ ad publicationem dēi operis consensus petitus non esset: nequiuit hactus opus ipm ad doctorę mang et publicam utilitatem cui erit fructuosum aduenire: Manet insuper voluntas dicti Francisci Carlis in illius testamento notata pro parte inexecuta: et est ex precio pro quo dicta volumina vendentur. explenda: Vnde nos, indignum existimantes q̄ hmōi opus amplius cum publicę utilitatis iactura lateat et pia tam imitabilis viri voluntas diutius debita executione frustreto: et utriq: damno mę prouisionis ope subuenire volentes: motu proprio & ex certa Scia nra opus pfatum comprobantes et ut tale in lucem per doctorum & aliorum manus libere de cætero venire possit concedentes: discretiōi vrę, Qui, sicut accepimus ex executoribus dicti testamenti estis) per hæc scripta mandamus: qtus volumina predicta pro precio de quo melius agi poterit: & sine alijs dēi testamenti executoribus (Si qui sint) diligenter vendi procuretis: & faciatis ex ipō precio dictam voluntatem, iuxta vires eiusdem precij adimpleri. Et ne aliquod dictorum voluminum non venditum maneat: Inhibemus uniuersis & singulis tam eccis q̄ sæcularibus personis cuiuscumq: dignitatis status, gradus, ordinis, & conditiōis sint sub excōis latę sntię a qua non nisi a nobis ipsis uel de nro spetiali mandato, pręterq̄ in mortis articulo constituti, absolui possint, necnon mille ducatos auri de camera per quemlibz transgressorem soluendos, & quos fabricę basilicę sancti Petri de urbe & nrę camerę paribus portionibus applicamus eo ipo incurrendis pęnis ne opus prędictum ab alio q̄ persona uel personis per uos uel alterum ex vobis ad id deputatis pro tempore usq: ad septennium a die inchoatę venditionis hmōi computandum emere uel illud durante septennio hmōi imprimere quoquomodo presumant si vero temerarie inhibitōem huiusmodi (quo absit) pręterire non expauerint: vobis et Vrūm cuiq: transgressores prędictos excōicatos denunciandi et eos ut tales euitari mandandi necnon pœna quingentorum ducatorum hmōi singulariter multari, & quęuis alia desuper necessaria seu opportuna faciendi licentiam & facultatem thenor pntium elargimur non obstan. constitutiōibus & ordinatiōibus apl̄icis cæterisq: contrarijs quibuscumq: : Datum Romę apud Sctum Petrum sub annulo Piscatoris Die vigesima a Martij. M.D.xx

Pontificatus nri Anno octauo

:. Euangelista :-

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla. Gre. lxx. cũ in terp. latina.

Ca. i. A

Hebre. 11. a. ps. 88. Hiere. 10. b.

IN principio fecit deus celum et terrã. ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θς̃ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. ἡ at terra erat inuisibilis τ icõposita. et tenebre su
B̃ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος. καὶ σκότος ἐ̃ per abyssum: et spiritus dei ferebatur su
πάνω τῆς ἀβύσσου. καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐπεφέρετο ἐ̃ per aquam. et dixit deus fiat lux. τ fa
πάνω τοῦ ὕδατος. καὶ εἶπεν ὁ θς̃ γενηθήτω φῶς. καὶ ἐ cta ẽ lux. et vidit deus lucẽ: q̃ bona. et di
γένετο φῶς. καὶ εἶδεν ὁ θς̃ τὸ φῶς, ὅτι καλόν. καὶ διε uisit deus inter lucẽ: τ inter
χώρισεν ὁ θς̃ ἀναμέσον τοῦ φωτός, καὶ ἀναμέσον τοῦ tenebras. τ vocauit deus lucẽ diem: et tene
σκότους. καὶ ἐκάλεσεν ὁ θς̃ τὸ φῶς ἡμέραν, καὶ τὸ σκό bras vocauit noctẽ. et factũ ẽ vespe: et factũ ẽ
τος ἐκάλεσε νύκτα. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο mane: dies vnus. et dixit deus fiat firmamẽtũ in
πρωΐ, ἡμέρα μία. καὶ εἶπεν ὁ θς̃ γενηθήτω στερέωμα ἐν medio aque. τ sit diuidens inter aquã
μέσῳ τοῦ ὕδατος. καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀναμέσον ὕδα τ aquã. τ fecit deus firmamẽtũ: τ di
τος καὶ ὕδατος. καὶ ἐποίησεν ὁ θς̃ τὸ στερέωμα. καὶ διε uisit deus inter aquam: q̃ erat sub
χώρισεν ὁ θεὸς ἀναμέσον τοῦ ὕδατος, ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ firmamẽto: et inter aquã: que super
στερεώματος, καὶ ἀναμέσον τοῦ ὕδατος, τοῦ ἐπάνω firmamẽtũ. et vocauit deus firmamẽtũ ce
τοῦ στερεώματος. καὶ ἐκάλεσεν ὁ θς̃ τὸ στερέωμα οὐρα lum. et vidit deus. q̃ bonũ. et factũ ẽ vespere: τ
νόν. καὶ εἶδεν ὁ θς̃ ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ factũ ẽ mane: dies secũdus. τ dixit deus cõgre
ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα δευτέρα. καὶ εἶπεν ὁ θς̃ συναχ̃ getur aqua que sub celo in congrega
θήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγω tiões vnã: et appareat arida. τ factũ ẽ ita. τ cõ
γὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ συ gregata ẽ aqua que sub celo in cõgre
νήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συνα gationes suas: τ apparuit arida. τ vocauit deus ari
γωγὰς αὐτοῦ, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. καὶ ἐκάλεσεν ὁ θς̃ τὴν ξη dã: terrã. τ cõgregationes aquarũ vocauit ma
νὴν γῆν. καὶ τὰ συνήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε θα ria. et vidit deus: q̃ bonũ. et dixit deus ger
λάσσας. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν. καὶ εἶπεν ὁ θς̃ βλα minet terra herbã feni seminãtẽ semẽ fm
στησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ genus τ scõs similitudinẽ: et lignũ pomiferũ facies
γένος καὶ καθ᾽ ὁμοιότητα, καὶ ξύλον καρπιμον ποιοῦν fructũ. cuius semẽ ipsus in ipso scõs genus sup
καρπόν. οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ terrã. τ factũ ẽ ita. et protulit terra her
τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτά bã feni seminãtẽ semẽ fm genus τ scõs simi
νην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ᾽ ὁμοιο litudinẽ: τ lignũ pomiferũ faciens fructũ. cuius se
τητα, καὶ ξύλον καρπιμον ποιοῦν καρπὸν οὗ τὸ σπέρ mẽ eius in ipso: scõs genus sup terrã. et vidit
μα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶδεν

Transla. B. Hiero.

IN principio crea .i. uit deus celum et terrã. Terra autem erat inanis & vacua: & tenebre erant sup faciẽ abyssi: & spiritus dei ferebatur super aquas. Dixitq; deus. Fiat lux. Et facta ẽ lux. Et vidit deus lucem q̃ esset bona: & diuisit lucem a tenebris: ap pellauitq; lucem diẽ: & tenebras noctem. Factumq; est vespe & mane dies vnus. Dixit quoq; deus. Fiat firmamentũ in medio aquarum: & diuidat aquas ab aquis. Et fecit deus firmamentum. diuisitq; aquas q̃ erant sub firmamẽto ab his que erant super firmamentũ. Et factũ est ita. Vocauitq; deus firmamentum celum: & factum est vespe & mane dies secundus. Dixit vero deus. Congregentur aque q̃ sub celo sunt in locum vnum: & appa reat arida. Et factum ẽ ita. Et vocauit deus aridã terram: cõgregationesq; aquarũ appellauit maria. & vidit deus q̃ esset bonum: & ait. Germinet terra herbã virẽtem & faciẽtẽ semẽ: & lignum pomiferũ faciens fructũ iuxta genus suũ cui us semẽ i semetipso sit sup terrã. Et factũ est ita. Et ptulit terra herbã virẽtẽ & faciẽtẽ semẽ iuxta genus suũ: lignũq; facies fructũ: & hns vnũ quodq; sementem fm spẽm suã. Et vidit

Tex. Heb. Hesi. Ca. i. Pritiua. heb.

Ca. j.

ב רֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת׃
הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃ וְהָאָרֶץ׃
הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי׃
תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל׃
פְּנֵי הַמָּיִם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי׃
אוֹר וַיְהִי אוֹר׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת׃
הָאוֹר כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין׃
הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים׃
לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה׃
וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד׃
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ׃
הַמָּיִם׃ וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם׃
לָמָיִם׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ׃
וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת׃
לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל׃
לָרָקִיעַ וַיְהִי כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים׃
לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי׃
בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים׃
יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל׃
מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי׃
כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ׃
וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא׃
אֱלֹהִים כִּי טוֹב׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים׃
תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ׃
זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ׃
אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ עַל הָאָרֶץ וַיְהִי׃
כֵן׃ וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב׃
מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה׃
פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא

Pritiua. heb.

a רֵאשִׁית
b הָיָה תֹהוּ בֹהוּ
c פָּנֶה
d תְהוֹם רָחַף
e אֲשֶׁר הָיָה
f רָאָה
g בָּדַל
h קָרָא
i רָקִיעַ
j בָּדַל
k עָשָׂה
l רָקִיעַ
m שָׁנָה
n מָקוֹם
o רָאָה
p מָקוֹם
q קָרָא
r יָבֵשָׁה
s דָּשָׁא
t זֶרַע
u פָּרָה הָיָה
v יָצָא

Transla. Chal.

לְמַדְמִין בְּרָא יְיָ יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא׃ וְאַרְעָא הֲוָת צְדִיָא וְרִקְמָנְיָא וַחֲשׁוֹכָא עַל אַפֵּי תְהוֹמָא׃ וְרוּחָא דַייָ מְנַשְׁבָא עַל אֲפֵי מַיָא׃ וַאֲמַר יְיָ יְהֵא נְהוֹרָא׃ וַהֲוָה נְהוֹרָא׃ וְחָמָא יְיָ יָת נְהוֹרָא אֲרֵי טָב׃ וְאַפְרֵישׁ יְיָ בֵּין נְהוֹרָא וּבֵין חֲשׁוֹכָא׃ וְקְרָא יְיָ לִנְהוֹרָא יוֹמָא׃ וְלַחֲשׁוֹכָא קְרָא לֵילְיָא׃ וַהֲוָה רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְרָא יוֹמָא חַד׃ וַאֲמַר יְיָ יְהֵא רְקִיעָא בְּמֵצִיעוּת מַיָא׃ וַיְהֵא מַפְרֵישׁ בֵּין מַיָא לְמַיָא׃ וַעֲבַד יְיָ יָת רְקִיעָא וְאַפְרֵישׁ בֵּין מַיָא דְּלִלְרַע לְרְקִיעָא׃ וּבֵין מַיָא דְּלְעֵיל לְרְקִיעָא׃ וַהֲוָה כֵן׃ וְקְרָא יְיָ לְרְקִיעָא שְׁמַיָא׃ וַהֲוָה רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְרָא יוֹם תְּנִין׃ וַאֲמַר יְיָ יִתְכַּנְשׁוּן מַיָא מִתְּחוֹת שְׁמַיָא לְאַתַר חַד׃ וְתֶתַּחֲזֵי יַבֶּשְׁתָּא׃ וַהֲוָה כֵן׃ וְקְרָא יְיָ לְיַבֶּשְׁתָּא אַרְעָא׃ וּלְכִינְשָׁת מַיָא קְרָא יַמָּא׃ וְחָזָא יְיָ אֲרֵי טָב׃ וַאֲמַר יְיָ תַּדְשֵׁי אַרְעָא דְּתַאתָא עִשְׂבָא דְּזַרַע זַרְעִיה מִזְּדְרַע אִילָן פֵּרִין עֲבִיד פֵּרִין׃ לְזִנְטְהִי דְּזַרַע זַרְעִיה בֵּיה עַל אַרְעָא׃ וַהֲוָה כֵן׃ וְאַפֵּיקַת אַרְעָא דְּתַאתָא עִשְׂבָא דְּזַרַע זַרְעִיה מִזְּדְרַע לְזִנְטְהִי׃ וְאִילָן עָבִיד פֵּרִין דְּזַרַע זַרְעִיה בֵּיה לְזִנְטְהִי׃ וְחָזָא

Interp. chal.

IN principio creauit deus celũ τ terrã. Ca. i. Terra aũt erat deserta τ vacua: τ tenebre sup faciem abyssi: τ spũs dei insufflabat sup faciẽ aquaꝝ. Et dixit deus. Sit lux: τ fuit lux. τ vidit deus lucẽ q̃ esset bona. Et diuisit deus inter lucẽ τ inter te nebras. appellauitq; deus lucẽ diẽ: τ tenebras vocaui noctẽ. Et fuit vespe τ fuit mane dies vnus. Et di xit deus. Sit firmamentũ in medio aquaꝝ: τ diuidat inter aquas τ aq̃s. Et fecit deus firmamentũ: et diui sit inter aquas q̃ erant subter firmamẽtũ: τ inter aq̃s q̃ erant sup firmamentũ: τ fuit ita. Et vocauit de firmamentũ celũ. Et fuit vespe τ fuit mane dies scõs. Et dixit de. Cõgregẽtur aque q̃ sub celo sunt in locũ vnum: τ appareat arida. Et fuit ita. Et vocauit deus aridã terrã: τ locũ cõgregationis aquarũ appellauit maria. Et vidit de q̃ esset bonũ. Et dixit deus. Ger minet terra germinationẽ herbe cui filius semẽtis seminat: arboresq; fructiferã facientẽ fructus fm ge nus suũ: cuius filius semẽtis in ipso sit sup terrã. Et fuit ita. Et p̃durit terra germẽ herbe cuius filius se mẽtis seminat fm genus suũ: et arbores facientẽ fru ctus: cui filius semẽtis i ipso fm genus suũ. Et vidit

Pritiua chal.

a הָיָה תֹהוּ בֹהוּ
b צְדִיָא רִקְמָנְיָא
c עֲשָׂבָא דָּרַע
d טוֹב פָּרַשׁ
e מְצִיעָא
f כְּנַשׁ חֲזָה
g טוֹב
h דָּאָה זְרַע פָּרָה
i זְנָא נְבַק דָּאָה
j זְרַע

a

© Biblioteca Nacional de España

Primiua heb. / Tex. Heb. / Gen. / Ca. j.

אלהים כי טוב: ויהי ערב ויהי
בקר יום שלישי: ויאמר אלהים
יהי מארת ברקיע השמים
להבדיל בין היום ובין הלילה
והיו לאתת ולמועדים ולימים
ושנים: והיו למארת ברקיע
השמים להאיר על הארץ ויהי
כן: ויעש אלהים את שני המארת
הגדלים את המאור הגדל
לממשלת היום ואת המאור
הקטן לממשלת הלילה ואת
הכוכבים: ויתן אתם אלהים
ברקיע השמים להאיר על
הארץ: ולמשל ביום ובלילה
ולהבדיל בין האור ובין החשך
וירא אלהים כי טוב: ויהי ערב
ויהי בקר יום רביעי: ויאמר
אלהים ישרצו המים שרץ נפש
חיה ועוף יעופף על הארץ על פני
רקיע השמים: ויברא אלהים
את התנינם הגדלים ואת כל
נפש החיה הרמשת אשר שרצו
המים למינהם ואת כל עוף כנף
למינהו וירא אלהים כי טוב: ויברך
אתם אלהים לאמר פרו
ורבו ומלאו את המים בימים
והעוף ירב בארץ: ויהי ערב ויהי
בקר יום חמישי: ויאמר אלהים
תוצא הארץ נפש חיה למינה

Interp. chal.

טוב הוה
פרש אות מנה
שנה הוה נהר
רבב שלט יום
נהר
פרש
רחש חיה
רבב
זנא טוב
אמר סנא
מלא נפק

Trasla. B. Hiero.

deus quod esset bonum. Et factum est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus. Fiant luminaria in firmamento celi: diuidāt diem ac nocte: & sint in signa & tempora & dies & annos: vt luceant in firmamento celi: & illuminent terram. Et factum est ita. Fecitq; deus duo luminaria magna: luminare maius vt preesset diei: & luminare minus vt preesset nocti: & stellas. Et posuit eas deus in firmamento celi: vt lucerent super terrā: & preessent diei ac nocti: & diuiderent lucem ac tenebras. Et vidit deus quod esset bonū. & factū est vespere & mane dies quartus. Dixit etiam deus. Producāt aque reptile anime viuentis: & volatile super terram: sub firmamēto celi. Creauitq; deus cete grandia: & omnē animam viuentē atq; motabilē quā pduxerant aque in spēs suas: & omne volatile fm genus suum. Et vidit deus quod esset bonū. benedixitq; eis dicēs. Crescite & multiplicamini: & replete aquas maris: aueq; multiplicēt sup terrā. Et factū est vespere & mane dies quintus. Dixit quoq; deus. Producat terra aiam viuentē in genere suo:

Trasla. Gre. lxx. cū interp. latina.

deus quod bonum. et factū est vespe et factū
ὁ θεὸς ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένε-
το πρωὶ ἡμέρα τρίτη. καὶ εἶπεν ὁ θεός, γενη-
ant luminaria in firmamento ce
θήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρα-
li. vt luceāt sup terrā: ad diuidendū
νοῦ. ὥς τε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν
inter diem et inter noctem. et
ἀναμέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀναμέσον τῆς νυκτός. καὶ
sint in signa: et in tempora: et in dies:
ἔστωσαν εἰς σημεῖα, καὶ εἰς καιρούς, καὶ εἰς ἡμέρας,
et in annos. et sint in illuminatiōes i firmamēto celi: vt luceant sup terrā. et
καὶ εἰς ἐνιαυτούς. καὶ ἔστωσαν εἰς φαύσιν ἐν τῷ στε-
ρεώματι τοῦ οὐρανοῦ, ὥς τε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ
factū ē ita. et fecit deus duo lumina
ἐγένετο οὕτως. καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τοὺς δύο φωστῆ-
ria magna: luminare magnū i pricipatus
ρας τοὺς μεγάλους, τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς
diei. et luminare minus in pricipatus
τῆς ἡμέρας. καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσω εἰς ἀρχὰς τῆς
noctis: et stellas. et posuit eas deus in
νυκτός. καὶ τοὺς ἀστέρας. καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν
firmamēto celi: vt lucerent super
τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ. ὥς τε φαίνειν ἐπὶ τῆς
terrā: et preessent diei et nocti. et diui-
γῆς, καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. καὶ διαι-
derent inter lucem et inter tene
χωρίζειν ἀναμέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ σκό-
bras. et vidit deus quod bonū. et factū ē vespe
τους. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν. καὶ ἐγένετο ἑσπέ-
re et factū ē mane dies quartus. et dixit deus:
ρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα τετάρτη. καὶ εἶπεν ὁ θεός,
producant aque reptilia aiarū viuētiū: et
ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν, καὶ
volatilia volantia sup terrā: fm firmamētū
πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ τὸ στερέωμα
celi. et factū ē ita. et fecit deus
τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς
cete grādia: et oēs aimā aialiū repti
τὰ κήτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζῶων ἑρπε-
liū: q̄ pdurerūt aque fm gēa eorū. et oē
τῶν, ἃ ἐξήγαγε τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν. καὶ πᾶν
volatile pēnatū fm genus. et vidit deus quod
πετεινὸν πτερωτὸν κατὰ γένος. καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι
bona. et benedixit eis deus. dicens: crescite
καλά. καὶ εὐλόγησεν αὐτὰ ὁ θεὸς. λέγων, αὐξάνεσθε
et multiplicamini: et replete aquas in
καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν
maribus. et volatilia multiplicentur
ταῖς θαλάσσαις. καὶ τὰ πετεινὰ πληθυνέσθωσαν
sup terrā. et factū ē vespere et factū ē mane di
ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡ-
es quintus. et dixit deus: producat terra
μέρα πέμπτη. καὶ εἶπεν ὁ θεός, ἐξαγαγέτω ἡ γῆ
aiam viuētē fm genus:
ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος,

Transla. Chal.

ייי ארי טב: והוה רמש והוה צפר יום תליתאי: ואמר ייי יהון נהירין ברקיעא
דשמיא לאפרשא בין יומא ובין ליליא ויהון לאתין ולזמנין ולימין
ושנין: ויהון לנהירין ברקיעא דשמיא לאנהרא על ארעא והוה כן: ועבד ייי ית תרין
נהירין רברבין ית נהורא רבא למשלט ביומא וית נהורא זעירא למשלט בליליא
וית כוכביא: ויתיב יתהון ייי ברקיעא דשמיא לאנהרא על ארעא: ולמשלט ביומא
ובליליא ולאפרשא בין נהורא ובין חשוכא וחזא ייי ארי טב: והוה רמש והוה צפר יום
רביעאי: ואמר ייי ירחשון מיא רחשא נפשא חיתא ועופא דיפרח על ארעא על אפי
אויר רקיע שמיא: וברא ייי ית תנינא רברבא וית כל נפשא חיתא דרחשא
דרחשו מיא לזניהון וית כל עופא דפרח לזניהון וחזא ייי ארי טב: ובריך יתהון ייי
למימר פושו וסגיו ומלו ית מיא בימיא ועופא יסגי בארעא: והוה רמש והוה צפר
יום חמישאי: ואמר ייי תפיק ארעא נפשא חיתא לזנה

Pr. 135

Infra. eodē. d

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

quadrupedia et reptilia et bestias terre: et iumẽ
τετράποδα καὶ ἑρπετὰ καὶ θηρία τῆς γῆς, καὶ τὰ κτή
ta: et oia reptilia terre fz genus eorũ.
νη, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν.
et factũ ẽ ita. τ fecit deus bestias terre
καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ ἐποίησεν ὁ θς τὰ θηρία τῆς γῆς
fz genus: τ iumenta τ oia reptilia
κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς
terre fm genus eorũ. τ vidit deus q̃ bona. τ di
γῆς κατὰ γένος αὐτῶν. καὶ εἶδεν ὁ θς ὅτι καλά. καὶ εἶ
Infra. 5.a. Sap. 2. d. τ. 10. a. Eccle. 17. a. Marci 10. a. ã. co. c. ifra. 8. τ 9. a. c
rit deus: faciamus hoiez ad imaginẽ nostrã et
πεν ὁ θς, ποιήσωμεν ἄνθρ κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ
ad similitudinẽ. et presint piscibus ma
καθ' ὁμοίωσιν. καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλά
ris: et volatilibus celi: et iumentis: et
ας, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ
oibus terre: τ oibus reptilibus reptã
πάντων τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρ=
tibus sup terrã. τ fecit deus hoiez. ad
πόντων ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐποίησεν ὁ θς τὸν ἄνθρ. κα
imaginẽ dei fecit illum. masculũ τ feminã fecit
D τεἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν. ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίη=
eos. et benedixit eis deus: dicens: crefci
σεν αὐτούς. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ θεός, λέγων, αὐξάνε
te τ multiplicamini τ replete terrã: et do=
τε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ κα=
minamini ei. et imperate piscibus ma
τακυριεύσατε αὐτῆς. καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θα
ris: τ volatilibus celi: et oibus
λάσης, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντων τῶν
iumẽtis: τ omni terre: et oibus reptilibus
κτηνῶν, καὶ πάσης τῆς γῆς, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν
reptãtibus sup terrã. et dixit deus: ecce dedi
τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶπεν ὁ θς, ἰδοὺ δέδω
vobis oẽm herbã seminiferã seminãtẽ semẽ: qõ
κα ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον σπεῖρον σπέρμα, ὅ
est super terrã. τ omne lignũ: qõ hz ĩ semetipo
ἐστιν ἐπάνω τῆς γῆς. καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ
fructũ seminis seminiferi: vobis erit in escam:
καρπὸν σπέρματος σπορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν,
et oibus bestiis terre: τ oĩbus volatili
καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετει
bus celi: τ omni reptili reptãti sup
νοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἑρπετῷ ἑρπεντῷ ἐπὶ τῆς
terrã. qõ hz in semetipo aiaz vite: et oẽm herbã
γῆς. ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον
viridẽ in escam. τ factũ ẽ ita. et vidit
χλωρὸν εἰς βρῶσιν. καὶ ἐγένετο οὕτως. καὶ εἶδεν
deus omnia q̃cũq; fecit. τ ecce bona valde.
Eccle. 39. c. Marci 7. d.
ὁ θεὸς τὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν. καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν.
et factũ ẽ vespere: et factũ ẽ mane dies sexta.
καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα ἕκτη. C. 2
A Et perfecti sunt celum et terra: et
καὶ συνετελέσθησαν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, καὶ
ois ornatus eorum.
πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν.

Transla. B. Hiero.

iumẽta[a] & reptilia[t] & be
stias[u] terre fm spẽs suas.
[y] Factũq; est[k] ita. [a] Et fecit
[b] deus[o] bestias
[c] terre[f] iuxta spẽs suas:
[b] iumenta
[k] & omne[m] reptile[n] terre
[c] in genere suo.
[p] Et vidit[q] deus[r] q̃ esset
[s] bonum: [r] & ait.
[x] Faciamus[y] hominẽ[z] ad
imaginem &
[a] similitudinẽ nrã m: [b] & pre
sit[c] piscibus[d] maris[e] & vo
latilibus[f] celi[g] & bestiis:
[b] vniuersq; terre:
[k] omniq; [l] reptili[m] qd̃
mouetur[n] in[o] terra.
[p] Et creauit[q] deus[s] homi
nẽ[t] ad imaginem suam:
[u] ad imaginem[v] dei[w] crea=
uit[x] illum: [a] masculum
[b] & feminã[c] creauit[d] eos.
[c] Benedixitq; illis
[e] deus: [b] & ait. [f] Crescite
[m] & multiplicamĩ[n] & re
plete[g] terrã[q] & subiicite
eã: [r] & dñamini[s] piscibus
[t] maris[u] & volatilibus[x] ce
li[v] & vniuersis[y] aiantibus
[a] q̃ mouẽtur[b] sup[c] terrã.
[d] Dixitq; [e] deus. [f] Ecce[g] de
di[h] vobis
[k] oẽm[l] herbam[m] afferen
tem semen[p] super
[s] terram: [r] & [q] vniuersa[r] li=
gna[a] que
[y] habent in semetipsis[b] se
mẽtẽ gñis sui. [t] vt sit[c] vo=
bis[d] in escã[e] & cũctis[f] ani
mãtibus[k] terre: [l] oĩq;[m] vo
lucri[n] celi[o] & vniuersis[p] q̃
mouentur[q] in
[r] terra: [s] & in quibus est
[u] aia[x] viuens: vt habeant
[a] ad vescendum. [b] Et fa=
ctũ est[c] ita. [d] Viditq;
[e] deus[f] cuncta[k] que[l] fece=
rat:[m] & erant
[n] valde[o] bona. [p] Et factũ
est[q] vespere[r] & [s] mane
[t] dies[u] sextus. Ca. 2.
I Gitur[a] perfecti sunt
[b] celi[c] & terra: [d] & om
nis[e] ornatus eorum.

Tex. Heb. — Gesi. — Ca. ij. — Primua. heb.

[t] בְּהֵמָה [s] וָרֶמֶשׂ [r] וְחַיְתוֹ [q] אֶרֶץ [p] לְמִינָהּ׃ [o]
[y] וַיְהִי כֵן׃ [a] וַיַּעַשׂ [b] אֱלֹהִים [c] אֶת [d] חַיַּת [e]
[f] הָאָרֶץ לְמִינָהּ [g] וְאֶת־ [h] הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ [i]
[k] וְאֵת כָּל [l] רֶמֶשׂ [m] הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ׃ [n]
[p] וַיַּרְא [q] אֱלֹהִים [r] כִּי [s] טוֹב׃ [t] וַיֹּאמֶר [u]
[x] אֱלֹהִים [y] נַעֲשֶׂה [z] אָדָם [a] בְּצַלְמֵנוּ [b]
[c] כִּדְמוּתֵנוּ [d] וְיִרְדּוּ [e] בִּדְגַת [f] הַיָּם [g] וּבְעוֹף [h]
[i] הַשָּׁמַיִם [k] וּבַבְّהֵמָה [l] וּבְכָל הָאָרֶץ [m]
[n] וּבְכָל הָרֶמֶשׂ [o] הָרֹמֵשׂ [p] עַל הָאָרֶץ׃ [q]
[r] וַיִּבְרָא [s] אֱלֹהִים [t] אֶת הָאָדָם [u] בְּצַלְמוֹ [v]
[w] בְּצֶלֶם [x] אֱלֹהִים [y] בָּרָא [z] אֹתוֹ [a] זָכָר [b]
[c] וּנְקֵבָה [d] בָּרָא [e] אֹתָם׃ [f] וַיְבָרֶךְ [g] אֹתָם [h]
[i] אֱלֹהִים [k] וַיֹּאמֶר [l] לָהֶם [m] אֱלֹהִים [n] פְּרוּ [o]
[p] וּרְבוּ [q] וּמִלְאוּ [r] אֶת הָאָרֶץ [s] וְכִבְשֻׁהָ [t]
[u] וּרְדוּ [v] בִּדְגַת הַיָּם [w] וּבְעוֹף [x] הַשָּׁמַיִם [y]
[z] וּבְכָל חַיָּה [a] הָרֹמֶשֶׂת [b] עַל הָאָרֶץ׃ [c]
[d] וַיֹּאמֶר [e] אֱלֹהִים [f] הִנֵּה [g] נָתַתִּי [h] לָכֶם [i]
[k] אֶת כָּל עֵשֶׂב [l] זֹרֵעַ [m] זֶרַע [n] אֲשֶׁר [o] עַל [p]
[q] פְּנֵי כָל הָאָרֶץ [r] וְאֶת כָּל הָעֵץ [s] אֲשֶׁר [t]
[u] בּוֹ פְרִי עֵץ [v] זֹרֵעַ זָרַע [w] לָכֶם יִהְיֶה׃ [x]
[y] לְאָכְלָה׃ [z] וּלְכָל חַיַּת הָאָרֶץ [a] וּלְכָל [b]
[c] עוֹף הַשָּׁמַיִם [d] וּלְכֹל [e] רוֹמֵשׂ [f] עַל [g]
הָאָרֶץ [h] אֲשֶׁר בּוֹ [i] נֶפֶשׁ חַיָּה [k] אֶת כָּל [l]
[m] יֶרֶק עֵשֶׂב לְאָכְלָה [n] וַיְהִי כֵן׃ [o] וַיַּרְא [p]
[q] אֱלֹהִים [r] אֶת כָּל אֲשֶׁר [s] עָשָׂה [t] וְהִנֵּה [u]
[v] טוֹב מְאֹד [w] וַיְהִי עֶרֶב [x] וַיְהִי בֹקֶר׃ [y]
יוֹם הַשִּׁשִּׁי׃ — Ca. ij.
[a] וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם [b] וְהָאָרֶץ [c] וְכָל צְבָאָם׃ [d]

Interp. chal. — Primua chal.

iumentũ τ reptile τ bestiam terre fm species suas: τ [h] חֵיוָה זְנָא
fuit ita. Et fecit deus bestiã terre fm genus suũ τ iu=
mentũ iuxta genus suũ: τ oẽ reptile terre iuẋ genus [i] עֲבַד
suũ: et vidit deus qõ esset bonũ. Et dixit deus faciam⁹
hominẽ ad imaginẽ nostrã: sicut similitudo nostra: et [k] דְּמָה [l] שָׁלַט
dñetur in pisces maris τ in volatilia celoꝝ τ in iumẽ
ta τ in omnẽ terrã: et in oñe reptile qõ reptat super
terrã. Et creauit deus hoiem ad imaginẽ suã: ad ima
ginẽ dei creauit illuz: masculũ τ feminã creauit eos. [m] סָגֵא [n] סַלֵּא
Et bñdixit eis deus: τ dixit eis deus. Crescite τ mul=
tiplicamini: τ replete terrã τ roborammi sup eam: τ [o] חָיָה
dñamini piscibus maris τ volatili celi et omni ani=
manti qõ reptat sup terram. Et dixit deus. Ecce dedi [p] זְרַע
vobis omnẽ herbã: cuius granũ semẽtis seminatur:
que est sup faciẽ vniuerse terre: τ oẽm arborẽ in qua [q] אֲבַנְ הָוָה אָכַל
est fructus arboris: cuius granũ semẽtis seminatur:
vobis erit ad vescendum: et omni bestie terre τ omni [r] חֵיוָה
volatili celi τ oñi reptili qõ reptat sup terrã. in quo
est anima viuens: omnẽ virentẽ herbã ad vescendũ. [s] טוֹב
et fuit ita. Et vidit deus cuncta q̃ fecerat: τ ecce bona
valde. Et fuit vespe τ fuit mãe dies sext⁹. Ca. 2. [t] שִׁית
T perfecti sunt celi τ terra τ ois exercitus eoꝝ.

Transla. Chal.

בְּעִירָא וְרִחְשָׂא וְחֵיוַת אַרְעָא לְזַנְהָא כֵּן וַעֲבַד יְיָ יַת חֵיוַת אַרְעָא לְזַנְהָא יַת
בְּעִירָא לְזַנְהָא וְיַת כָּל רִחְשָׂא דְּאַרְעָא לְזִנְהִי וַחֲזָא יְיָ אֲרֵי טָב׃ וַאֲמַר יְיָ נַעְבֵּיד אָדָם
בְּצַלְמָנָא כְּדַמּוּתָנָא וְיִשְׁלְטוּן בְּנוּנֵי יַמָּא וּבְעוֹפָא דְּשָׁמַיָּא וּבְבְעִירָא וּבְכָל אַרְעָא וּבְכָל
רִחְשָׂא דְּרַחֵישׁ עַל אַרְעָא׃ וּבְרָא יְיָ יַת אָדָם בְּצַלְמֵיהּ בְּצַלְמָא דַּייָ בְּרָא יָתֵיהּ דְּכַר
וְנוּקְבָא בְּרָא יָתְהוֹן׃ וּבָרִיךְ יָתְהוֹן יְיָ וַאֲמַר לְהוֹן יְיָ פְּרוּשׁוּ וּסְגוּ וּמְלוּ יַת אַרְעָא וּתְקוֹפוּ
עַלַהָא וְשָׁלְטוּ בְּנוּנֵי יַמָּא וּבְעוֹפָא דְּשָׁמַיָּא וּבְכָל חַיְתָא דְּרַחֵישָׁת עַל אַרְעָא׃ וַאֲמַר יְיָ
הָא יְהַבִית לְכוֹן יַת כָּל עִשְׂבָא דְּבַר זַרְעָ מִזְדְּרַע דְּעַל אַפֵּי כָּל אַרְעָא וְיַת כָּל אִילָנָא
דְּבֵיהּ אִיבָּא דְּאִילָנָא דְּבַר זַרְעָ מִזְדְּרַע לְכוֹן יְהֵא לְמֵיכָל׃ וּלְכָל חַיְתָא דְּאַרְעָא וּלְכָל
עוֹפָא דְּשָׁמַיָּא וּלְכָל דְּרַחֵישׁ עַל אַרְעָא דְּבֵיהּ נַפְשָׁא חַיְתָא יַת כָּל יַרְוָקָא דְּעִשְׂבָא׃
לְמֵיכָל וַהֲוָה כֵּן׃ וַחֲזָא יְיָ יַת כָּל דְּעֲבַד וְהָא טָב לַחְדָא וַהֲוָה רְמַשׁ וַהֲוָה צַפְּרָ יוֹם
שִׁתְּיָתָאי׃ — Ca. ij. — וְאִשְׁתַּכְלָלוּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְכָל חֵילֵיהוֹן׃

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua heb. / Tex. Heb. / Besi. / Ca. ij.

וַיְכֻלּוּ אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת
יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ
שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא
אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת: אֵלֶּה תוֹלְדוֹת
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם
עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם:
וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ
וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי
לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים עַל
הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת
הָאֲדָמָה: וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ
וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה:
וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו
נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ
חַיָּה: וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן
מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם
אֲשֶׁר יָצָר: וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים
מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה
וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן
וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע: וְנָהָר יֹצֵא
מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּמִשָּׁם יִ
יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים: יִ
שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֶת
כָּל אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר שָׁם הַזָּהָב

Pritiua chal. / Intrerp. chal.

[a] שָׁבַע
[b] לַעֲשׂוֹת שָׁבַת
[c] בָּרוּךְ
[d] קָדַשׁ
[e] עָשָׂה יָלַד
[f] בָּרָא
[g] עָשָׂה
[h] הָיָה
[i] צָמַח
[j] מָטָר
[k] שָׁקָה הָיָה מָלַל
[l] גָּן שָׁוֵה צָמַח
[m] רָנַן חָוִא טוֹב
[n] אָכַל הָיָה מְצִיאָ
[o] פָּרָה שָׁקָה
[p] פָּרַשׁ הָיָה רָבַע
[q] רֹאשׁ שֵׁם יָקַף

Trãsla. B. Hiero.

Compleuitq; deus die septimo opus suum quod fecerat: et requieuit die septimo ab vniuerso opere suo quod fecerat. Et benedixit diei septimo et sanctificauit illum: quia in ipso cessauerat ab oi opere suo quod creauit deus vt faceret. Iste sunt generationes celi et terre qñ create sunt: in die quo fecit dominus deus celum & terram: & oē virgultū agri antequ oriretur in terra. omnē herbā regionis priusq; germiaret: nō enim pluerat domin deus super terram: & homo non erat qui operaretur terram. Sed fons ascēdebat e terra irrigans vniuersam faciem terre. Formauit igitur dñs deus hominem de limo terre: & inspirauit in faciem eius spiraculū vite: & factus est homo in animā viuētē. Plātauerat aūt dñs deus paradisū voluptatis a pricipio: i quo posuit hominem quem formauerat. Produxitq; dominus deus de humo omne lignū pulcrum visu: & ad vescēdū suaue: lignū ētē vite i medio paradisi: lignūq; scie boi & mali. Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigādū paradisum: qui inde diuiditur in quattuor capita. nomē vni Phison. Ipse est qui circuit omnē terram euilath vbi nascitur aurum

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

Exodi. 20. b. Hebr. 4. b.

et perfecit deus in die sexta opera sua: q̃ fecit. et requieuit deus in die septima ab oibus opibus suis: que fecit. et benedixit deus diei septimo: et sanctificauit illũ. qz in illo cessauit ab oibus suis: q̃ incepit deus facere. hic liber generationis celi et terre: qñ facta fuit. q̃ die fecit deus celũ et terrã: et omne virgultũ agri añq; oriretur in terra. et omnē herbã agri añq; germinaret. nõ enī pluerat dominus deus sup terrã: et homo nõ erat ad operãdũ eam. fons aũt ascẽdebat ex terra: et irrigabat oẽs faciem terre. et formauit deus hominẽ: puluerẽ accipiẽs de terra. et inspirauit in faciem eius spiraculũ vite: et factus ē homo in animã viuentẽ. et plãtauit dñs deus paradisum in eden ad orientem. et posuit illic hominẽ: quẽ formauit. et pduxit deus adhuc de terra oẽ lignũ pulchrũ ad visum et bonũ ad cibũ. et lignũ vite in medio paradisi: et lignũ sciendi sciẽtiam boni et mali. fluuius aũt egreditur ex eden ad irrigãdũ paradisum. inde diuiditur in quattuor pricipia. nomen vni phison. hic qui circuit oẽs terrã euilat. illic vbi est aurum.

Eccle. 24. c.

καὶ συνετέλεσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἃ ἐποίησεν· καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὧν ἐποίησεν. καὶ εὐλόγησεν ὁ θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην, καὶ ἡγίασεν αὐτήν· ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἃ ἤρξατο ὁ θεὸς ποιεῖν. αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὅτε ἐγένετο· ἡ ἡμέρα ἐποίησεν θεὸς οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν χλωρὸν ἀγροῦ πρὸ τοῦ γενέσθαι ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ πάντα χόρτον ἀγροῦ πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι· οὐ γὰρ ἔβρεξε κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν· πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς· καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς· καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. καὶ ἐφύτευσεν κύριος ὁ θεὸς παράδεισον ἐν ἐδὲμ κατὰ ἀνατολάς· καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασεν. καὶ ἐξανέτειλεν ὁ θεὸς ἔτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν ξύλον ὡραῖον εἰς ὅρασιν καὶ καλὸν εἰς βρῶσιν· καὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, καὶ τὸ ξύλον τοῦ εἰδέναι γνῶσιν καλοῦ καὶ πονηροῦ· τὸ ὕδωρ δὲ ἐκπορεύεται ἐξ ἐδὲμ ἐν ποτίζειν τὸν παράδεισον. ἐκεῖθεν ἀφορίζεται εἰς τέσσαρας ἀρχάς. ὄνομα τῷ ἑνὶ φισών· οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν εὐιλάτ· ἐκεῖ οὖν ἐστι τὸ χρυσίον.

Transla. Chal.

וְשַׁלֵּים יְיָ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה עֲבִידָתֵיהּ דְּעָבַד וְנַיַח בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה מִכָּל עֲבִידָתֵיהּ דְּעָבַד:
וּבָרִיךְ יְיָ יָת יוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְקַדִּישׁ יָתֵיהּ אֲרֵי בֵּיהּ נַח מִכָּל עֲבִידָתֵיהּ דְּבָרָא יְיָ
לְמֶעְבַּד: אִילֵּין תּוֹלְדָת שְׁמַיָּא וְאַרְעָא כַּד אִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא דְּבָרָא יְיָ אֱלָהָא אַרְעָא
וּשְׁמַיָּא: וְכָל אִילָן חַקְלָא עַד לָא הֲוָה בְּאַרְעָא וְכָל עִשְׂבָּא דְּחַקְלָא עַד לָא יְצִמָּח אֲרֵי
לָא אַמְטַר יְיָ אֱלָהָא עַל אַרְעָא וְאֵינָשׁ לֵית דְּלִמְפְּלַח יָת אַרְעָא: וַעֲנָנָא הֲוָה סָלִיק מִן
אַרְעָא וּמַשְׁקֵי יָת כָּל אַפֵּי אַרְעָא: וּבְרָא יְיָ אֱלָהָא יָת אָדָם עָפְרָא מִן אַרְעָא וּנְפַח
בְּאַפּוֹהִי נִשְׁמְתָא חַיֵּי וַהֲוָה אָדָם לְרוּחַ מְמַלְלָא: וּנְצִיב יְיָ אֱלָהָא גִּנְתָא בְּעֵדֶן
קֳדָמִין וְשַׁוִּי תַּמָּן יָת אָדָם דְּבָרָא: וְאַצְמַח יְיָ אֱלָהָא מִן אַרְעָא כָּל אִילָן דְּמַרְנַג
לְמֶחְזֵי וְטַב לְמֵיכַל וְאִילַן חַיֵּא בְּמִצְיעוּת גִּנְתָא וְאִילַן דְּאַכְלֵי פֵּירוֹהִי חַכִּימִין בֵּין טַב
לְבִישׁ: וְנַהֲרָא נָפֵק מֵעֵדֶן לְאַשְׁקָאָה יָת גִּנְתָא וּמִתַּמָּן יִתְפְּרַשׁ וִיהֵא לְאַרְבַּעָה רֵישִׁין:
שׁוּם חַד פִּישׁוֹן הוּא דְּאַקִּיף יָת כָּל אַרְעָא דַּחֲוִילָה דְּתַמָּן דַּהֲבָא:

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

et aurum terre illius bonũ. illic est car
καὶ τὸ χρυσίον τῆς γῆς ἐκείνης καλόν· ἐκεῖ ἐστιν ὁ ἄν-
bũculus τ lapis prasinus. et nomen fluuio
θραξ καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος· καὶ ὄνομα τῷ ποταμῷ
secundo: geon. hic qui circuit omnez terrã
τῷ δευτέρῳ, γεών· οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν
ethiopie. et fluuius tertius: tigris. hic
αἰθιοπίας· καὶ ὁ ποταμὸς ὁ τρίτος, τίγρις· οὗτος ὁ
C qui vadit contra assyrios. at fluuius
πορευόμενος κατέναντι Ἀσσυρίων· ὁ δὲ ποταμὸς ὁ
quartus: hic euphrates. et accepit dñs de
τέταρτος, οὗτος εὐφράτης· καὶ ἔλαβεν κύριος ὁ θε-
us hominẽ quẽ formauit: et posuit eum in
ὸς τὸν ἄνθρωπον ὃν ἔπλασεν, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ
paradiso voluptatis: ad opandũ eũ τ cu-
παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυ-
stodiẽdũ. τ precepit dñs deus ade di-
λάσσειν· καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδὰμ λέ-
cẽs ex omni ligno qõ in paradiso e-
γων, ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώ-
scã comedes: ex ãt ligno cognoscẽdi bonũ et
σει φαγῇ, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ
malũ: nõ comedatis ex eo. qua ãt die comedetis
πονηρὸν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ· ἣ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε
ex eo: morte moriemini. et dixit dñs
ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε· καὶ εἶπεν κύριος ὁ
Eccle. deus: nõ bonũ esse hominẽ solũ: faciamus
.17.a. θεὸς, οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν
ei adiutorẽ ꝗ eũ. τ formauit deus adhuc ex
αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν· καὶ ἔπλασεν ὁ θεὸς ἔτι ἐκ
terra oẽs bestias agri: et omnia
τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, καὶ πάντα τὰ
volatilia celi. et adduxit ea ad adam:
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἤγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν Ἀδὰμ,
vt videret q̃d vocabit ea. τ oẽ qõcũq̃ vocauit ip-
ἰδεῖν τί καλέσει αὐτά· καὶ πᾶν ὃ ἂν ἐκάλεσεν αὐ-
sum adã aiaꝗ viuẽtẽ: hoc nomen illi. et voca
τὸ Ἀδὰμ ψυχὴν ζῶσαν, τοῦτο ὄνομα αὐτῷ· καὶ ἐκά-
uit adam nomina oibus iumẽtis: et oibus
λεσεν Ἀδὰμ ὀνόματα πᾶσι τοῖς κτήνεσι, καὶ πᾶσι
volatilibus celi: et oibus bestiis
τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις
D terre. at adam non inuẽtus ẽ adiutor sibi
τῆς γῆς· τῷ δὲ Ἀδὰμ οὐχ εὑρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ·
et immisit deus sopor ẽ in adam et dor
καὶ ἐπέβαλεν ὁ θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδὰμ, καὶ ὑπ-
miuit. et tulit vnã costarũ eius: et
νωσεν, καὶ ἔλαβεν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, καὶ
repleuit carnẽ pro ea. et edificauit
ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς· καὶ ὠκοδόμησεν
dñs deus costam quã accepit ab
κύριος ὁ θεὸς τὴν πλευρὰν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ
adam in mulierẽ. τ adduxit eã ad a-
Ἀδὰμ εἰς γυναῖκα· καὶ ἤγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀ-
1. Co. dã. et dixit adam hoc nunc
.2.b. δὰμ· καὶ εἶπεν Ἀδὰμ τοῦτο νῦν

Transla.B.Hiero.

[l]& aurum[m] terre[n] illius
[o]optimũ est.[p] Ibiq̃ in-
uenitur [q]bdelliũ.[r] & la-
pis[s] onychinus.[t] & no-
mẽ[u] fluuii[x] secũdi[y] Geõ.
[z] Ipse est[a] qui circuit
[c]oẽm [b]terrã[c] ethiopie.
[d]Nomẽ vero[e] fluminis
[b]tertii[i] Tigris:[k] ipse[l] va-
dit[m] contra[n] assyrios. ∞
[o]Fluuius ãt[p] q̃rtus[q] ipse
ẽ [r]Euphrates[s] Tulit[t] er
go[u] dominus[u] deus[v] ho
minem:[z] & posuit eum
[a]ĩ paradisum[b] voluptatis.[c] vt operetur[d] & cu
stodiret illum:[e] precepitq̃ ei:[k] dicens. ∞∞∞∞
[l]Ex oĩ[m] ligno[n] paradisi
[p]comede:[q] de ligno aũt
[r]scie[s] boni[t] & mali[u] ne
[x]comedas.[a] In quacũq̃
[z]enim[a] die[b] comederis
[c]ex eo:[d] morte[e] morie
ris.[f] Dixit quoq̃[g] domi
nus[h] deus.[i] Nõ ẽ[k] bonũ
[m]hominem[l] esse[n] solũ:
[o]faciamus[p] ei[q] adiutori
um[r] sile[s] sibi.[a] Formatis
igitur[t] dñs[u] deus[x] de ∞
[y]humo[z] cunctis[a] aiantibus[b] terre[c] & [d]vniuersis
[e]volatilibus[f] celi:[g] addu
xit ea[h] ad[i] adam ∞∞∞∞∞
[k]vt videret[l] quid[m] voca
ret[n] ea.[o] Omne eĩ[p] qd̃
[q]vocauit[a] adam[r] anime
[u]viuentis:[t] ipsum est ∞
[x]nomẽ ei?.[y] Appellauit
q̃[a] adã[b] noibus suis[c] cũ-
cta[d] aiantia[e] & vniuersa
volatilia[f] celi:[g] & oẽs[b] be
stias[i] terre.[k] Ade vero
[l]nõ[m] inueniebatur[n] ad-
iutor sil[s]o[e]ius.[p] Immi
fitq̃[q] dominus[r] deus[s] so
porẽ[t] in[u] adã.[x] Cũq̃ ob
dormisset:[y] tulit[z] vnam
[a]de costis eius.[b] & reple
uit[c] carnem[d] pro ea. ∞
[e]Et edificauit[f] domin?
[g]deus[h] costam[k] quam ∞
[l] tulerat[m] de[n] adam[o] in
mulierẽ:[p] & adduxit eã
[q]ad[r] adam.[s] Dixitq̃[t] a-
dam.[u] Hoc[x] nunc ∞∞∞

Tex.Heb. Gesi. Ca.ij. Pritiua.heb.

[l]וּזְהַב [m]הָאָרֶץ [n]הַהִוא [o]טוֹב [p]שָׁם ׃
[q]הַבְּדֹלַח [r]וְאֶבֶן [s]הַשֹּׁהַם: [t]וְשֵׁם [u]הַנָּהָר
[x]שֵׁנִי [y]גִּיחוֹן [z]הוּא [a]הַסּוֹבֵב [b]אֶת [c]כָּל ׃
[d]הַשֵּׁנִי [e]גִּיחוֹן [f]הוּא הַסּוֹבֵב אֶת כָּל ׃
[e]אֶרֶץ [g]כּוּשׁ: [h]וְשֵׁם [i]הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי ׃
[k]שָׁלִשׁ [l]תִּדֶּקֶל [m]הוּא הַהֹלֵךְ [n]קִדְמַת אַשּׁוּר
[o]וְהַנָּהָר [p]הָרְבִיעִי [q]הוּא פְּרָת: [r]וַיִּקַּח ׃
[s]רְבִעִי [t]פְּרָת ׃
[u]יְהוָה [v]אֱלֹהִים [x]אֶת הָאָדָם [y]וַיַּנִּחֵהוּ ׃
[z]בְּגַן [a]עֵדֶן [b]לְעָבְדָהּ [c]וּלְשָׁמְרָהּ: [d]וַיְצַו ׃
[e]צִוָּה [f]יְהוָה [g]אֱלֹהִים [h]עַל הָאָדָם [i]לֵאמֹר ׃
[k]לֵאמֹר [l]מִכֹּל [m]עֵץ הַגָּן [n]אָכֹל תֹּאכֵל: [o]וּמֵעֵץ ׃
[p]הַדַּעַת [q]טוֹב [r]וָרָע [s]לֹא [t]תֹאכַל [u]מִמֶּנּוּ ׃
[v]רָע ׃
[x]כִּי [y]בְּיוֹם [z]אֲכָלְךָ [a]מִמֶּנּוּ [b]מוֹת [c]תָּמוּת: ׃
[d]וַיֹּאמֶר [e]יְהוָה [f]אֱלֹהִים [g]לֹא [h]טוֹב [i]הֱיוֹת
[k]אָמַר ׃
[l]הָיָה [m]בָדָד [n]עָשָׂה
[o]הָאָדָם [p]לְבַדּוֹ [q]אֶעֱשֶׂה [r]לּוֹ [s]עֵזֶר ׃׃׃
[t]כְּנֶגְדּוֹ: [u]וַיֹּצֶר [v]יְהוָה [x]אֱלֹהִים [y]מִן ׃׃׃
[z]הָאֲדָמָה [a]כָּל [b]חַיַּת [c]הַשָּׂדֶה [d]וְאֵת [e]כָּל ׃׃
[f]חַיָּה
[g]פּוּא
[h]עוֹף [i]הַשָּׁמַיִם [k]וַיָּבֵא [l]אֶל הָאָדָם ׃׃׃
[m]רָאָה [n]מַה
[o]לִרְאוֹת מַה [p]יִקְרָא לוֹ [q]וְכֹל [r]אֲשֶׁר ׃
[s]יִקְרָא לוֹ הָאָדָם [t]נֶפֶשׁ [u]חַיָּה [x]הוּא ׃
[y]שְׁמוֹ: [z]וַיִּקְרָא [a]הָאָדָם [b]שֵׁמוֹת [c]לְכָל ׃
[d]הַבְּהֵמָה [e]וּלְעוֹף [f]הַשָּׁמַיִם [g]וּלְכֹל [h]חַיַּת
[i]הַשָּׂדֶה [k]וּלְאָדָם [l]לֹא [m]מָצָא [n]עֵזֶר ׃׃
[o]כְּנֶגְדּוֹ: [p]וַיַּפֵּל [q]יְהוָה [r]אֱלֹהִים [s]תַּרְדֵּמָה
[t]נַפַּל [u]רָדָם
[v]עַל [x]הָאָדָם [y]וַיִּישָׁן [z]וַיִּקַּח [a]אַחַת ׃׃׃׃
[b]יָשַׁן [c]לָקַח
[d]מִצַּלְעֹתָיו [e]וַיִּסְגֹּר [f]בָּשָׂר [g]תַּחְתֶּנָּה: ׃
[h]סָגַר [i]בָּשָׂר
[k]וַיִּבֶן [l]יְהוָה [m]אֱלֹהִים [n]אֶת הַצֵּלָע [o]אֲשֶׁר
[p]אִישׁ [q]פּוּא
[r]לָקַח [s]מִן הָאָדָם [t]לְאִשָּׁה [u]וַיְבִיאֶהָ [v]אֶל
[x]הָאָדָם: [y]וַיֹּאמֶר הָאָדָם [z]זֹאת [a]הַפַּעַם

Transla.Chal.

וּדְהַב אַרְעָא הַהִיא טַב תַּמָּן יְרוּלְחָא וְאַבְנֵי בוֹרְלָא וְשׁוּם נַהֲרָא תִּנְיָנָא גִיחוֹן הוּא דְאַפִּיךְ
יָת כָּל אַרְעָא דְכוּשׁ וְשׁוּם נַהֲרָא תְּלִיתָאי חִדֶּקֶל הוּא דְמַהֲדַר קֳדוֹמָא דְאָתוּרָאָה וְתַנְיָנָא
רְבִיעָאָה הוּא פְּרָת: וּדְבַר יְיָ אֱלֹהִים יָת אָדָם וְאַשְׁרֵיהּ בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן לְמִפְלַחּ וּלְמִטְרַהּ:
וּפַקִּיד יְיָ אֱלֹהִים עַל אָדָם לְמֵימַר מִכֹּל אִילָנֵי גִנְתָּא מֵיכַל תֵּיכוּל: וּמֵאִילָנָא דְאִכְלֵי
פֵּירוֹהִי חַכְמִין בֵּין טַב וּבִישׁ לָא תֵּיכוּל מִנֵּיהּ אֲרֵי בְּיוֹמָא דְתֵיכוּל מִנֵּיהּ מְיָתָא תְּמוּת:
וַאֲמַר יְיָ אֱלֹהִים לָא טַב דְּלְחוֹדוֹהִי אֶעְבֵּיד לֵיהּ סְמִיךְ לְמִקְבְּלֵיהּ: וּבְרָא יְיָ
אֱלֹהִים מִן אַרְעָא כָּל חַיְתָא דְחַקְלָא וְיָת כָּל עוֹפָא דְשְׁמַיָּא וְאֵיתִי לְוָת אָדָם לְמֵיחֲזֵי מָה
יִקְרֵי לֵיהּ וְכָל דְּהַוָּה קָרֵי לֵיהּ אָדָם נַפְשָׁא חַיְתָא הוּא שְׁמֵיהּ: וּקְרָא אָדָם שְׁמָהָן לְכָל
בְּעִירָא וּלְעוֹפָא דְשְׁמַיָּא וּלְכָל חַיְתָא דְחַקְלָא וְלְאָדָם לָא אַשְׁכַּח סְמִיךְ לְקִבְלֵיהּ: וְאַפֵּיל
יְיָ אֱלֹהִים שִׁנְתָא עַל אָדָם וּדְמוּךְ וּנְסִיב חַדָא מֵעִלְעוֹהִי וְשַׁוֵּי בִּישְׂרָא תְּחוֹתוֹהִי: וּבְנָא
יְיָ אֱלֹהִים יָת עִלְעָתָא דְּנְסִיב מִן אָדָם לְאִנְתּוּ וְאֵיתֵיהּ לְוָת אָדָם: וַאֲמַר אָדָם הָדָא זִמְנָא

Interp.chal.

et aurum terre illius bonuz. Ibi est bdelium τ lapis
onychinus. Et nomẽ fluuij secundi gion: ipse est qui
circuit omnẽ terram ethiopie. Et nomen fluuij tertij
hidecel: ipse est qui vadit ad orientem assyrie. Et flu
uius quartus est euphrates. Et tulit dominus deus
hominẽ: et collocauit eum in hozto voluptatis vt ope
raretur eum: et custodiret illum. Et precepit domi
nus deus ade dicens. Ex omni arboze hozti come-
dens comedes: et de arboze cuius fructum come-
dentes scient inter bonum et malum: non comedes
ex ea: quoniã in die qua comederis ex ea: morte mo-
rieris. Et dixit dominus deus: nõ est bonum esse ho
minẽ solum: faciam ei adiutoziũ quasi eũ. Et circuit
dñs deus de terra oẽs bestias agri τ omnia volatilia
celi: τ adduxit ad adam vt videret quid vocaret ea: τ
omne qõ vocabat adam aĩe viuẽtis: ipsuz est nomen
eius. Et vocauit adam nominibus oẽ iumentũ τ vo
latile celi: et omnẽ bestiã agri: τ ade nõ inuenit adiu
toziũ quasi eũ. Et immisit dñs deus sopozẽ in adam:
et dormiuit: τ tulit vnã de costis eius: τ posuit carnẽ
p ea. Et edificauit dñs deus costã quã tulerat de adã
in mulierẽ: τ adduxit eã ad adã. Et dixit adã: hec nũc

Pritiuachal.

[b]דְּבַר
[i]שְׁרָא
[k]פְּלַח [l]נַטְרָהּ [m]אָמַר
[n]גַּן [o]אָכֹל [p]פָּרָה
[q]מוֹת [r]טוֹב [s]הֱוָה
[t]חַד [u]עֲבַד [v]חַיָּה
[x]אַתָּא [y]חֵזֵא [z]קְרָא
[a]שֵׁם
[b]שֵׁכַח [c]נַפַּל [d]יַשֵּׁן
[e]שָׁוָה [f]בְּרָה [g]אַתָּא

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua heb. | **Tex. Heb.** | **Beñ.** | **Ca. iij.**

עֶצֶם מֵעַצְמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת
יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקֳחָה׃׃׃ מָרָא
זֹאת׃ עַל־כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת־אָבִיו עזב
וְאֶת־אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ׃׃׃ אִישׁ
לְבָשָׂר אֶחָד׃ וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם׃׃׃׃׃ הָיָה
עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא׃׃׃ שְׁנָה עָרָם
יִתְבֹּשָׁשׁוּ׃ **Ca. iij.**
וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת׃׃׃ בּוּשׁ
הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים׃ חָיָה
וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר אָמַר
אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן׃ אֲכָל
וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־הַנָּחָשׁ מִפְּרִי׃ פְּרִי
עֵץ הַגָּן נֹאכֵל׃ וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר אֲכָל
בְּתוֹךְ הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא׃׃׃׃ נָגַע
תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן׃׃ מוּת
תְּמֻתוּן׃ וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה
לֹא מוֹת תְּמֻתוּן׃ כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי
בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ׃׃׃׃׃ פָּקַח
עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים יֹדְעֵי׃ הָיָה
טוֹב וָרָע׃ וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב׃׃ רָאָה
הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא׃׃׃׃ אֲכָל אִוָּה
לְעֵינַיִם וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל׃׃ חָמַד שָׂכַל
וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם׃׃ לָקַח אָכַל נָתַן
לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל׃ וַתִּפָּקַחְנָה׃ פָּקַח
עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם׃ שְׁנָה עָרָם
וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם׃ תָּפַר עָשָׂה
חֲגֹרֹת׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה׃׃׃ שָׁמַע

Pritiua chal.

מָרָא נָסָב
שֵׁבַק שֵׁכֶב דָּבַק
הֲוָה תְּרֵי כְּלַם
חָיָה אָכַל נָן
פָּרָה אָכַל מְצַע
מָרַב מוּת נְעַל
פָּתַח הֲוָה רַבָּב
טוֹב חֲזָא
אָסָא הָנָג סָכַל
אֲבַב פָּתַח תְּרֵי
קוֹל אָמַר

Interp. chal.

os de ossibus meis ℸ caro de carne mea: hec vocabitur mulier q̃ de viro suo assumpta ē ista. Propterea relinquet homo lectulū patris sui ℸ matris sue: et adherebit vrori sue: ℸ erunt in carne vnā. Et erant ambo nudi: adā ℸ vroz eius: ℸ nō erubescebant. Ca. 3.
Et serpens erat sapientior cunctis bestijs agri quas fecit dominus deus: ℸ dixit mulieri Verū ne est quod dixit deus: nō comedatis ex omni arbore horti. Et dixit mulier serpenti. De fructu arboris horti comedemus: sed de fructu arboris q̃ est in medio paradisi dixit deus non comedetis ex eo: neq̃ accedatis ad eum: ne forte moriamini. Et dixit serpēs mulieri. Non morte moriemini: quoniā manifestum est coram deo q̃ in die qua comederitis ex eo aperientur oculi vestri: ℸ eritis sicut principes scientes inter bonum ℸ malum. Et vidit mulier q̃ bona esset arbor: ad vescendum: ℸ q̃ salutifera esset oculis: et de lectabilis arbor: ad intuendū in eam: ℸ tulit de fructu eius ℸ comedit: ℸ dedit etiā marito suo ℸ comedit cuz ea. Et aperti sunt oculi amborum: ℸ cognouerunt q̃ nudi essent: ℸ consuerunt sibi folia ficus: ℸ fecerunt sibi cinctoria. Et audierunt vocem verbi domini ooo

Trásla. B. Piero.

os ex ossibus meis a & caro b d carne mea. c Hec b vocabitur c virago c qm̃ a de viro b sūpta ooooooo est. e Quam obrem m relinquet n hō p patrē suū q & r matrem: s & adhere bit t vxori sue: u & erunt duo v īcarne v vna. Erat autem a vterq̃ ooooooooo b nudus: c adam scilicet b & vxor eius c & non oo r erubescebant. Ca. 3. oooooooooooooooooooo

Sed a & serpēs b erat c callidior b cunctis c animantibus f terre e q̃ b fecerat f dominus k de? Qui l dixit m ad n mulierem. c Cur q precepit vobis r deus vt s non comederetis u ex oī c ligno v paradisi. Cui s respondit a mulier. b De fructu oooooo c lignorū q̃ sunt in f paradiso e vescimur. b de fructu vero l ligni k qd ē in medio m paradisi n p̃cepit nobis o deus p ne q comederem? s & ne r tāgerem? u illud: v ne forte r moriamur. s Dixit āt a serpēs b ad c mulierē. b Neq̃ q̃ c mortē moriemini. b Scit e cī f deus k q l ī quocūq̃ die m comederitis n ex eo o aperientur p oculi vestri q & eritis f sicut diij a scientes r bonū u & malū. r Vidit igitur r mulier q bonū esset b lignum c ad vescendum b & c pulchrum e oculis k aspectuq̃ b delectabile oooooooooooo l & tulit m de fructu illius n & comedit: o dedit q̃ oo q viro suo. Qui s comedit: r & aperti sunt oooo u oculi r amborū. r Cūq̃ cognouissent b se eē a nudos: c consuerunt b folia c ficus: r & fecerunt e sibi b perizomata. f Et cū audissent l vocē m domini

Trásla. Gre. lxx. cū interp. latina.

ος εκ οστεων οστεων μου, και σαρξ εκ της σαρκος μου. αυτη κληθησεται γυνη, οτι εκ του ανδρος αυτης ελημφθη αυτη. ενεκεν τουτου καταλειψει ανθρωπος τον πατερα αυτου και την μητερα, και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου. και εσονται οι δυο εις σαρκα μιαν. και ησαν οι δυο γυμνοι, ο, τε adam et vroz eius: et non erubescebant αδαμ και η γυνη αυτου, και ουκ ηισχυνοντο. Ca. 3.

Mat. 19. a. Marc 10. a. Ephe. 5. e. 1. Co. 6 d.

Η serpēs erat prudētissimus omniū bestiarū ὁ δε οφις ην φρονιμωτατος παντων των θηριων q̃ super terrā: q̃s fecit dominus deus. et dixit των επι της γης, ων εποιησε κυριος ο θεος. και ειπεν serpēs mulieri quare dixit deus nō comedatis ο οφις τῃ γυναικι. τι οτι ειπεν ο θεος ουμη φαγητε ab omni ligno quod in paradiso. et απο παντος ξυλου του εν τῳ παραδεισω. και dixit mulier serpēti ab omni ligno paradisi ειπεν η γυνη τῳ οφει απο παντος ξυλου του παραδεισου vescimur. ab aliū fructu ligni δεισου φαγομεθα. απο δε του καρπου του ξυλου qd̃ est in medio paradisi dixit deus: ο εστιν εν μεσω του παραδεισου, ειπεν ο θεος, nō comedatis ex eo: neq̃ tangatis illud: ου φαγεσθε απ αυτου, ουδε μη αψησθε αυτου, vt non moriamini. et dixit serpēs mulieri. ινα μη αποθανητε. και ειπεν ο οφις τῃ γυναικι. non morte moriemini scit enim deus. q̃ q̃cūq̃ ου θανατῳ αποθανεισθε. οιδε γαρ ο θεος. οτι η αν η ημερα φαγητε απ αυτου, διανοιχθησονται υμων οι oculi. et eritis sicut dii scientes boni οφθαλμοι, και εσεσθε ως θεοι, γινωσκοντες καλον et malum. et vidit mulier q̃ bonum lignum in και πονηρον. και ειδεν η γυνη οτι καλον το ξυλον εις escam: et q̃ placidū oculis ad videndū: et βρωσιν, και οτι αρεστον τοις οφθαλμοις ιδειν, και pulchrū est ad intelligendū. et accipiens mulier ωραιον εστι του κατανοησαι. και λαβουσα η γυνη de fructu eius comedit. et dedit et viro του καρπου αυτου, εφαγε. και εδωκε και τῳ ανδρι suo cum ea: et comederūt. et aperti sunt ocu αυτης μετ αυτης, και εφαγον. και διηνοιχθησαν οι οφ li amborū: τ cognouerūt q̃ nudi erant. et θαλμοι των δυο, και εγνωσαν οτι γυμνοι ησαν. και consuerunt folia ficus: et fecerunt sibi pe ερραψαν φυλλα συκης, και εποιησαν αυτοις περιζωματα. et audierunt vocem domini ριζωματα. και ηκουσαν της φωνης κυριου ooooo

Transla. Chal.

גְּרָמָא מִגַּרְמַי וּבְשָׂרָא מִבְּשָׂרִי לְדָא תִּתְקְרֵי אִתְּתָא אֲרֵי מִבַּעְלָה אִתְנְסִיבַת דָּא׃ עַל
כֵּן יִשְׁבֹּק גְּבַר בֵּית מִשְׁכְּבֵי אַבּוּהִי וְאִמֵּיהּ וְיִדְבַּק בְּאִתְּתֵיהּ וִיהוֹן לְבִשְׂרָא חַדָּא׃ וַהֲווֹ
תַּרְוֵיהוֹן עֲרִטְלָאִין אָדָם וְאִתְּתֵיהּ וְלָא הֲווֹ מִתְבַּלְמִין׃ **Ca. iij.** וְחִוְיָא הֲוָה
חַכִּים מִכֹּל חֵיוָתָא דְּעֲבַד יְיָ אֱלֹהִים וַאֲמַר לְאִתְּתָא בְּקוּשְׁטָא אֲרֵי אֲמַר יְיָ לָא
תֵּיכְלוּן מִכֹּל אִילָנָא גְּנָתָא׃ וַאֲמַרַת אִתְּתָא לְחִוְיָא מִפֵּרֵי אִילָנָן גְּנָתָא נֵכוּל׃ וּמִפֵּרֵי
אִילָנָא דִּי בְּמִצְיַעוּת גְּנָתָא אֲמַר יְיָ לָא תֵּיכְלוּן מִנֵּיהּ וְלָא תִּקְרְבוּן בֵּיהּ דִּילְמָא תְּמוּתוּן
וַאֲמַר חִוְיָא לְאִתְּתָא לָא מֵיתָת תְּמוּתוּן׃ אֲרֵי גְּלֵי קֳדָם יְיָ אֲרֵי בְּיוֹמָא דְּתֵיכְלוּן מִנֵּיהּ
וְיִתְפַּתְּחוּן עֵינֵיכוֹן וַהֲווֹן כְּרַבְרְבָא חַכִּימִין בֵּין טַב וּבִישׁ׃ וְחַזַת אִתְּתָא אֲרֵי טַב אִילָנָא
לְמֵיכַל וַאֲרֵי אַסוּתָא הוּא לְעֵינִין וּמְרַגַּג אִילָנָא לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ וּנְסִיבַת מֵאִינֵיהּ וְ
וַאֲכָלַת וְיָהֲבַת אַף לְבַעְלָהּ עִמָּהּ וַאֲכָל׃ וְאִתְפַּתְּחָא עֵינֵי תַּרְוֵיהוֹן וִידָעוּ אֲרֵי עֲרִטְלָאִין
אִינּוּן וְחַיְּטוּ לְהוֹן מַרְפֵּי תְּאִנִּין וַעֲבַדוּ לְהוֹן זְרָזִין׃ וּשְׁמַעוּ יַת קָל מֵימְרָא דַּיְיָ

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

dei deambulantis in paradiso in me-
τοῦ θεοῦ περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ τοδεῖ
ridie. et abscondit sunt et adam et vxor eius
λινόν. καὶ ἐκρύβησαν ὅ, τε ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
a facie dñi dei in medio para-
ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ παρα
disi. τ vocauit dñs deus adam: et di-
δείσου. καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ θεὸς τὸν ἀδὰμ, καὶ εἶ-
xit ei vbi es. et dixit adam vocem tuã
πεν αὐτῷ ποῦ εἶ. καὶ εἶπεν ἀδὰμ τῆς φωνῆς σου
audiui deambulantis in paradiso: et ti-
ἤκουσα περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐ-
mui: qz nudus sum: τ abscõditus sũ τ dixit ei
φοβήθην, ὅτι γυμνός ἐιμι, καὶ ἐκρύβην. καὶ εἶπεν αὐ-
quis indicauit tibi q̃ nudus es. nisi a
τῷ τίς ἀνήγγειλέ σοι ὅτι γυμνὸς εἶ, εἰμὴ ἀπὸ τοῦ
ligno q̃s precepi tibi hoc solo nõ comedere.
ξύλου οὗ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν,
ab eo comedisti. τ dixit adam mulier quã dedi
ἀπ' αὐτοῦ ἔφαγες. καὶ εἶπεν ἀδὰμ. ἡ γυνὴ ἣν δέδω-
sti mecũ: hec mihi dedit a ligno: et
κας μετ' ἐμοῦ, αὕτη μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου, καὶ
comedi: τ dixit deus mulieri. quid hoc feci
ἔφαγον. καὶ εἶπεν ὁ θεὸς τῇ γυναικί. τί τοῦτο ἐποίη-
sti. et dixit mulier: serpens decepit me: τ come-
σας. καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, ὁ ὄφις ἠπάτησέν με, καὶ ἔφα-
di τ ait dñs deus serpẽti. qz fecisti hoc:
γον καὶ εἶπεν κ̃ς ὁ θεὸς τῷ ὄφει. ὅτι ἐποίησας τ̃το,
maledictus tu pre omnibus bestiis. et pre
ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ
oibus tumentis que sup terrã. sup pectus
πάντων τῶν κτηνῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. ἐπὶ τῷ στήθει
et ventrẽ gradieris: τ terrã comedes cunctis die-
καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ, καὶ γῆν φαγῇ πάσας τὰς ἡ-
bus vite tue. et inimicitiã ponã inter te
μέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ ἔχθραν θήσω ἀναμέσον σου
et inter mulierem: et inter se
καὶ ἀναμέσον τῆς γυναικὸς, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρ-
men tuum et inter semen illius.
ματός σου, καὶ ἀναμέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς.
ipse tuum conteret caput: et tu conteres il-
αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐ-
lius calcaneũ. et mulieri dixit: multiplicans mul-
τοῦ πτέρναν. καὶ τῇ γυναικὶ εἶπεν. πληθύνων πλη-
.i. Co. 14.g. tiplicabo tristitias tuas τ gemitus tuos. in do
θυνῶ τὰς λύπας σου καὶ τοὺς στεναγμούς σου. ἐν λύ-
loribus paries filios: τ ad virum tuũ cõuer-
παις τέξῃ τέκνα, καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστρο-
sio tua. τ ipse tui dominabit. τ ade dixit.
φή σου. καὶ αὐτός σου κυριεύσει. καὶ τῷ ἀδὰμ εἶπεν
qz audisti vocem vxoris tue: et come-
ὅτι ἤκουσας τῆς φωνῆς τῆς γυναικός σου, καὶ ἔφα-
disti de ligno: quo precepi tibi hoc solo non
γες ἀπὸ τ̃ ξύλου, οὗ ἐνετειλάμην σοι τοῦ τ̃ μόνου μὴ

Transla.B.Hiero.

deiᵒ deãbulantisᵖ in paradiso ᵍad aurã post meridiẽ: ʳabscondit se ˢ Adã ᵗ& vxor eius ᵘa facie ᵛdñi ʷdei ˣ in medio ʸ ligni ᶻparadisi. ᵃ Vocauit ᵇdominus ᶜdeus ᵈadam ᵉ& dixit ᶠ ᶠ ᶠ

Pátiua heb. / Tex. Heb. / Geñ. / Ca. iiij.

תאכל ממנו ארורה האדמה ׳׳׳
בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי
חייך׃ וקוץ ודרדר תצמיח לך ׳׳
ואכלת את עשב השדה׃ בזעת ׳׳
אפיך תאכל לחם עד שובך אל
האדמה כי ממנה לקחת כי עפר ׳
אתה ואל עפר תשוב׃ ויקרא ׳׳
האדם שם אשתו חוה כי הוא ׳
היתה אם כל חי׃ ויעש יהוה ׳׳׳
אלהים לאדם ולאשתו כתנות ׳׳
עור וילבשם׃ ויאמר יהוה ׳׳׳׳׳
אלהים הן האדם היה כאחד ׳׳׳
ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ׳
ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים
ואכל וחי לעלם׃ וישלחהו יהוה ׳
אלהים מגן עדן לעבד את ׳׳׳׳׳
האדמה אשר לקח משם׃ וגרש
את האדם וישכן מקדם לגן עדן
את הכרבים ואת להט החרב ׳׳׳
המתהפכת לשמר את דרך עץ ׳
החיים׃ והאדם ידע את
חוה אשתו ותהר ותלד את ׳׳׳
קין ותאמר קניתי איש את ׳׳׳
יהוה׃ ותסף ללדת את אחיו ׳׳
את הבל ויהי הבל רעה צאן ׳׳
וקין היה עבד אדמה׃ ויהי מקץ ׳
ימים ויבא קין מפרי האדמה ׳

Ca. iiij.

אבל ארר
עבר אכל יום
חיה צמח
עשב
שוב קרא
היה׳׳׳ חיה׳׳ עשה
אישׁ
לבש
ידע
שלח חיה
שלח
גרש
שכן
הפך חיה
Ca. iiij.
איש הרה ילד
אמר קנה
יסף ילד
היה
היה קצץ
יום בוא פרה

Trásla. B. Hiero.

"comederes: [p]maledicta[q] terra ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]in ope tuo.[s] In laboribus[t] comedes ex ea "cũctis[x] diebus[y] vite tue.
[z]Spias[a] & tribulos[b] germinabit[c] tibi:[d] & comedes[f] herbas[g] terre. [b] In sudore[i] vultus tui[k] vescerís[l] pane.[m] donec[n] reuertaris[o] in[p] terrã:[r] de q̃ [s]sumptus es:[t] quia "puluís[v] es[x] & in[y] puluerẽ [z]reuerteris. [b] Et vocauit ∞∞∞∞∞∞
[c]adam[d] nomen [e]vxoris sue[f] Eua.[g] Eo q̃ ∞∞∞∞∞∞
[k]mater[i] eẽt[l] cũctorũ[m] viuẽtiũ. "Fecit quoq̃ [o]dominus [p] deus [q] Ade[r] & vxori eius [s] tunicas ∞∞∞
[t]pelliceas: "& induit eos.
[x]Et ait. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a]Ecce[b] adam[c] quasi vn[d]
[e]ex nobis[f] factus est ∞∞∞
[r]sciens[g] bonum[h] & malum.[i] Nũc ergo [k]ne forte[l] mittat[m] manũ suã[n] & sumat[o] ẽt[p] de ligno[q] vite
[r]& comedat:[s] & viuat[t] ĩ eternũ. "Emisit eũ[v] dominus[x] deus[y] de padiso
[a]voluptatis[b] vt operaretur[c] terrã[d] de qua[e] sumptus est.[f] Eiecitq̃ ∞∞∞∞
[g]adã:[h] & collocauit[m] ante "paradisum[n] voluptatis[o] cherubin[r] & [s]flãmeum gladium atq̃ ∞∞∞
"versatilẽ[t] ad custodiendam[v] viam[a] ligni ∞∞∞∞∞
H. vite. Ca. 4.
dam vero[b] cognouit[c] vxorẽ suam[d] Euã q̃
[f]concepit[g] & peperit ∞
[i]cain.[k] dicens.[l] Possedi
[m] hominem[n] per ∞∞∞∞
[o]dominũ. [p] Rursumq̃
[q]peperit[s] fratrem eius
"Abel.[x] Fuit autẽ[y] abel
[z]pastor[a] ouium: ∞∞∞∞∞
[b]& cain[d] agricola. [f] Factũ est aũt[g] post multos
[h]dies [i]vt offerret[k] cain
[l]de fructibus[m] terre ∞∞∞

Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

comedere: ab eo comedisti: maledicta terra in
φαγῶν, ἀπὸ αὐτοῦ ἔφαγες, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν
operibus tuis. in tristitiis comedes ea cũctis
τοῖς ἔργοις σου. ἐν λύπαις φαγῇ αὐτὴν πάσας τὰς
diebus vite tue. spinas et tribulos ger=
ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνα=
minabit tibi: τ comedes herbã agri. in sudo=
τελεῖ σοι, καὶ φαγῇ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ. ἐν ἱδρώ=
re vultus tui vesceris pane tuo: donec
τητι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου, ἕως
reuertaris tu in terrã ex qua sumptus. q̃
τοῦ ἀποστρέφαι σε εἰς τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθης. ὅτι
terra es τ in terrã redibis. et vocauit adam
γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. καὶ ἐκάλεσεν ἀδὰμ
nomen vxoris sue vita: q̃m ipsa fuit
τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ζωή, ὅτι αὕτη ἦν
mater cunctorũ viuentiũ. τ fecit dñs
μήτηρ πάντων τῶν ζώντων. καὶ ἐποίησεν κύριος
deus ade et vxori eius tunicas pelli
ὁ θεὸς τῷ ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χιτῶνας δέρ=
ceas: et induit eos. et dixit eis.
ματίνους, καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς, καὶ εἶπεν αὐ=
ecce adam factus ẽ vt vnus ex nobis ad scie
τοῖς. ἰδοὺ ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν τοῦ γινώ
dum bonũ et malũ. τ nũc neq̃ extẽdat
σκειν καλὸν καὶ πονηρόν. καὶ νῦν μήποτε ἐκτείνῃ
manũ suam: et sumat de ligno vi
τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ λάβῃ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζω
te: et comedat: τ viuet in eternũ. et emisit
ῆς, καὶ φάγῃ, καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξαπέστει
eum dñs deus de paradiso
λεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς
voluptatis vt operaret terrã de q̃ sũptus ẽ. τ eiecit
τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθη. καὶ ἐξέβα
adam: et collocauit eum ante
λε τὸν ἀδὰμ, καὶ κατῴκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ
paradisum voluptatis. τ posuit cherubim
παραδείσου τῆς τρυφῆς. καὶ ἔταξε τὰ χερουβὶμ
et flãmeum gladium versatilem ad custo
καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν τὴν στρεφομένην φυλάσ
diẽdã viã ligni vite.
σειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς. ∞∞∞ Ca. 4.
H. dã aũt cognouit cuã vxorẽ suã. et
ἀδὰμ δὲ ἔγνω ἓν αν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ
concipiens peperit cain. et dixit possedi
συλλαβοῦσα ἔτεκε τὸν καΐν. καὶ εἶπεν ἐκτησάμην
hominẽ per dñ. τ addidit pareret fra
ἄνθρωπον διὰ τοῦ θεοῦ. καὶ προσέθετο τεκεῖν τὸν ἀ=
trem eius abel. et fuit abel pastor oui
δελφὸν αὐτοῦ τὸν ἄβελ. καὶ ἐγένετο ἄβελ ποιμὴν προ
um. cain aũt fuit operãs terrã. et factũ ẽ post
βάτων. καΐν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν. καὶ ἐγένετο με
dies obtulit cain de fructibus terre
θ' ἡμέρας ἤνεγκε καΐν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς

Transla. Chal.

ציטול מיניה ליטא ארעא בדילכי בצער תיכלינה כל יומי חייך וכוצין ואטדין
תצמח לך ותיכול ית עשבא דחקלא׃ בזעתא דאנפך תיכול לחמא עד דתתיתוב ׳׳׳
לארעא דמנה אתברית ארי עפרא את ולעפרא תתיתוב׃ וקרא אדם שום אתתיה חוה
ארי היא אמא דכל בני אינשא׃ ועבד ייי אלהא לאדם ולאתתיה לבושין דיקר
מן משך בשר אינשין׃ ואמר ייי אלהא הא אדם הוה יחידי בעלמא מיניה
למידע טב ובישא וכען דילמא ישלוט ידיה ויסב אף מאילן חייא ויכול ויחי לעלם׃
ושלחיה ייי אלהא מגנתא דעדן למפלח ית ארעא דאתברי מתמן׃ ותריך ית אדם
ואשרי ייי׳ ממדנח לגנתא דעדן ית כרובייא וית שינן חרבא דמתהפכא למיטר ית
ארח אילן חייא׃ ׳׳׳׳׳

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

Heb. 11. a. sacrificiũ dño. et abel obtulit et ipse de
θυσίαν τῷ κυρίῳ· καὶ ἄβελ ἤνεγκεν καὶ αὐτὸς ἀπὸ
primogenitis ouium suarũ: et de
τῶν πρωτοτόκων τῶν προβάτων αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ
adipibus cozũ. τ respexit deus ad abel et
τῶν στάτων αὐτῶν· καὶ ἐπεῖδεν ὁ θεὸς ἐπὶ ἄβελ καὶ
ad munera eius: ad aũt cain et ad sa
ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ κάϊν καὶ ἐπὶ ταῖς θυ
Sap. 10. a. 1. Job. 3. a. crificia eius nõ attẽdit. et tristificauit cain valde:
σίαις αὐτοῦ οὐ προσέχειν. καὶ ἐλύπησε τὸν κάϊν λίαν,
et concidit vultus eius. τ dixit dñs deus
καὶ συνέπεσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ εἶπε κς ὁ θεὸς
cain: quare tristis factus es. τ quare conci=
τῷ κάϊν, ἱνατί περίλυπος ἐγένου, καὶ ἱνατί συνέπεσε
dit facies tua? nõ si recte obtuleris: re=
σε τὸ πρόσωπόν σου; οὐκ ἂν ὀρθῶς προσενέγκης, ὀρ=
cte aũt nõ diuiseris: peccasti? quiesce. ad te cõ=
θῶς δὲ μὴ διέλης, ἡμάρτες; ἡσύχασον. πρὸς σὲ ἡ ἀπο
uersio eius: et tu ipsius dñaberis τ dixit cain ad a
B στροφὴ αὐτοῦ, καὶ σὺ αὐτοῦ ἄρξεις. καὶ εἶπεν κάϊν πρὸς ἄ=
bel fratrẽ suum. egrediamur in agrum. et fa
βελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἐ
ctũ ẽ cũ essent ipsi in agro: surrexit cain in
γένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ, ἀνέστη κάϊν ἐπὶ
abel fratrẽ suum: et interfecit eum. τ ait
ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν. καὶ εἶ
deus ad cain: vbi est abel frater tuus?
πεν ὁ θεὸς πρὸς κάϊν, ποῦ ἐστὶν ἄβελ ὁ ἀδελφός σου;
τ dixit nõ scio. nũqd custos fratris mei sum
καὶ εἶπεν οὐ γινώσκω. μὴ φύλαξ τοῦ ἀδελφοῦ μου εἰμὶ
ego? τ dixit deus: qd fecisti hoc? vox sanguinis
ἐγώ; καὶ εἶπεν ὁ θς τί ἐποίησας τοῦτο; φωνὴ αἵματος
fratris tui clamat ad me de terra. et nũc male
τοῦ ἀδελφοῦ σου βοᾷ πρός με ἐκ τῆς γῆς. καὶ νῦν ἐστικα
dictus tu a terra: q̃ aperuit os suum ad
τάρατος σὺ ἀπὸ τῆς γῆς, ἣ ἔχανε τὸ στόμα αὐτῆς δέ
suscipiẽdũ sanguinẽ fratris tui a manu tua. qm
ξασθαι τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκ τῆς χειρός σου. ὅτι
opaberis terrã: τ nõ addet virtutẽ suã da
ἐργᾷ τὴν γῆν, καὶ οὐ προσθήσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς δοῦ=
re tibi. suspirãs et tremens eris sup terrã. τ dixit
ναί σοι. γενῶν καὶ τρέμων ἔσῃ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶπε
cain ad dñz: maius delictũ meũ q̃ vt remittat mihi: τ
κάϊν πρὸς κν, μεῖζων ἡ αἰτία μου τοῦ ἀφεθῆναί με, καὶ
eiicies me hodie a facie terre: τ
ἐκβάλῃς με σήμερον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καὶ
a facie tua abscondar. et ero ge=
ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρυβήσομαι. καὶ ἔσομαι στε=
C mẽs τ tremens sup terrã: et erit oĩs iueniens
νῶν καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔσται πᾶς ὁ εὑρίσκων
me: occidet me. τ dixit ei dñs deus: nõ sic
με ἀποκτενεῖ με. καὶ εἶπεν αὐτῷ κς ὁ θς, οὐχ οὕτως
oĩs q̃ occiderit cain: septem vindictas exoluet
πᾶς ὁ ἀποκτείνας κάϊν, ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύ=
et posuit dñs deus signũ cain: vt nõ
σει. καὶ ἔθετο κύριος ὁ θεὸς σημεῖον τῷ κάϊν, τοῦ μὴ

Transla. B. Biero.

"mũera° dño. P abel quo
q̃ q obtulit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
r de primogenitis " gre=
gis sui r & de adipibus
eorum. s Et respexit a do
minus b ad c abel b & ad
c mũera ei?. r ad c cain r ãt
b et ad d munera illiõ k non
l respexit. m Iratusq̃ est
" cain° vehemẽter: P & cõ
cidit q vultus ei? r Dixit
q̃ q dñs r ad " eũ. k Qua=
re r iratus es a & cur b con=
cidit c facies tua. P Nonne
c si r bene egeris s recipies
b sin aũt r male: statim ∞
l in d foribus m peccatũ " a
derit. ° Sed sub te erit ∞∞
P appetitus eius. q & tu
r dñaberis s illius. t Dixit
q̃ " cain r ad r abel l frẽm su
um. Egrediamur foras.
b Cũq̃ eẽnt c in agro: P cõ
surrexit c cain r aduersus
b frẽm suũ s abel: l & iterfe
cit eũ. k Et ait t dñs " ad ca
in.° Vbi ẽ P abel q fr tuus ?
r qui respondit. s Nescio.
" Nũquid custos k frãsmei
suũ r ego ? s Dixit q̃ ad eũ.
a Quid b fecisti? c Vox P sã=
guis c fratris tui r clamat
s ad me b de terra. k Nunc
igitur maledictus ∞∞∞∞
m eris " super ° terram: P q̃
q aperuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
s os suũ r & suscepit k san=
guinẽ r frãs tui s de manu
tua. a Cum b operatus fue
ris P eam c non ∞∞∞∞∞∞∞
s dabit r tibi b fructus suos
k Vagus l & pfugus m eris
" supterrã. ° Dixit q̃ P cain
q ad r dñm. s Maior est r ini
qtas mea: " q̃ vt veniam
merear. k ecce r eiicis s me
a hodie b a c facie b terre: c &
a facie tua r abscondar. ∞
s & ero b vagus l & pfugus
k in terra. m Oĩs igitur ∞
" q inuenerit me ° occidet
me. P Dixit q̃ s ei r dñs. Ne
qua q̃ ita fiet: sed t oĩs " q
occiderit c cain: r septuplũ
s pũietur. a Posuit q̃ b dñs
c in cain ° signum c vt non

Tex. Heb. Gen. Ca. iiij. Pritiua. heb.

מ״ מִנְחָה לַיהוָה׃ וְהֶבֶל הֵבִיא גַם־ הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן׃ וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל־הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ׃ וְאֶל־קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָנָיו׃ חָרָה נָפַל פָּנֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ׃ הֲלוֹא אִם־ תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ׃ וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמַר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי׃ וַיֹּאמֶר מֶה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן־הָאֲדָמָה׃ וְעַתָּה אָרוּר אַתָּה מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת־ פִּיהָ לָקַחַת אֶת־דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדֶךָ׃ כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה לֹא־תֹסֵף תֵּת כֹּחָהּ לָךְ נָע וָנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־יְהוָה גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא׃ הֵן גֵּרַשְׁתָּ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסָּתֵר וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה כָל־ מֹצְאִי יַהַרְגֵנִי׃ וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה לָכֵן כָּל־הֹרֵג קַיִן שִׁבְעָתַיִם יֻקָּם וַיָּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת לְבִלְתִּי

Interp. chal.

munus cozã dño. Et abel adduxit etiã ipse de primo genitis ouiũ suarũ τ de adipibus earum: et suscepit dñs cũ bũplacito abel τ munus eius. Cain aũt τ mu nus eius nõ suscepit cũ bũplacito: τ iratus ẽ cain ve hemẽter: τ ceciderũt vultus eius. Dixit q̃ dñs ad cai cur irasceris tu: τ q̃re ceciderũt vultus tui: nõne si be ne egeris opa tua dimittet tibi: τ si non bñ egeris: in diẽ iudicij pcẽm tuũ seruatũ est: in q̃ futurũ est vt vlci scatur de te: si nõ cõuerteris: τ si cõuerteris dimittet tibi Et loquẽs cain ad abel fratrẽ suũ: fuit q̃ cũ essent in agro: τ surrexit cain cõtra abel fratrẽ suũ τ occidit eũ. Et dixit dñs ad cain. Vbi est abel fr tuus. Et dixit nescio. Nunq̃d custos frãs mei ego sum? Et ait q̃d fe cisti: vox sanguinis gñationũ q̃ future erãt succedere de fre tuo clamãt cozã me de ẽra. Et nũc maledictus tu de terra q̃ aperuit os suũ vt suscipet sanguinez frãs tui de manu tua. Q̃n opatus fueris frã: nõ dabit am plius tibi virtutẽ suã: istabilis τ trãsmigrãs eris in ẽra. Et dixit cain cozã dño. Magna ẽ iniq̃tas mea vt dimittat. Ecce eiecisti me hodie de supficie frẽ: et a facie tua ero abscõditus: τ ero istabilis τ trãsmigrãs in ẽra: τ erit oĩs q̃ iuenerit me occidet me. Et dixit ei dñs ꝓptcrea oĩs q̃ occiderit cain: in septẽ gñationes vindicta assumet ex eo: τ posuit dñs in cai signũ: vt nõ

Pritiua heb.

מ״ בּוּא
ש״ שָׁעָה
ח״ חָרָה נָפַל פָּנָה
א״ אָמַר
ט״ טוֹב נָשָׂא
פ״ שׁוּק מָשָׁל
ה״ הָיָה
ק״ קוּם
ה״ הָרַג
פ״ פָּצָה
ע״ עָבַד יָסַף נָתַן
נ״ נוּחַ טַעַנוּד
ה״ הָיָה גָּדֵל
נ״ נָשָׂא
פ״ פָּנָה סָתַר
ה״ הָיָה
ה״ הָרַג
ל״ לָכֵן כָּל הֹרֵג שִׁבְעָתַיִם יֻקָּם
ש״ שִׁוּם
א״ אוֹת

Pritiua chal.

ק״ קָרַב
י״ יָטַב
ש״ שָׁבַק דּוּן פָּרַע
ת״ תּוּב הָיָה קוּם
ק״ קוֹל נָפַק לוּט
ס״ סָבַב פָּלַח יָסַף
נ״ נָתַן טוּל גָּלָה
ה״ הָוָה שָׁבַח מָטַר
ת״ הָוָה שָׁבַח מָטַל
ד״ דּוּר פָּרַע שָׁוָה
א״ אוֹת

© Biblioteca Nacional de España

הכות אתו כל מצאו׃ ויצא קין ׀ מלפני יהוה וישב בארץ נוד ׀ קדמת עדן׃ וידע קין את אשתו ׀ ותהר ותלד את חנוך ויהי בנה ׀ עיר ויקרא שם העיר כשם בנו ׀ חנוך׃ ויולד לחנוך את עירד ׀ ועירד ילד את מחויאל ומחויאל ילד את מתושאל ומתושאל ׀ ילד את למך׃ ויקח לו למך שתי ׀ נשים שם האחת עדה ושם ׀ השנית צלה׃ ותלד עדה את יבל ׀ הוא היה אבי ישב אהל ומקנה׃ ׀ ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תפש כנור ועוגב׃ וצלה גם הוא ׀ ילדה את תובל קין ׀ לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל׃ ׀ קין נעמה׃ ויאמר למך ׀ לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך ׀ האזנה אמרתי כי איש הרגתי ׀ לפצעי וילד לחברתי׃ כי שבעתים ׀ יקם קין ולמך שבעים ושבעה׃ ׀ וידע אדם עוד את אשתו ׀ ותלד בן ותקרא את שמו ׀ שת׃ כי שת לי אלהים זרע אחר ׀ תחת הבל כי הרגו קין׃ ולשת גם ׀ הוא ילד בן ויקרא את שמו ׀ אנוש׃ אז הוחל לקרא בשם יהוה׃

Ca. v.

Interficeret eũ omnis qui inuenisset eũ. Et egressus est cain a facie domini: & habitauit in terra nod ad orientem eden. Et cognouit cain vxorem suam: & cõcepit & peperit enoch: & fuit edificator ciuitatis. Et vocauit nomẽ ciuitatis sicut nomẽ filij sui enoch. Et natus ẽ ipsi enoch irad. Et irad genuit mauiael: et mauiael genuit mathusael: & mathusael genuit lamech. Et accepit sibi lamech duas vxores: nomẽ vnius ada: & nomen alterius sella. Et peperit ada iabal: ipse fuit magister habitantium in tabernaculis & possidentiũ peccora. Et nomẽ fratris sui iubal: ipse fuit magister canentium in cithara & organo. Et sella etiam ipsa peperit tubal cain: qui fuit magister eorum omnium scientium opus eris et ferri: & soror ipsius tubal cain fuit naama. Et dixit lamech vxoribus suis ade & selle. Audite vocẽ meã vxores lamech: auscultate sermonem meum. Quoniam non occidi virum: vt propter eum ego poztem peccatum: neq; adolescentulum disperdidi vt propter eum consumatur semen meum. Quoniam si in septem generationes vindicta dabitur de cain: nõne de lamech in septuaginta & septem. Et cognouit adam rursus vxorem suam & peperit filiũ: & vocauit nomẽ eius seth: qm̃ posuit deus mihi filiũ alius pro abel: q; interfecit eũ cain. Et seth quoq; natus est filius: & vocauit nomẽ eius enos: tũc inceperunt filij hoĩn ozare in noie domini. Ca. v.

interficeret eũ omis qui inuenisset eũ. τ egressus ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὑρίσκοντα αὐτόν. καὶ ἐξῆλθεν ὁ cain a facie dei. τ habitauit ī terra θεὸς κάϊν ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ. καὶ ὤκησεν ἐν γῇ naid: cõtra eden. et cognouit cain vxorẽ ναΐδ, κατέναντι τῆς ἐδὲν. καὶ ἔγνω κάϊν τὴν γυναῖκα suã. τ concipiẽs: peperit enoch. et fuit edi αὐτοῦ. καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκε τὸν ἐνὼχ. καὶ ἦν οἰ ficans ciuitatẽ. et nominauit ciuitatẽ in κοδομῶν πόλιν. καὶ ἐπωνόμασε τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ nomẽ filii sui enoch. natus ẽ aũt enoch ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐνὼχ. ἐγεννήθη δὲ τῷ ἐνὼχ gaidad. et gaidad genuit mauiael. et mauiael γαϊδάδ. καὶ γαϊδὰδ ἐφύνησε τὸν μαυιὴλ. καὶ μαυιὴλ genuit mathusala. et mathusala genuit ἐφύνησε τὸν μαθουσαλὰ. καὶ μαθουσαλὰ ἐφύνησε τὸν lamech. et accepit sibi lamech duas vxores. nolάμεχ. καὶ ἔλαβεν αὐτῷ λάμεχ δύο γυναῖκας. ὄνο mẽ vni: adda. et nomen secũde: sella. et μα τῇ μιᾷ, ἀδὰ δὰ. καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ, σελλά. καὶ peperit adda iobel. hic fuit pater habitãtiũ ἔτεκεν ἀδὰ δὰ τὸν ἰωβὴλ. οὗτος ἦν πατὴρ οἰκούντων in tẽtoriis pastor. et nomen fratri suo: ἐν σκηναῖς κτηνοτρόφων. καὶ ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐ iubal. hic fuit: q̃ ostendit psalteriũ et τοῦ, ἰουβὴλ. οὗτος ἦν, ὁ καταδείξας ψαλτήριον καὶ citharam. sella aũt pepit τ ipsa thobel. τ fuit κιθάραν. σελλὰ δὲ ἔτεκεν καὶ αὐτὴ τὸν θοβέλ. καὶ ἦν malleato: faber eris τ ferri. soro: σφυροκόπος χαλκεὺς χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ἀδελ aũt thobel: noema. dixit ãt lamech vxoribus fu φὴ δὲ θοβέλ, νοεμά. εἶπε δὲ λάμεχ ταῖς γυναιξὶν αὐ tis adda τ sella: audite meã vocem vxo τοῦ ἀδὰ δὰ καὶ σελλά, ἀκούσατέ μου τῆς φωνῆς γυ res lamech: auscultate meos sermones. qm̃ vi ναῖκες λάμεχ, ἐνωτίσασθέ μου τοὺς λόγους. ὅτι ἄν rũ occidi in vulnus mihi: et adolescẽtulũ ī δρα ἀπέκτεινα εἰς τραῦμα ἐμοί, καὶ νεανίσκον εἰς liuorẽ mihi. q̃ septies vendicatũ ẽ cain: et μώλωπα ἐμοί. ὅτι ἑπτάκις ἐκδεδίκηται κάϊν, ἐπ ãt lamech: septuagies septẽ. cognouit ãt adã e δὲ λάμεχ, ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. ἔγνω δὲ ἀδὰμ ἐυ suã vrorẽ suã. et concipiens: pepit αν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ συλλαβοῦσα, ἔτεκεν filiũ. et nominauit nomẽ eius seth. dicens: υἱόν. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ σήθ. λέγουσα, suscitauit eni mihi deus semen aliud pro abel. ἐξανέστησε γάρ μοι ὁ θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ ἄβελ. quẽ occidit cain. et seth fuit filius. nominas ὃν ἀπέκτεινε κάϊν. καὶ τῷ σήθ ἐγένετο υἱός. ἐπωνό uit ãt nomẽ eius: enos. hic sperauit μασε δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐνώς. οὗτος ἤλπισεν inuocare nomẽ dñi dei. ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ. Ca. v.

Transla. Chal.

לְמִקְטַל תַּיְתֵה כָּל דְּיִשְׁכְּחִנֵּיהּ׃ וּנְפַק קַיִן מִן קֳדָם יְיָ. וִיתֵיב בְּאַרְעָא דְּטוּד לְקִדּוּמָא דְּעֵדֶן׃ וִידַע קַיִן יָת אִתְּתֵיהּ וְעַדְיָאת וִילֵדַת יָת חֲנוֹךְ. וְהֲוָה בָּאנֵי קַרְתָּא. וְקָרָא שְׁמַהּ דְּקַרְתָּא כְּשֻׁמָּא דְּבְרֵיהּ חֲנוֹךְ׃ וְאִתְיְלִיד לַחֲנוֹךְ יָת עִירָד. וְעִירָד אוֹלִיד יָת מְחוּיָאֵל׃ וּמְחוּיָאֵל אוֹלִיד יָת מְתוּשָׁאֵל. וּמְתוּשָׁאֵל אוֹלִיד יָת לֶמֶךְ׃ וּנְסִיב לֵיהּ לֶמֶךְ תַּרְתֵּין נְשִׁין שׁוּם חֲדָא עָדָה. וְשׁוּם תִּנְיָתָא צִלָּה׃ וִילִדַת עָדָה יָת יָבָל. הוּא הֲוָה רַבְּהוֹן דְּיָתְבֵי מַשְׁכְּנִין וּמָרֵי בְעִירָן׃ וְשׁוּם אֲחוּהִי יוּבָל. הוּא הֲוָה רַבְּהוֹן דְּכָל דִּי מְמַנֵּן עַל פּוּם כִּנָּרָא וְאָבוּבָא׃ וְצִלָּה אַף הִיא יְלִדַת יָת תּוּבַל קַיִן. הוּא הֲוָה רַבְּהוֹן דְּכָל יְדִעֵי עֲבִידַת נְחָשָׁא וּפַרְזְלָא. וַאֲחָתֵיהּ דְּתוּבַל קַיִן נַעֲמָה׃ וַאֲמַר לֶמֶךְ. לְנִשֹּׁוֹהִי. עָדָה וְצִלָּה. שְׁמַעָן קָלִי. נְשֵׁי לֶמֶךְ אַצְיָתָן לְמֵימְרִי. אֲרֵי לָא נְבַר כַּמֵּיתִית. דְּבְדִילֵיהּ אֲנָא סַגִּיל חוֹבָן. וְאַף לָא עוֹלִימָא חַבִּילִית. דְּבְדִילֵיהּ לְשֵׁיצֵי זַרְעִי׃ אֲרֵי שְׁלֹשָׁה דָּרִין יִתְפַּרְעוּן לְקַיִן. הֲלָא לְלֶמֶךְ שַׁבְעִין וְשַׁבְעָה׃ וִידַע אָדָם עוֹד יָת אִתְּתֵיהּ. וִילִדַת בַּר. וּקְרַת יָת שְׁמֵיהּ שֵׁת. אֲרֵי שָׁוִי לִי יְיָ בַּר אָחְרָן. תַּחֲלֶף הֶבֶל אֲרֵי קְטָלֵיהּ קַיִן׃ וּלְשֵׁת אַף הוּא יִתְיְלִיד בַּר. וּקְרָא יָת שְׁמֵיהּ אֱנוֹשׁ. בְּכֵין שְׁרִיאוּ בְּנֵי אֱינָשָׁא לְצַלָּאה בְּשֻׁמָא דַּיְיָ׃

Ca. v.

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

A Hic liber generationis hominũ. qua die
αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων. ἣ ἡμέ-
fecit deus adã. ad imaginẽ dei
Eccle. 17. a. ẽ. 1. d. ρα ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἀδάμ. κατ᾽ εἰκόνα θεοῦ
fecit illũ. masculũ τ feminã fecit eos
ἐποίησεν αὐτόν. ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐ-
τ benedixit eis. et nominauit no-
τούς. καὶ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνο-
men eius adam: qua die fecit eos. vi
μα αὐτοῦ ἀδάμ, ἡ ἡμέρα ἐποίησεν αὐτούς. ἔζη-
1. Pa. 1. a. σε δὲ ἀδὰμ ἑκατὸν τριάκοντα. τ genuit
xit aũt adam annos ducẽtos triginta. τ genuit
ad figurã suã: et ad imaginẽ su
σε κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα αὐ-
am: et nominauit nomen eius: seth. facti
τοῦ, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, σήθ. ἐγένον-
sũt aũt dies adam: quos vixit postq̃ genuit
το δὲ αἱ ἡμέραι ἀδάμ, ἃς ἔζησε μετὰ τὸ γεννῆ-
ipse seth: anni septingẽti. et genuit
σαι αὐτὸν τὸν σήθ, ἑκατὸν ἑβδομήκοντα. καὶ ἐγένησεν
filios τ filias. et facti sunt oẽs dies
υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέ-
adam: quos vixit: anni nongenti triginta:
ραι ἀδάμ, ἃς ἔζησεν, ἔτη ἐννακόσια τριάκοντα,
et mortuus ẽ. vixit aũt seth annos ducẽtos quin
καὶ ἀπέθανεν. ἔζησε δὲ σὴθ ἔτη διακόσια πέν-
q̃. et genuit enos. et vixit seth postq̃
τε. καὶ ἐγένησε τὸν ἐνώς. καὶ ἔζησε σὴθ μετὰ τὸ
genuit ipse enos: annos septingẽtos septẽ.
γεννῆσαι αὐτὸν τὸν ἐνώς, ἔτη ἑπτακόσια ἑπτά.
et genuit filios et filias. τ facti sunt
καὶ ἐγένησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐγένοντο
oẽs dies seth: anni nongenti duodecim:
πᾶσαι αἱ ἡμέραι σὴθ, ἔτη ἐννακόσια δεκαδύο,
et mortuus ẽ. τ vixit enos annos centũ nona
καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησεν ἐνὼς ἔτη ἑκατὸν ἐνενή-
ginta. τ genuit cainã. et vixit enos
B κοντα. καὶ ἐγένησε τὸν καϊνάν. καὶ ἔζησεν ἐνὼς
postq̃ genuit ipse cainã: annos septingẽ
μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν καϊνάν, ἔτη ἑπτακό-
tos quindecim. et genuit filios et fili
σια δεκαπέντε. καὶ ἐγένησεν υἱοὺς καὶ θυγατέ-
as et facti sunt oẽs dies enos anni nõ
ρας. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἐνὼς ἔτη ἐν-
genti quinq; et mortuus ẽ. et vixit camã
νακόσια πέντε, καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε καϊνὰν
annos centũ septuaginta. et genuit mala
ἔτη ἑκατὸν ἑβδομήκοντα. καὶ ἐγένησε τὸν μελε-
lehel. et vixit camã postq̃ genuit ipse
λεήλ. καὶ ἔζησε καϊνὰν μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν
malalehel: annos septingentos quadraginta.
τὸν μελελεήλ, ἔτη ἑπτακόσια τεσσαράκοντα.
et genuit.
καὶ ἐγένησεν ∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞

Transla. B. Hiero.

Hic est liber [c]generationis [b]adã [c]in die q̃
[f]creauit [g]deus [b]hominẽ.
[i]ad imaginẽ [k]dei [i]fecit ∞∞
[m]illũ: [n]masculũ [o]& femi-
nã [p]creauit eos. [q]& bñdi-
xit [r]illis: [s]& vocauit [n]no-
men eorum [x]adam ∞∞
[t]in die qua [s]creati sunt.
[a]Vixit ãt [b]adã [o]cẽtũ [c]tri-
ginta [c]annis: [f]& genuit fi
liũ [g]ad imaginem & ∞∞
[h]filitudinẽ suã: [i]vocauit
q̃ [j]nomen eius [m]seth. ∞∞
[n]& facti sunt [o]dies [p]adã
[q]postq̃ [r]genuit ∞∞∞∞∞∞∞
[s]seth [n]octingenti [t]anni:
[s]genuitq̃. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[u]filios [b]& filias. [c]Et factũ
est [d]omne [e]tempus ∞∞
[q]quod [b]vixit [f]adam [l]anni
[s]nongenti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]triginta [c]& mortuus ẽ.
[p]Vixit quoq̃ [q]seth ∞∞∞∞
[r]centum [t]quinq̃ [u]annis.
[x]& genuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]enos. [a]Vixit q̃ [b]seth
[c]postq̃ [d]genuit ∞∞∞∞
[f]enos [g]octingentis [g]septẽ
[b]annis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]genuitq̃ [n]filios [o]& fili-
as. [p]Et facti sunt ∞∞∞
[q]omnes [r]dies [s]seth [t]non-
gẽtorũ [u]duodeci [x]anno-
rum: [b]& mortuus est.
[c]Vixit vero ∞∞∞∞∞∞∞∞
[d]enos [e]nonaginta [f]ãnis.
[g]& genuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[h]chaynan. [m]Post [n]cuius
ortum [k]vixit ∞∞∞∞∞∞∞
[r]octingẽtis [q]quindecim
[s]annis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[t]& genuit [u]filios ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a]& filias. [b]factiq̃ sũt [c]oẽs
[d]dies [e]enos [f]nõgẽti [g]nq̃
[g]anni: [h]& mortuus est. ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]vixit quoq̃ [n]chaynã [o]se
ptuagita [p]annis: [q]& ge-
nuit [r]malalehel. [s]& vixit
[n]chaynã [o]postq̃ ∞∞∞∞∞
[r]genuit [s]malalehel [b]octi
gentis [b]quadraginta ∞∞
[f]annis: [g]genuitq̃ ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex. Heb. Ecl. Ca. v. Pritiua. heb.

[a]זֶה [b]סֵפֶר [c]תּוֹלְדֹת [d]אָדָם [e]בְּיוֹם [f]בְּרֹא	[c]יֶלֶד
[g]אֱלֹהִים [h]אָדָם [i]בִּדְמוּת [k]אֱלֹהִים [l]עָשָׂה	[d]דָּמָה
[m]אֹתוֹ: [n]זָכָר [o]וּנְקֵבָה [p]בְּרָאָם [q]וַיְבָרֶךְ	[e]בָּרָא
[r]אֹתָם [s]וַיִּקְרָא [t]אֶת [u]שְׁמָם [x]אָדָם	[f]קָרָא
[y]בְּיוֹם [z]הִבָּרְאָם: [a]וַיְחִי [b]אָדָם [c]שְׁלֹשִׁים	
[d]וּמְאַת שָׁנָה [e]וַיּוֹלֶד [f]בִּדְמוּתוֹ ∞∞∞∞∞	[g]בָּרָא [h]חָיָה
[i]כְּצַלְמוֹ [j]וַיִּקְרָא [k]אֶת [l]שְׁמוֹ [m]שֵׁת: ∞∞∞	[i]יָלַד
[n]וַיְהִי [o]יְמֵי [p]אָדָם [q]אַחֲרֵי [r]הוֹלִידוֹ [s]אֶת	[j]הָיָה
[t]שֵׁת [u]שְׁמֹנֶה [v]מֵאוֹת שָׁנָה [w]וַיּוֹלֶד ∞∞∞	[k]יוֹם [l]יָלַד
[x]בָּנִים [y]וּבָנוֹת: [z]וַיְהִי [a]כָּל [b]יְמֵי [c]אָדָם ∞∞	[m]מֵאָה
[d]אֲשֶׁר [e]חַי [f]תְּשַׁע [g]מֵאוֹת שָׁנָה ∞∞∞∞∞	[n]חָיָה [o]מֵאָה
[h]וּשְׁלֹשִׁים [i]שָׁנָה [j]וַיָּמֹת: [k]וַיְהִי [l]שֵׁת	[p]מוֹת [q]הָיָה
[m]חָמֵשׁ [n]שָׁנִים [o]וּמְאַת [p]שָׁנָה [q]וַיּוֹלֶד [r]אֶת	[r]שָׁנָה [s]מֵאָה
[s]אֱנוֹשׁ: [t]וַיְהִי [u]שֵׁת [v]אַחֲרֵי [w]הוֹלִידוֹ [x]אֶת	[t]חָיָה [u]יָלַד
[y]אֱנוֹשׁ [z]שֶׁבַע [a]שָׁנִים [b]וּשְׁמֹנֶה [c]מֵאוֹת	
[d]שָׁנָה [e]וַיּוֹלֶד [f]בָּנִים [g]וּבָנוֹת: [h]וַיְהִי ∞∞	
[i]כָּל [j]יְמֵי [k]שֵׁת [l]שְׁתֵּים [m]עֶשְׂרֵה שָׁנָה	
[n]וּתְשַׁע [o]מֵאוֹת [p]שָׁנָה [q]וַיָּמֹת: [r]וַיְהִי ∞∞∞	
[s]אֱנוֹשׁ [t]תִּשְׁעִים [u]שָׁנָה [v]וַיּוֹלֶד [w]אֶת	
[x]קֵינָן: [y]וַיְהִי [z]אֱנוֹשׁ [a]אַחֲרֵי [b]הוֹלִידוֹ ∞∞	
[c]אֶת [d]קֵינָן [e]חֲמֵשׁ [f]עֶשְׂרֵה [g]שָׁנָה ∞∞∞∞∞	
[h]וּשְׁמֹנֶה [i]מֵאוֹת [j]שָׁנָה [k]וַיּוֹלֶד [l]בָּנִים	
[m]וּבָנוֹת: [n]וַיְהִי [o]כָּל [p]יְמֵי [q]אֱנוֹשׁ [r]חָמֵשׁ	[s]הָיָה [t]יוֹם
[u]שָׁנִים [v]וּתְשַׁע [w]מֵאוֹת [x]שָׁנָה [y]וַיָּמֹת:	[u]שָׁנָה [v]מֵאָה [w]מוֹת
[z]וַיְחִי [a]קֵינָן [b]שִׁבְעִים [c]שָׁנָה [d]וַיּוֹלֶד	[x]חָיָה [y]יָלַד
[e]אֶת [f]מַהֲלַלְאֵל: [g]וַיְחִי [h]קֵינָן [i]אַחֲרֵי	
[j]הוֹלִידוֹ [k]אֶת [l]מַהֲלַלְאֵל [m]אַרְבָּעִים ∞∞	[z]רָבַע
[n]שָׁנָה [o]וּשְׁמֹנֶה [p]מֵאוֹת [q]שָׁנָה [r]וַיּוֹלֶד	

Transla. Chal.

דֵּין סֵפֶר תּוֹלְדַת אָדָם בְּיוֹמָא דִּבְרָא יְיָ אָדָם בִּדְמוּתָא דְּיְיָ עֲבַד יָתֵיהּ: דְּכַר וְנוּקְבָא בְּרָא יָתְהוֹן וּבָרִיךְ יָתְהוֹן וּקְרָא יַת שְׁמַהָתְהוֹן אָדָם בְּיוֹמָא דְּאִתְבְּרִיאוּ: וְחַיָּא אָדָם מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּדִמוּתֵיהּ כְּצַלְמֵיהּ וְקָרָא יַת שְׁמֵיהּ שֵׁת: וַהֲווֹ יוֹמֵי אָדָם בַּתַר דְּאוֹלִיד יַת שֵׁת תְּמָנֵי מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וַהֲווֹ כָל יוֹמֵי אָדָם דְּחַי תְּשַׁע מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין וְאִתְרְמִי: וַחֲיָא שֵׁת מְאָה וְחַמְשִׁין שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת אֱנוֹשׁ: וַחֲיָא שֵׁת בַּתַר דְּאוֹלִיד יַת אֱנוֹשׁ תְּמָנֵי מְאָה וּשְׁבַע שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וַהֲווֹ כָל יוֹמֵי שֵׁת תְּשַׁע מְאָה וְתְרֵתֵי עֲשְׂרֵה שְׁנִין וְאִתְרְמִי: וַחֲיָא אֱנוֹשׁ תְּשְׁעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת קֵינָן: וַחֲיָא אֱנוֹשׁ בַּתַר דְּאוֹלִיד יַת קֵינָן תְּמָנֵי מְאָה וְחַמְשֵׁי עֲשְׂרֵה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן: וַהֲווֹ כָל יוֹמֵי אֱנוֹשׁ תְּשַׁע מְאָה וַחֲמֵשׁ שְׁנִין וְאִתְרְמִי: וַחֲיָא קֵינָן שַׁבְעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת מַהֲלַלְאֵל: וַחֲיָא קֵינָן בַּתַר דְּאוֹלִיד יַת מַהֲלַלְאֵל תְּמָנֵי מְאָה וְאַרְבָּעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Interp. chal.

Hic est liber generationis adã in die qua creauit
deus hoies: ad similitudinẽ dei fecit illũ: mascu
lum τ feminã creauit eos: τ benedixit illis: et voca-
uit nomen eor adam: in die qua creati sunt. Et virit
adam centũ τ triginta annis: τ genuit ad similitudi-
nem suã fm imaginẽ suã: τ vocauit nomen eius seth.
Et fuerũt dies adam postquã genuit seth octingenti
anni: τ genuit filios τ filias. Et fuerũt oẽs dies adã
quibus virit nõgenti τ triginta anni: et mortuus est.
Et virit seth centũ τ quinq; annis: τ genuit enos. Et
virit seth postquã genuit enos octingentis τ septem
annis: τ genuit filios τ filias. Et fuerũt oẽs dies seth
nongẽti τ duodecim anni: τ mortuus ẽ. Et virit enos
nonagita annis: τ genuit chainan. Et virit enos post
quã genuit chainã octingẽtis τ quindecim annis: et
genuit filios τ filias. Et fuerunt oẽs dies enos non-
genti τ quinq; anni: τ mortuus est. Et virit chainan
septuaginta annis: τ genuit malalehel. Et virit chai-
nan postquam genuit malalehel octingentis τ qua-
draginta annis: et genuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Pritiua chal.

[a]יְלַד [b]דָּמָה
[c]בָּרָא [d]חָיָה
[e]שָׁנָה [f]יָלַד [g]דָּמָה
[h]הָיָה [i]יָלַד [j]תְּמַנְיָא
[k]חָיָה [l]מוֹת [m]הָיָה
[n]הָיָה
[o]תְּרֵי [p]שָׁנָה [q]מוֹת
[r]חָיָה [s]יָלַד [t]תְּמַנְיָא
[u]הָיָה
[v]רָבַע

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua heb. / Tex. Heb. / Beti. / La. v.

בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי קֵינָן
עֶשֶׂר וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה
וַיָּמֹת׃ וַיְחִי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים
וְשִׁשָּׁה שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־יָרֶד׃ וַיְחִי
מַהֲלַלְאֵל אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
יָרֶד שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל־
יְמֵי מַהֲלַלְאֵל חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים
שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי
יָרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־חֲנוֹךְ׃ וַיְחִי
יָרֶד אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־חֲנוֹךְ שְׁמֹנֶה
מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ
כָּל־יְמֵי יָרֶד שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים וְשִׁשָּׁה שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי
חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת־מְתוּשֶׁלַח׃ וַיִּתְהַלֶּךְ חֲנוֹךְ
אֶת־הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־
מְתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיִּהְיוּ כָּל־יְמֵי
חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וּשְׁלֹשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה׃ וַיִּתְהַלֶּךְ חֲנוֹךְ אֶת־
הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי־לָקַח אֹתוֹ
אֱלֹהִים׃ וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח שֶׁבַע
וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד
אֶת־לֶמֶךְ׃ וַיְחִי מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי
הוֹלִידוֹ אֶת־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים
שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד

Pritiua chal. / Interp. chal.

filios τ filias. Et fuerũt oẽs dies chainan nõgenti τ
decẽ anni: τ mortuus est. Et virit malalehel seraginta
τ quinqs annis: τ genuit iared. Et virit malalehel
postquã genuit iared octingentis τ triginta annis: τ
genuit filios τ filias. Et fuerũt oẽs dies malalehel
octingẽti τ nonaginta τ quinqs anni: et mortuus est.
Et virit iared centum τ seraginta τ duobus annis:
et genuit enoch. Et virit iared postquã genuit enoch
octingentis annis: τ genuit filios τ filias. Et fuerũt
omnes dies iared nongẽti τ seraginta τ duo anni: et
mortuus est. Et virit enoch seraginta τ quinqs annis:
et genuit mathusalach: τ ambulauit enoch in timore
dei postquãs genuit mathusalach trecentis annis:
et genuit filios τ filias. Et fuerũt omnes dies enoch
trecenti τ seraginta τ ũnqs anni. et ambulauit enoch
in timore dei: τ non comparuit: nec etiã occidit eum
deus. Et virit mathusalach centum τ octoginta et
septem annis: et genuit lamech. Et virit mathusa-
lach postquam genuit lamech septingentis et octo-
ginta τ duobus annis: et genuit

Trásla. B. Piero.

filios & filias. & fcti sũt
omnes dies cay nano
nõgenti decẽ anni: ꝏ
ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏ
& mortuus ẽ. Vixit ãt
malalehel sexagita qn-
qs annis: & genuit ia-
red. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Et vixit malalehel post
q̃ genuit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
iared octingentis tri-
ginta annis: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
& genuit filios & filias.
Et facti sunt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
oẽs dies malalehel oc-
tingẽti nonagita qnq̃
anni: & mortuus est. ꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Vixit q̃ iared cẽtũ se-
xagita duobus annis:
& genuit enoch. & vi-
xit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
iared post q̃ genuit ce-
noch octingentis ꝏꝏꝏ
annis: & genuit filios
& filias. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Et facti sũt oẽs dies iared
nõgenti sexaginta
duo ãni & mortuus : ẽ.
Porro ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
enoch vixit sexaginta
quinqs annis: ꝏꝏꝏꝏꝏ
& genuit mathusalem.
Et ambulauit enoc ꝏ
cũ deo. Et vixit enoch
post q̃ genuit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
mathusalem trecentis
annis : ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
& gẽuit filios & filias.
Et facti sunt oẽs dies ꝏ
enoch trecenti sexagi-
ta quinqs anni. ꝏꝏꝏꝏꝏ
ambulauit q̃ cum ꝏꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
deo & nõ apparuit: qa
tulit eum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
deus. Vixit quoq̃ ma
thusalem centũ octo-
ginta septem annis: &
genuit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
lamech. Et vixit ma-
thusalem post q̃ ꝏꝏꝏ
genuit lamech septin-
gentis octoginta duo-
bus annis: & genuit ꝏ

Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

filios τ filias. et facti sũt oẽs
υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι
dies cainã: anni nõgenti decem.
αἱ ἡμέραι καϊνὰν, ἔτη ἐννακόσια δέκα.
τ mortuus ẽ. et virit malalehel ãnos
καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε μελελεὴλ ἔτη
centũ seragin ta quiqs. et genuit ia-
ἑκατὸν ἑξηκοντατέντε. καὶ ἐγέννησε τὸν ἰά
red. τ virit malalehel post q̃
ρεδ. καὶ ἔζησε μελελεὴλ μετὰ τὸ γεννῆσαι
ipse iared: annos septingẽtos trigin
αὐτὸν τὸν ἰάρεδ, ἔτη ἑπτακόσια τριάκον-
ta. et genuit filios et filias. τ
τα. καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ
facti sunt oẽs dies malalehel ãni
ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι μελελεὴλ ἔτη
octingẽti nonaginta quiqs. et mortuus ẽ.
ὀκτακόσια ἐνενηκοντατέντε. καὶ ἀπέθανεν.
et virit iared ãnos centũ seragita duos.
καὶ ἔζησεν ἰάρεδ ἔτη ἑκατὸν ἑξηκονταδύο.
et genuit enoch. et virit iared
καὶ ἐγέννησε τὸν ἐνὼχ. καὶ ἔζησεν ἰάρεδ
post q̃ genuit ipse enoch: ãnos octi
μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν ἐνὼχ, ἔτη ὀκτα
gẽtos: et genuit filios et filias.
κόσια. καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
et facti sũt oẽs dies iared ãni nõ
καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἰάρεδ ἔτη ἐν
genti seraginta duo. et mortuus ẽ. et vi
νακόσια ἑξηκονταδύο. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζη
xit enoch ãnos centũ seraginta quinqs. τ
σεν ἐνὼχ ἔτη ἑκατὸν ἑξηκοντατέντε. καὶ
genuit mathusala. placuit ãũt enoch
ἐγέννησε τὸν μαθουσαλά. εὐηρέσησε δὲ ἐνὼχ
deo. et virit enoch post q̃ genuit
τῷ θεῷ. καὶ ἔζησεν ἐνὼχ μετὰ τὸ γεννῆσαι
ipse mathusalẽ: ãnos ducẽtos. τ
αὐτὸν τὸν μαθουσαλά, ἔτη διακόσια. καὶ
genuit filios et filias. et facti
ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐγένον
sũt oẽs dies enoch ãni trecẽti sera
το πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἐνὼχ ἔτη τριακόσια ἑξη
ginta quiqs. τ placuit enoch deo.
κονταπέντε. καὶ εὐηρέσησεν ἐνὼχ τῷ θεῷ.
et nõ iueniebat: qa transtulit eum
καὶ οὐχ εὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐ-
deus. et virit mathusalẽ ãnos cẽtum
τὸν ὁ θεός. καὶ ἔζησε μαθουσαλὰ ἔτη ἑκατὸν
seraginta quiqs. τ genuit lamech. et vi
ἑξηκονταπέντε. καὶ ἐγέννησε τὸν λάμεχ. καὶ ἔζη
xit mathusalẽ: post q̃ genuit ipse
σε μαθουσαλὰς, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν
lamech: ãnos octingentos duos. τ genuit
λάμεχ, ἔτη ὀκτακόσια δύο. καὶ ἐγέννησεν
ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ ꝏꝏ

Transla. Chal.

בָּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹו כָּל יוֹמֵי קֵינָן תְּשַׁע מְאָה וְעָשָׂר שְׁנִין וּמִית׃ וְחַיָא מַהֲלַלְאֵל שִׁתִּין וַחֲמֵשׁ
שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת יָרֶד׃ וַחַיָא מַהֲלַלְאֵל בַּתַּר דְּאוֹלִיד יָת יָרֶד תְּמָנֵי מְאָה וְתַלָתִין שְׁנִין
וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹו כָּל יוֹמֵי מַהֲלַלְאֵל תְּמָנֵי מְאָה וְתִשְׁעִין וַחֲמֵשׁ שְׁנִין וּמִית׃ וַחַיָא
יָרֶד מְאָה וְשִׁתִּין וְתְרֵין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת חֲנוֹךְ׃ וַחַיָא יָרֶד בַּתַּר דְּאוֹלִיד יָת חֲנוֹךְ תְּמָנֵי
מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹו כָּל יוֹמֵי יָרֶד תְּשַׁע מְאָה וְשִׁתִּין וְתְרֵין שְׁנִין וּמִית׃
וַחַיָא חֲנוֹךְ שִׁתִּין וַחֲמֵשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת מְתוּשֶׁלַח׃ וְהַלִיךְ חֲנוֹךְ בַּתַּר דַּחֲלַתָא דַּיְיָ בַּתַּר
דְּאוֹלִיד יָת מְתוּשֶׁלַח תְּלַת מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲוֹו כָּל יוֹמֵי חֲנוֹךְ תְּלַת מְאָה
וְשִׁתִּין וַחֲמֵשׁ שְׁנִין׃ וַאֲזַל חֲנוֹךְ בַּתַּר דַּחֲלַתָא דַּיְיָ וְלֵית הוּא אֲרֵי לָא אַמִית יָתֵיהּ יְיָ׃
וַחַיָא מְתוּשֶׁלַח מְאָה וְתְמָנֵין וּשְׁבַע שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת לֶמֶךְ׃ וַחַיָא מְתוּשֶׁלַח בַּתַּר
דְּאוֹלִיד יָת לֶמֶךְ שְׁבַע מְאָה וְתְמָנֵין וְתַרְתֵּין שְׁנִין וְאוֹלִיד ??????????????????

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla. Gre. lex. cũ interp. latina.

filios τ filias. et facti sũt oẽs dies
υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἐζήσαντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι
mathusale: quas vixit: anni nõgenti seraginta
μαθουσαλὰ, ἃς ἔζησεν, ἔτη ἐννακόσια ἑξήκοντα
nouẽ. et mortuus ẽ. et vixit lamech annos centũ
ἐννέα. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε λάμεχ ἔτη ἑκατὸν
octuagita octo. et genuit filiũ: et nomina
ὀγδοήκοντα ὀκτώ. καὶ ἐγέννησεν υἱόν, καὶ ἐπωνό-
uit nomẽ eius noe. dicens: hic requie-
μασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ νῶε. λέγων, οὗτος διανα-
scere faciet nos ab opibus nostris: et a
παύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν
tristicijs manuũ nostrarũ: et a terra: cui ma
λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς κα-
ledixit dñs deus. et vixit lamech postq̃
τηράσατο κύριος ὁ θεός. καὶ ἔζησε λάμεχ μετὰ
genuit ipse noe: ãnos quingentos sera
τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν νῶε, ἔτη πεντακόσια ἑξή-
ginta quinq̃. et genuit filios et filias.
κοντατέντε. καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας.
et facti sũt oẽs dies lamech ãni septingen-
καὶ ἐζήσαντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι λάμεχ ἔτη ἑπτακό-
ti quinquaginta tres. et mortuus ẽ. et noe erat
σια πεντηκοντατρία. καὶ ἀπέθανεν. καὶ νῶε ἦν ἐ-
ãnorũ quingẽtor. et genuit noe tres filios:
τῶν πεντακοσίων. καὶ ἐγέννησε νῶε τρεῖς υἱούς,
sem cham iapheth.
τὸν σὴμ τὸν χὰμ τὸν ἰάφεθ. Ca. 6.

Et factũ ẽ qñ ceperũt hoies multi
καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ
fieri super terrã: τ filie nate sũt eis
γίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ θυγατέρες ἐγεννήθησαν αὐ-
videntes aũt filij dei filias
τοῖς. εἰδότες δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν
hominũ: q̃ pulchre sunt: acceperũt sibi vxo
ἀνθρώπων, ὅτι καλαί εἰσιν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυ-
res ex oibus: q̃s elegerant. et dixit domi-
ναῖκας ἀπὸ πασῶν, ὧν ἐξελέξαντο. καὶ εἶπεν κύρι-
nus deus: nõ pmanebit spiritus meus in ho
ος ὁ θεός, οὐμὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀν-
minibus istis in eternũ: eoq̃ sunt ipsi
θρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς
carnes. erũt ãt dies illorũ centũ vigi-
σάρκας. ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἰκο-
ti ãni. at gigãtes erãt sup terrã in die
σι ἔτη. οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέ-
bus illis. et post illud: postq̃ ingressi sunt
ραις ἐκείναις. καὶ μετ' ἐκεῖνο, ὡς ἂν εἰσεπορεύοντο οἱ
filij dei ad filias hominũ: et
υἱοὶ τοῦ θεοῦ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, καὶ
genuerunt illis. isti fuerũt gigantes a se
ἐγέννησαν ἑαυτοῖς. ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' αἰ-
culo: homines nominati. videns aũt dñs
ῶνος, οἱ ἄνθρωποι οἱ ὀνομαστοί. ἰδὼν δὲ κύριος
ὅτι

Eccle. 18. a. ps. 98.

Transla. B. Hiero.

filios° & filias. p Et facti
sũt q omnes r dies
° mathusalem ʳ nongẽti
ˢ sexaginta ᵗ nouẽ ˣ anni:
ᵇ & mortuus est. ᶜ Vixit
autem
ᵈ lamech ᵇ cẽtum ᶠ octogi-
ta ᶜ duobus
ᵉ annis: ᵏ & genuit ˡ filium
ᵐ Vocauitq̃ ° nomẽ eius
ᵖ noe: ᵍ dices. ʳ iste ˢ conso
labitur nos ᵗ ab operibus
ᵘ & laboribus ˣ manuum
nostrarũ: ʸ in ᶻ terra ᵃ cui
ᵇ maledixit ᶜ dñs. ᵈ Vixit
q̃ ᵉ lamech ᶠ postq̃
ᵍ genuit ʰ noe ⁱ quingẽtis
ʲ nonaginta ᵏ quinq̃
ˡ annis: ᵐ & genuit
ⁿ filios° & filias. ᵒ Et facti
sunt ᵖ oẽs ᵍ dies ʳ lamech
ˢ septingenti ᵗ septuagin-
ta ᵘ septem ᵛ anni:
ʷ & mortuus est. ˣ noe ve-
ro cum ʸ quingentorum
ᶻ esset ᵃ annorum: ᵇ genu-
it ᶜ Sem:
ᵈ Chã ᵉ & ᶠ iaphet. Ca. 6.

Vmq̃ ᵃ cepissent
ᵇ homines ᶜ multipli
cari ᵈ super ᵉ terram:
ᶠ & filias ᵍ procreasset: ʰ vi
dentes ⁱ filii
ʲ dei ᵏ filias ˡ hoim ᵐ q̃
ⁿ eẽnt ᵒ pulchre: ᵖ accepe-
runt ᵍ sibi ʳ vxores ˢ ex oi-
bus ᵗ quas ᵘ elegerant. ᵛ Di
xitq̃ ʷ dñs. ˣ Nõ ʸ pmãebit
ᶻ spũs meus ᵃ in hoie ᵇ in
eternũ: ᶜ quia ᵈ caro ᵉ est.
ᶠ Eruntq̃ ᵍ dies illius ʰ cen
tum ⁱ viginti
ʲ annorũ. ᵏ Gigantes aũt
ˡ erãt ᵐ super terrã ⁿ in die
bus ᵒ illis. ᵖ Postq̃ ᵍ enĩ ʳ in
gressi sunt
ˢ filii ᵗ dei ᵘ ad ᵛ filias ʷ hoim:
ˣ illeq̃ genuerũt: ʸ isti sũt
° poten tes
ᶻ a secl ᵃ o ᵇ viri ᶜ famosi. ᵈ Vi
dens ᵉ autem ᶠ dominus

Tex. Heb. Besi. Ca. vi. Pritiua. heb.

בָּנִים׳ וּבָנוֹת׳ וַיִּהְיוּ׳ כָּל׳ יְמֵי׳ ״״״״
מְתוּשֶׁלַח׳ תֵּשַׁע׳ וְשִׁשִּׁים׳ שָׁנָה״ ״״
וּתְשַׁע׳ מֵאוֹת׳ שָׁנָה״ וַיָּמֹת׳ וַיְהִי״ ״״
לֶמֶךְ׳ שְׁתַּיִם׳ וּשְׁמֹנִים׳ שָׁנָה״ וּמֵאַת״
שָׁנָה״ וַיּוֹלֶד בֵּן׳ וַיִּקְרָא״ אֶת׳ שְׁמוֹ״
נֹחַ״ לֵאמֹר״ זֶה״ יְנַחֲמֵנוּ״ מִמַּעֲשֵׂנוּ״ ״״
וּמֵעִצְּבוֹן׳ יָדֵינוּ״ מִן״ הָאֲדָמָה״ אֲשֶׁר״
אֲרָרָהּ׳ יְהוָה״ וַיְהִי״ לֶמֶךְ״ אַחֲרֵי״ ״״״
הוֹלִידוֹ״ אֶת׳ נֹחַ״ חָמֵשׁ״ וְתִשְׁעִים״ ״״
שָׁנָה״ וַחֲמֵשׁ״ מֵאוֹת״ שָׁנָה״ וַיּוֹלֶד״ ״״
בָּנִים׳ וּבָנוֹת׳ וַיְהִי״ כָּל׳ יְמֵי״ לֶמֶךְ״ ״״״
שֶׁבַע׳ וְשִׁבְעִים״ שָׁנָה״ וּשְׁבַע״ מֵאוֹת״
שָׁנָה״ וַיָּמֹת׳ וַיְהִי״ נֹחַ״ בֶּן״ חֲמֵשׁ״ ״״״
מֵאוֹת״ שָׁנָה״ וַיּוֹלֶד״ נֹחַ״ אֶת״ שֵׁם״ אֶת״
חָם׳ וְאֶת״ יָפֶת׳ Ca. vi. וַיְהִי״ כִּי״
הֵחֵל״ הָאָדָם״ לָרֹב״ עַל״ פְּנֵי״ הָאֲדָמָה״
וּבָנוֹת׳ יֻלְּדוּ״ לָהֶם״ וַיִּרְאוּ״ בְנֵי״ ״״״
הָאֱלֹהִים״ אֶת״ בְּנוֹת״ הָאָדָם״ כִּי״ ״״״
טֹבֹת״ הֵנָּה״ וַיִּקְחוּ״ לָהֶם נָשִׁים״ מִכֹּל״
אֲשֶׁר״ בָּחָרוּ״ וַיֹּאמֶר״ יְהוָה״ לֹא״ יָדוֹן
רוּחִי״ בָּאָדָם״ לְעֹלָם״ בְּשַׁגַּם״ הוּא״
בָּשָׂר״ וְהָיוּ״ יָמָיו״ מֵאָה״ וְעֶשְׂרִים״ ״״
שָׁנָה׳ הַנְּפִלִים״ הָיוּ״ בָאָרֶץ״ בַּיָּמִים״
הָהֵם״ וְגַם״ אַחֲרֵי״ כֵן״ אֲשֶׁר״ יָבֹאוּ״ ״״
בְּנֵי״ הָאֱלֹהִים״ אֶל״ בְּנוֹת״ הָאָדָם״ ״״
וְיָלְדוּ״ לָהֶם״ הֵמָּה״ הַגִּבֹּרִים״ אֲשֶׁר״
מֵעוֹלָם״ אַנְשֵׁי״ הַשֵּׁם״ וַיַּרְא״ יְהוָה״

Interp. chal.

filios τ fillas. Et fuerunt omnes dies mathusalach
nongenti τ seraginta et nouem anni: τ mortuus est.
Et virit lamech centuz τ octoginta τ duobus annis:
et genuit filium: τ vocauit nomen eius noe dicens.
Iste cõsolabitur nos ab operibus nostris τ a laboze
manuũ nostrarum: de terra cui maledixit dñs. Et vi-
xit lamech postquaz genuit noe quingentis τ nona-
ginta τ quinq̃ annis: τ genuit filios τ filias. Et fue-
runt oẽs dies lamech septingenti τ septuaginta τ se-
ptẽ anni: et mortuus est. Et fuit noe filius q̃ngentoz
annoz: et genuit noe sem: cham τ tapheth. Cap. 6.
Et factum est cum cepissent filij hominum mul-
tiplicari super faciem terre et filie nate essent
eis: τ vidissent filij principum filias hominum q̃
essent pulchre: acceperunt sibi vxoze ex omnibus
quas voluerunt. Et dixit dñs non permanebit gene-
ratio pessima hec coraz me in eternũ: eo q̃ caro sunt:
τ opera coz pessima: τ terminus dabitur eis centum
et viginti annoz: si forte cõuertãtur. Gigantes erant
in terra in diebus illis: τ etiã postq̃ ingressi sunt filij
principũ ad filias hominũ τ genuerũt eis. Ipsi sunt
potentes a seculo viri nolo. Et palã fuit coram dño

Pritiua chal.

יָלַד״ אָבַר״ נָחַם״
לָאָה״ לָטַט״ חָיָה״
שָׁנָה״ חָיָה״
מוֹת״
שָׂרָא״ סָנָא״ יָלַד״
חָזָא״ רַבַּב״ נָשָׁה״
רָעָה״ קוּם״ דּוּר״
שָׁנָה״ תּוּב״ הָוָה״
עֹוֹל״ רַבַּב״ בָּנָה״
שֵׁם״ גָּלָה״

Transla. Chal.

בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲווֹ כָּל יוֹמֵי מְתוּשֶׁלַח תְּשַׁע שְׁנִין וּתְשַׁע מְאָה׃ וְחָיָא לֶמֶךְ מְאָה
וּתְמַנְיָן וְתַרְתֵּין שְׁנִין׃ וְאוֹלִיד בַּר׃ וּקְרָא יַת שְׁמֵיהּ נֹחַ׃ לְמֵימַר׃ דֵּין׃ יְנַחֲמִנָּא מַעֲבַדְנָא
וּמִלָּאוּת יְדָנָא׃ מִן אַרְעָא׃ דְּלַטְיָהּ יְיָ׃ וְחָיָא לֶמֶךְ בַּתַר דְּאוֹלִיד יַת נֹחַ חֲמֵשׁ מְאָה
וְתִשְׁעִין וַחֲמֵשׁ שְׁנִין׃ וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן׃ וַהֲווֹ כָּל יוֹמֵי לֶמֶךְ שְׁבַע מְאָה וְשַׁבְעִין וּשְׁבַע שְׁנִין
Ca. vi. וּמִית׃ וַהֲוָה נֹחַ בַּר חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין׃ וְאוֹלִיד נֹחַ יַת שֵׁם יַת חָם וְיַת יַפֶת׃
וַהֲוָה כַּד שָׁרִיאוּ בְּנֵי אֵינָשָׁא׃ לְמִסְגֵּי עַל אַפֵּי אַרְעָא׃ וּבְנָתָא יְתִילְדָן לְהוֹן׃ וַחֲזוֹ בְּנֵי
רַבְרְבָיָא יַת בְּנָת אֵינָשָׁא אֲרֵי שַׁפִּירָן אִינִּין׃ וּנְסִיבוּ לְהוֹן׃ נְשִׁין מִכָּל דְּיִתְרְעוּ׃ וַאֲמַר
יְיָ לָא יִתְקַיֵּים דֵּרָא נִישָׁא הָדֵין כְּדָמֵי לְעָלַם׃ בְּדִיל דְּאִינּוּן בְּשָׂרָא וְעוֹבָדֵיהוֹן בִּישִׁין׃
וַאֲרָכָא יְהֵי לְהוֹן מְאָה וְעֶשְׂרִין׃ שְׁנִין אִם יְתוּבוּן׃ גִּבָּרֵיָא הֲווֹ בְּאַרְעָא בְּיוֹמָיָא הַאִינּוּן׃
וְאַף בַּתַר כְּן דְּעָלוּ בְּנֵי רַבְרְבָיָא לְוַת בְּנָת אֵינָשָׁא וְיָלְדָן לְהוֹן אִינּוּן גִּבָּרֵיָא דְּמִן עַלְמָא
אִינָשִׁין דְּשְׁמָא׃ וּגְלֵי קֳדָם יְיָ

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua heb.	Ter. Heb.	Señ.	Ca. vj.
רוע	כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל		
חשב לב	יֵצֶר מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ רַק רַע כָּל		
נחם	הַיּוֹם׃ וַיִּנָּחֶם יְהוָה כִּי עָשָׂה אֶת		
עצב	הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֶל לִבּוֹ׃		
אמר מחה	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶמְחֶה אֶת הָאָדָם		
פנה	אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה		
	מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ וְעַד		
	עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי נִחַמְתִּי כִּי עֲשִׂיתִם׃		
חנן	וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה׃ אֵלֶּה		
תמים	תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים		
	הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶךְ		
הלך	נֹחַ׃ וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת		
בנה	שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת׃ וַתִּשָּׁחֶת		
	הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא		
מלא	הָאָרֶץ חָמָס׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת		
	הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית		
	כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ׃		
אמר קץ	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר		
	בָּא לְפָנַי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס		
	מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת		
תבה	הָאָרֶץ׃ עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר		
קנים עשה	קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת הַתֵּבָה וְכָפַרְתָּ		
	אֹתָהּ מִבַּית וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר׃ וְזֶה		
מאה	אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת		
	אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה		
	רָחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קומתה׃		
	צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל אַמָּה		

Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
[a]Q[r]multa[s] malitia [a]hoīm	deus: Q multiplicate sunt malitie hominũ
esset[b] in terra: [c]et cuncta	ὁ θεός, ὅτι ἐπλήθυνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων
[c]cogitatio[r] cordis inten=	sup terrã: τ oīs cogitat in corde
ta esset ad[b] malum [t]omni	ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ
[k]tempore. [l] Penituit eũ	suo diligẽter ad mala oībus diebus.
[m]Q[q] hominem[o] fecisset oo	αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας,
[r]in terra.[a] & tactus dolo	et consideranit deus: Q fecit hominẽ in
re[u] cordis intrinsecus oo	καὶ ἐνεθυμήθη ὁ θεός, ὅτι ἐποίησεν τὸν ἄνθρωπον ἐ=
[s]delebo [x] inquit [b] hoīem	terra. τ cogitauit. τ dixit deus: dele
oooooooooooooooooooo	πὶ τῆς γῆς. καὶ διενοήθη. καὶ εἶπεν ὁ θεός, ἀπαλεί
[c]quẽ[b] creaui[c] [a]facie[e] ter=	bo hominẽ: quẽ feci: a facie
reoooooooooooooooooo	Ψ τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἐποίησα ἀπὸ προσώπου τῆς
[b]ab hoīe[c] vsq; ad[k] animã=	terre: ab homine vsq; ad iumẽtũ: τ a reptilibus
tia: [l]a[m] reptili[n] vsq; ad ooo	γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους, καὶ ἀπὸ ἑρπετῶν
[o]volucres [p] celi. [r] Penitet	vsq; ad volatilia celi. q: consideraut qm̃ fe
[q]enim[r] me[s] fecisse eos. oo	ἕως πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ. ὅτι ἐνεθυμήθην ὅτι ἐ=
[u]Noe vero[x] iuenit[y] grãz	ci eũ. noe ãt inuenit grãz coã dño
[z]corã[a] dño. [b] He sunt ooo	ποίησα αὐτον. νῶε δὲ εὗρε χάριν ἐναντι κυρίου τοῦ
[c]gñationes [b] noe. [c] Noe	deo. he aũt gñationes noe. noe homo: iu=
[r]vir[s] iustus atq; [b] pfectus	θεοῦ. αὗτοι δὲ αἱ γενέσεις νῶε. νῶε ἄνθρωπος, δί=
[t]fuit[k] in gñatiõibus suis:	stus: pfectus erisẽs in gñatiõe sua: deo pla
[l]cum[m] deo[n] ambulauit.	καιος, τέλειος ὢν ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ, τῷ θεῷ εὐηρέ=
[p]&genuit[r] tres[s] filios: ooo	cuit noe. genuit aũt noe tres filios: sem:
oooooooooooooooooooo	σησε νῶε. ἐγέννησε δὲ νῶε τρεῖς υἱούς, τὸν σήμ, τὸν
[u]sem[t] cham[y] &[z] iaphet. oo	cham: iapheth. corrupta ẽ ãt terra coã deo. et
[b]Corrupta est autem ooo	χάμ, τὸν ἰαφεθ. ἐφθάρη δὲ ἡ γῆ ἐναντίον τοῦ θεοῦ. καὶ
[c]terra[b] coram[c] deo: [r]& re	repleta ẽ terra iniquitate. τ vidit dñs deus
pleta est oooooooooooooo	ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας. καὶ εἶδεν κύριος ὁ θεός τὴν
[b]iniquitate. [t]Cũq; vidis=	terrã. τ erat corrupta. q: corrupit oīs
set[k] deus oooooooooooooo	γην. καὶ ἦν κατεφθαρμένη. ὅτι κατέφθειρε πᾶσα
[m]terrã[o] eẽ corruptã: [u]oīs	caro viã suam sup terrã. τ dixit deus
[p]quippe[e] caro [q]corrupat	σὰρξ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ εἶπεν ὁ θεός
[u]viam suã[x] super [r] terrã:	ad noe. tempus oīs hominis venit coram
oooooooooooooooooooo	πρὸς νῶε. καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἥκει ἐναντίον
[z]dixit[b] ad noe. [c]finis [o]vni	me. q: repleta ẽ terra iniquitate ab eis. τ ecce
uerse[c] carnis oooooooooo	ἐμοῦ. ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν. καὶ ἰδοὺ
[r]venit[s] corã me: [t]repleta	ego disperdã eos: et terrã. fac igit
est[k] terra [t]iniquitate ooo	ἐγὼ καταφθείρω αὐτούς, καὶ τὴν γῆν. ποίησον οὖν
[m]a facie eorũ: [n]& ego[o] dis=	tibi arcam de lignis quadratis: mãsũculas
perdam eos[p] cum oooooo	σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων, νοσσιὰς
[q]terra. [r]Fac[s] tibi [t] arcã de	facies in ea. et bituminabis eã intri
[u]lignis [x]leuigatis. oooooo	ποιήσεις ἐν αὐτῇ. καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν ἔσω
[r]Mansiuncũlas[a] in [b]arca	secus τ extrisecus bitumine: et sic faci
[c]facies: [c]& [d] bitumine [t]li=	θεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ, καὶ οὕτως ποιή=
nies[e] intrinsecus [f]& extri	es arcam: trecento:ũ cubito:ũ longi
secus. [b]& sic oooooooooooo	σεις τὴν κιβωτόν, τριακοσίων πηχέων τὸ μῆ=
[k]facies [l]eam. [m]Trecento=	tudo arce: et quinquaginta cubito=
rum oooooooooooooooo	κος τῆς κιβωτοῦ, καὶ πεντήκοντα πηχέων
[o]cubitorũ erit[p] longitu=	latitudo: et triginta cubito:ũ al=
do[q] arce: [r]quinquaginta	τὸ πλάτος, καὶ τριάκοντα πηχέων τὸ ὕ=
[s]cubitorũ [t]latitudo: [u]&	titudo. colligens facies arcam. et
triginta[x] cubitorũ[y] altitu	ψος. ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτόν. καὶ
do illius. [z]Fenestrã[b] in ar=	in cubitum
ca[a] facies: [c]& in [o]cubito	εἰς πῆχυν ooooooooooo

Pritiua chal.	Interp. chal.
חשב	Q multa esset malicia hominis in terra: τ omnis sen
תוב אמר תבר	sus cogitationis cordis sui esset mal[q] omni tempore.
רעה מחה ברא	Et penituit dominus in verbo suo Q fecisset hominẽ
תוב אמר שכח	in terra: et dixit in verbo suo vt cõtereret fortitudi=
ילד זכה דור	nem eorum iurta beneplacitum suum. Et dixit deus.
ילד בנה חבל	Delebo hominem quem creaui super faciem terre:
מלא	ab homine vsq; ad iumentum: vsq; ad reptile: τ vsq;
קצץ עול מלא	ad volucres celi: quoniã penitet me in verbo meo Q
חבל תבה דור	fecerim eos. Noe autem inuenit misericordiã coram
עבד חבף גוה	domino. Iste sunt generationes noe: Noe vir iustus
אמה תבה	pfectusq; fuit in generationibus suis: in timore dei
נהר עבד אמה	ambulauit noe. Et genuit noe tres filios: sem cham
	et iapheth. Et corrupta est terra coram deo: τ imple=
	ta est terra rapinis. Et vidit deus terram: τ ecce erat
	corrupta: quoniã corruperat omnis caro: vnusquisq;
	viam suam super terraz. Et dixit deus ad noe. Finis
	vniuerse carnis venit coram me: quoniaz repleta est
	terra rapinis a facie operum suorum pessimorum: et
	ecce ego disperdam eos cuz terra. Fac tibi arcam de
	lignis cedri: mansiones facies in arca: τ operies eã
	intus τ foris bitumine. Et sic facies eam: trecento=
	rum cubitorum erit longitudo arce: quinquaginta cu
	bitorum latitudo: τ triginta cubitorum altitudo eius.
	Fenestrã facies in arca: τ in cubito

Transla. Chal.

ר סגיאת בישת אינשא בארעא וכל יצרא מחשבת ליבה לחוד בישׁ כל יומא׃
ת ייי׃ במימריה ארי עבדת תיקפיהון ל
ר׃ועתיר׃ואמר ייי אמחה ית אינשא דברית מעל אפי ארעא מאינשא עד בעירא
ד רחשא ועד עופא דשמיא ארי תבית׃ במימרי ארי עבדתינון׃ ונח אשכח רחמין
רם ייי׃ אילין תולדת נח נח גבר׃ זכאי שלים הוה בדרוהי בדחלתא דייי הליך נח׃
אליד נח תלתא בנין ית שם ית חם וית יפת׃ ואתחבלת ארעא קדם ייי
אתמליאת ארעא חטופין׃ וחזא ייי ית ארעא והא אתחבלת ארי חבילו כל בשרא
ית ארחיה על ארעא׃ואמר ייי לנח קרצא כל בשרא׃ארי אתמליאת
ארעא חטופין מן קדם עובדיהון בישיא והא אנא מחבלהון עם ארעא׃ עביד לך
ינותא דאעין דקדרוס מדורין תעביד ית תרינותא׃ ותחפי יתה מנו ומברא
ברא׃ ודין תעביד יתה תלת מאה אמין אורכא תרינתא חמשין אמין פותיה
לתין אמין רומה׃ ייהוד תעביד לתרינתא׃ ולאמתא

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

consumabis eam desup. at portã facies ex
συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν· τὴν δὲ θύραν ποιήσεις ἐκ
latere. inferiora bicamerata τ tricamerata fa-
πλαγίων· κατάγεια δίωροφα καὶ τριώροφα ποιή-
cies eã. ego ãt ecce inducã diluuiũ:
σεις αὐτήν. ἐγὼ δὲ ἰδοὺ ἐπάξω τὸν κατακλυσμόν,
aquã sup terrã: vt interficiã oẽm carnẽ:
ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν, καταφθεῖραι πᾶσαν σάρκα,
in q̃ est spiritus vite subter celum. τ q̃cũq;
ἐν ᾗ ἐστὶ πνεῦμα ζωῆς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ὅσα
sũt sup terrã morietur. τ statuã fedus
ἐν τῇ γῇ τελευτήσει· καὶ στήσω τὴν διαθήκην
meũ tecũ. ingredieris ãt in arcam tu τ
μου μετὰ σοῦ· εἰσελεύσῃ δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν σὺ καὶ
D filij tui: τ vxor tua: et vxores fi-
οἱ υἱοί σου, καὶ ἡ γυνή σου, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱ-
liorũ tuorũ tecũ. et ab oibus iumẽtis et
ὧν σου μετὰ σοῦ· καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ
ab oibus bestijs: et ab oi carne
ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ πάσης σαρκὸς
bina bina: ab oibus induces in arcam
δύο δύο, ἀπὸ πάντων εἰσάξεις εἰς τὴν κιβωτόν.
vt nutrias tecũ. masculus τ femina erũt ab
ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτοῦ· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔσονται ἀπὸ
oibus auibus volatilibus celi fm ge
πάντων τῶν ὀρνέων τῶν πετεινῶν τοῦ οὐνοῦ κατὰ γέ-
nus: τ ab oibus iumẽtis fm genus: et ab
νος, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν κατὰ γένος, καὶ ἀπὸ
oibus reptilibus reptãtibus sup terrã se
πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς κα
cũdũ genus eorũ: bina bina de oibus ingrediẽtur
τὰ ἔθνος αὐτῶν, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσελευσονται
ad te: vt nutriãtur tecũ masculus τ femina. tu ãt
πρός σε, τρέφεσθαι μετὰ σοῦ ἄρσεν καὶ θῆλυ· σὺ δὲ
accipies tecũ ex oibus escis
λήψῃ μετὰ σεαυτοῦ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων
Debre. q̃s comeditis: τ cõgregabis apũ te ipsũ. τ erunt tibi
n.b. ἃ ἔδεσθε, καὶ συναξεῖς πρὸς σεαυτόν· καὶ ἔσται σοι
et illis ad mãducãdũ. τ fecit noe oia q̃cũq; p-
καὶ ἐκείνοις φαγεῖν· καὶ ἐποίησε νῶε πάντα ὅσα ἐνε
cepit et deus: sic fecit.
τείλατο αὐτῶ ὁ θεός, οὕτως ἐποίησεν. Ca. 7.

A Et dixit dñs deus ad noe. ingredere tu τ oĩs
καὶ εἶπεν κς ὁ θς πρὸς νῶε. εἴσελθε σὺ καὶ πᾶς
domus tua in arcam. qm te vidi iustum coram me
οἶκός σου εἰς τὴν κιβωτόν. ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον ἐμοῦ
in gnatione hac. ex ãt iumẽtis mundis introduc
ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ. ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε
ad te septẽ septẽ masculũ τ feminã: et ex iumẽtis nõ mũ
πρός σε ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ
dis: bina bina masculũ τ femina: τ de volucribus celi
καθαρῶν, δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ, καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρα
septẽ septẽ masculũ τ feminã: vt nutriãt semẽ sup oẽ
νοῦ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ, διαφυλάξαι σπέρμα ἐπὶ πᾶσαν
terrã adhuc. n. diebus septẽ ego inducã pluuiã sup terrã:
τὴν γῆν ἔτι γὰρ ἡμερῶν ἑπτὰ ἐγὼ ἐπάγω ὑετὸν ἐπὶ τῆς γῆς,

Transla.B.Hiero.

cõsumabis summitatẽ
eius. Ostiũ autem arce
pones in latere deorsũ.
Cenacula
& tristega facies in ea.
Ecce ego
adducam aquas diluuii super terram:
vt interficiam oẽm carnem in qua spiritus
vite est subter celum:
& vniuersa que
in terra sũt cõsumẽtur.
Ponã fedus meum
tecum: & ingredieris arcam tu filij tui: vxor tua & vxores filiorũ tuorũ tecũ:
vxor tua & vxores filiorũ tuorũ tecũ: & ex cũctis aiantib? vniuersę carnis bina induces
in arcã: vt viuant tecum masculini sexus
& feminini. De volucribus iuxta genus suum:
& de iumentis in gñe suo & ex oĩ reptili terre
fm genus suũ: bina de oĩbus ingrediẽtur tecũ
vt possint viuere. Tolles igr tecũ ex oĩbus escis q̃ mãdi pñt: & cõportabis apud te: & erit tã tibi q̃ illis in escã. fecit igitur Noe omnia
que preceperat illi de us. Ca. 7.

Dixit dñs ad eum
Ingredere tu & oĩs domus tua in arcã.
Te enim vidi
iustũ coram me in generatione hac. Ex oĩbus
aiantibus mũdis tolles
septena
septena: masculũ & feminã. de animantibus vero immundis duo & duo: masculum
& feminam. sed & de volatilibus celi septena
& septena masculũ & feminã: vt saluetur semẽ
super faciem vniuerse terre. Adhuc
enĩ & post dies septem ego pluam sup terrã

Tex. Heb. Scñ. Ca.vij. Pritiua.heb.

כְּלֵה עֲלֶה
שׁוּם שֶׁמֶה
עָשֶׂה בּוֹא בּוֹל
חַיָּה
בְּרִית קוּם בְּרִית
בּוֹא
אִישׁ
חַיָּה שֶׁמֶה בּוֹא
חַיָּה
הָיָה
שָׁנָה בּוֹא
חָיָה לְקַח אָכַל
עָשָׂה
Ca.vij.
אָמַר בּוֹא
רָאָה
צַדִּיק
טָהֹר לְקַח
אִישׁ
שֶׁמֶה
חָיָה
יוֹם
מָטָר

בֵּית אֶל הַתֵּבָה כִּי אֹתְךָ רָאִיתִי
צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה׃ מִכֹּל
הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח לְךָ שִׁבְעָה
שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן הַבְּהֵמָה
אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה הוּא שְׁנַיִם אִישׁ
וְאִשְׁתּוֹ׃ גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם שִׁבְעָה
שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה לְחַיּוֹת זֶרַע עַל
פְּנֵי כָל הָאָרֶץ׃ כִּי לְיָמִים עוֹד
שִׁבְעָה אָנֹכִי מַמְטִיר עַל הָאָרֶץ

Interp. chal.

consumabis eam desuper: et ostium arce in latere
eius pones: mansiones inferiores: secũdas τ tertias
facies in ea. Et ecce ego adducam diluuium aquarũ
super terrã: vt disperdat omnẽ carnem in qua est spi-
ritus vite sub celo: oĩa que in terra sunt morientur.
Et statuam pactum meũ tecũ: τ ingredieris in arcã
tu τ filij tui: τ vxor tua: τ vxores filiorũ tuorũ tecũ: et
de omni viuenti de vniuersa carne bina de omnibus
introduces in arcam: vt sustententur tecum: masculus
τ femina erunt. De volucribus fm species suas:
τ de iumẽtis fm species suas: τ de omñ reptili terre
iurta species suas: bina ex oĩbus ingredientur tecũ:
vt pmanẽãt. Et tu sume tibi de omni esca q̃ comedis
et repones apud te: τ erit tibi τ eis ad vescendũ. Et
fecit noe iurta oĩa q̃ precepit ei dñs: ita fecit. Ca. 7.

Et dixit dñs ad noe ingredere tu τ oẽs homies
domus tue in arcam: qr te vidi iustũ coã me in
generatione hac. Et oĩbus animãtibus mũdis tolles
septena septena masculũ τ feminas: de bestijs quoq;
immũdis bina masculũ τ feminã. De volucribꝰ quoq;
celi septena septena masculũ τ feminã: vt conser-
uetur semen super faciem vniuerse terre. Quia ad-
huc post tempus septem dierum ego descendere fa-
ciam pluuiam super terram

Transla.Chal.

תְּשַׁכְלֵל יָתַהּ מִלְּעֵלָא וְתַרְעָא דְּתֵיבוּתָא בְּסִיטְרָהּ תְּשַׁוִּי מְדוּרִין אַרְעָאִין תְּנִינִין
וּתְלִיתָאִין תַּעְבֵּד יָתַהּ׃ וַאֲנָא הָא אֲנָא מַיְתִי יַת טוּפָנָא מַיָּא עַל אַרְעָא לְחַבָּלָא כָּל
בְּשָׂרָא דְּבֵיהּ רוּחָא חַיָּיא מִתְּחוֹת שְׁמַיָּא כָּל דִּי בְּאַרְעָא יְמוּתוּן׃ וְאָקִים יַת קְיָמִי עִמָּךְ
וְתֵיעוֹל לְתֵיבוּתָא אַתְּ וּבְנָךְ וְאִתְּתָךְ וְאִנְשֵׁי בְנָךְ עִמָּךְ׃ וּמִכָּל דְּחֵי מִכָּל בְּשָׂרָא תְּרֵין
מִכֹּלָּא תַּעֵיל לְתֵיבוּתָא לְקַיָּמָא עִמָּךְ דְּכַר וְנוּקְבָא יְהוֹן׃ מֵעוֹפָא לְזִנְהֹרֵי וְמִן בְּעִירָא
לְזִנְהֹרֵי מִכָּל רְחֹשָׁא דְּאַרְעָא לְזִנְהֹרֵי תְּרֵין מִכֹּלָּא יְעַלּוּן לְוָתָךְ לְקַיָּמָא׃ וְאַתְּ סַב לָךְ
מִכָּל מֵיכָל דְּמִתְאֲכַל וְתִכְנֹשׁ לְוָתָךְ וִיהֵא לָךְ וְלְהוֹן לְמֵיכָל׃ וְעַבַּד נֹחַ כְּכֹל דְּצַוִּיאוּתֵהּ
יָתֵהּ יְיָ כֵּן עָבַד׃ Ca.vij. וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ עוֹל אַתְּ וְכָל אֵתֶת בֵּיתָךְ לְתֵיבוּתָא
אֲרֵי יָתָךְ חֲזֵיתִי זַכָּאי קֳדָמַי בְּדָרָא הָדֵין׃ מִכָּל בְּעִירָא דַּכְיָתָא תִּיסַּב לָךְ שַׁבְעָה
דְּכַר וְנוּקְבָא וּמִן בְּעִירָא דְּלֵית דַּכְיָתָא דַּכְיָתָא תְּרֵין דְּכַר וְנוּקְבָא׃ אַף מֵעוֹפָא דְּשָׁמַיָּא
שַׁבְעָא שַׁבְעָא דְּכַר וְנוּקְבָא לְקַיָּמָא זַרְעָא עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא׃ אֲרֵי לְזִמְן יוֹמִין עוֹד
שַׁבְעָא אֲנָא מַחֵית מְטָרָא עַל אַרְעָא

© Biblioteca Nacional de España

Prãtiua heb. | Tex. Heb. | Gen. | Ca. vij. | Trãsla. B. Hiero. | Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

Prãtiua heb.	Tex. Heb.	Gen.	Ca. vij.	Trãsla. B. Hiero.	Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.
רְבָעַ	אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה׃		יז	quadraginta diebus & quadraginta noctibus.	τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας.
מָחָה קוּם	וַיָּמֵּתוּ אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר		יז	& delebo oẽm substãtiam quam feci de ſupficie terre.	et delebo oẽz resurrectionẽ: quã feci
עָשָׂה פָּנֶה עָשָׂה	עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וַיִּשָׁאֶר		יז	Fecit ergo Noe oia q̃ mãdauerat	καὶ ἐξαλείψω πᾶσαν τὴν ἐξανάστασιν, ἣν ἐποίησα
	אַךְ נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה׃ וַיִּעַשׁ		יז	ei dominus. Eratq̃	a facie terre: ab hoie vsq̃ ad pecus. et
בֵּן	נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה׃ וְנֹחַ בֶּן		יז	ſexcentorũ annorũ qñ	ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους. καὶ
מֵאָה בּוֹל	שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמַּבּוּל הָיָה		יז	diluuii aq̃ inundauerũt	fecit noe oia q̃cũq̃ precepit ei dñs
בּוֹא	מַיִם עַל הָאָרֶץ׃ וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו		יז	ſuper terrã. Et ingreſ	ἐποίησε νῶε πάντα, ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ
אִשָּׁה נָשָׁה	וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ אֶל הַתֵּבָה		יז	ſus eſt noe & filii eius:	deus. noe ãt erat ãnorũ ſeraginta. τ diluuiũ
מִבְּנֵי מִי הַמַּבּוּל	מִן הַבְּהֵמָה		יז	vxor eius: & vxores filiorũ eius cũ eo in arcã	ἦν νῶε δὲ ἐτῶν ἑξακοσίων, καὶ ὁ κατακλυσμὸς τῶν
בָּנָה	הַטְּהוֹרָה וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינֶנָּה		יז	propter aquas diluuii.	ὕδατος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς. εἰσῆλθε δὲ νῶε καὶ οἱ υἱοὶ
טָהֹר	טְהֹרָה וּמִן הָעוֹף וְכֹל אֲשֶׁר רֹמֵשׂ		יז	De animantibus quoq̃ mundis & immundis	αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐ-
	עַל הָאֲדָמָה׃ שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל		יז	oẽ & de volucribus & ex oi qd mouetur	ius: cum eo in arcam: ppt aquã di-
שַׁנָּה בּוֹא	נֹחַ אֶל הַתֵּבָה זָכָר וּנְקֵבָה כַּאֲשֶׁר		יז	ſuper terrã duo & duo	τοῦ, μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτόν, διὰ τὸ ὕδωρ τοῦ κα
הָיָה	צִוָּה אֱלֹהִים אֶת נֹחַ׃ וַיְהִי לְשִׁבְעַת		יז	ingreſſi ſunt ad noe in arcã maſculus & femina: ſicut precepit deus noe. Cũq̃ trãſiſſent ſeptem	luuij. τ de iumẽtis mundis: et
יוֹם בּוֹל הָיָה	יָמִים וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל הָאָרֶץ׃		יז	dies: aq̃ diluuii inũdauerũt ſup terram.	τακλυσμοῦ. καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ
שָׁנָה מֵאָה חָיָה	בִּשְׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נֹחַ׃		יז	Anno ſexcẽteſimo vite noe	de iumẽtis nõ mundis. et de volu
בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם	בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם		יז	menſe: ſcdo: ſeptio de cimo die	ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν. καὶ ἀπὸ τῶν πε-
בָּקַע	לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל		יז	menſis rupti ſunt oẽs	τεινῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόν-
עָין תְּהוֹם	מַעְיְנוֹת תְּהוֹם רַבָּה וַאֲרֻבּוֹת		יז	fontes abyſſi magne:	tibus ſup terrã: duo duo: de oibus ingreſſa ſũt ad
פֶּתַח	הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ׃ וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל		יז	& cataracte celi aperte ſunt: & factã eſt pluuia ſuper	των ἐπὶ τῆς γῆς, δύο δύο, ἀπὸ πάντων εἰσῆλθε πρὸς
רְבַע	הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים		יז	terrã quadraginta diebus & quadraginta	noe in arcam maſculus & femina. ſicut precepit
בּוֹא	לָיְלָה׃ בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ		יז	noctibus. In articulo diei illius ingreſſus eſt	νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν ἄρσεν καὶ θῆλυ. καθὰ ἐνετείλα-
אִשָּׁה	וְשֵׁם וָחָם וָיֶפֶת בְּנֵי נֹחַ וְאִשְׁתּ		יז	noe & ſem & cham & iaphet filii eius: & vxor	θαι νῶε. καὶ ἐγένετο μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας,
נָשָׁה	נֹחַ וּשְׁלֹשֶׁת נְשֵׁי בָנָיו אִתָּם אֶל		יז	illius & tres vxores filiorũ eius cũ eis in arcã: ipſi & omne aial	et aqua diluuij facta ẽ ſup terrã:
	הַתֵּבָה׃ הֵמָּה וְכָל הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל		יז	fm genus ſuũ: vniuerſaq̃ iumẽta in gñe ſuo:	καὶ ὁ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς,
	הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ		יז	& omne qd mouetur ſup terrã i genere ſuo:	in ſexcẽteſimo ãno: in vita noe: ſecũ
	עַל הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל הָעוֹף		יז	cunctumq̃ volatile fm genus ſuũ: Vniuerſe aues oẽſq̃ volucres	ἐν τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει, ἐν τῇ ζωῇ τοῦ νῶε, τοῦ δευτέ-
צִפֹּר כָּל כָּנָף וַיָּבֹאוּ	לְמִינֵהוּ כֹּל צִפּוֹר כָּל כָּנָף׃ וַיָּבֹאוּ		יז	ingreſſe ſunt ad noe i arcam bina & bina	do menſe: ſeptima τ vigeſima menſis. in die
אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם	אֶל נֹחַ אֶל הַתֵּבָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם		יז		ἡμέρα τοῦ μηνός, ἐβδόμη καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός. ἐν τῇ ἡμέρα
שָׁנָה					ταύτῃ ἐρράγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου,
					καὶ οἱ καταρακτοὶ τοῦ οὐρανοῦ ἠνεῴχθησαν. καὶ ἐγένε
					το ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσ
					σαράκοντα νύκτας. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἰσῆλθε νῶε,
					σὴμ, χάμ, ἰάφεθ οἱ υἱοὶ νῶε, καὶ ἡ γυνὴ νῶε, καὶ αἱ
					τρεῖς γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτῶν εἰς τὴν κι
					βωτόν. καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ
					πᾶν κτῆνος κατὰ γένος, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κι
					νούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος, εἰσῆλθε πρὸς
					νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, δύο δύο

Prãtiua chal. | Interp. chal.

Prãtiua chal.	Interp. chal.
רְבַע מָחָה קוּם	quadraginta diebus τ q̃draginta noctibus: τ delebo omnẽ ſubſtantiã quã feci de ſup faciem terre. Et fecit
שָׁנָה	noe iurta oia q̃ precepit ei dñs. Et noe erat filius ſex
אִנְתָּ עָשָׂה תֵּבָה	centorũ annorũ: τ diluuiũ aque fuit ſup terrã. Et igreſ
דְּכָה עוֹל	ſus eſt noe τ filij eius τ vroz ei τ vrozes filiorũ eius
תֵּבָה כְּמוֹ	cum eo in arcã: a facie aque diluuij. De aialibus mũ
הֲוָה שָׁנָה חָיָה	dis τ de aialibus immũdis et de volucribus τ de oi
בְּזַע נְבַע רְבַב	bus q̃ reptant ſup terrã bina τ bina intrauerũt cum
כְּוָא פְּתַח רְבַע	noe in arcam maſculus τ femina: ſicut precepit deus
יוֹם עוֹל אִנְתָּ	noe. Et factũ eſt poſt tẽpus ſeptẽ dieruz τ aque dilu
נְשָׁה תֵּבָה חָיָה	uij fuerũt ſup terrã. In anno ſercentesimo vite noe
זְנָא עוֹל	in menſe ſecũdo in decimaſeptima die menſis in die
	hac rupti ſunt oẽes fontes abyſſi magne: et fenestre
	celi aperte ſunt. τ pluuia deſcendit ſup terrã quadra
	ginta diebus τ q̃draginta noctibus. In articulo die i
	huius ingreſſus eſt noe τ ſem et cham τ iapheth fi
	lij noe: τ vroz noe τ tres vrozes filiorũ eius cuz eis in
	arcam: ipſi τ omne animal fm genus ſuũ: τ oia iumẽ
	ta fm genus ſuuz: et omnia reptilia que reptant ſup
	terram ſecundũ genus ſuũ: et oẽs volucres ſecundũ
	ſpecies ſuas: oĩs auis τ omne quod volat. Et ingreſ
	ſi ſunt cum noe in arcam bina τ bina:

Transla. Chal.

אַרְבְּעִין יְמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְיָא׃ וְאֶמְחֵי יַת כָּל יְקוּמָא דְּעַל אַפֵּי אַרְעָא׃ וַעֲבַד
נֹחַ כְּכָל דְּפַקְדֵיהּ יְיָ׃ וְנֹחַ בַּר שֵׁת מְאָה שְׁנִין וְטוֹפָנָא הֲוָה מַיָּא עַל אַרְעָא׃ וְאֲתָא נֹחַ
וּבְנֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי בְּנֹהִי עִמֵּיהּ לְתֵבוּתָא מִן קֳדָם מֵי טוֹפָנָא׃ מִן בְּעִירָא דְּכְיָתָא וּמִן
בְּעִירָא דְּלֵיתַיְהָא דַּכְיָתָא וּמִן עוֹפָא וְכָל דְּרָחֵשׁ עַל אַרְעָא׃ תְּרֵין תְּרֵין עָלוּ עִם נֹחַ יְיָ
לְתֵבוּתָא דְּכַר וּנְוֹקְבָא׃ כְּמָה דְּפַקִּיד יְיָ יַת נֹחַ׃ וַהֲוָה לְזַמַן שַׁבְעָא יוֹמִין וּמֵי טוֹפָנָא
הֲווֹ עַל אַרְעָא׃ בְּשְׁנַת שֵׁת מְאָה שְׁנִין לְחַיֵּי נֹחַ בְּיַרְחָא תְּנִינָא בְּשַׁבְעָא עַשְׂרָא יוֹמָא
לְיַרְחָא בְּיוֹמָא הָדֵין יִתְבְּעוּ כָּל מַבּוּעֵי תְהוֹמָא רַבָּא וְכַוֵּי שְׁמַיָּא יִתְפַּתְּחוּ׃ וַהֲוָה מִטְרָא
נָחֵת עַל אַרְעָא אַרְבְּעִין יְמִין וְאַרְבְּעִין לֵילְיָן׃ בְּכַרְן יוֹמָא הָדֵין עָל נֹחַ וְשֵׁם וְחָם וְיָפֶת
בְּנֵי נֹחַ וְאִתְּתַיְהוֹן נֹחַ וּתְלָת נְשֵׁי בְּנֹהִי עִמְּהוֹן לְתֵבוּתָא׃ אִינּוּן וְכָל חַיְתָא לְזִנָּהּ וְכָל
בְּעִירָא לְזִנָּהּ וְכָל רְחֵשָׁא דְּרָחֵשׁ עַל אַרְעָא לְזִנֹּהִי וְכָל עוֹפָא לְזִנֹּהִי כָּל צִיפָּר כָּל
דְּפָרַח׃ יְעָלוּ עִם נֹחַ לְתֵבוּתָא תְּרֵין תְּרֵין

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

et oi carne in q̃ est spiritus vite. et
ἀπὸ πάσης σαρκός, ἐν ᾗ ἐστι πνεῦμα ζωῆς. καὶ τὰ
q̃ ingressa sunt. masculus τ femina ex omni car
εἰς πορευόμενα ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρ=
ne ingressa sũt ad noe: in arcam. sicut prece=
κός, εἰσῆλθε πρὸς νῶε, εἰς τὴν κιβωτόν. καθὰ ἐνετεί=
pit dñs deus noe. et clausit dñs deus de foris eius
λατο κς ὁ θς τῷ νῶε. καὶ ἔκλεισε κς ὁ θς ἔξωθεν αὐτ
arcam. et factũ ē diluuium quadra=
τὴν κιβωτόν. καὶ ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς τεσσαρά=
ginta diebus τ quadraginta noctibus. τ multi
κοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. καὶ ἐπλη
plicata ē aq̃. et eleuauit arcã: et exaltata ē a
θύνθη τὸ ὕδωρ. καὶ ἐπῆρε τὴν κιβωτόν, καὶ ὑψώθη ἀπὸ
terra. τ inualuit aqua: τ multiplicata ē val
τῆς γῆς. καὶ ἐπεκράτει τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπλησθύνθη σφό
de sup terrã. et ferebatur arca super
δρα ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω
aquã. at aqua inualuit nimis val=
τοῦ ὕδατος. τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφο=
de sup terrã. et cooperuit oẽs mõtes
δρῶς ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ
excelsos q̃ erãt subter celum. quindecim
ὑψηλά, ἃ ἦν ὑπωκάτω τοῦ οὐρανοῦ. δεκαπέντε
cubitos desuper exaltata ē aqua: τ cooperuit om
πήχεις ἐπάνω ὑψώθη τὸ ὕδωρ, καὶ ἐπεκάλυψε πάν
nes mõtes. τ mortua ē oĩs caro q̃ mouebat sup
τα τὰ ὄρη. καὶ ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ
terra: volatiliũ: τ iumẽtozũ. τ bestia
τῆς γῆς, τῶν πετεινῶν, καὶ τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν θηρί=
rũ: et oẽ reptile q̃ mouet sup terrã: τ oĩs
ων, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς
homo: et oĩa q̃cũq̃ habẽt spiritũ vite: τ oĩs
ἄνθρωπος, καὶ πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς, καὶ πᾶς
q̃ erat sup aridã: mortuus ē. τ deleuit oẽ
ὃς ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπέθανεν. καὶ ἐξήλειψε πᾶν τὸ
surgẽs: q̃ erat sup faciẽ terre: ab homine
ἀνάστημα, ὃ ἦν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου
vsq̃ ad pecus: et reptilia: et volucres ce
ἕως κτήνους, καὶ ἑρπετῶν, καὶ πετεινῶν τοῦ οὐρα=
li. et deleta sunt de terra. τ remansit
νοῦ. καὶ ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ κατελείφθη
noe solus: et q̃ cum eo in arca. et exaltata ē
νῶε μόνος, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ. καὶ ὑψώθη
aqua sup terrã diebus centũ quinquagita.
τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν πεντήκοντα.

Ca.8. A Θ Et recordatus ē deus noe: et omniũ be
καὶ ἀνεμνήσθη ὁ θς τῶν νῶε, καὶ πάντων τῶν θηρί=
stiar: τ omniũ iumẽtor: et omniũ vola=
ων, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ πάντων τῶν πε=
tiliũ: et omniũ reptiliũ reptantiũ:
τεινῶν, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων,
q̃cũq̃ erãt cũ eo in arca. et indurit
ὅσα ἦν μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτόν. καὶ ἐπήγαγεν ὁ
deus spiritũ sup terrã: τ cessauit
θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκόπασεν

Transla. B. Hiero.

ex omni carne in qua
erat spiritus vite.
Et q̃ ingressa sunt: masculus femia ex oĩ car
ne introierunt: sicut q̃ p
ceperat ei deus: & inclusit cũ dñs de fo
ris. Factũq̃ est diluuiũ quadragita dieb? sup
terrã: & multiplicate sũt aq̃: & eleuauerũt arcã i
sublime a terra. Vehe
mẽter ei inundauerũt & oĩa repleuerunt
in supficie terre. Porro arca ferebatur super aquas: & aque preua=
luerunt nimis super terrã: & optiq̃ sũt omnes montes excelsi sub vniuerso celo. Quindeci cubiti s altiõr fuit aqua sup mõtes quos operuerat. Cõsũptaq̃ ē oĩs caro q̃ mouebatur super terram volucrũ animantiũ bestiarum: omniumq̃ reptilium q̃ reptant sup terram. Vniuersi homines & cuncta in quibus spiraculum vite est mortua sunt. Et deleuit omnem substantiam q̃ erat super terram ab hoĩe vsq̃ ad pecus: tam reptile q̃ volucres celi: & delete sunt de terra. Remãsit aũt solus Noe & qui cũ eo erãt in arca. Obtinueruntq̃ aq̃ terrã cẽtũ quinquagin ta diebus. Ca.8. Recordatus aũt deus noe cunctorumq̃ animantium: & omnium iumentorum que erãt cum eo in arca: addu xit spũ super terram: & imminute sunt

Tex. Heb. Hesi. Ca.viij. Pritiua. heb.

מִכָּל־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר בּוֹ רוּחַ חַיִּים׃ יי
וְהַבָּאִים זָכָר וּנְקֵבָה מִכָּל בָּשָׂר יי
בָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים יי
וַיִּסְגֹּר יְהוָה בַּעֲדוֹ׃ וַיְהִי הַמַּבּוּל יי׳
אַרְבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ יי
הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת־הַתֵּבָה וַתָּרָם יי
מֵעַל הָאָרֶץ׃ וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ יי
מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַתֵּלֶךְ הַתֵּבָה עַל
פְּנֵי הַמָּיִם׃ וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד
עַל־הָאָרֶץ וַיְכֻסּוּ כָּל־הָהָרִים יי׳׳
הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם׃
חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְּמַעְלָה גָּבְרוּ
הַמָּיִם וַיְכֻסּוּ הָהָרִים׃ וַיִּגְוַע כָּל יי
בָּשָׂר הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ בָּעוֹף יי׳
וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה וּבְכָל־הַשֶּׁרֶץ יי׳׳
הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ וְכֹל הָאָדָם׃ יי
כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו
מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ׃ וַיִּמַּח אֶת
כָּל־הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה
מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד יי
עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ מִן־הָאָרֶץ יי׳
וַיִּשָּׁאֶר אַךְ־נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה׃
וַיִּגְבְּרוּ הַמַּיִם עַל־הָאָרֶץ חֲמִשִּׁים יי
וּמְאַת יוֹם׃ וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־ Ca.viij.
הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר
אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ יי׳׳

Interp. chal.

Pritiua chal.

Transla. Chal.

מִכָּל בְּשָׂרָא דְּבֵיה רוּחָא דְּחַיֵּי׃ וְעַלְּיָא דְּכַר וְנוּקְבָא מִכָּל בְּשְׂרָא עָלוּ כְּמָא דְּפַקִּיד יָתֵיה
יְיָ וְאַגִּין יְיָ עַלּוֹהִי׃ וַהֲוָה טוּפָנָא אַרְבְּעִין יוֹמִין עַל אַרְעָא וְסַגִּיאוּ מַיָּא וּנְטָלוּ יָתָ י
תֵּיבוּתָא וְאִיתְרַמַּת מֵעַל אַרְעָא׃ וּתְקִיפוּ מַיָּא וְסַגִּיאוּ לַחְדָא עַל אַרְעָא וַהֲוָת תֵּיבוּתָא
תֵּיבוּתָא עַל אַפֵּי מַיָּא׃ וּמַיָּא תַּקִּיפוּ לַחְדָא לַחְדָא עַל אַרְעָא וְאִתְחַפִּיאוּ כָּל טוּרַיָּא
רַמַיָּא דְּתְחוֹת כָּל שְׁמַיָּא׃ חֲמִשׁ עֲשְׂרֵה אַמִּין מִל עֵילָא תַּקִּיפוּ מַיָּא וְחַפּוּ טוּרַיָּא׃ וּמִית
כָּל בְּשְׂרָא דְּרַחִישׁ עַל אַרְעָא בְּעוֹפָא וּבְבְעִירָא וּבְכָל רִיחְשָׁא דְּרַחִישׁ עַל אַרְעָא
וְכָל אֵינָשָׁא׃ כָּל דִּנְשַׁמְתָּא רוּחָא דְּחַיֵּי בְּאַפּוֹהִי מִכָּל דְּבַיַּבֵּשְׁתָּא מִיתוּ׃ וּמְחָא יָת כָּל
יְקוּמָא דְּעַל אַפֵּי אַרְעָא מֵאֵינָשָׁא עַד בְּעִירָא עַד רִיחְשָׁא וְעַד עוֹפָא דִּשְׁמַיָּא׃
וְאִתְמְחִיאוּ מִן אַרְעָא׃ וְאִשְׁתְּאַר בְּרַם נֹחַ וּדְעִמֵּיהּ בְּתֵבוּתָא׃ וּתְקִיפוּ מַיָּא עַל אַרְעָא
Ca.viij. מְאָה וְחַמְשִׁין יוֹמִין׃ וּדְכִיר יְיָ יָת נֹחַ וְיָת כָּל חַיְתָא וְיָת כָּל בְּעִירָא
דְּעִמֵּיהּ בְּתֵבוּתָא׃ וְאַעְבַּר יְיָ רוּחָא עַל אַרְעָא וְנָחוּ

Interp. chal.

Pritiua chal.

er omni carne in qua est spũs vite. Et q̃ ingressa sunt masculus τ femina ex omni carne introierũt: sicut prece pit ei dñs: et proterit dñs sup eum. Et fuit diluuiũ q̃draginta diebus sup terrã: et creuerũt aque: τ elenauerũt arcã: τ eleuata est desup terrã. τ ꝓualuerunt aque τ creuerũt valde sup terrã: τ ferebatur arca sup faciez aquarũ. Et aque preualuerũt valde nimis sup terrã: τ operti sunt oẽs mõtes excelsi qui sunt sub oĩbus celis. Quindecim cubitis altitudine ꝓualuerũt aque: τ operuerũt montes. Et mortua est oĩs caro q̃ mouebat sup terrã in volucribus τ in aialibus et in bestijs τ in omni reptili q̃ reptat sup terrã: τ oẽs homines. Omnia in q̃bus est spiraculũ spũs vite in narib us suis: et oĩbus q̃ sunt in arida mortua sunt. Et deleuit oẽm substãtiã q̃ erat sup faciẽ terre: ab homnie vsq̃ ad iumẽtũ vsq̃ ad reptile τ vsq̃ ad volucres celi: τ deleta sunt de terra: τ relictus est solũmodo noe τ q̃ cum eo erant in arca. Et preualuerunt aque sup terram centum et quinquaginta diebus. Cap.8. Et recordatus est deus noe τ oĩm aialium τ oĩm iumentorũ que erant cum eo in arca: τ trãsire fe cit deus ventum super terram: τ cessarunt

© Biblioteca Nacional de España

[a]הַמַּיִם׃ וַיִּסָּכְרוּ [r]מַעְיְנֹת [s]תְּהוֹם ״״״״ [t]סָכַר עֵין תְּהוֹם

[a]וַאֲרֻבֹּת [b]הַשָּׁמָיִם׃ [c]וַיִּכָּלֵא [d]הַגֶּשֶׁם [e]מִן [f]כָּלֵא

[g]הַשָּׁמָיִם׃ [h]וַיָּשֻׁבוּ [i]הַמַּיִם [j]מֵעַל [k]הָאָרֶץ [l]שוּב

[m]הָלוֹךְ׃ [n]וָשׁוֹב׃ [o]וַיַּחְסְרוּ [p]הַמַּיִם [q]מִקְּצֵה

[r]חֲמִשִּׁים [s]וּמְאַת [t]יוֹם׃ [u]וַתָּנַח [v]הַתֵּבָה׃ [w]בַּחֹדֶשׁ [x]הַשְּׁבִיעִי [y]בְּשִׁבְעָה [z]עָשָׂר [a]יוֹם [b]הָרִר

[c]לַחֹדֶשׁ [d]עַל [e]הָרֵי [f]אֲרָרָט׃ [g]וְהַמַּיִם [h]הָיוּ

[i]הָלוֹךְ׃ [j]וְחָסוֹר [k]עַד [l]הַחֹדֶשׁ [m]הָעֲשִׂירִי׃ [n]הָלוֹךְ חָסֹר [o]עָשֹׂר

[p]בָּעֲשִׂירִי [q]בְּאֶחָד [r]לַחֹדֶשׁ [s]נִרְאוּ ״״״ [t]רָאֹה

[u]רָאשֵׁי [v]הֶהָרִים׃ [w]וַיְהִי [x]מִקֵּץ ״״״״״״״ [y]הָרִר [z]הָיָה [a]מֵצַץ

[b]אַרְבָּעִים [c]יוֹם׃ [d]וַיִּפְתַּח [e]נֹחַ [f]אֶת [g]חַלּוֹן׃ [h]רַבַּע [i]פַּתַּח [j]חָלַל

[k]הַתֵּבָה [l]אֲשֶׁר [m]עָשָׂה׃ [n]וַיְשַׁלַּח [o]אֶת״״״ [p]שָׁלַח

[q]הָעֹרֵב׃ [r]וַיֵּצֵא [s]יָצוֹא [t]וָשׁוֹב׃ [u]עַד״״״

[v]יִבֹּשֶׁת [w]הַמַּיִם [x]מֵעַל [y]הָאָרֶץ׃ [z]וַיְשַׁלַּח

[a]אֶת [b]הַיּוֹנָה [c]מֵאִתּוֹ׃ [d]לִרְאוֹת [e]הַקַּלּוּ״״״ [f]רָאֹה קָלַל

[g]הַמַּיִם [h]מֵעַל [i]פְּנֵי [j]הָאֲדָמָה׃ [k]וְלֹא״״״ [l]פָּנָה

[m]מָצְאָה [n]הַיּוֹנָה [o]מָנוֹחַ [p]לְכַף [q]רַגְלָהּ׃ [r]״״ נוּחַ

[s]וַתָּשָׁב [t]אֵלָיו [u]אֶל [v]הַתֵּבָה׃ [w]כִּי [x]מַיִם״ [y]שוּב

[z]עַל [a]פְּנֵי [b]כָל [c]הָאָרֶץ׃ [d]וַיִּשְׁלַח [e]יָדוֹ״״״ [f]פָּנָה שָׁלַח

[g]וַיִּקָּחֶהָ׃ [h]וַיָּבֵא [i]אֹתָהּ [j]אֵלָיו [k]אֶל״״״״ [l]לָקַח בּוֹא

[m]הַתֵּבָה׃ [n]וַיָּחֶל [o]עוֹד [p]שִׁבְעַת [q]יָמִים״״״

[r]אֲחֵרִים׃ [s]וַיֹּסֶף [t]שַׁלַּח [u]אֶת [v]הַיּוֹנָה [w]מִן

[x]הַתֵּבָה׃ [y]וַתָּבֹא [z]אֵלָיו [a]הַיּוֹנָה [b]לְעֵת״״ [c]בּוֹא

[d]עֶרֶב׃ [e]וְהִנֵּה [f]עֲלֵה [g]זַיִת [h]טָרָף [i]בְּפִיהָ׃

[j]וַיֵּדַע [k]נֹחַ [l]כִּי [m]קַלּוּ [n]הַמַּיִם [o]מֵעַל [p]הָאָרֶץ׃ [q]קָלַל

[r]וַיָּחֶל [s]עוֹד [t]שִׁבְעַת [u]יָמִים [v]אֲחֵרִים׃ [w]״״״ חָיל

[x]וַיְשַׁלַּח [y]אֶת [z]הַיּוֹנָה׃ [a]וְלֹא [b]יָסְפָה״״״ [c]שָׁלַח

[a]aque:[r]& clausi sunt[s]fontes[t]abyssi ∞∞∞

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

reuerti ad eũ vltra. et factũ ē in vno
τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς αὐτὸν ἔτι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνὶ
et sercẽtesimo anno: in vita noe: primo mẽ
καὶ ἑξακοσιοστῷ ἔτει, ἐν τῇ ζωῇ τοῦ νῶε, τῷ πρώτου μη
se defecit aqua a facie terre.
νὸς ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.
et aperuit noe tectũ arce: quã fe
καὶ ἀπεκάλυψε νῶε τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ, ἣν ἐποίη
cit. et vidit: φ defecit aqua a facie
σεν. καὶ εἶδεν, ὅτι ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου
terre. in aũt secũdo mẽse septima τ decima die
τῆς γῆς. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μηνὶ ἑβδόμῃ καὶ δεκάτῃ ἡμέ
arefacta ē terra. et septima τ vigesima mẽsis ape
ρᾳ ἐξηράνθη ἡ γῆ. καὶ ἐβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἀνέῳ
ruit arcam. et ait dñs deus noe: dicẽs: egre
ξε τὴν κιβωτόν. καὶ εἶπεν κς ὁ θς τῷ νῶε, λέγων, ἔξελ
dere de arca tu: τ vroz tua:
θε ἐκ τῆς κιβωτοῦ σύ, καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ἡ γυνή σου,
et vrozes filiorũ tuoꝝ tecũ: τ oẽs
καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ, καὶ πάντα
bestie quecũq; sũt tecũ: τ oĩs caro a vola
τὰ θηρία ὅσα ἐστὶ μετὰ σοῦ, καὶ πάσα σάρξ ἀπὸ πε-
tilibus vsq; ad iumẽta: τ oẽ reptile qd̃ mouet sup
τεινῶν ἕως κτηνῶν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν κινούμενον ἐπὶ
terrã: ! educ tecũ et crescite et
Gen. c. τ. d. τῆς γῆς, ἐξάγαγε μετὰ σεαυτοῦ. καὶ αὐξάνεσθε καὶ
multiplicamini: τ replete
τ infra. 9. a. πληθύνεσθε, καὶ πλήρωσατε τὴν γῆν. καὶ ἐξῆλθε νῶε,
terrã. τ egressus ē noe:
et vroz eius: et filij eius τ vrozes
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ γυναῖκες τῶν
filioꝝ eius cum eo: et oẽs bestie. et om-
υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ θηρία, καὶ πάν
nia iumẽta: τ oẽ volatile: et oẽ reptile
τα τὰ κτήνη, καὶ πᾶν πετεινόν, καὶ πᾶν ἑρπετὸν
quod mouet sup terrã: egressa sũt ex arca. et
κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς κιβωτοῦ. καὶ
edificauit noe altare dño. τ accepit de
ὠκοδόμησε νῶε θυσιαστήριον τῷ κῷ. καὶ ἔλαβεν ἀπὸ
cunctis iumentis mundis: et de cũctis
πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων
volatilibus mundis: et obtulit holocau-
τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀνήνεγκεν ὁλοκάυτω
stũ sup altare. τ odoratus ē dñs deus odorẽ
σιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ὠσφράνθη κς ὁ θς ὀσμὴν
suauitatis. τ ait dñs deus. recogitans: nõ ad-
εὐωδίας. καὶ εἶπε κύριος ὁ θς, διανοηθεὶς, οὐμὴ προσ-
dam vltra maledicere terre: propꝑ opera ho-
θήσω ἔτι καταρᾶσθαι τὴν γῆν, διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀν-
minũ. q; incumbit cogitatio hominis vili
θρώπων. ὅτι ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπι
genter ad mala: ex adolescẽtia sua. non ad-
μελῶς ἐπὶ τὰ πονηρά, ἐκ νεότητος αὐτοῦ. οὐ προσ-
dam igiꝝ percutere oẽm carnẽ viuẽtẽ: sicut feci
θήσω οὖν πατάξαι πᾶσαν σάρκα ζῶσαν, καθὼς ἐποίησα πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς. σπέρμα

Transla. B. Hiero.

[r]ē reuersa [a]vltra [a]ad eum.
igitur [b]sexcẽtesimo [c]prio
[d]anno: [e]primo [f]mẽse [h]pri
ma die
[i]mensis [k]ĩminute sunt
[l]aque [m]super [n]terrã.
[o]Et aperiens [p]noe [r]te-
ctum [a]arce aspexit: [t]vidit
[φ]u [φ]exsiccata esset [t]sup
ficies [s]terre. [a]Mense
[b]secundo [c]septimo [d]& vi
cesimo [e]die
[f]mensis [g]arefacta est [h]ter-
ra. [i]Locutus est autem
[k]deus [l]ad [m]noe [n]dicens.
[o]Egredere [p]de
[q]arca [r]tu [s]& vxor tua: [t]fi-
lii tui [u]& vxores
[x]filiorũ tuorũ [y]tecũ. [z]Cũ
cta [a]aiantia [b]q̃ sunt [c]apud
te: [d]ex oĩ [e]carne tam [f]i vo
latilibus [g]ꝗ [g]in bestiis [h]&
vniuersis [i]reptilibus [k]q̃
reptãt [l]sup [m]terrã: [n]educ
[o]tecũ: [p]& igredimini [q]super terram. [r]Crescite [s]&
multiplicami [t]super [u]eã.
[x]Egressus ē ergo [y]noe [z]&
filij [a]eius [b]& vxor illius [c]&
vxores [d]filiorũ eius [e]cũ
eo. Sed & [f]oĩa [g]aiantia iu
mẽta & [h]reptilia [i]que re
ptant [k]super [l]terrã [m]fm
genus suũ [n]egressa sunt
[o]de [p]arca. [q]Edificauit aũt
[r]noe [s]altare [t]dño: [u]& tol
lens [v]de cunctis [x]pecorĩ-
bus [y]& [z]volucribus
[a]mundis: [b]obtulit [c]holo
causta [d]super altare. [e]O-
doratusq; est [f]dñs [g]odo-
rẽ [h]suauitatis: [i]& ait
[k]ad [l]eũ. [m]Nequaq̃ [n]vltra
[o]maledicam
[p]terre [q]propter [r]homĩes.
[s]Sensus [t]enim & [u]cogita
tio [x]humani [y]cordis in
[z]malum prona sunt [a]ab
adolescẽtia sua. [b]Nõ igĩ
[c]vltra [d]pcutiã [e]oẽm [f]ani
mã viuẽtẽ: [g]sicẽ feci. [h]Cũ
ctis [i]diebus [k]terre [l]semẽtis
cũctis diebus terre. semẽtis

Tex. Heb. Beñ. Ca. viij. Prĩtiua. heb.

[b]הָיָה [r]שׁוּב [s]אֵלָיו [a]עוֹד׃ [b]וַיְהִי [c]בְּאַחַת׃ [d]וְשֵׁשׁ
[c]מֵאוֹת [e]שָׁנָה [f]בָּרִאשׁוֹן [b]בְּאֶחָד׃׃׃׃׃
[h]לַחֹדֶשׁ [i]חָרְבוּ [k]הַמַּיִם [m]מֵעַל [n]הָאָרֶץ׃
[o]סוּר [p]כִּסָּה [q]רָאָה [r]וַיָּסַר [s]נֹחַ [t]אֶת [u]מִכְסֵה [v]הַתֵּבָה׃ [x]וַיַּרְא׃
[y]פְנֵה [z]הִנֵּה [a]חָרְבוּ [b]פְּנֵי [c]הָאֲדָמָה׃ [d]וּנֹחַ חָדֶשׁ׃
[e]שָׁנָה [f]הַשֵּׁנִי [g]בַּשְּׁבִעָה [h]וְעֶשְׂרִים [i]יוֹם׃׃׃׃
[k]דִּבֵּר [l]לַחֹדֶשׁ [m]יָבְשָׁה [n]הָאָרֶץ׃ [o]וַיְדַבֵּר׃׃׃׃
[p]יֵצֵא [q]אֱלֹהִים [r]אֶל [s]נֹחַ [t]לֵאמֹר׃ [u]צֵא [v]מִן׃׃
[x]אִישׁ [y]נָשֶׁיךָ [z]הַתֵּבָה [a]אַתָּה [b]וְאִשְׁתְּךָ [c]וּבָנֶיךָ [d]וּנְשֵׁי׃
[e]בָנֶיךָ [f]אִתָּךְ׃ [g]כָּל [h]הַחַיָּה [i]אֲשֶׁר [k]אִתְּךָ׃
[l]מִכָּל [m]בָּשָׂר [n]בָּעוֹף [o]וּבַבְّהֵמָה [p]וּבְכָל׃׃׃
[q]הָרֶמֶשׂ [r]הָרֹמֵשׂ [s]עַל [t]הָאָרֶץ [u]הוֹצֵא׃׃
[v]יֵצֵא [x]פְרֵה [y]וָרֶבוּ [z]אִתָּךְ׃ [a]וְשִׁרְצוּ [b]בָאָרֶץ׃ [c]וּפָרוּ [d]וְרִבוּ׃
[e]אִישׁ [f]עַל [g]הָאָרֶץ׃ [h]וַיֵּצֵא [i]נֹחַ [k]וּבָנָיו [l]וְאִשְׁתּוֹ׃
[m]וּנְשֵׁי [n]בָנָיו [o]אִתּוֹ׃ [p]כָּל [q]הַחַיָּה [r]כָּל׃׃׃
[s]הָרֶמֶשׂ [t]וְכָל [u]הָעוֹף [v]כֹּל [x]רוֹמֵשׂ [y]עַל׃
[z]הָאָרֶץ [a]לְמִשְׁפְּחֹתֵיהֶם [b]יָצְאוּ׃ [c]מִן׃׃
[d]הַתֵּבָה׃ [e]וַיִּבֶן [f]נֹחַ [g]מִזְבֵּחַ [h]לַיהוָה׃ [i]וַיִּקַּח
[k]מִכֹּל [l]הַבְּהֵמָה [m]הַטְּהֹרָה [n]וּמִכֹּל [o]הָעוֹף׃׃
[p]הַטָּהוֹר [q]וַיַּעַל [r]עֹלֹת [s]בַּמִּזְבֵּחַ׃ [t]וַיָּרַח׃׃
[u]יהוָה [v]אֶת [x]רֵיחַ [y]הַנִּיחֹחַ׃ [z]וַיֹּאמֶר׃׃׃
[a]יהוָה [b]אֶל [c]לִבּוֹ [d]לֹא [e]אֹסִף [f]לְקַלֵּל [g]עוֹד
[h]אֶת [i]הָאֲדָמָה [k]בַּעֲבוּר [l]כִּי [m]יֵצֶר
[n]לֵב [o]הָאָדָם [p]רַע [q]מִנְּעֻרָיו׃ [r]וְלֹא [s]אֹסִף׃
[t]עוֹד [u]לְהַכּוֹת [v]אֶת [x]כָּל [y]חַי [z]כַּאֲשֶׁר׃׃
[a]עָשִׂיתִי׃ [b]עוֹד [c]כָּל [d]יְמֵי [e]הָאָרֶץ [f]זֶרַע׃׃
[g]עֵשֶׂה [h]עוֹד [i]יוֹם׃

Transla. Chal.

לְמֵיתַב לְתֵיתָיה עוֹד וּרְהוֹה בְּשִׁית מְאָה וְחַדָא שְׁנִין בְּכַדְמַאָה בְּחַד לְיַרְחָא גְּנוּבוּ מַיָא מֵעַל
אַרְעָא וְאַעְדִי נֹחַ יַת חוּפָאָה דְּתֵיבוּתָא וְחָזָא וְהָא גְּנוּבוּ אַפֵּי אַרְעָא׃ וּבְיַרְחָא תְּנִינָא
בְּעֶשְׂרִין וְשַׁבְעָא יוֹמָא לְיַרְחָא יְבִשַׁת אַרְעָא׃ וּמַלֵּיל יְיָ עִם נֹחַ לְמֵימַר׃ פּוּק מִן תֵּיבוּתָא
אַתְּ וְאִתְּתָךְ וּבְנָךְ וּנְשֵׁי בְנָךְ עִמָּךְ׃ כָּל חַיְתָא דְּעִמָּךְ מִכָּל בְּשְׂרָא בְּעוֹפָא וּבְבְעִירָא וּבְכָל
רִיחְשָׁא דְּרַחֵשׁ עַל אַרְעָא תַּפֵּיק עִמָּךְ וְיִתְבְּלְדוּן בְּאַרְעָא וְיִפְּשׁוּן וְיִרְבְּגוּן עַל אַרְעָא׃
וּנְפַק נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי בְנוֹהִי עִמֵּיהּ׃ כָּל חַיְתָא כָּל רִיחְשָׁא וְכָל עוֹפָא כָּל
דְּרַחֵשׁ עַל אַרְעָא לְזַרְעַיְתְהוֹן נְפַקוּ מִן תֵּיבוּתָא׃ וּבְנָא נֹחַ מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ וּנְסִיב מִכָּל
בְּעִירָא דַּכְיָא וּמִכָּל עוֹפָא דַּכְיָא וְאַסֵּק עֲלָוָן עַל מַדְבְּחָא׃ וְקַבֵּיל יְיָ בְּרֵיחָא יַת
קוּרְבָּנֵיהּ וַאֲמַר יְיָ בְּמֵימְרֵיהּ לָא אוֹסִיף לְמֵילַט עוֹד יַת אַרְעָא בְּדִיל הוֹבֵי אֵינָשָׁא
אֲרֵי יִצְרָא לִבָּא דְּאֵינָשָׁא בִישׁ מִזְּעֵירֵיהּ וְלָא אוֹסִיף עוֹד לְמִמְחֵי יַת כָּל חַיָּא כְּמָא
דְּעֲבִדִית׃ עוֹד כָּל יוֹמֵי אַרְעָא זַרְעָא

Interp. chal.

est reuersa ad eum amplius. Et factũ est in sercente-
simo τ vno anno: prima die mensis siccate sunt aque
desup terrã: τ abstulit noe tectũ arce: et vidit: τ ecce
siccata erat facies terre. Et in mẽse scdo vigesima se-
ptima die mẽsis: arefacta est terra. Et locutus est de-
cum noe dicẽs. Egredere de arca tu τ vroz tua τ filij
tui: τ vrozes filiorũ tuoꝝ tecũ: τ cuncta animãtia que
tecuꝝ sunt ex omni carne tam de volucribus q̃ de iu-
mentis τ de reptilibus que reptant super terrã educ
tecum: τ generent in terra: τ multiplicẽtur τ crescant
super terrã. Et egressus est noe τ filij sui τ vroz eius
et vrozes filiorũ suoꝝ cum eo. Omnia animalia τ oĩa
reptilia τ omnes volucres omne quod mouetur sup
terrã fm generationes eorum egressa sunt de arca. Et
edificauit noe altare coã dño: τ tulit ex oĩbus anima
libus mundis τ ex oĩbus volucribus mundis: τ ob-
tulit holocaustũ super altare. Et suscepit dñs cum be
neplacito oblationem eius: et dixit dñs in verbo suo
non addam maledicere rursus terram propter pecca
ta hominũ: quoniã sensus cordis humani malus est
ab infantia sua: τ non addã vltra percutere omne vi-
uẽs: sicut feci. Adhuc oĩbus diebus terre seminatio

Prĩtiua chal.

[b]תוּב [c]שָׁנָה
[d]עֲדָה [e]חֲפָה [f]תֵּבָה
[g]תֵּגָה [h]אֲמַר [i]נָפַק
[k]נָשָׁה [l]חַיָּה
[m]נָפַק [n]יָלַד [o]נָפַשׁ
[p]סָגָא [q]נָשָׁה [r]חַיָּה
[s]תֵּבָה [t]בְּנָה [u]דָּבָח
[x]דָּכָה [y]נָסַק [z]עֲלָה
[a]אֲמַר [b]יָסַף לוּט
[c]מָחָא [d]חַיָּה

© Biblioteca Nacional de España

Prima heb. | Tex. Heb. | Gen. | Ca. ix.

וְקָצִיר וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבֹּתוּ׃ וַיְבָרֶךְ

Ca. ix.

אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֶת־בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ׃ וּמוֹרַאֲכֶם וְחִתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְעַל כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם בְּכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה וּבְכָל דְּגֵי הַיָּם בְּיָדְכֶם נִתָּנוּ׃ כָּל רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה כְּיֶרֶק עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת כֹּל׃ אַךְ בָּשָׂר בְּנַפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכֵלוּ׃ וְאַךְ אֶת דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ מִיַּד כָּל חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו אֶדְרֹשׁ אֶת נֶפֶשׁ הָאָדָם׃ שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם׃ וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ שִׁרְצוּ בָאָרֶץ וּרְבוּ בָהּ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ וְאֶל בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר׃ וַאֲנִי הִנְנִי מֵקִים אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת זַרְעֲכֶם אַחֲרֵיכֶם׃ וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם בָּעוֹף בַּבְּהֵמָה וּבְכָל חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכֹּל יֹצְאֵי הַתֵּבָה לְכֹל חַיַּת הָאָרֶץ׃ וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא יִכָּרֵת כָּל בָּשָׂר עוֹד מִמֵּי הַמַּבּוּל

Prima chal. | Interp. chal.

et messis τ frigus et calor: τ estus et hyems τ dies et noctes non cessabunt. Cap. 9.

Et benedixit deus noe τ filijs eius: et dixit eis. Crescite τ multiplicamini τ replete terraz. Et timor vester τ terror erit sup bestias terre τ sup oes volucres celi in omi qõ reptat sup terrã: et in oibus piscibus maris: q̃ in manu vestra traditi sunt. Omne quod mouetur τ viuit: vobis erit ad vescendũ: quasi herbam virentẽ dedi vobis oia. verũtamẽ carnẽ cum anima sua sanguineq̃ suo nõ comedetis. Eteniz sanguinẽ animarũ vestrarũ requirã: de manu cunctarũ bestiarũ requirã eum: τ de manu hois: de manu viri qui effuderit sanguinẽ fratris sui requirã animã hominis. Quicũq̃ effuderit sanguinẽ hois cũ testibus: per sententiã iudicuz sanguis eius fundetur: qm̃ ad imaginẽ dei fecit hoiem. Vos aũt crescite τ multiplicamini gnationeq̃ facite ĩ terra τ multiplicamini in ea. Et dixit deus ad noe τ ad filios eius cũ eo dicẽs. Ecce ego statuã pactũ meũ vobiscũ τ cum filijs vr̃is post vos: τ cũ omi aia viuẽti q̃ est vobiscũ tam in volucribus quã in aiãlibus τ in oibus bestijs terre q̃ sunt vobiscũ ex oibus egrediẽtibus de arca in vniuersis animãtibus terre. Et statuã pactũ meũ nobiscũ: τ nõ consumabitur vltra oĩs caro propter aquas diluuij:

Trãsla. B. Hiero.

[a]& messis [b]frigus [c]& est9: [b]estas [c]& hyems: [g] nox [f]& dies [b]nõ [i]requescẽt. Ca. 9.

Benedixit [a]deus [b] noe [c] & [f] filiis eius: [g]& dixit ∞∞∞∞∞∞∞∞ [b]ad eos. [i]Crescite [k]& multiplicami [l]& replete [m]terram: [o]& terror vester [p]ac tremor [q]sit [r]super [s] cũcta [t]aĩalia [u]terre [x]& sup [r] oẽs [y]volucres [a]celi: ∞∞∞∞∞∞∞ [b]cũ vniuersis [c]que [b]mouentur sup [c]terrã. [f] Oẽs [g] pisces [b] maris [t] manui vre [k] traditi sunt: & [l] oẽ [n]qd [m]mouetur & [p] viuit [r] erit [q]vobis [s] in cibum. [r]Quasi olera [u]virẽtia [x]tradidi [r]vobis [a]omnia. ∞∞∞ [b]Excepto [φ] [c]carnẽ [e]cum [c]sanguine [f]nõ [g] comedetis. [k]Sanguinem [b] eĩ [l] animarum vestrarum ∞∞∞∞ [m]requiram [n]de manu [o]cũctarum [p]bestiarum ∞∞∞∞ [r]& de manu [s] hoĩs. [t] De manu [u]viri & [x]fratris eius [r]reqrã [a]aĩam [b]hoĩs. [c]Qui cunq̃ effuderit [t] humanũ [v]sanguinẽ: [b]fundetur [g]sanguis illius. [k] Ad imaginem [l]quippe [l] dei [m] factus est [o]homo. ∞∞∞∞∞∞∞ [p] Vos a ũt [q]crescite [r] & [m]multiplicamini: & [n]igredimini [r]sup terrã [u]& ĩplete [x]eã. Hec [r] quoq̃ dixit [s] deus [a]ad [b]noe [c]& ad [b]filios eius [c]cum eo. [b]Ecce ego ∞∞ [f]statuam [l]pactũ meũ [m]vobiscum: [n]& cum ∞∞∞∞∞∞∞ [o]semine vestro [p]post vos [q]& ad [r]oẽm [s]animam ∞∞ [r]viuẽtẽ [u]q̃ est [r]vobiscũ: tã [r]in volucribus φ̃ [s]iumẽtis [a]& [b]pecudibus [c] terre: [c]cunctisq̃ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [f]q̃ egressa sũt [g] de arca & [h]vniuersis [i]bestiis [k] terre. [l]Statuã [n]pactũ meũ [o]vobiscum: [p]& nequaquam [r]vltra [q]interficietur [r]oĩs [s]caro [u]aquis [x]diluuii: ∞∞

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

et messis. frigus τ calor: estas τ ver: diem καὶ θερισμός, ψῦχος καὶ καῦμα, θέρος καὶ ἔαρ, ἡμέραν et noctẽ: nõ requiescent.
καὶ νύκτα, οὐ καταπαύσουσιν. ∞∞∞∞ Ca. 9.

Et benedixit deus noe: et filijs eius.
καὶ εὐλόγησεν ὁ θς̃ νῶε, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ. et dixit eis: crescite τ multiplicamini: τ replete
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πλη te terrã: et dominamini eius. et
ρώσατε τὴν γῆν, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. καὶ ὁ tremor vester: et timor vester erit sup oẽs
τρόμος ὑμῶν, καὶ ὁ φόβος ὑμῶν ἔσται ἐπὶ πάσι τοῖς bestias terre: et sup oia volatilia ce
θηρίοις τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα li: et sup oia q̃ mouẽtur sup terrã. et
νοῦ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ Gen. 1. d. 28. c.
oẽs pisces maris sub manibus vo
πάντας τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης ὑπὸ χεῖρας ὑμῶν bis dedi. et oẽ volatile: q̃ ẽ viuẽs: vobis erit
μῖν δέδωκα. καὶ πᾶν πετεινόν, ὅ ἐστι ζῶν, ὑμῖν ἔσται in cibũ. tanq̃ olera herbe dedi vobis om
εἰς βρῶσιν. ὡς λάχανα χόρτου δέδωκα ὑμῖν τὰ πάν nia. verũtũ carnes ĩ sanguine aĩe nõ comedetis. τ enĩ
τα. πλὴν κρέα ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ φάγεσθε. καὶ γὰρ
vestrũ sanguinẽ aiarũ vestrarũ: de manu cũ
τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἐκ χειρὸς πάν ctarũ bestiarũ requirã illũ. τ de manu homi
των τῶν θηρίων ἐκζητήσω αὐτό. καὶ ἐκ χειρὸς ἀνθρώ nis fratris eius: requirã aiaz hoĩs. q̃ cf
που ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. ὁ ἐκ fuderit sanguinẽ hoĩs: p sanguine hoĩs: eius effũ
χέων αἷμα ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκχυ Mat. 26. a
dẽt q̃ in imagine dei feci hoĩez. vos ãt
θήσεται. ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησα τὸν ἄνθρωπον. ὑμεῖς δὲ crescite et multiplicamini. τ replete terrã.
αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πλησθῆτε τὴν γῆν. Apo. 13. c.
et dominamini eius. τ ait deus ad noe:
καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. καὶ εἶπεν ὁ θς̃ πρὸς νῶε, et filios eius cũ eo: dicens: ecce ego sta
καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, λέγων, ἰδοὺ ἐγὼ ἀ tuo pactũ meũ vobis: τ semini vestro
νίστημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν, καὶ τῷ σπέρματι ὑμῶν Esale. 54. c
post vos: et oi anime viuẽti vobiscũ: in
μετ' ὑμᾶς, καὶ πᾶσι ψυχῇ ζώσῃ μεθ' ὑμῶν, εἰς τὸν eternũ: a volucribus: τ a iumẽtis: et oibus
αἰῶνα, ἀπὸ ὀρνέων, καὶ ἀπὸ κτηνῶν, καὶ πᾶσι τοῖς bestijs terre: q̃cũq̃ sũt vobiscũ: ab oibus
θηρίοις τῆς γῆς, ὅσα ἐστὶ μεθ' ὑμῶν, ἀπὸ πάντων τῶν
exeuntibus ex arca. et statuã pactũ
ἐξελθόντων ἐκ τῆς κιβωτοῦ. καὶ στήσω τὴν διαθήκην meũ ad vos. et nõ morietur oĩs caro
μου πρὸς ὑμᾶς. καὶ οὐκ ἀποθανεῖται πᾶσα σὰρξ vltra ab aqua diluuij.
ἔτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ κατακλυσμοῦ. ∞∞∞ ∞∞∞

Transla. Chal.

Ca. ix.

וַחֲדָא וְקוֹרָא וְחוּמָא וְקַיְטָא וְסִתְוָא וְיוֹמֵי וְלֵילֵי לָא יִבְטְלוּן׃ וּבָרִיךְ יְיָ יָת נֹחַ וְיָת בְּנוֹהִי וַאֲמַר לְהוֹן פְּרוּשׁוּ וּסְגוּ וּמְלוּ יָת אַרְעָא׃ וְדַחְלָתֵיכוֹן וְאֵימַתְכוֹן תְּהֵא עַל כָּל חַיָּת אַרְעָא וְעַל כָּל עוֹפָא דִשְׁמַיָּא בְּכָל דְּרַחֵישׁ אַרְעָא וּבְכָל נוּנֵי יַמָּא בְּיֶדֵיכוֹן יְהוֹן מְסִירִין׃ כָּל רַחֲשָׁא דְּהוּא חַי לְכוֹן יְהֵא לְמֵיכָל כְּיַרְוַקָּא דְּעִשְׂבָּא יָהַבִית לְכוֹן יָת כּוֹלָּא׃ בְּרַם בְּשַׂרָא בְּנַפְשֵׁהּ דְּמֵיהּ לָא תֵיכְלוּן׃ וּבְרַם יָת דְּמְכוֹן לְנַפְשָׁתֵיכוֹן אֶתְבַּע מִיַּד כָּל חַיְתָא אֶתְבְּעִנֵּיהּ וּמִידָא דְּאֵינַשָׁא מִידָא דְּגֻבְרָא דְּאִישׁוּד דַּמָא דְּאָחוּהִי אֶתְבַּע יָת נַפְשָׁא דְּאֵינַשָׁא׃ דְּאִישׁוּד דְּמָא דְּאֵינַשָׁא בְּסַהֲדִין עַל מֵימַר דְּיִתְיַנֵּא דְּמֵיהּ יִתְשַׁד אֲרֵי בְּצִלְמָא יְיָ עֲבַד יָת אֵינַשָׁא׃ וְאַתּוּן פְּרוּשׁוּ וּסְגוּ אִתְיַלְּדוּ אַרְעָא וּסְגוּ בַּהּ׃ וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ וְלִבְנוֹהִי עִמֵּיהּ לְמֵימַר׃ וַאֲנָא הָא אֲנָא מְקִים יָת קְיָמִי עִמְּכוֹן וְעִם בְּנֵיכוֹן בַּתְרֵיכוֹן׃ וְיָת כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא דְּעִמְּכוֹן בְּעוֹפָא בְּבְעִירָא וּבְכָל חַיְתָא דְּאַרְעָא עִמְּכוֹן מִכָּל נַפְּקֵי תֵּיבוּתָא לְכָל חַיְתָא דְּאַרְעָא׃ וַאֲקִים יָת קְיָמִי עִמְּכוֹן וְלָא יִשְׁתְּצֵי כָּל בְּשַׂרָא עוֹד מִימֵי טוֹפָנָא׃

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

et non vltra erit diluuiũ aque: ad corrũpẽ
καὶ οὐκ ἔτι ἔσται κατακλυσμὸς ὕδατος, καταφθεῖ=
δῦ oẽz terrã. et dixit dñs deus noe:
ραι πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῷ νῶε,
hoc signũ federis: qd̃ ego do in
τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀνα=
ter me et vos: et inter oẽm animã:
μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον πάσης ψυχῆς,
q̃ est vobiscũ in gñationes sẽpiternas: arcũ meũ po=
ἣ ἐστι μεθ' ὑμῶν εἰς γενεὰς αἰωνίους, τὸ τόξον μου τίθη=
no in nube. et erit in signũ federis: in
μι ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης, ἀναμέ=
ter me et terrã. τ erit in cõnubilando me nu
σον ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς· καὶ ἔσται ἐν τῷ συννεφεῖν με νε
bes sup terrã. apparebit arcus meus in nu
φέλας ἐστὶ τὴν γῆν· ὀφθήσεται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέ
be: et recordabor federis mei: qd̃ erit in
λῃ, καὶ μνησθήσομαι τῆς διαθήκης μου, ἣ ἐστιν ἀναμέ=
ter me τ vos: τ inter oẽz aiaz in om
σον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον πάσης ψυχῆς ἐν πά
ni carne. τ nõ erit aqua in diluuiũ: ad
σῃ σαρκί· καὶ οὐκ ἔσται ὕδωρ εἰς κατακλυσμόν, ὥστε
velendã vniuersã carnẽ. et erit arcus meus in
ἐξαλεῖψαι πᾶσαν σάρκα· καὶ ἔσται τὸ τόξον μου ἐν τῇ
nube. et videbo illũ: vt recordẽr federis
νεφέλῃ· καὶ ὁράσομαι αὐτό, τοῦ μνησθῆναι διαθήκην
sempiterni: inter me τ vos: τ inter ani=
αἰώνιον, ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ ἀναμέσον ψυ=
mã viuentẽ oĩ carne: q̃ est sup terrã. et ait
χῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί, ἥ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ εἶπε
dñs deus noe: hoc signũ federis: qd̃ con
κς ὁ θεὸς τῷ νῶε, τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, ἧς δι=
stitui inter me: τ inter oẽm carnem:
εθέμην ἀναμέσον ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον πάσης σαρκός,
q̃ est sup terrã. erãt aũt filij noe: q̃ egressi sũt de
ἥ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς. ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ νῶε, οἱ ἐξελθόντες ἐκ
arca: sem: cham: iapheth. chã aũt erat pater
τῆς κιβωτοῦ, σήμ, χάμ, ἰάφεθ· χὰμ δὲ ἦν πατὴρ
chanaã. tres isti sunt filij noe. ab istis
χαναάν· τρεῖς οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ νῶε· ἀπὸ τούτων
disseminati sũt sup oẽz terrã. et cepit noe ho
διεσπάρησαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ ἤρξατο νῶε ἄν=
mo agricola terre. et plantauit vineam. et
θρωπος γεωργὸς γῆς· καὶ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα· καὶ
bibit de vino: et iebriatus ẽ: τ nudatus ẽ in
ἔπιεν ἐκ τοῦ οἴνου, καὶ ἐμεθύσθη, καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ
domo sua. et vidit cham pater chanaã
οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ εἶδεν χὰμ ὁ πατὴρ χαναὰν τὴν
nuditatẽ patris sui: et egressus nũcia
γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν ἀπήγ=
uit duobus fratribus suis foris. τ acci=
γειλε τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔξω· καὶ λα=
pientes sem et iapheth pallium:
βόντες σὴμ καὶ ἰάφεθ τὸ ἱμάτιον,

Transla.B.Hiero.

τneq̃ᵛ eritᵃ deinceps ᵇdilu
uium ᶜdissipans
ᵈterram. ᶜDixitq̃ ᶠdeus:
ᵍhoc estᵇ signum
ᶠederisᵏ qd̃ᵐ do" iter me
ᵒ& vos: ᵖ& adᵃ oẽm ʳaiam
ᵉviuentem ʳque est
"vobiscũ ʿin generatio=
nes ʳsempiternas. ᵃArcũ
meũ ᵇponã ᶜin nubibus
ᵈ& eritᶜ signũ ᶠederis ᵍin
ter me ᵇ& iter ʿterrã. ʿCũ
q̃ obduxero nubibus ce
lum: ᵖappebitᵃ arcus me
us ʳin nubibus: ᵒ& re
cordabor " federis mei
ᵛvobiscũ: ᵃ& cũ ᵇoĩ ᶜani=
maᵉ viuente que
ᶠ carnẽ vegetat: ᵍ& non
ʰerunt ʿvltra ᵏaque
ʿdiluuiiᵐ ad delendã "vni
uersam ᵒcarnẽ. ᵖEritq̃
ᵃarcus ʳin nubibus: ᵒ& ví
debo illũ ʿ& recordabor
"federis ʿsempiterni: qd̃
pactũ estᵏ inter ᵛdeum ᵃ&
ᵇoẽm ʿanimã ᵈ viuentem
ᶜvniuerse ʿcarnis ᵍq̃ ẽ ᵇsup
ʿterrã. ᵏDixitq̃ ʿde ᵛ" noe
ᵒHoc est ᵖ signũ ᵃ federis
ʳquod ᵃconstitui ʿiter me
"& ʿomnẽ ʿcarnẽ ᵃ super
ᵇterrã. ᶜ Erant ergo ᵒfilii
ᶜnoe ʿqui egressi sunt ᵍde
ᵇarca: ʿsem ᵏchã ʿ& iaphet
ᵐPorro cham "ipse est
ᵒpater ᵖ chanaan. ᵃ Tres
ʿisti ᶜfilii sunt ʿnoe:
"& ab his ʿdisseminatũ ẽ
oẽ genus hoim sup ʿvni
uersã ʿterrã. ᵃcepitq̃ ᵇnoe
ᶜvir ᵈ agricola exercere
terrã: ᶜ& plantauit ʿvinea=
m. ᵉBibensq̃ ʿvinũ ʿine
briatus ẽ: ʿ& nudatus est
"ᵐ" tabernaculoſuo. Q d̃
ᵒcũ vidisset ᵇchã ᵃpr ʿcha=
naan ʿverẽda. ſ. " pris sui
esse nudata: ʿnunciauit
ʿduobus ʿfratribus suis
ᵃforas. ᵇAt vero ᶜsem ᵈ &
iapheth ʿpallium

Tex. Heb. Beſ. Ca'ix. Pritiua.heb.

וְלֹא יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל לְשַׁחֵת	הָיָה
הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זֹאת אוֹת	
הַבְּרִית אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי	
וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר	
אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם׃ אֶת קַשְׁתִּי	דור
נָתַתִּי בֶּעָנָן וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית	נָתַן הָיָה
בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ׃ וְהָיָה בְּעַנְנִי עָנָן	
עַל הָאָרֶץ וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן׃	רָאָה
וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי	
וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל	
בָּשָׂר וְלֹא יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם	הָיָה
לְמַבּוּל לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר׃ וְהָיְתָה	בול הָיָה
הַקֶּשֶׁת בֶּעָנָן וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר	רָאָה
בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין כָּל	בְּרִית
נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל	
הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ	אָמַר
זֹאת אוֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר הֲקִמֹתִי	קוּם
בֵּינִי וּבֵין כָּל בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל	
הָאָרֶץ׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי נֹחַ הַיֹּצְאִים מִן	הָיָה
הַתֵּבָה שֵׁם וְחָם וָיָפֶת וְחָם הוּא	
אֲבִי כְנָעַן׃ שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה בְּנֵי נֹחַ	
וּמֵאֵלֶּה נָפְצָה כָּל הָאָרֶץ׃ וַיָּחֶל	חָלַל
אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרֶם׃ וַיִּשְׁתְּ	נָטַע שָׁתָה
מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ	שָׁכַר גָּלָה
אָהֳלֹה׃ וַיַּרְא חָם אֲבִי כְנָעַן אֶת	
עֶרְוַת אָבִיו וַיַּגֵּד לְשְׁנֵי אֶחָיו	עָרָה נָגַד שָׁנָה
בַּחוּץ׃ וַיִּקַּח שֵׁם וָיֶפֶת אֶת הַשִׂّמְלָה	לָבַה

Transla.Chal'.

וְלָא יְהֵא עוֹד טוֹבַעָא לְחַבָּלָא אַרְעָא׃ וַאֲמַר יְיָ דָא אָת קְיָמָא דַּאֲנָא יַהִיב בֵּין
מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא דְּעִמְּכוֹן לְדָרַת עַלְמָא׃ יַת קַשְׁתִּי יְהַבִית בַּעֲנָנָא
וְתְהֵא לְאָת קְיָם בֵּין מֵימְרִי וּבֵין אַרְעָא׃ וְיְהֵא בַּעֲנָנוּתִי עַנְנָא עַל אַרְעָא וְתִתַּחֲזֵי
קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא׃ וּדְכִירְנָא יַת קְיָמִי דְּבֵין מֵימְרִי וּבֵינֵיכוֹן וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא בְּכָל
בְּשְׂרָא וְלָא יְהֵא עוֹד מַיָא לְטוֹבַעָא לְחַבָּלָא כָּל בְּשְׂרָא׃ וּתְהֵא קַשְׁתָּא בַּעֲנָנָא
וְאַחֲזֵי יָתָהּ לְדַכָּרָן קְיָם עָלַם בֵּין מֵימְרָא דַּיְיָ וּבֵין כָּל נַפְשָׁא חַיְתָא בְּכָל בְּשְׂרָא דְּעַל
אַרְעָא׃ וַאֲמַר יְיָ לְנֹחַ דָּא אָת קְיָמָא דְּאַקִּימִית בֵּין מֵימְרִי וּבֵין כָּל בְּשְׂרָא דְּעַל אַרְעָא׃
וַהֲווֹ בְנֵי נֹחַ דְּנַפְקִין מִן תֵּינוּתָא שֵׁם וְחָם וְיָפֶת וְחָם הוּא אֲבוּהִי דְּכְנָעַן׃ תְּלָתָא אִילֵּין
בְּנֵי נֹחַ וּמֵאִילֵּין אִתְבַּדְּרַת כָּל אַרְעָא׃ וְשָׁרֵי נֹחַ גְּבַר כַּלָּה בְּאַרְעָא וְנְצִיב כַּרְמָא׃
וּשְׁתֵי מִן חֲמְרָא וְאִתְגְּלִי בְּגוֹ מַשְׁכְּנֵיהּ׃ וַחֲזָא חָם אֲבוּהִי דְּכְנָעַן יַת עֶרְתָּא
דְּאֲבוּהִי וְחַוִי לְתְרֵין אַחוֹהִי בְּשׁוּקָא׃ וּנְסִיב שֵׁם וְיָפֶת יַת כְּסוּתָא

Interp̃. chal'.

neq̃ erit vltra diluuiũ ad disperdendã terram. Dixit
q̃ deus. Hoc est signũ pacti qd̃ ego ponam inter ver
bum meum τ inter vos et inter omnẽz animã viuen=
tem que est vobiscum in generationes seculi. Arcum
meum ponã in nube: τ erit in signũ federis inter ver
bũ meũ τ terrã. Et erit cuz addurero nubem sup ter=
ram: et videbiẽ arcus in nube. Et recordabor pacti
mei qd̃ est inter verbũ meũ: τ inter vos: et inter oẽm
animã viuentẽ in vniuersa carne: neq̃z erit vltra aqua
diluuij ad disperdendã oẽm carnem. Et erit arcus in
nube: τ videbo eum in memoriã federis sempiterni:
quod est inter verbũ dei et inter oẽm animã viuentez
in vniuersa carne que est sup terraz. Dixitq̃z deus ad
noe. Hoc est signũ federis inter verbum meũ: τ vni
uersam carnẽ que est super terrã. Et fuerunt filij noe
q̃ egressi sunt de arca: sem τ cham τ iapheth. et cham
ipse ẽ pater chanaã. Tres isti sunt filij noe: τ ab his
disseminata ẽ vniuersa ẽra. Et cepit noe esse vir opa=
rius in terra: τ plãtauit vineã. Et bibit ex vino τ inc
briatus est: τ nudatz ẽ in medio tabernaculi sui. Et vi
dit cham pr̃ chanaã verẽda pris sui: τ nũciauit duo=
bus frib̃ suis foras. Et tulerũt sem τ iapheth pallũ

Pritiua chal'.

הֲוָה אוֹת	הָיָה
אֲמַר הֲוָה דור	
הֲוָה הֲוָה חֲזָא	
קוּם הֲוָה	
חֲזָא קוּם אֲמַר	
הֲוָה אוֹת קוּם	
הֲוָה תֵּבָה רֻחָה	
שָׁרָא שָׁתָה רְוָיָה	
גְּלָה שְׁכַן	
עֲרָה חֲוָה כְּסָה	

© Biblioteca Nacional de España

Dñtiua heb. | Tex. Heb. | Gen. | Ca. r.

[6]וַיִּשִּׁימוּ [p]עַל שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם וַיֵּלְכוּ [l] הָלַךְ
[m]אָחֹרַנִּית וַיְכַסּוּ אֶת [n]עֶרְוַת [n] כֶּסֶה [n]עֶרְוָה
[q]אֲבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אָחֹרַנִּית וְעֶרְוַת [r] פָּנָה [r] רָאָה [r] בָּקַן
[s]אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ: וַיִּיקַץ נֹחַ [t]מִיֵּינוֹ [t] אָבִי
[u]וַיֵּדַע אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ [u]בְּנוֹ הַקָּטָן: [u] אָרַר
[k]וַיֹּאמַר אָרוּר [m]כְּנָעַן [n]עֶבֶד עֲבָדִים [k] אָרַר
[p]יִהְיֶה [q]לְאֶחָיו: וַיֹּאמַר [s]בָּרוּךְ יְהוָה [p] הָיָה [q] בָּרַךְ
[s]אֱלֹהֵי שֵׁם וִיהִי כְנָעַן [t]עֶבֶד [t]לָמוֹ: [s] הָיָה
[u]יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּן [u]בְּאָהֳלֵי [u] פָּתָה [u] שָׁכַן
[k]שֵׁם וִיהִי כְנָעַן [m]עֶבֶד [m]לָמוֹ: [k] וַיְהִי [k] חָיָה
[n]נֹחַ [n]אַחַר הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ [n]מֵאוֹת שָׁנָה [n] בּוּל
[m]וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה: [r]וַיִּהְיוּ כָּל [r]יְמֵי [m]נֹחַ [r] הָיָה [m] יוֹם
[r]תְּשַׁע [r]מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה [r] מֵאָה [r] מוֹת
[s]וַיָּמֹת: [s]וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת [s]בְּנֵי Ca. r.
[t]נֹחַ שֵׁם חָם [t]וָיָפֶת [t]וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם [t] יָלַד
[k]בָּנִים אַחַר [m]הַמַּבּוּל: [k]בְּנֵי [k]יֶפֶת [k] יָלַד
[n]גֹּמֶר [n]וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבַל [n]וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס: [n] בּוּל
[r]וּבְנֵי [r]גֹּמֶר אַשְׁכְּנַז [r]וְדִיפַת וְתוֹגַרְמָה: [r] גֹּמֶר
[s]וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה [s]וְתַרְשִׁישׁ [s]כִּתִּים [s] יָוָן
[t]וְדֹדָנִים: [t]מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ [t]אִיֵּי [t] בָּרַד [t] אִי
[u]הַגּוֹיִם [u]בְּאַרְצֹתָם [u]אִישׁ [u]לְלְשֹׁנוֹ [u] שָׁפָה
[k]לְמִשְׁפְּחֹתָם [k]בְּגוֹיֵהֶם: [k]וּבְנֵי חָם [k] שָׁפָה
[m]כּוּשׁ [m]וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן: [m]וּבְנֵי [m] כּוּשׁ
[n]כּוּשׁ [n]סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה [n] כּוּשׁ
[r]וְסַבְתְּכָא [r]וּבְנֵי רַעְמָה [r]שְׁבָא [r] וְדָדָן: [r] רַעְמָה
[s]וְכוּשׁ [s]יָלַד אֶת [s]נִמְרֹד הוּא [s]הֵחֵל [s] חָלַל
[t]לִהְיוֹת [t]גִּבֹּר בָּאָרֶץ: הוּא [t]הָיָה [t]גִּבֹּר [t] הָיָה

Dñtiua chal. | Interp. chal.

[b]שָׂוָה [b]תְּרֵי [b]חֵזֶר
[c]חַפָּף [c]עָרָה [c]עוֹר
[d]לוּטוּ [d]הֲוָה [d]פַּתְיָה
[e]שָׂרָא [e]שָׁכַן [e]הֲוָה
[f]הֲוָה [f]שְׁנָה [f]הֲוָה
[g]מוֹת [g]יָלַד [g]יָלַד
[h]הֲוָה
[i]פָּרַד [i]נְגוָא
[k]יָלַד
[l]שָׂרָא [l]הֲוָה

Trãsla. B. Hiero.

[6]impoſuerũt [l]humeris ſuis: [l]& incedentes
[m]retrorſum: [m]operuerũt
[p]verenda
[q]pris ſui. [r]Facieſq; eorũ
[s]auerſe erãt: [r]& [q]pris [r]viri
lia [n]nõ [r]viderunt. [s]Euigi
lãs aũt [t]noe [t]ex vino
[c]cũ didiciſſet [c]q̃ [r]fecerat
[u]ei [u]filius ſuus [u]minor:
[k]ait. [l]Maledictus [m]chana
an: [m]ſeruus [n]ſeruorum
[p]erit [q]fratribus ſuis. [r]Di
xitq; [s]benedictus [s]dñs
[u]deus [s]ſem: [r]ſit [s]chanaan
[t]ſeruus [t]eius.
[k]Dilatet [k]deus [k]iaphet: [r]&
habitet [s]in tabernaculis
[k]ſem: [r]ſitq; [k]chanaan [l]ſer
uus [m]eius. [n]Vixit autem
[o]noe [p]poſt [q]diluuiũ trecẽ
tis
[n]quiquaginta [r]annis. [r]&
ipleti ſũt [s]oẽs [t]dies [u]eius
[k]nongentorũ [r]quinqua
ginta [s]annorum:
[t]& mortuus eſt. Ca. 10.
HE [u]gñatiões [k]filiorũ
[o]noe: [k]ſem [k]chã [s]& ia
phet: [u]natiq; ſũt [k]eis [k]filii
poſt [m]diluuiũ. [n]Filii [o]ia
phet: [p]gomer [q]& magog
[r]& madai [s]& iauan: [r]&
thubal [t]& moſoch [k]& thy
ras. [r]Porro filii [s]gomer
[t]aſſenez [u]& riphat [k]& tho
gorma. [o]Filii aũt [k]iauan:
[p]helisa [q]& tharſis [u]cethim
[r]& dodanim. [k]Ab his [r]di
uiſe ſunt [m]inſule
[n]gentiũ [o]in regiõibus ſu
is: [p]vnuſqſq; [q]fm linguã
[r]& famílias [s]in natiõibus
ſuis. [t]Filii autem [u]cham:
[k]chus [r]& meſrahim [s]&
phuth [t]& chanaan. [u]Filii
aũt [k]chus: [o]ſaba [k]euila [r]&
ſabatha [q]& regma
[u]& ſabathaca. [r]Filii [k]reg
ma: [r]ſaba [m]& dadan.
[n]Porro chus [o]gẽuit [p]nem
roth. [r]Ipſe cepit
[s]eſſe [t]potens [u]in terra: [s]&
erat [t]robuſtus

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

[6]impoſuerũt ſup duo dorſa eorũ: et abierũt
ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν, καὶ ἐπορεύθησαν
retrorſum: et operuerũt nuditatẽ pa
ὀπισθοφανῶς, καὶ ἐκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πα
tris ſui: et facies eorũ retro
τρὸς αὐτῶν, καὶ ὁ πρόσωπον αὐτῶν ὀπισθοφα
ſum: [t]nuditatẽ patris ſui non vide
νῶς, καὶ τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν οὐκ εἶ
rũt. euigilauit ãt noe a vino: [t]cognouit q̃ fecerat
δον. ἐξέγνω δὲ νῶε ἀπὸ τοῦ οἴνου, καὶ ἔγνω ὅσα
fecit ei filius ſuus iunior. et ait:
ἐποίησεν αὐτῷ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος. καὶ εἶπεν,
maledictus chanaan. ſeruus domeſticus erit
ἐπικατάρατος χαναάν. παῖς οἰκέτης ἔσαι τοῖς
fratribus ſuis. et ait: benedictus dñs de
ἀδελφοῖς αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς κύριος ὁ θε
us ſem. [t]erit chanaã ſeruus domeſticus eius
ὸς τοῦ σὴμ. καὶ ἔσαι χαναὰν παῖς οἰκέτης αὐτοῦ
dilatet deus iapheth: et habitet in
πλατύναι ὁ θεὸς τῷ ἰάφεθ, καὶ κατοικησάτω ἐν
domibus ſem. et erit chanaan ſeruus eo
τοῖς οἴκοις τοῦ σὴμ. καὶ ἔσαι χαναὰν παῖς αὐ
rum. vixit ãt noe poſt diluuiũ: ãnos trecẽ
τῶν. ἔζησε δὲ νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμόν, ἔτη τρια
tos quinquaginta. [t]fuerũt oẽs dies
κόσια πεντήκοντα. καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι
noe: nongẽti quinquagita ãni. [t]mortuus ẽ.
νῶε, ἐννακόσια πεντήκοντα ἔτη. καὶ ἀπέθανεν.
HΕ γνατιόνες υἱῶν νῶε, σὴμ, χάμ, ἰά
φεθ. καὶ ἐγεννήθησαν αὐτοῖς υἱοὶ μετὰ τὸν κατακλυσ
μόν. υἱοὶ ἰάφεθ, γάμερ, καὶ μαγώγ, καὶ μαδαΐ, καὶ ἰαυ
νὰν: [t]θοβὰλ: καὶ μοσόχ, καὶ θειρᾶς. καὶ υἱοὶ γάμερ,
ασχενὲζ: καὶ ῥιφὰθ: καὶ θογορμά. καὶ υἱοὶ ἰαυνὰν,
ἐλισὰ, καὶ θαρσεῖς, κίτοι, καὶ ῥοδανίμ. ἐκ τούτων ἀφωρί
σθησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν. ἕκαστος κατὰ
γλῶσσαν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, καὶ τοῖς ἔθνεσιν αὐ
τῶν. υἱοὶ δὲ χάμ, χοῦς, καὶ μεσραείμ, φοῦθ, καὶ χα
ναάν. υἱοὶ δὲ χοῦς, σαβὰ, καὶ εὐειλὰ, καὶ σαβαθὰ, καὶ
ρεγμὰ, καὶ σαβαθακά. υἱοὶ δὲ ῥεγμὰ, σέβα, καὶ δα
δαν. [t]chus aũt genuit nemroth. hic cepit
δὰν. χοῦς δὲ ἐγέννησε τὸν νεμβρώδ. οὗτος ἤρξατο
eſſe gigas ſup terrã. iſte erat gigas.
εἶναι γίγας ἐπὶ τῆς γῆς. οὗτος ἦν γίγας.

Ca. 10 A

1. Pa. 1. a.

1. Pa. 1. a.

Ca. r.

Interp. chal.

[b]et impoſuerũt ſup humerũ ambo: [r]t abierũt retro
ſum: et operuerũt verenda patris ſui: [r]t facies eorũ
auerſe erant: [r]t verenda patris ſui nõ viderũt. Euigi
lãs aũt noe ex vino: cognouit q̃ fecerat et filius ſuus
minor. Et ait. Maledictus chanaã: ſeruꝰ ſeruiẽs erit
fribus ſuis. Et ait. Bñdictus dñs deus ſem: [r]t ſit cha
naan ſeruus illis. Dilatet deus iapheth: et habitet
gloria eius in tabernaculis ſem: [r]t ſit chanaã ſeruus
eis. Et vixit noe poſt diluuiũ trecentis [r]t dnquaginta
annis. Et fuerunt omnes dies noe nongenti [r]t quin
quaginta annt: et mortuus eſt. Ca. 10.
ET he ſunt generationes filiorꝫ noe: ſem [r]t cham
[r]t iapheth: natiq; ſũt eis filij poſt diluuiũ. Filij
iapheth gomer [r]t magog [r]t madai et iauan [r]t tubal et
meſech [r]t thiras. Et filij gomer aſcenez [r]t riphat [r]t to
garma. Et filij iauã helisa [r]t tharſis: cethim [r]t doda
nim. Ab his diuiſe ſunt inſule gentũ in terris ſuis:
vnuſquiſq; ſm linguã ſuã ſm familias ſuas in ppris
ſuis. Et filij cham chus [r]t meſraiz [r]t phut [r]t chanaã.
Et filij chus ſaba [r]t euila [r]t ſabatha et regma [r]t ſaba
thaca: [r]t filij regma ſaba [r]t dedan. Et chus gẽuit nem
rod: ipe cepit eſſe potẽs in tra. Ipſe erat vir robuſt

Transla. Chal.

[b]וְשַׁוִּיאוּ עַל כְּתַף תַּרְוֵיהוֹן וַאֲזָלוּ מַחְזְרִין וְחַפּוּ יַת עֶרְיָתָא דַּאֲבוּהוֹן וְאַפֵּיהוֹן מַחְזְרִין וְעֶרְיָתָא דַּאֲבוּהוֹן לָא חֲזוּ: [c]וְאִיתְעַר נֹחַ מֵחַמְרֵיהּ וְיָדַע יַת דְּעָבַד לֵיהּ בְּרֵיהּ זְעֵירָא וַאֲמַר
לִיט כְּנָעַן עֶבֶד בְּלַח יְהֵא לְאַחוֹהִי: [d]וַאֲמַר בְּרִיךְ יְיָ אֱלָהָא דְּשֵׁם וִיהֵא כְּנָעַן עַבְדָא לְהוֹן:
[e]יַפְתְּ יְיָ לְיֶפֶת וְיִשְׁרֵי שְׁכִינְתֵּיהּ [f]בְּמַשְׁכְּנֵי דְּשֵׁם [g]וִיהֵא כְּנָעַן עַבְדָא לְהוֹן: [h]וַחֲיָא נֹחַ בַּתַר
טוּפָנָא תְּלַת מְאָה וְחַמְשִׁין [i]שְׁנִין: [k]וַהֲווֹ כָּל יוֹמֵי נֹחַ תְּשַׁע מְאָה וְחַמְשִׁין שְׁנִין וּמִית:
Ca. r. וְאִילֵּין תּוֹלְדָת בְּנֵי נֹחַ שֵׁם וְחָם וַיֶפֶת [l]וְאִתְיְלִדוּ לְהוֹן בְּנִין בָּתַר טוּפָנָא:
[m]בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבַל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס: [n]וּבְנֵי גֹּמֶר אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתוֹגַרְמָה: [r]וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כִּתִּים וְדֹדָנִים: [s]מֵאִילֵּין אִתְפַּלְגוּ [t]נַגְוָת עַמְמַיָא בְּאַרְעָתְהוֹן גְּבַר
לְלִשָׁנֵיהּ לְזַרְעָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן: [u]וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּפוּט וּכְנָעַן: [v]וּבְנֵי כּוּשׁ סְבָא
וְחַוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא [w]וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וּדְדָן: [x]וְכוּשׁ אוֹלִיד יַת נִמְרֹד הוּא
שָׁרֵי לְמֵהֲוֵי גְּבַר בְּאַרְעָא: הוּא הֲוָה גְּבַר תַּקִּיף

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

B

venator: coram dño deo. ppt hoc dicẽt:
κυνηγὸς ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο ἐρροῦσιν,
ᾧ nemrod gigas venator coram dño
ὡς νεμβρὼδ γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου τοῦ
deo. et fuit principiũ regni eius: ba-
θεοῦ. καὶ ἦν ἡ ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, βα
bylon: τ arach: τ acad: et chalanne: in
βυλών, καὶ ὀρέχ, καὶ ἀρχάδ, καὶ χαλάννη, ἐν τῇ
tra sẽnaar. ex terra illa egressus ẽ asur. et
γῇ σενάαρ. ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξῆλθεν ἀσσούρ. καὶ
edificauit niniuẽ: τ rhooboth ciuitatẽ: τ
ὠκοδόμησε τὴν νινευί, καὶ τὴν ῥοωβὼθ πόλιν, καὶ
chalac: et dasem: inter niniuẽ: et
τὴν χαλάκ, καὶ τὴν δασέμ, ἀναμέσον νινευί, καὶ
inter chalaç. hec ciuitas magna. τ me
ἀναμέσον χαλάκ. αὕτη ἡ πόλις ἡ μεγάλη. καὶ με
saraim genuit ludim: et anami
σραεὶμ ἐγέννησε τοὺς λουδεὶμ, καὶ τοὺς ἀνεθαμεὶ-
im τ labijm: τ nephthuim: et
ὶμ, καὶ τοὺς λαβιεὶμ, καὶ τοὺς νεφθουεὶμ, καὶ
phetrusim: et celuim: vnde
τοὺς ῥατροσουιεὶμ, καὶ τοὺς χασλωυιεὶμ, ὅθεν
egressi sũt inde philistijm. et caphthurim. cha
ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν φυλισιεὶμ, καὶ τοὺς καφθοριεὶμ. χα
naan ãt genuit sidonẽ primogenitũ suũ:
ναὰν δὲ ἐγέννησε τὸν σιδῶνα πρωτότοκον αὐτοῦ,
et etteum: et iebuseũ: τ a
καὶ τὸν χετταῖον, καὶ τὸν ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν ἀ
morrheũ: τ gergeseũ: et eueũ: et
μορραῖον, καὶ τὸν γεργεσαῖον, καὶ τὸν ἐυαῖον, καὶ
G aracheũ: et cyneum: et aradium:
τὸν ἀρουκαῖον, καὶ τὸν ἀσενναῖον, καὶ τὸν ἀράδιον,
et samarium. et amatheũ. τ post hec dis
καὶ τὸν σαμαραῖον, καὶ τὸν ἀμαθί. καὶ μετὰ ταῦτα δι
seminate sunt tribus chananeorũ. et facti sũt
εσπάρησαν αἱ φυλαὶ τῶν χαναναίων. καὶ ἐγένετο τὰ
termini chananeorũ a sidone donec ventatur in
ὅρια τῶν χαναναίων ἀπὸ σιδῶνος ἕως εἰ σελθεῖν εἰς
gerara et gazan: donec veniat sodomã et gomorrã.
γέραρα καὶ γαζαν, ἕως ἐλθεῖν σοδόμων καὶ γομόῤῥας.
adama et seboim vsq̃ ad lasa. hi filij cham: in
ἀδαμα καὶ σεβωείμ ἕως λασά. οὗτοι οἱ υἱοὶ χάμ, ἐν
tribubus suis: fm linguas suas: in
ταῖς φυλαῖς αὐτῶν, κατὰ γλῶσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς
regiõibus suis: et in gentibus suis. et sem
χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. καὶ τῷ σήμ
natus ẽ et ipsi patri oim filiorũ heber: fra
ἐγεννήθη καὶ αὐτῷ πατρὶ πάντων τῶν υἱῶν ἔβερ, ἀ
tri iapheth maioris. filij sem: elam. et asur:
δελφῷ ἰάφεθ τοῦ μείζονος. υἱοὶ σήμ, ἐλάμ, καὶ ασσούρ,
1. Pa. 1. d. et arpharad: et lud: et aram: et cainã: et fi
καὶ ἀρφαξάδ, καὶ λουδ, καὶ ἀράμ, καὶ καϊναν. καὶ υἱοὶ
lij aram: hus τ vl: et gether: et mes. et arpha
ἀράμ, ὡς καὶ ὖυλ, καὶ γαθέρ, καὶ μοσοχ. καὶ ἀρφα
xad genuit cainã. cainã ãt genuit sale.
ξὰδ ἐγέννησε τὸν καϊνὰν. καϊνὰν δὲ ἐγέννησε τὸν σαλά.

Transla. B. Hiero.

[b]venator [c]coram [d]dño. Ab hoc exiuit prouerbium [b]q̃si nemroth [f]robustus [k]venator [l]coram [m]domino. [n]Fuit aut [o]principiũ [p]regni eius [q]babylon: [r] & arach [s] & acad: [t] & chalanne: [u]in terra [x]sennaar. [r]De [y]terra [a]illa [b]egressus ẽ [c]assur: [b] & edificauit [o]niniuem: [e] & [d]plateas [f]ciuitatis [k] & [l]chale. [o]Resen [m]quoq̃ [o]inter [p]niniuem [q] & [r]chale: [o]hec est [r]ciuitas [n]magna. [k]At vero mesraim [r]genuit [a]ludim: [b] & [c]anamim [d] & [e]laabim [f] & [g]neptuim [h] & [i]phetrusim [k] & [l]celluim: [o]de quibus [n]egressi sunt [p]philistiim [q] & [r]capturim. [s]Chanaan ãt [t]genuit [u]sidonem [x]primogenitũ suum: [a]etheũ [b] & [c]hiebuseum [d] & [e]amorreũ [f] & [g]gergeseũ [h] & [i]euem [k] & [l]aracheum: [m]cyneũ [n] & [o]aradium: [p]samareum [q] & [r]amatheũ [s] & per hos [t]disseminati [u]sunt [x]populi [y]chananeorũ. [a]Facticq̃ sunt [b]termini [c]chanaan [d]venientibus [e]a sidone [f]ierarã [g]vsq̃ ad [h]gazam: [i]donec [k]ingrediaris [l]sodomã [m] & gomorrã [n] & adamã [o] & seboym [p]vsq̃ lesa. [q]Hi sunt [r]filii [s]cham [t]in cognatiõibus [u] & [x]linguis & gñatiõibus [y]terrisq̃ & [z]gẽtibus suis. [a]De sem [b]quoq̃ [c]nati sũt [d]patre [e]omnũ [f]filiorum [g]heber: [h]fre [i]iaphet [k]maiore. [l]Filii [m]sem: [n]helã [o] & assur [p] & arphaxad: lud [r] & aram. [s]Filii [t]arã [u]hus [x] & hul [y] & gether [z] & mes. [a]At vero arphaxad [b]genuit [c]sale:

Tex. Heb. Sefi. Ca. x. Pritiua. heb.

[b]צַיִד [c]לִפְנֵי [d]יְהוָה [e]עַל כֵּן [g]יֵאָמַר ׀ ׀׀׀
[f]כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר [k]צַיִד [l]לִפְנֵי [m]יְהוָה׃ ׀׀׀
[n]וַתְּהִי [o]רֵאשִׁית [p]מַמְלַכְתּוֹ [q]בָּבֶל [r]וְאֶרֶךְ׀ [n]הָיָה [p]מָלֹךְ
[s]וְאַכַּד וְכַלְנֵה [t]בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר׃ [u]מִן ׀׀׀
[x]הָאָרֶץ [y]הַהִוא [a]יָצָא אַשּׁוּר [b]וַיִּבֶן [c]אֶת
[d]נִינְוֵה [e]וְאֶת רְחֹבֹת עִיר [f]וְאֶת כָּלַח׃ ׀
[g]וְאֶת רֶסֶן [h]בֵּין נִינְוֵה [i]וּבֵין כָּלַח ׀׀׀
[k]הִוא הָעִיר הַגְּדֹלָה׃ [l]וּמִצְרַיִם [m]יָלַד ׀
[n]אֶת לוּדִים [o]וְאֶת [p]עֲנָמִים [q]וְאֶת ׀׀׀׀
[r]לְהָבִים [s]וְאֶת [t]נַפְתֻּחִים׃ [u]וְאֶת ׀׀׀׀׀
[x]פַּתְרֻסִים [y]וְאֶת כַּסְלֻחִים [z]אֲשֶׁר ׀׀׀
[a]יָצְאוּ מִשָּׁם [b]פְּלִשְׁתִּים [c]וְאֶת ׀׀׀׀׀
[d]כַּפְתֹּרִים׃ [e]וּכְנַעַן [f]יָלַד [g]אֶת צִידֹן ׀׀׀
[h]בְּכֹרוֹ [i]וְאֶת חֵת׃ [k]וְאֶת הַיְבוּסִי [l]וְאֶת ׀
[m]הָאֱמֹרִי [n]וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי׃ [o]וְאֶת הַחִוִּי ׀
[p]וְאֶת הַסִּינִי׃ [q]וְאֶת הַאַרְוָדִי [r]וְאֶת הַצְּמָרִי [s]וְאֶת הַחֲמָתִי׃
[t]וְאַחַר נָפֹצוּ [u]מִשְׁפְּחוֹת הַכְּנַעֲנִי׃ ׀׀׀ [t]שִׁפְחָה
[x]וַיְהִי [y]גְּבוּל הַכְּנַעֲנִי [z]מִצִּידֹן׃ [a]בֹּאֲכָה ׀ [a]הָיָה גְּבָל׃ בוא
[b]גְרָרָה [c]עַד עַזָּה [d]בֹּאֲכָה [e]סְדֹמָה ׀׀׀׀׀
[f]וַעֲמֹרָה [g]וְאַדְמָה [h]וּצְבֹיִם [i]עַד לָשַׁע׃
[k]אֵלֶּה [l]בְנֵי חָם [m]לְמִשְׁפְּחֹתָם ׀׀׀׀׀
[n]לִלְשֹׁנֹתָם [o]בְּאַרְצֹתָם [p]בְּגוֹיֵהֶם׃ ׀׀
[q]וּלְשֵׁם [r]יֻלַּד [s]גַּם [t]הוּא [u]אֲבִי [x]כָל בְּנֵי ׀
[y]עֵבֶר [z]אֲחִי יֶפֶת [a]הַגָּדוֹל׃ [b]בְּנֵי [c]שֵׁם ׀׀
[d]עֵילָם [e]וְאַשּׁוּר [f]וְאַרְפַּכְשַׁד [g]וְלוּד ׀׀
[h]וַאֲרָם׃ [i]וּבְנֵי אֲרָם [k]עוּץ [l]וְחוּל [m]וְגֶתֶר ׀
[n]וָמָשׁ׃ [o]וְאַרְפַּכְשַׁד [p]יָלַד אֶת שָׁלַח ׀

Transla. Chal.

קֳדָם יְיָ עַל כֵּן יֶתְאֲמַר כְּנִמְרֹד גְּבַר תַּקִּיף קֳדָם יְיָ׃ וַהֲוָת רֵישׁ מַלְכוּתֵיהּ בְּבֶל וְאֶרֶךְ
וְאַכַּד וְכַלְנֵה בְּאַרְעָא הַהִיא׃ מִן אַרְעָא הַהִיא נְפַק אַשּׁוּר וּבְנָא יַת נִינְוֵה וְיַת רְחוֹבֹת
קִרְתָּא וְיַת כַּלַּח׃ וְיַת רֶסֶן בֵּין נִינְוֵה וּבֵין כַּלַּח הִיא קִרְתָּא רַבְּתָא׃ וּמִצְרַיִם אוֹלִיד יַת
לוּדִים וְיַת עֲנָמִים וְיַת לְהָבִים וְיַת נַפְתֻּחִים׃ וְיַת פַּתְרוֹסָאֵי וְיַת כַּסְלֻחָאֵי דְּנָפְקוּ
מִתַּמָּן פְּלִשְׁתָּאֵי וְיַת כַּפּוּטָקָאֵי׃ וּכְנַעַן אוֹלִיד יַת צִידוֹן בּוּכְרֵיהּ וְיַת חֵת׃ וְיַת יְבוּסָאֵי
וְיַת אֱמוֹרָאֵי וְיַת גִּרְגָּשָׁאֵי׃ וְיַת חִוָּאֵי וְיַת עַרְקָאֵי וְיַת אַנְתּוֹסָאֵי׃ וְיַת אַרְוָדָאֵי וְיַת
צְלֹמוּדָאֵי וְיַת חֲמָתָאֵי׃ אִתְבַּדַּרוּ זַרְעַיָּת כְּנַעֲנָאֵי׃ וַהֲוָה תְחוּם כְּנַעֲנָאֵי מִצִּידוֹן
מְטֵי לְגָרַר עַד עַזָּה מְטֵי לְסִדוֹם וַעֲמוֹרָה וְאַדְמָה וּצְבוֹיִם עַד לָשָׁע׃ אִילֵין בְּנֵי חָם
לְזַרְעָתְהוֹן לִלְשָׁנֵיהוֹן בְּאַרְעָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן׃ וּלְשֵׁם אִתְיְלִיד אַף הוּא אֲבוּהוֹן דְּכָל בְּנֵי
עֵבֶר אֲחוּהִי דְּיֶפֶת רַבָּא׃ בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד וַאֲרָם׃ וּבְנֵי אֲרָם עוּץ
וְחוּל וְגֶתֶר וָמָשׁ׃ וְאַרְפַּכְשַׁד אוֹלִיד יַת שָׁלַח

Interp. chal.

Pritiua chal.

coram domino: ꝓpterea dicebatur quasi nemrod vir robustus coram domino. Et fuit principiuꝫ regni sui babylon: et erech τ achad et calanc in terra babylonis. De terra illa egressus est asur: τ edificauit niniuẽ τ rooboth ciuitatem τ chale τ resen: que est inter niniue τ inter cale. Hec est ciuitas magna. Et mesraim genuit ludim τ ananijm τ laabim τ neptuim et phetrusim et cesluim. De quibus egressi sunt philistijm τ cappadoces. Et chanaan genuit sidon primo genitum suum: τ etheum et iebuseos τ amorreos et gergeseos τ eueos τ aracheos τ cineos τ aradios et samaratheos τ amatheos: τ postea disseminate sunt familie chananeorum. Et fuit terminus cananeozuꝫ a sidone: pertingens geraram vsq̃ gazã: pertingens sodomam τ gomorram τ adama τ seboym vsq̃ lassa. Isti sunt filij cham per cognationes suas τ linguas suas in terris suis in populis suis. Et de sem nati sunt: ipse quoq̃ est pater omniũ filioꝫ heber: frater iapheth maior. Filij sem helam τ asur τ arpharad: et lud τ aram. Et filij aram hus τ hul τ gether τ mes Arpharad autem genuit sale:

[a]אֱמֹר הָיָה [b]רֹאשׁ [c]בָּנָה [d]קָרָה [e]רָבַב [f]יָלַד [g]רָבָב

© Biblioteca Nacional de España

Pútiua heb. | Tex.Heb. | Gen. | Ca.xi.

שֶׁלַח יָלַד אֶת עֵבֶר׃ וּלְעֵבֶר יֻלַּד
שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי
בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו
יָקְטָן׃ וְיָקְטָן יָלַד אֶת אַלְמוֹדָד וְ
וְאֶת שֶׁלֶף וְאֶת חֲצַרְמָוֶת וְאֶת
יָרַח׃ וְאֶת הֲדוֹרָם וְאֶת אוּזָל וְאֶת
דִּקְלָה׃ וְאֶת עוֹבָל וְאֶת אֲבִימָאֵל
וְאֶת שְׁבָא׃ וְאֶת אוֹפִר וְאֶת חֲוִילָה
וְאֶת יוֹבָב כָּל אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ וַיְהִי
מוֹשָׁבָם מִמֵּשָׁא בֹאֲכָה סְפָרָה הַר
הַקֶּדֶם׃ אֵלֶּה בְנֵי שֵׁם לְמִשְׁפְּחֹתָם
לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם לְגוֹיִם׃
אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי נֹחַ לְתוֹלְדֹתָם
בְּגוֹיִם וּמֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם
בָּאָרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל׃ וַיְהִי

Ca.xi.

כָּל הָאָרֶץ שָׂפָה אֶחָת וּדְבָרִים
אֲחָדִים׃ וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם
וַיִּמְצְאוּ בִקְעָה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר
וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל
רֵעֵהוּ הָבָה נִלְבְּנָה לְבֵנִים
וְנִשְׂרְפָה לִשְׂרֵפָה וַתְּהִי לָהֶם
הַלְּבֵנָה לְאָבֶן וְהַחֵמָר הָיָה לָהֶם
לַחֹמֶר׃ וַיֹּאמְרוּ הָבָה נִבְנֶה לָנוּ
עִיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם
וְנַעֲשֶׂה לָּנוּ שֵׁם פֶּן נָפוּץ עַל פְּנֵי
כָל הָאָרֶץ׃ וַיֵּרֶד יְהוָה לִרְאוֹת אֶת
הָעִיר וְאֶת הַמִּגְדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי

Pútiua chal.

Interp.chal.

et sale genuit heber: τ de heber nati sunt duo filij: no
mē vnius phaleg: q: in diebus suis diuisa est terra: τ
nomē fratris sui iectan. Jectan aūt gēuit elmodad τ
saleph τ asarmoth τ iare et aduram τ vzal τ decla et
hobal τ abimael τ saba et ophir τ eula τ iobab: oēs
isti filij iectan. Et fuit habitatio eor a messa pertin
gens vsq; sephar montē orientalē. Isti sunt filij sem
per cognationes τ linguas suas in terris suis in po
pulis suis. Iste sunt cognationes filior noe per ge
nerationes suas in populis suis: τ ab his diuisi sunt
populi in terra post diluuium. Cap.ii.

Erat vq; ois terra lingue vnius τ loquele vnius. τ
factum est cum proficiscerentur in principio et
inuenissent campū in terra babylonis: habitauerunt
ibi. Direruntq; vnusquisq; ad proximū suū: venite fa
ciamus lateres: τ coquamus eos igni: et erat eis la
ter pro lapide: τ bitumen erat eis pro luto. Et dixe
runt: venite edificemꝰ nobis ciuitatē τ turrim: τ cul
men eius pertigat vsq; ad celos: et faciamus nobis
nomen: ne forte dispergamur super faciem vniuerse
terre. Et apparuit dominus vt vlciscereꝰ sup opera
ciuitatis τ turris: quas edificauerunt filij

Trãsla.B.Hiero.

[e]de quo [f]ortus ē [b]heber.
[h]Natiq; sunt [b]heber
[m]filii [i]duo. [n] Nomen [o]vni
[p]phaleg: [q]eo q
[r]in diebus eius [s]diuisa sit
[t]terra: [n]& nomen [n]fratris
eius [i]iectan. Qui [i]iectan
[e]genuit [c]elmodad
[v]& [s]aleph [f]& [s] asarmoth
[k]iare [l]& [m]adoram [n] & [o]ia
zal [p]& [q]decla [r]& [s] hebal [t]& [u]abi
mahel:
[r]saba [s]& [t]iophir: [b]& [c]euila
[v]& iobab. [f]Oēs [e]isti [h]filii
[i]iectan. [k] Et facta est
[l]hitatio eorū [m] de messa
[n]pgētibus vsq; [o]sephar
[p]montē [q]orientalē. [r] Isti
sunt [s]filii [t]sem [u]fm cogna
tiones & [v]linguas & [r] re
giones [s]in gentibus suis.
[x]He [b]familie [c] noe [d]iuxta
populos & [e]nationes su
as. [f] Ab his [h] diuise sunt
[i]gentes:
[k]in terra [l] post [m] diluuiū.

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

sale aūt genuit eber. τ eber natꝰ
σαλὰς δὲ ἐγέννησε τὸν ἔβερ· καὶ τῷ ἔβερ ἐγεννη-
sunt duo filij. nomen vni: phalec. q: in die
θησαν δύο υἱοί· ὄνομα τῷ ἑνί, φαλέκ. ὅτι ἐν ταῖς ἡ-
bus eius: diuisa ē terra. et nomen fra
μέραις αὐτοῦ, διεμερίσθη ἡ γῆ. καὶ ὄνομα τῷ ἀδελ-
tri eius: iectan. iectā aūt genuit elmodad:
φῶ αὐτοῦ, ἰεκτάν. ἰεκτὰν δὲ ἐγέννησε τὸν ἐελμοδάδ,
et saleph: et asarmoth: τ iared: τ
καὶ τὸν σαλέφ, καὶ τὸν ἀσαρμώθ, καὶ ἱεράχ, καὶ τὸν
adoram: et aizal: et decla: τ ebal: τ
ἀδορράμ, καὶ αὐζάλ, καὶ δεκλα, καὶ γεβάλ, καὶ τὸν
abimael: τ saban: et vphir: et euilat:
ἀβιμαήλ, καὶ σαβαν, καὶ οὐφείρ, καὶ τὸν εὐιλάτ,
et iobab. oēs isti filij iectan. et facta ē
καὶ ἰωβάβ. πάντες οὗτοι υἱοὶ ἰεκτάν. καὶ ἐγένετο ἡ
habitatio eorū: de messa vsq; ad sephar mōte
κατοίκησις αὐτῶν, ἀπὸ μασὴ ἕως εἰς σωφηρὰ ὄρους
orientis. isti filij sem in tribubus suis:
ἀνατολῶν. οὗτοι υἱοὶ σὴμ ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν,
fm linguas suas: in regiōibus suis: τ in
κατὰ γλῶσσας αὐτῶν, ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν, καὶ ἐν
gentibus suis. he tribus filiorū noe fm
τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν. αὗται αἱ φυλαὶ υἱῶν νῶε κατὰ
cognatiōes eorū: fm gētes eorū. ab istis
συγγενείας αὐτῶν, κατὰ ἔθνη αὐτῶν. ἀπὸ τούτων
disseminate sūt insule gētiū in terra: post
διεσπάρησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐπὶ τῆς γῆς, μετὰ
diluuiū.
τὸν κατακλυσμόν. Cap.ii.

Ἦν δὲ πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἕν, καὶ φωνὴ μία
erat ois terra labiū vnū: et vox vna
πᾶσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κινῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατο-
oibus. τ factū ē cū moverent ipsi ab orien
te: invenerūt campū in terra sēnaar: et habitauerūt
λῶν, εὗρον πεδίον ἐν γῇ σενναάρ, καὶ κατῴκησαν
ibi et dixit homo proximo suo: venite
ἐκεῖ. καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ, δεῦτε
laterificemus laterem: τ coquamus eos igni
πλινθεύσωμεν πλίνθος, καὶ ὀπήσωμεν αὐτὰς πυ
et factus ē illis later in lapidem. et bitu
ρί. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον. καὶ ἄσφαλ
men fuit illis lutū. et dixerūt: venite edificemus
τος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός. καὶ εἶπον, δεῦτε οἰκοδομήσω
nobis ciuitatē et turrim: cuius erit caput
μεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, οὗ ἔσται ἡ κεφαλὴ
vsq; ad celū. τ faciamus nobis nomen.
ἕως τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα,
ne forte dispergamur nos a facie vni
μήποτε διασπαρῆναι ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου πά-
uerse terre. et descēdit dñs deus vt videret ci
σης τῆς γῆς. καὶ κατέβη κύριος ὁ θεὸς ἰδεῖν τὴν πό
uitatē et turrim: quā edificauerūt filij
λιν καὶ τὸν πύργον, ὃν ὠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ

Transla.Chal.

וְשֶׁלַח אוֹלִיד יַת עֵבֶר׃ וּלְעֵבֶר אִתְיְלִיד תְּרֵין בְּנִין שׁוּם חַד פֶּלֶג אֲרֵי בְיוֹמוֹהִי
אִתְפְּלִיגַת אַרְעָא וְשׁוּם אֲחוּהִי יָקְטָן׃ וְיָקְטָן אוֹלִיד יַת אַלְמוֹדָד וְיַת שֶׁלֶף וְיַת חֲצַר
מָוֶת וְיַת יָרַח׃ וְיַת הֲדוֹרָם וְיַת אוּזָל וְיַת דִּקְלָה׃ וְיַת עוֹבָל וְיַת אַבִימָאֵל וְיַת שְׁבָא׃ וְיַת
אוֹפִיר וְיַת חֲוִילָה וְיַת יוֹבָב כָּל אִלֵּין בְּנֵי יָקְטָן׃ וַהֲוָה מֵמֵשָׁא מַטֵּי לְסַפַּר
טוּר מַדִּינְתָּא׃ אִלֵּין בְּנֵי שֵׁם לְזַרְעָתְהוֹן לְלִשָׁנֵיהוֹן בְּאַרְעָתְהוֹן לְעַמְמֵיהוֹן׃ אִלֵּין זַרְעָת
בְּנֵי נֹחַ לְתוּלְדָתְהוֹן בְּעַמְמֵיהוֹן וּמֵאִלֵּין אִתְפְּרַשׁוּ עַמְמַיָּא בְּאַרְעָא בָּתַר טוּפָנָא׃

Ca.xi.

וַהֲוָה כָּל אַרְעָא לִישָׁן חַד וּמִלָּל חַד׃ וַהֲוָה בְּמֵיטַלְהוֹן בְּקַדְמֵיתָא
וְאַשְׁכַּחוּ בִקְעָתָא בְּאַרְעָא דְּבָבֶל וִיתֵיבוּ תַּמָּן׃ וַאֲמָרוּ גְּבַר לְחַבְרֵיהּ הַבוּ נְרִמֵי לְבֵנִין
וְנִקְדְּנוּן בְּיַקְדָּא וַהֲוָת לְהוֹן לְבֵינְתָא לְאַבְנָא וְחֵמְרָא הֲוָת לְהוֹן לְשִׁרְיָא׃ וַאֲמָרוּ הַבוּ
נִבְנֵי לָנָא קַרְתָּא וּמִגְדְּלָא וְרֵישֵׁיהּ מַטֵּי עַד צִית שְׁמַיָּא וְנַעְבֵּיד לַנָא שְׁמָא דִּלְמָא נִתְבַּדַּר
עַל אַפֵּי כָל אַרְעָא׃ וְאִתְגְּלִי מֵימְרָא לְאִתְחַזָּאָה בְּרַעֲוָא עַל עוֹבָדֵי קַרְתָּא וּמִגְדְּלָא דִּבְנוּ בְּנֵי

© Biblioteca Nacional de España

Trásla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

hominũ. et dixit dñs ecce gen vnũ et labiũ vnũ om
τῶν ἀνῶν· καὶ εἶπε κς ἰδοὺ ἓν ἔθνος καὶ χεῖλος ἓν ἅ
πασι. et hoc ceperũt facere. τ nũc nõ defi
πάντων· καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι· καὶ νῦν οὐκ ἐκ
cient ab eis oia: q̃cũq̃ agressi sũt facere.
λείψει ἀπ' αὐτῶν πάντα, ὅσα ἂν ἐπιθεῦται ποιεῖν·
venite et descendẽtes confundam eorũ linguam
δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν αὐτῶν γλῶσσαν
vt nõ audiant vnusq̃sq̃ vocẽ proximi. τ
ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τῆς φωνῆς τοῦ πλησίον· καὶ
B dispsit dñs ipsos inde sup faciẽ ois
διέσπειρε κς αὐτοὺς ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης
terre. τ cessauerũt edificantes ciuitatẽ et
τῆς γῆς· καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ
turrim. ppt hoc vocatũ ẽ nomẽ eius: confu=
τὸν πύργον· διὰ τοῦτο ἐκλήθη ὀνομα αὐτῆς, σύγχυ=
sio. qz ibi cõfudit dñs labia vniuerse terre: τ
σις· ὅτι ἐκεῖ συνέχεε κς τὰ χείλη πάσης τῆς γῆς, καὶ
inde dispsit eos dñs sup faciem ois
ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοὺς ὁ κς ἐπὶ πρόσωπον πάσης
terre. et he gñatiões sem. sem ãt erat filꝰ cen
τῆς γῆς· καὶ αὗται αἱ γενέσεις σημ· σημ δὲ ἦν υἱὸς ἑκα
tũ ãnozũ: qñ genuit arpharad: secũdo anno
τὸν ἐτῶν, ὅτε ἐγέννησε τὸν ἀρφαξάδ, δευτέρου ἔτους
post diluuiũ. et vixit sem: postq̃ genu
μετὰ τὸν κατακλυσμόν· καὶ ἔζησε σημ, μετὰ τὸ γεννῆ
it ipse arpharad: ãnos quingẽtos. et genu=
σαι αὐτὸν τὸν ἀρφαξάδ, ἔτη πεντακόσια· καὶ ἐγέννη
it filios τ filias: et mortuus ẽ. τ vixit
σεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἔζησεν
arpharad ãnos cẽtũ triginta quinq̃. et genuit
ἀρφαξάδ ἔτη ἑκατὸν τριακοντα πέντε· καὶ ἐγέννησε
cainan. et vixit arpharad: postq̃ genuit ip=
τὸν καϊνάν· καὶ ἔζησεν ἀρφαξάδ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐ
se cainan: ãnos quadrigẽtos triginta. τ genu=
τὸν τὸν καϊνάν, ἔτη τετρακόσια τριάκοντα· καὶ ἐγέννη
it filios τ filias: et mortuꝰ ẽ. et vixit cai
σεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἔζησε καϊ
nan ãnos centũ triginta. et gennit sala. et
νὰν ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα· καὶ ἐγέννησε τὸν σαλά· καὶ
vixit cainan: postq̃ genuit ipse sala. ãnos
ἔζησε καϊνάν, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν σαλά, ἔτη
trecentos triginta. et genuit filios et fili
C τριακόσια τριάκοντα· καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέ
as: et mortuꝰ ẽ. τ vixit sala ãnos centũ trigin=
ρας, καὶ ἀπέθανεν· καὶ ἔζησε σαλὰ ἔτη ἑκατὸν τριάκον
ta. et genuit eber. et vixit sala: postq̃ ge
τα· καὶ ἐγέννησε τὸν ἔβερ· καὶ ἔζησε σαλά, μετὰ τὸ γεν
nuit ipse eber: ãnos trecentos triginta: et
νῆσαι αὐτὸν τὸν ἔβερ, ἔτη τριακόσια τριάκοντα, καὶ
mortuꝰ ẽ. et vixit eber ãnos centũ triginta q̃ttu=
ἀπέθανεν· καὶ ἔζησεν ἔβερ ἔτη ἑκατὸν τριακοντατέσ
or et genuit phalec. τ vixit eber: postq̃
σαρα, καὶ ἐγέννησε τὸν φαλέκ· καὶ ἔζησεν ἔβερ, μετὰ τὸ
genuit ipse phalec: ãnos trecentos septuaginta
γεννῆσαι αὐτὸν τὸν φαλέκ, ἔτη τριακόσια ἑβδομηκοντα.

Transla. B. Piero.

[p]adam: [q]& dixit. [r]Ecce
[s]vnus est [t]populus:
[u]& [v]vnum est [x]labium' oi
bus. [b]Ceperuntq̃ hoc
[c]facere: [c]nec [c]desistent
[a]cogitatiõibus suis [i]do
nec eas ope cõpleãt. [m]ve
nite igĩ [n] descẽdamus [o]&
cõfũdamus [p]ibi [q]liguã eo
rũ: [r]vt [s]nõ audiat [t]vnus=
quisq̃ [v]vocẽ [v]proximi sui.
[y]Atq̃ ita diuisit [b]eos [a]dñs
[c]ex illo loco [i]ncc
[v]niuersas [g]terras: [b]& ces
sauerũt [t]edificare [k]ciuita=
tẽ. Et [l]idcirco [n]vocatũ est
[o]nomẽ eius [p]babel: [q]quia
[r]ibi [s]confusum est [u]labiũ
[x]vniuerse [t]terre. [y]Et inde
[a]dispersit eos [b]dñs [c]super
[b]facie [c]cũctarũ [d]regionũ.
[e]He sunt [b]gñatiões [c]sem.
[k]Sem erat [m]centum
[n]annorum quando [o]ge=
nuit [q]arphaxad:
[r]biennio [o]post [t] diluuiũ.
[u]Vixitq̃ [v]sem
[r]postq̃ [y]genuit [b]arpha=
xad [c]quingentis
[c]annis: [e]& genuit [g] filios
[h]& filias.
[i]Porro arphaxad [k] vixit
[m]triginta [l]quinq̃
[n]annis: [o]& genuit [p]sale.
[r]Vixitq̃
[s]arphaxad [t]postq̃ [u]genu
it [v]sale
[b]trecentis [i]tribus [a]annis:
[c]& genuit [d]filios [e]& filias.
[b]Sale quoq̃ vixit
[k]triginta [l]annis: [m] & ge=
nuit [n]heber.
[p]Vixitq̃ [q]sale [r]postq̃ [s]ge
nuit [u]heber
[y] quadringentis [x]tribus
[v]annis:
[c]& genuit [b]filios [c]& filias.
[f]Vixit autem [g]heber
[h]triginta [b] quattuor [k]an=
nis: [l]& genuit
[m]phaleg. [o]Et vixit [p]heber
[q]postq̃ [r]genuit
[s]phaleg [t]quadrigẽtis [u]tri
ginta [x]annis:

Tex. Heb. Besi. Ca. xi. Pritiua. heb.

[p]אָדָם׃ [q]וַיֹּאמֶר יְהוָה [r]הֵן [s]עַם [u]אֶחָד
[t]וְשָׂפָה [v]אַחַת [x]לְכֻלָּם [y]וְזֶה [b]הַחִלָּם
[c]לַעֲשׂוֹת [i]וְעַתָּה [a]לֹא [k]יִבָּצֵר [m]מֵהֶם
[n]כֹּל אֲשֶׁר [o]יָזְמוּ [p]לַעֲשׂוֹת׃ [q]הָבָה
[r]נֵרְדָה [s]וְנָבְלָה [t]שָׁם [u]שְׂפָתָם [v]אֲשֶׁר
[x]לֹא [y]יִשְׁמְעוּ [b]אִישׁ [c]שְׂפַת [d]רֵעֵהוּ׃
[e]וַיָּפֶץ [f]יְהוָה [g]אֹתָם [h]מִשָּׁם [i]עַל פְּנֵי
[k]כָל הָאָרֶץ [l]וַיַּחְדְּלוּ [m]לִבְנֹת [n]הָעִיר׃
[o]עַל כֵּן [p]קָרָא [q]שְׁמָהּ [r]בָּבֶל [s]כִּי [t]שָׁם
[u]בָּלַל יְהוָה [v]שְׂפַת [x]כָל הָאָרֶץ [y]וּמִשָּׁם
[b]הֱפִיצָם יְהוָה [c]עַל פְּנֵי [d]כָל הָאָרֶץ׃
[e]אֵלֶּה [f]תּוֹלְדוֹת [g]שֵׁם [h]שֵׁם בֶּן [m]מְאַת
[n]שָׁנָה [o]וַיּוֹלֶד [p]אֶת [q]אַרְפַּכְשַׁד
[r]שְׁנָתַיִם [s]אַחַר [t]הַמַּבּוּל׃ [u]וַיְחִי שֵׁם
[v]אַחֲרֵי [x]הוֹלִידוֹ [y]אֶת [b]אַרְפַּכְשַׁד [c]חֲמֵשׁ
[d]מֵאוֹת שָׁנָה [e]וַיּוֹלֶד [f]בָּנִים [g]וּבָנוֹת׃
[h]וְאַרְפַּכְשַׁד [i]חַי חָמֵשׁ [m]וּשְׁלֹשִׁים
[n]שָׁנָה [o]וַיּוֹלֶד [p]אֶת שָׁלַח׃ [q]וַיְחִי
[r]אַרְפַּכְשַׁד [s]אַחֲרֵי [t]הוֹלִידוֹ [u]אֶת שֶׁלַח
[v]שָׁלֹשׁ שָׁנִים [x]וְאַרְבַּע [y]מֵאוֹת שָׁנָה
[b]וַיּוֹלֶד בָּנִים [c]וּבָנוֹת׃ [d]וְשֶׁלַח חָי
[e]שְׁלֹשִׁים שָׁנָה [f]וַיּוֹלֶד [g]אֶת עֵבֶר׃
[h]וַיְחִי שֶׁלַח [i]אַחֲרֵי [k]הוֹלִידוֹ [l]אֶת עֵבֶר
[m]שָׁלֹשׁ שָׁנִים [n]וְאַרְבַּע [o]מֵאוֹת שָׁנָה
[p]וַיּוֹלֶד בָּנִים [q]וּבָנוֹת׃ [r]וַיְחִי עֵבֶר
[s]אַרְבַּע [t]וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה [u]וַיּוֹלֶד [v]אֶת
[x]פֶּלֶג׃ [y]וַיְחִי עֵבֶר [b]אַחֲרֵי [c]הוֹלִידוֹ [d]אֶת
[e]פֶּלֶג [f]שְׁלֹשִׁים שָׁנָה [g]וְאַרְבַּע [h]מֵאוֹת

Interp. chal.

hominũ. Et dixit dñs. Ecce populus vnus τ lingua
vna est oibus illis. et hoc est qd ceperũt facere: τ nũc
non prohibetur ab eis omne qd cogitauerũt facere.
Venite appareamus τ cõfundam ibi linguã eorũ: vt
nõ audiat vnusquisq̃ linguã proximi sui. Et dispersit
eos dñs inde sup faciem vniuerse terre: τ prohibiti
sunt ab edificatione ciuitatis. idcirco vocatũ est no=
men eius babel: qñ ibi confudit dñs linguã vniuerse
terre: τ inde dispersit eos dñs sup faciẽ vniuerse ter=
re. He sunt generatiões sem: sem filius centũ annoꝝ
erat qñ genuit arpharad duob annis post diluuiũ.
Et vixit sem postq̃ genuit arpharad q̃ngẽtis annis:
et genuit filios τ filias. Et arpharad vixit triginta τ
quinq̃ annis: τ genuit sale: τ vixit arpharad postq̃
genuit sale q̃dringẽtis τ tribus annis: τ genuit filios
et filias. Et sale vixit triginta annis τ genuit heber:
et vixit sale postquam genuit heber quadringentis τ
tribus annis τ genuit filios τ filias. Et vixit heber
triginta et quattuor annis τ genuit phaleg: et vixit
heber postquam genuit phaleg quadringentis τ tri=
ginta annis:

Transla. Chal.

אינשא ׃ וַאֲמַר יְיָ הָא עַם חַד וְלִישָׁן חַד לְכֻלְּהוֹן וְדֵין דְּשָׁרוֹ לְמֶעְבַּד וּכְעַן לָא יִתְמְנַע
מִנְּהוֹן כָּל דְּחַשִּׁירוּ לְמֶעְבַּד ׃ הָבוּ נִתְגְּלֵי וּנְבַלְבֵּל תַּמָּן לִישַׁנְהוֹן דְּלָא יִשְׁמְעוּן אֵינָשׁ
לִישָׁן חַבְרֵיהּ ׃ וּבְדֵין יְיָ יַתְּהוֹן מִתַּמָּן עַל אַפֵּי כָּל אַרְעָא וְאִתְמְנָעוּ מִלְּמִבְנֵי קַרְתָּא ׃ עַל
כֵּן קְרָא שְׁמַהּ בָּבֶל אֲרֵי לְתַמָּן בְּבַל יְיָ לִישַׁן כָּל אַרְעָא וּמִתַּמָּן בַּדְּרִינוּן יְיָ עַל אַפֵּי כָּל
אַרְעָא ׃ אִלֵּין תּוֹלְדַת שֵׁם שֵׁם בַּר מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת אַרְפַּכְשַׁד תְּרֵתֵין שְׁנִין בָּתַר
טוּבָּנָא ׃ וְחַיָּא שֵׁם בָּתַר דְּאוֹלִיד יַת אַרְפַּכְשַׁד חַמֵּשׁ מְאָה שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן ׃
וְאַרְפַּכְשַׁד חַי תְּלָתִין וְחַמֵּשׁ שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת שָׁלַח ׃ וְחַיָּא אַרְפַּכְשַׁד בָּתַר דְּאוֹלִיד יַת
שָׁלַח אַרְבַּע מְאָה וּתְלַת שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן ׃ וְשָׁלַח חַיָּא תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת
עֵבֶר ׃ וְחַיָּא שָׁלַח בָּתַר דְּאוֹלִיד יַת עֵבֶר אַרְבַּע מְאָה וּתְלַת שְׁנִין וְאוֹלִיד בְּנִין וּבְנָן ׃
וְחַיָּא עֵבֶר אַרְבַּע וּתְלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יַת פָּלֶג ׃ וְחַיָּא עֵבֶר בָּתַר דְּאוֹלִיד יַת פָּלֶג ׃
אַרְבַּע מְאָה וּתְלָתִין שְׁנִין

Pritiua chal.

שָׁרָא עָבַד מָנַע
יָהַב בָּלָה בָּלַל
שָׁמַע מָנַע בָּנָה
קָרָה בָּלַל אֵל
יָלַד שָׁנָה תְּרֵי
הָיָה יָלַד בָּנָה
אַרְבַּע שָׁנָה הָיָה

© Biblioteca Nacional de España

שָׁנָה׃ וַיִּוָּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְחִי
כְּפֶלֶג שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת
רְעוּ׃ וַיְחִי פֶּלֶג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת
רְעוּ תֵּשַׁע שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה׃ מֵאָה
וַיִּוָּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְחִי רְעוּ׃ יָלַד חָיָה
שְׁתַּיִם וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת
שְׂרוּג׃ וַיְחִי רְעוּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת
שְׂרוּג שֶׁבַע שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה׃
וַיִּוָּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְחִי שְׂרוּג׃
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת נָחוֹר׃ ׃
וַיְחִי שְׂרוּג אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת׃
נָחוֹר מָאתַיִם שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
וּבָנוֹת׃ וַיְחִי נָחוֹר תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים ׃
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת תָּרַח׃ וַיְחִי נָחוֹר
אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת תָּרַח תִּשַׁע
עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד ׃ מֵאָת
בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְחִי תָּרַח שִׁבְעִים חָיָה
שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת אַבְרָם אֶת נָחוֹר ׃
וְאֶת נָחוֹר וְאֶת הָרָן׃ וְאֵלֶּה תוֹלְדֹת תָּרַח׃ יָלַד
תָּרַח הוֹלִיד אֶת אַבְרָם אֶת נָחוֹר יָלַד
וְאֶת הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת לוֹט׃ ׃
וַיָּמָת הָרָן עַל פְּנֵי תֶרַח אָבִיו׃
בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ בְּאוּר כַּשְׂדִּים׃ ׃ יָלַד
וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נָשִׁים׃ ׃ לָקַח נָשָׁה
שֵׁם אֵשֶׁת אַבְרָם שָׂרָי וְשֵׁם
אֵשֶׁת נָחוֹר מִלְכָּה בַּת הָרָן אֲבִי
מִלְכָּה וַאֲבִי יִסְכָּה׃ וַתְּהִי שָׂרַי׃׃׃׃ הָיָה
עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד׃ וַיִּקַּח תֶּרַח יָלַד

Ptitiua chal. Interp. chal.

et genuit filios τ filias. Et vixit phaleg triginta annis: τ genuit reu. Et vixit phaleg postquã genuit reu ducentis τ nouem annis: τ genuit filios τ filias. Et vixit reu triginta τ duobus annis: τ genuit sarug: et vixit reu postquam genuit sarug ducentis τ septẽ annis: et genuit filios τ filias. Et vixit sarug triginta annis: τ genuit nachor. Et vixit sarug postq genuit nachor ducentis annis: et genuit filios τ filias. Et vixit nachor viginti τ nouem annis: τ genuit thare. Et vixit nachor postquã genuit thare centum et decem τ nouem annis: τ genuit filios τ filias. Et vixit thare septuaginta annis: τ genuit Abram: nachor: τ aran. Hi sunt generationes thare: thare genuit abram: nachor: τ aran: aran autẽ genuit loth. Et mortuus est aran viuente thare patre suo in terra natiuitatis suc in vr chaldeorum. Et acceperunt sibi abram τ nachor vxores: nomen vxoris abram sarai: et nomẽ vxoris nachor melcha filia aran patris melche τ patris iesche: eratq; sarai sterilis: nec erat ei filius. Et tulit thare

מֵאָה׃ חָיָה׃ תֶּרַח׃ יָלַד׃ חָיָה
שָׁנָה׃ יָלַד׃ יָלַד
בָּנָה׃ חָיָה שָׁנָה
מֵאָה
בָּנָה׃ חָיָה׃ יָלַד
אֶל׃ יָלַד
מוּת׃ חָיָה
נָשָׁה׃ אִינְתָּא
הָיָה׃ יָלַד

[b] & genuit [c] filios [d] & filias.
[c] Vixit quoq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[f] phaleg [g] triginta [h] annis
[i] & genuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[l] reu. [m] Vixitq; [n] phaleg ∞∞
[o] postq; [p] genuit ∞∞∞∞∞∞∞∞
[r] reu [u] ducentis [s] nouẽ [t] annis: [r] & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
genuit [s] filios [a] & filias. ∞∞
[6] Vixit autem [c] reu ∞∞∞∞
[c] triginta [v] duobus [f] annis
[6] & genuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[i] sarug. [k] vixit quoq; [l] reu
[m] postq; [n] genuit ∞∞∞∞∞
[p] sarug [q] ducentis [q] septẽ
[t] annis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[u] & genuit [t] filios [r] & filias.
[s] Vixit autem [a] sarug ∞∞∞
[b] triginta [c] annis: [v] & genuit [f] nachor. ∞∞∞∞∞∞∞∞
[6] Vixitq; [h] sarug [i] postq; ∞∞
[k] genuit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m] nachor [n] ducentis [q] annis: [p] & genuit [q] filios ∞∞∞
[r] & filias. [o] Vixit aũt [t] nachor [x] viginti [u] nouem ∞∞
[r] annis: [s] & genuit [b] thare.
[c] Vixitq; [v] nachor ∞∞∞∞
[e] postq; [g] genuit [h] thare [m] cẽtũ [k] decem [i] & nouem ∞∞∞
[l] annis: [c] & genuit ∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[p] filios [q] & filias. [r] Vixitq;
[s] thare [t] septuaginta ∞∞∞
[u] annis: [x] & gẽuit [s] abram
& [b] nachor ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c] & [o] aram. [c] He sunt autẽ
[f] generationes [6] thare. ∞
[b] Thare [i] genuit [l] abram:
[n] nachor ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[o] & [p] aram. [q] Porro arã [r] genuit [t] loth. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[u] Mortuusq; est [x] arã [r] añ
[a] thare [b] patrem suum ∞
[c] in terra [v] natiuitatis sue
[c] in vr [f] chaldeorum. ∞∞∞
[6] Duxerunt aũt [b] abrã [i] &
nachor [l] vxores. ∞∞∞∞∞∞
[m] Nomen [n] vxoris [o] abrã
[p] sarai: [q] & nomen ∞∞∞∞∞
[r] vxoris [s] nachor [t] mel-
cha [u] filia [x] aram [r] patris ∞
[s] melche [a] & pris [b] iesche.
[c] Erat aũt [d] sarai ∞∞∞∞∞
[e] sterilis: [f] nec [6] hẽbat [b] libe
ros. [i] Tulit itaq; [k] thare ∞∞

et genuit filios τ filias. τ mortu[9]
est. τ virit phalec ãnos centũ triginta
quattuor. et genuit ragau. τ virit
phalec postq genuit ipse ragau: ãnos
ducentos nouem: et genuit filios τ fili
as. τ mortu[9] ẽ. τ virit ragau ãnos
centũ triginta duo. et genuit seruch.
et virit ragau: postq genuit ipse
seruch: ãnos ducentos septem: et genuit
filios et filias. et mortu[9] ẽ. et virit
seruch ãnos centũ triginta: τ genuit
nachor. τ virit seruch: postq genuit
ipse nachor: ãnos ducentos. τ genuit
filios τ filias. τ mortu[9] ẽ. τ virit
nachor: postq genuit thare. τ virit
genuit ipse thare: ãnos centũ vigin
ti quinq. τ genuit filios et filias. τ
terra q natus ẽ: in regione chaldeorũ. et ac
ceperũt abram et nachor sibi vxores. nomen
vxori abram: sara. et nomẽ vxori nachor
melcha: filia aran: et pater melcha: et pater iescha.
τ erat sara sterilis: et nõ genuerat et accepit thare

καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἀπέθα
νεν. τ virit phalec ãnos centũ triginta
τεσσαρα. καὶ ἐγέννησε τὸν ραγαῦ. καὶ ἔζησε
φαλὲκ μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν ραγαῦ, ἔτη
διακόσια ἐννέα, καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγα
τέρας. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε ραγαῦ ἔτη
τριάκοντα δύο. καὶ ἐγέννησε τὸν σερούχ.
καὶ ἔζησε ραγαῦ, μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν
σερούχ, ἔτη διακόσια ἑπτά. καὶ ἐγέννησεν
υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε
σερούχ ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα, καὶ ἐγέννησε τὸν
ναχώρ. τ virit seruch: postq genuit
ipse nachor: ãnos ducentos. τ genuit
υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἔζησε
ναχὼρ ἔτη ἑκατὸν ἑβδομηκοντατεννέα. καὶ ἐγ-
γεννῆσε τὸν θαρά. καὶ ἔζησε ναχὼρ, μετὰ
τὸ γεννῆσαι αὐτὸν τὸν θαρά, ἔτη ἑκατὸν εἰκο-
σιπέντε. καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ
ἀπέθανεν. τ virit thare ãnos septugin-
ta. et genuit abram: et nachor: τ a
ran. he gñationes thare. thare genuit abram:
ρὰν. οὗτοι αἱ γενέσεις θαρά. θαρὰ ἐγέννησε τὸν Ἀβραμ,
et nachor: et aran. aran genuit loth.
καὶ τὸν ναχὼρ, καὶ τὸν ἀρὰν. ἀρὰν ἐγέννησε τὸν Λωτ.
et mortu[9] ẽ aran coram thare patre suo in
καὶ ἀπέθανεν ἀρὰν ἐνώπιον θαρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν
terra q natus ẽ: in regione chaldeorũ. et ac
τῇ γῇ ἧ ἐγεννήθη, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Χαλδαίων. καὶ ἔλα
ceperũt abram et nachor sibi vxores. nomen
βον Ἄβραμ καὶ ναχὼρ ἑαυτοῖς γυναῖκας. ὄνομα τῇ
vxori abram: sara. et nomẽ vxori nachor
γυναικὶ Ἄβραμ, Σάρα. καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ ναχὼρ,
melcha: filia aran: et pater melcha: et pater iescha.
μελχὰ, θυγάτηρ ἀρὰν, καὶ πατὴρ μελχὰ, καὶ πατὴρ Ἰεχά.
τ erat sara sterilis: et nõ genuerat et accepit thare
καὶ ἦν Σάρα στεῖρα, καὶ οὐκ ἐτέκνοποιει. καὶ ἔλαβε θαρὰ

Transla. Chal.

וְאוֹלִיד בָּנִין וּבְנָן׃ וַחֲיָא פָּלֶג תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת רְעוּ׃ וַחֲיָא
רְעוּ מָאתָן וּתְשַׁע שְׁנִין וְאוֹלִיד בָּנִין וּבְנָן׃ וַחֲיָא רְעוּ תְּלָתִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת
שְׂרוּג׃ וַחֲיָא רְעוּ בַּתַר דְּאוֹלִיד יָת שְׂרוּג מָאתָן וְשַׁבְע שְׁנִין וְאוֹלִיד בָּנִין וּבְנָן׃ וַחֲיָא
שְׂרוּג תְּלָתִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת נָחוֹר׃ וַחֲיָא שְׂרוּג בַּתַר דְּאוֹלִיד יָת נָחוֹר מָאתָן שְׁנִין
וְאוֹלִיד בָּנִין וּבְנָן׃ וַחֲיָא נָחוֹר עֶשְׂרִין וְתִשַׁע שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת תָּרַח׃ וַחֲיָא נָחוֹר בַּתַר דְּאוֹלִיד
יָת תָּרַח מְאָה וּתְשַׁע עֶשְׂרֵה שְׁנִין וְאוֹלִיד בָּנִין וּבְנָן׃ וַחֲיָא תָּרַח שַׁבְעִין שְׁנִין וְאוֹלִיד יָת
אַבְרָם יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן׃ וְאִלֵּין תּוֹלְדָת תָּרַח תָּרַח אוֹלִיד יָת אַבְרָם יָת נָחוֹר וְיָת הָרָן
וְהָרָן אוֹלִיד יָת לוֹט׃ וּמִית הָרָן בְּחַיֵּי תָּרַח אֲבוּהִי בְּאַרְעָא דְּיַלְדוּתֵיהּ בְּאוּר כַּשְׂדָּאֵי׃
וּנְסִיב אַבְרָם וְנָחוֹר לְהוֹן נְשִׁין שׁוּם אִנְתַּת אַבְרָם שָׂרָי וְשׁוּם אִנְתַּת נָחוֹר מִלְכָּה בַּת
הָרָן אֲבוּהִי דְּמִלְכָּה וַאֲבוּהִי דְּיִסְכָּה׃ וַהֲוָת שָׂרַי עֲקָרָה לֵית לַהּ יְלַד׃ וּדְבַר תָּרַח

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla.Gre.lxx.cũ interp.latina.

abram filiũ suũ: et lot filiũ aran: filiũ
τὸν Ἄβραμ υἱὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν λὼτ υἱὸν Ἀραν, υἱὸν τοῦ
filij sui: et saram nurũ suã: vxo
υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν σάραν τὴν νύμφην αὐτοῦ, γυναῖ=
rẽ abram filij sui. τ eduxit eos de
κα Ἄβραμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ· καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ
regione chaldeorũ: vt irent ĩ terrã chana
τῆς χώρας τῶν Χαλδαίων, πορευθῆναι εἰς γῆν Χανα
an. et venerũt vsq̃ ad charã τ habitauerũt illic. τ facti
ὰν· καὶ ἦλθον ἕως Χαράν· καὶ ὤκησαν ἐκεῖ· καὶ ἐγένον=
Judith 5.a. Sapi. 10.a. sunt dies thare in tra charã: ãni ducenti quin
το αἱ ἡμέραι θαρὰ ἐν γῇ Χαράν, ἔτη διακόσια πέν=
q̃ et mortuus ẽ thare in charan.
τε. καὶ ἀπέθανε θαρὰ ἐν Χαράν. Ca.12.

A Et dixit dñs abram: egredere de terra tua
καὶ εἶπε κύριος τῷ Ἄβραμ, ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου
et de cognatione tua: τ de domo pa=
καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πα=
Actuũ. 7.a. tris tui: τ veni in terrã: quã tibi mõstrabo τ
τρός σου, καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω. καὶ
faciã te in gentẽ magnã. τ bũdicam te: et ma
ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα. καὶ εὐλογήσω σε, καὶ με=
gnificabo nomẽ tuũ. et eris bũdictus. et bũdi=
γαλυνῶ τὸ ὄνομάσου, καὶ ἔσῃ εὐλογημένος. καὶ εὐλο=
cam benedicentes te: τ maledicentes
γήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε, καὶ τοὺς καταρωμένους
te: maledicã. et bũdicentur in te omnes
σε, καταραάσομαι. καὶ εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι
tribus terre. et abijt abram sicut locu=
Act. 5. d. Hebre. 11.b. αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. καὶ ἐπορεύθη Ἄβραμ καθὰ ἐλάλη=
tus ẽ ei dñs. let iuit cum eo ot. abrã
σεν αὐτῷ κύριος· καὶ ὤχετο μετὰ τοῦ λὼτ· Ἄβραμ
ãt erat annor septuaginta quisq; qñ egressus ẽ de cha
δὲ ἦν ἐτῶν ἑβδομηκοντα πέντε, ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ Χα=
ran. τ accepit abram saram vxorẽ suam:
ράν. καὶ ἔλαβεν Ἄβραμ σάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
et lot filiũ fratris sui: et oẽs
καὶ τὸν λὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ πάντα
substantiã eorũ: q̃cunq; possidebãt. τ oẽm
B τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, ὅσα ἐκτήσαντο, καὶ πᾶσαν
aiam: quã possiderũt in charan. et egressus ẽ vt iret
ψυχήν, ἣν ἐκτήσαντο ἐν Χαράν· καὶ ἐξῆλθε πορευθῆ=
in terrã chanaan. et ptrãsiuit abram terrã vsq̃ ad
ναι εἰς γῆν Χαναάν· καὶ διώδευσεν Ἄβραμ τὴν γῆν ἕως
locũ sychem: ad querũ excelsam. at
τοῦ τόπου συχέμ, ἐπὶ τὴν δρῦν τὴν ὑψηλήν. οἱ δὲ
chananei tunc habitabant terrã. et apparuit do=
Χαναναῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν. καὶ ὤφθη κύρι=
min⁹ abram: et dixit ei: semini tuo
ος τῷ Ἄβραμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, τῷ σπέρματί σου
dabo terrã hanc. et edificauit illic abram
δώσω τὴν γῆν ταύτην, καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἄβραμ
altare dño q̃ apparuit ei.
θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ τῷ ὀφθέντι αὐτῷ. ∞∞∞

Transla.B.Hiero.

[m]abrã [n]filiũ suũ: [o]& [p]loth
[q]filium [r]Aran ∞∞∞∞∞∞∞
[s]filium [t]filii sui: [u]& [x]saraí
[y]nurum suam [z]vxorem
[a]abram [b]filii sui: [c] & edu=
xit [d]eos [e]de hur∞∞∞∞∞∞
[f]chaldeorũ [g]vt irẽt [h]ĩ ter=
rã [i]chanaan. [k] Venerũtq;
[l]vsq; [m]aran: [n]& habitaue
runt [o]ibi. [p] Et facti sũt [q]di
es [r]thare [s]ducentorũ [t]qn
q; annorum: ∞∞∞∞∞∞∞
[u]& mortuus est [a] in aran.

Cap.xii. Oixit aũt Cap.12.
[b]dñs [c]ad [d]abram. [e]E=
gredere [f]de terra tua: ∞
[g]de cognatiõe tua [i]& de
domo [k]patris tui: & veni
[l]in [m]terrã [n]quã [o]monstra=
uero tibi. [p] Faciamq; te
[q]in gẽtẽ [r]magnã: [s] & bũ=
dicã tibi: [t] & magnifica=
bo [u]nomẽ tuũ: [x]eris [y]q; bũ=
dictus. [z] Bũdicã [a]bũdicẽ=
tibus tibi: [b]& [c] maledicã
[d]maledicẽtibus tibi. [e] At
q; [f]in te [g]bũdicẽtur [h] vni=
uerse [i]cognatiões [k]terre.
[l]Egressũs ẽ itaq; [m]abram
[n]sicut [o]pcepat [p]ei [q]dñs: [r]&
iuit [s]cũ eo [t]loth. [u] Septua
ginta [x]quinq; [y]annorum
erat [z]abrã [a] cũ egredere=
tur [b]de aran. [c] Tulitq; [d]sa=
raí [e]vxorẽ suam: [f]& [g]loth
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[h]filiũ [i]fris sui: [k]vniuersãq;
[l]substantiam [m]quam ∞∞
[n]possederant: [o]& animas
[p]quas [q]fecerant ∞∞∞∞∞∞
[r]in aran: [s] & egressi sunt
[t]vt irent [u]in terram [x]cha=
naan. [y]Cũq; venissent in
eã: [z]pertransiuit [a] abram
[b]terrã vsq; ad [c]locũ [d]sichẽ
& [e]vsq; ad [f]conuallem ∞∞
[g]illustrẽ: [h]chananeus aũt
[i]tunc erat [k]in terra. [l] Ap=
paruit aũt [m]dñs [n]abram:
[o]& dixit ei. [p] Semini tuo
[q]dabo [r]terrã hanc. Qui
[s]edificauit [t]ibi ∞∞∞∞∞∞
[u]altare [v]domino: [x]qui ap
paruerat [y]ei. ∞∞∞∞∞∞∞

Tex. Heb. Señ. Ca.xij. Pũtiua.heb.

[a]אֶת [m]אַבְרָם [n]בְּנוֹ [o]וְאֶת [p]לוֹט [q]בֶּן־הָרָן [r]
[s]בֶּן־בְּנוֹ [t]וְאֶת [u]שָׂרַי [x]כַּלָּתוֹ [y]אֵשֶׁת [z]
[a]אַבְרָם [b]בְּנוֹ [c]וַיֵּצְאוּ [d]אִתָּם [e]מֵאוּר [f]
[g]כַּשְׂדִּים [h]לָלֶכֶת [i]אַרְצָה [k]כְּנָעַן [l]וַיָּבֹאוּ
[m]עַד [n]חָרָן [o]וַיֵּשְׁבוּ [p]שָׁם: [q]וַיִּהְיוּ [r]יְמֵי [s]
[t]תֶרַח [u]חָמֵשׁ [x]שָׁנִים [y]וּמָאתַיִם [z]שָׁנָה [a]
[b]וַיָּמָת [c]תֶּרַח [d]בְּחָרָן: [e]וַיֹּאמֶר
[f]יְהוָה [g]אֶל־אַבְרָם [h]לֶךְ־לְךָ [i]מֵאַרְצְךָ [k]
[l]וּמִמּוֹלַדְתְּךָ [m]וּמִבֵּית [n]אָבִיךָ [o]אֶל [p]
[q]הָאָרֶץ [r]אֲשֶׁר [s]אַרְאֶךָּ: [t]וְאֶעֶשְׂךָ [u]
[x]לְגוֹי [y]גָּדוֹל [z]וַאֲבָרֶכְךָ [a]וַאֲגַדְּלָה [b]שְׁמֶךָ [c]
[d]וְהְיֵה [e]בְּרָכָה: [f]וַאֲבָרְכָה [g]מְבָרְכֶיךָ [h]
[i]וּמְקַלֶּלְךָ [k]אָאֹר [l]וְנִבְרְכוּ [m]בְךָ [n]כֹּל [o]
[p]מִשְׁפְּחֹת [q]הָאֲדָמָה: [r]וַיֵּלֶךְ [s]אַבְרָם [t]
[u]כַּאֲשֶׁר [x]דִּבֶּר [y]אֵלָיו [z]יְהוָה [a]וַיֵּלֶךְ [b]
[c]אִתּוֹ לוֹט [d]וְאַבְרָם [e]בֶּן [f]חָמֵשׁ [g]שָׁנִים [h]
[i]וְשִׁבְעִים [k]שָׁנָה [l]בְּצֵאתוֹ [m]מֵחָרָן: [n]וַיִּקַּח [o]
[p]אַבְרָם [q]אֶת [r]שָׂרַי [s]אִשְׁתּוֹ [t]וְאֶת [u]לוֹט [v]
[x]בֶּן־אָחִיו [y]וְאֶת [z]כָּל [a]רְכוּשָׁם [b]אֲשֶׁר [c]
[d]רָכָשׁוּ [e]וְאֶת [f]הַנֶּפֶשׁ [g]אֲשֶׁר [h]עָשׂוּ [i]
[k]בְּחָרָן [l]וַיֵּצְאוּ [m]לָלֶכֶת [n]אַרְצָה [o]כְּנָעַן [p]
[q]וַיָּבֹאוּ [r]אַרְצָה [s]כְּנָעַן: [t]וַיַּעֲבֹר [u]אַבְרָם [v]
[x]בָּאָרֶץ [y]עַד [z]מְקוֹם [a]שְׁכֶם [b]עַד [c]אֵלוֹן [d]
[e]מוֹרֶה [f]וְהַכְּנַעֲנִי [g]אָז [h]בָּאָרֶץ: [i]וַיֵּרָא [k]
[l]יְהוָה [m]אֶל־אַבְרָם [n]וַיֹּאמֶר [o]לְזַרְעֲךָ [p]
[q]אֶתֵּן [r]אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת [s]וַיִּבֶן [t]שָׁם [u]
[x]מִזְבֵּחַ [y]לַיהוָה הַנִּרְאֶה [z]אֵלָיו: [a]

[a]כָּלָל אֵרֹשׁ
[b]יָלַד בּוּא
[c]הָיָה
[d]שָׁנָה
[e]מוּת
Cap.xii.
[f]אָמַר
[g]יָלַךְ
[h]רָאָה עָשָׂה
[i]גָּדַל בָּרַךְ
[k]קָלַל אָרַר
[l]שִׁפָּחָה
[m]יָצָא לָקַח
[n]אִישׁ
[o]רֶכֶשׁ
[p]נֶפֶשׁ עָשָׂה
[q]יָרֵה רָאָה
[r]אָמַר
[s]נָתַן נָגַע
[t]זָבַח רָאָה

Interp. chal.

abram filium suũ τ loth filium aran filium filij sui et
sarai nurũ suam vrozes abram filij sui: τ egressi sunt
simul de vr chaldeorũ vt irent in terrã chanaã: vene
runtq; vsq; aran: τ habitauerũt ibi. Et fuerunt dies
thare ducenti τ dnq; anni: τ mortuus est thare in arã.
Et dixit dñs ad abram: proficiscere de Ca.12.
terra tua τ de cognatione tua τ de domo patris
tui ad terram quã monstrauero tibi. Et faciam te in
populũ magnum: τ benedicã tibi: τ magnificabo no
men tuũ: τ eris benedictus. Benedicãq; benedicen
tibus tibi: τ maledicẽtib⁹ tibi maledicã: et bũdicen t
propter te oẽs cognationes terre. Et abijt abram sic
cut locutus est cum eo dñs: τ abijt cũ eo loth. Abram
autẽ erat filius septuaginta τ dnq; annor cum egre
deretur de aran. Et tulit abrã sarai vrozẽ suã: τ loth
filiũ fratris sui τ omnẽ possessionẽ suam quã possede
rãt: τ oẽs aias quas subiecerãt legi in aran: τ egressi
sunt vt irent in terrã chanaã: τ venerũt in terrã cha
naã. Et ptransiuit abrã per terrã vsq; ad locũ sichem
vsq; ad planiciẽ more: chananeus aũt tunc morabat
in terra. Et appuit dñs abrã: τ dixit. Filijs tuis dabo
terrã hanc: τ edificauit ibi altare dño q̃ appuerat ei.

Transla.Chal.

[a]אֶת אַבְרָם בְּרֵיהּ וְיָת לוֹט בַּר בְּרֵיהּ דְּהָרָן בַּר בְּרֵיהּ וְיָת שָׂרַי כַּלָּתֵיהּ אִנְתְּ אַבְרָם בְּרֵיהּ וּנְפַקוּ
עִמְּהוֹן מֵאוּרָא דְּכַשְׂדָּאֵי לְמֵיזַל לְאַרְעָא דְּכְנָעַן וְאֲתוֹ עַד חָרָן וְיָתְיְבוּ תַּמָּן: וַהֲווֹ יוֹמֵי
תֶּרַח מַאתַן וְחַמְשִׁין שְׁנִין וּמִית תֶּרַח בְּחָרָן: Ca.xij. וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָם
אִיזֵל לָךְ מֵאַרְעָךְ וּמִיַּלְדוּתָךְ וּמִבֵּית אַבּוּךְ לְאַרְעָא דְּאַחֲזִינָךְ: וְאֶעְבְּדִנָּךְ לְעַם סַגִּי
וְאֵימְרִנָּךְ וְאַרְבֵּי שְׁמָךְ וְתְהֵא מְבָרָךְ: וְאֵבָרֵךְ מְבָרְכָךְ וּמְלַטְּטָךְ אֵלוֹט וְיִתְבָּרְכוּן
בָּךְ דִּילָךְ כָּל זַרְעֵית אַרְעָא: וַאֲזַל אַבְרָם כְּמָא דְּמַלֵּיל עִמֵּיהּ יְיָ וַאֲזַל עִמֵּיהּ לוֹט
וְאַבְרָם בַּר שַׁבְעִין וְחַמְשׁ שְׁנִין בְּמִפְּקֵיהּ מֵחָרָן: וּדְבַר אַבְרָם יָת שָׂרַי אִנְתְּיהּ וְיָת לוֹט
בַּר אַחוּהִי וְיָת כָּל נַכְסֵיהוֹן דְּקִנְיוּ וְיָת כָּל נַפְשָׁתָא דְּשַׁעְבִּדוּ לְאוֹרַיְתָא בְּחָרָן וּנְפַקוּ
לְמֵיזַל לְאַרְעָא דְּכְנָעַן: וַאֲתוֹ לְאַרְעָא דְּכְנָעַן: וְעֲבַר אַבְרָם בְּאַרְעָא עַד אַתַר שְׁכֶם עַד
מֵישַׁר מוֹרֶה וְכְנַעֲנָאָה בְּכֵין שַׁרֵי בְּאַרְעָא: וְאִתְגְּלִי יְיָ לְאַבְרָם וַאֲמַר לְמִתֶּן יָת
אַרְעָא הָדָא וּבְנָא תַּמָּן מַדְבְּחָא קֳדָם יְיָ דְּאִתְגְּלִי לֵיהּ:

© Biblioteca Nacional de España

Ptiua heb. Tex. Heb. Ges. Ca. rij.

[1]וַיַּעְתֵּק [m]מִשָּׁם [n]הָהָרָה [o]מִקֶּדֶם [p]לְבֵית
[q]אֵל [r]וַיֵּט [s]אָהֳלֹה [t]בֵּית [u]אֵל [v]מִיָּם [w]וְהָעַי
[x]מִקֶּדֶם [y]וַיִּבֶן [z]שָׁם [a]מִזְבֵּחַ [b]לַיהוָה
[c]וַיִּקְרָא [d]בְּשֵׁם [e]יְהוָה: [f]וַיִּסַּע [g]אַבְרָם יי
[h]הָלוֹךְ [i]וְנָסוֹעַ [j]הַנֶּגְבָּה: [k]וַיְהִי [l]רָעָב יי
[m]בָּאָרֶץ [n]וַיֵּרֶד [o]אַבְרָם [p]מִצְרַיְמָה [q]לָגוּר
[r]שָׁם [s]כִּי [t]כָבֵד [u]הָרָעָב [v]בָּאָרֶץ: [w]וַיְהִי יי
[x]כַּאֲשֶׁר [y]הִקְרִיב [z]לָבוֹא [a]מִצְרַיְמָה יי
[b]וַיֹּאמֶר [c]אֶל [d]שָׂרַי [e]אִשְׁתּוֹ [f]הִנֵּה [g]נָא יי
[h]יָדַעְתִּי [i]כִּי [j]אִשָּׁה [k]יְפַת [l]מַרְאֶה [m]אָתְּ: יי
[n]וְהָיָה [o]כִּי [p]יִרְאוּ [q]אֹתְךְ [r]הַמִּצְרִים יי
[s]וְאָמְרוּ [t]אִשְׁתּוֹ [u]זֹאת [v]וְהָרְגוּ [w]אֹתִי יי
[x]וְאֹתָךְ [y]יְחַיּוּ: [z]אִמְרִי [a]נָא [b]אֲחֹתִי [c]אָתְּ
[d]לְמַעַן [e]יִיטַב [f]לִי [g]בַּעֲבוּרֵךְ [h]וְחָיְתָה יי
[i]נַפְשִׁי [j]בִּגְלָלֵךְ: [k]וַיְהִי [l]כְּבוֹא [m]אַבְרָם יי
[n]מִצְרַיְמָה [o]וַיִּרְאוּ [p]הַמִּצְרִים [q]אֶת יי
[r]הָאִשָּׁה [s]כִּי [t]יָפָה [u]הִוא [v]מְאֹד: [w]וַיִּרְאוּ
[x]אֹתָהּ [y]שָׂרֵי [z]פַרְעֹה [a]וַיְהַלְלוּ [b]אֹתָהּ יי
[c]אֶל [d]פַּרְעֹה [e]וַתֻּקַּח [f]הָאִשָּׁה [g]בֵּית יי
[h]פַּרְעֹה: [i]וּלְאַבְרָם [j]הֵיטִיב [k]בַּעֲבוּרָהּ
[l]וַיְהִי [m]לוֹ [n]צֹאן [o]וּבָקָר [p]וַחֲמֹרִים יי
[q]וַעֲבָדִים [r]וּשְׁפָחֹת [s]וַאֲתֹנֹת [t]וּגְמַלִּים:
[u]וַיְנַגַּע [v]יְהוָה [w]אֶת [x]פַּרְעֹה [y]נְגָעִים יי
[z]גְּדֹלִים [a]וְאֶת [b]בֵּיתוֹ [c]עַל [d]דְּבַר [e]שָׂרַי יי
[f]אֵשֶׁת [g]אַבְרָם: [h]וַיִּקְרָא [i]פַרְעֹה יי
[j]לְאַבְרָם [k]וַיֹּאמֶר [l]מָה [m]זֹאת [n]עָשִׂיתָ יי
[o]לִי [p]לָמָּה [q]לֹא [r]הִגַּדְתָּ [s]לִי [t]כִּי [u]אִשְׁתְּךָ יי

[1]וַיַּעַתֵּק [m]מִשָּׁם [n]הָהָרָה [o]מִקֶּדֶם [p]לְבֵית
[q]אֵל [r]וַיֵּט [s]אָהֳלֹה [t]בֵּית [u]אֵל [v]מִיָּם [w]וְהָעַי
[x]מִקֶּדֶם [y]וַיִּבֶן [z]שָׁם [a]מִזְבֵּחַ [b]לַיהוָה
[c]וַיִּקְרָא [d]בְּשֵׁם [e]יְהוָה: [f]וַיִּסַּע [g]אַבְרָם יי
[h]הָלוֹךְ [i]וְנָסוֹעַ [j]הַנֶּגְבָּה: [k]וַיְהִי [l]רָעָב יי
[m]בָּאָרֶץ [n]וַיֵּרֶד [o]אַבְרָם [p]מִצְרַיְמָה [q]לָגוּר
[r]שָׁם [s]כִּי [t]כָבֵד [u]הָרָעָב [v]בָּאָרֶץ: [w]וַיְהִי יי
[x]כַּאֲשֶׁר [y]הִקְרִיב [z]לָבוֹא [a]מִצְרַיְמָה יי
[b]וַיֹּאמֶר [c]אֶל [d]שָׂרַי [e]אִשְׁתּוֹ [f]הִנֵּה [g]נָא יי
[h]יָדַעְתִּי [i]כִּי [j]אִשָּׁה [k]יְפַת [l]מַרְאֶה [m]אָתְּ: יי
[n]וְהָיָה [o]כִּי [p]יִרְאוּ [q]אֹתְךְ [r]הַמִּצְרִים יי
[s]וְאָמְרוּ [t]אִשְׁתּוֹ [u]זֹאת [v]וְהָרְגוּ [w]אֹתִי יי
[x]וְאֹתָךְ [y]יְחַיּוּ: [z]אִמְרִי [a]נָא [b]אֲחֹתִי [c]אָתְּ
[d]לְמַעַן [e]יִיטַב [f]לִי [g]בַּעֲבוּרֵךְ [h]וְחָיְתָה יי
[i]נַפְשִׁי [j]בִּגְלָלֵךְ: [k]וַיְהִי [l]כְּבוֹא [m]אַבְרָם יי
[n]מִצְרַיְמָה [o]וַיִּרְאוּ [p]הַמִּצְרִים [q]אֶת יי
[r]הָאִשָּׁה [s]כִּי [t]יָפָה [u]הִוא [v]מְאֹד: [w]וַיִּרְאוּ
[x]אֹתָהּ [y]שָׂרֵי [z]פַרְעֹה [a]וַיְהַלְלוּ [b]אֹתָהּ יי
[c]אֶל [d]פַּרְעֹה [e]וַתֻּקַּח [f]הָאִשָּׁה [g]בֵּית יי
[h]פַּרְעֹה: [i]וּלְאַבְרָם [j]הֵיטִיב [k]בַּעֲבוּרָהּ
[l]וַיְהִי [m]לוֹ [n]צֹאן [o]וּבָקָר [p]וַחֲמֹרִים יי
[q]וַעֲבָדִים [r]וּשְׁפָחֹת [s]וַאֲתֹנֹת [t]וּגְמַלִּים:
[u]וַיְנַגַּע [v]יְהוָה [w]אֶת [x]פַּרְעֹה [y]נְגָעִים יי
[z]גְּדֹלִים [a]וְאֶת [b]בֵּיתוֹ [c]עַל [d]דְּבַר [e]שָׂרַי יי
[f]אֵשֶׁת [g]אַבְרָם: [h]וַיִּקְרָא [i]פַרְעֹה יי
[j]לְאַבְרָם [k]וַיֹּאמֶר [l]מָה [m]זֹאת [n]עָשִׂיתָ יי
[o]לִי [p]לָמָּה [q]לֹא [r]הִגַּדְתָּ [s]לִי [t]כִּי [u]אִשְׁתְּךָ יי

Trãsla. B. Piero.

[1]Et[m]ide[l] trãsgrediẽs [n]ad mõtẽ qui erat[o] cõtra oriẽtẽ[p] bethel: [r]tetẽdit ibi [e]tabernaculũ suũ [s]ab occidẽte hñs [t]bethel: [r]&[s] ab oriẽte [u]hai. [a]Edificauit quoq; [b]ibi [c]altare [b] dño: [c]&[u] iuocauit [v]nomẽ [g] eius.
[h]Perrexitq; [i]abrã [h]vadẽs [i]&[j] vltra, pgrediẽs [m]ad meridiẽ. [k]Facta ẽ aũt [l]fames [p]i terra. [q]descẽditq; [r]abrã [s]in egyptũ [t]vt pegrinaretur [u]ibi. [r]Preualuerat [t] eĩ [v]fames [a]i terra. [c]Cũq; [b] pe esset [c] vt ingrederetur [w]egyptũ [g] dixit [x]sarai [k] vxori sue.
[n]Noui [o] [q]pulchra [a] sis [o] [p]mulier: [c]&[q] cum [x]viderint [y]te [z]egyptii: [d]dicturi sũt: [b]vxor illius [c]est: [q]&[r] interficient [c] me: [r]&[s] te reseruabunt. [b] Dic ergo [t]obsecro te [q] [k]soror mea [u]sis: [m]vt [n] bñ sit [o]mihi [p]propter te: [q]&[r] viuat [r]aĩa mea [a]ob gr̃am tui.
[n] Cũ itaq; ingressus eẽt [x]abrã [y]egyptũ: [z]viderunt [a]egyptii [c]mulierẽ [q] [d]eẽt [c]pulchra [e]nimis. Et nũciauerunt [b]pricipes [f]pharaoni: [m]&[n] laudauerunt [n] eam [o]apud [p]illũ. [q]Et sublata ẽ [r]mulier in [s]domum [t]pharaonis. [u] abrã vero [x]bene vsi sunt [r] propter illam. [y]Fuerũtq; [a]ei [b]oues [c]&[d] boues [e]&[f] asini [g]&[h] seruí [i]&[j] famule [k]&[l] asine [m]&[n] cameli.
[o]Flagellauit autem [k] dñs [p]pharaonem [n] plagis [o]maximis [p]&[q] domũ eius [r]propter [s] sarai [t]vxorem [u]abram. [v]Vocauitq; [w]pharao [a]abrã: [b]&[c] dixit ei. [c]Quid nã est [d]hoc quod [c] fecisti [f]mihi? [g]Quare [h] nõ [i]dicasti [k] mihi [q] [m]vxor tua

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

et recessit inde ad montẽ ad oriẽtem bethel.
καὶ ἀπέστη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος κατὰ ἀνατολὰς βαιθήλ.
et statuit tabernaculũ suũ in bethel versus ma
καὶ ἔστησε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν βαιθὴλ κατὰ θάλασσα
re: et hay ad orientem. τ edificauit i
σαν, καὶ ἀγγὲ κατὰ ἀνατολάς. καὶ ὠκοδόμησεν ἐκ
bi altare dño. τ inuocauit in
κεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ. καὶ ἐπεκαλέσατο ἐπὶ
nomine dñi. et discessit abram. et va
τῷ ὀνόματι κυρίου. καὶ ἀπῆρεν ἄβραμ. καὶ πορευ
dẽs castrametatus ẽ in deserto. τ facta est fa
θεὶς ἐστρατοπέδευσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἐγένετο λι
mes in terra. et descendit abram in egyptũ
μὸς ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ κατέβη ἄβραμ εἰς αἴγυπτον
vt habitaret ibi. q̃ inualuit fames in terra.
παροικῆσαι ἐκεῖ. ὅτι ἐνίσχυεν ὁ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς.
factũ est ãt q̃ appropiquauit abrã vt ingrederet in egy
ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤγγισεν ἄβραμ εἰσελθεῖν εἰς αἴγυ
ptũ: dixit abram sare vxori sue: noui
πτον, εἶπεν ἄβραμ σάρα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, γινώσκω
ego: q̃ mulier pulchra es. erit ergo cũ vide
ἐγώ, ὅτι γυνὴ εὐπρόσωπος εἶ. ἔσται οὖν ὡς ἂν ἴδω
rint te egyptij: dicent q̃ vxor illius est hec:
σί σε οἱ αἰγύπτιοι, ἐροῦσιν ὅτι γυνὴ αὐτοῦ ἐστιν αὕ
et interficient me: te ãt vendicabunt.
τη, καὶ ἀποκτενοῦσί με, σὲ δὲ περιποιήσονται.
dic ergo q̃ soror illius sum: vt bñ mihi
εἰπὲ οὖν ὅτι ἀδελφὴ αὐτοῦ εἰμι, ὅπως ἂν εὖ μοι
sit ꝓpter te: τ viuet aĩa mea ꝓpter te.
γένηται διὰ σέ, καὶ ἡσεται ἡ ψυχή μου ἕνεκά σου.
factũ ẽ ãt q̃ ingressus ẽ abram in egyptum. vi
ἐγένετο δὲ ἡνίκα εἰσῆλθεν ἄβραμ εἰς αἴγυπτον. ἰ
dentes egyptij mulierẽ: q̃ pulchra erat
δόντες οἱ αἰγύπτιοι τὴν γυναῖκα, ὅτι καλὴ ἦν
nimis. et viderũt eã pricipes pharaonis: τ
σφόδρα. καὶ εἶδον αὐτὴν οἱ ἄρχοντες φαραώ, καὶ
laudauerũt eã ad pharaonẽ: τ indurerunt eam
ἐπῄνεσαν αὐτὴν πρὸς φαραώ, καὶ εἰσήγαγον αὐτὴν
in domũ pharaonis. τ abrã bene vsi sunt
εἰς τὸν οἶκον φαραώ. καὶ τῷ ἄβραμ εὖ ἐχρήσαν
ꝓpter eã. τ fuerunt ei oues: et vitulí:
το δι' αὐτὴν. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ πρόβατα, καὶ μόσχοι,
et asini: et serui: τ famule: et muli: et
καὶ ὄνοι, καὶ παῖδες, καὶ παιδίσκαι, καὶ ἡμίονοι, καὶ
cameli. et cruciauit dñs pharaonẽ cruciatibus
κάμηλοι. καὶ ἔπαισε κύριος τὸν φαραὼ ἐπαισμοῖς
magnis et malis: et domũ eius ꝓpter sa
μεγάλοις καὶ πονηροῖς, καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ πολλὰ σά
rã vxorẽ abram. vocans aũt pharao
ρας τῆς γυναικὸς ἄβραμ. καλέσας δὲ φαραὼ τὸν
abram: dixit: q̃d hoc fecisti mihi: q̃ nõ
ἄβραμ, εἶπε, τί τοῦτο ἐποίησάς μοι, ὅτι οὐκ
renunciasti mihi: q̃ vxor tua
ἀπήγγειλάς μοι, ὅτι γυνή σου

Ptiua chal. Interp. chal.

[1]וְאִסְתַּלַּק מִתַּמָּן לְטוּרָא מְמַדְּנַח לְבֵיתֵאל וּפַרְסֵיהּ לְמִשְׁכְּנֵיהּ בֵּיתֵאל [m]מִמַּעַרְבָא וְעַי
[n]מִמַּדִּינְחָא [o]וּבְנָא תַּמָּן [p]מַדְבְּחָא [q]קֳדָם יְיָ [r]וְצַלִּי בְּשֻׁמָא דַּיְיָ: [s]וּנְטַל אַבְרָם אַזְיָל וְנָטוּל
[t]לְדָרוֹמָא: [u]וַהֲוָה כַּבְּנָא בְּאַרְעָא [v]וּנְחַת אַבְרָם לְמִצְרַיִם [w]לְאִתְתָּבָא תַּמָּן אֲרֵי תַקִּיף כַּבְּנָא
[x]בְּאַרְעָא: [y]וַהֲוָה כַּד קְרִיב [z]לְמֵיעַל לְמִצְרַיִם [a]וַאֲמַר לְשָׂרַי [b]אִתְּתֵיהּ הָא כְּעַן יְדַעְנָא אֲרֵי
אִתְּתָא שַׁפִּירַת [c]חֵזוּ אַתְּ: [d]וִיהֵי כַּד [e]חָזְיָן יָתִיךְ מִצְרָאֵי [f]וְיֵמְרוּן אִתְּתֵיהּ דָּא [g]וְיִקְטְלוּן
יָתִי וְיָתִיךְ [h]יְקַיְּמוּן: [i]אֱמָרִי כְּעַן דַּאֲחָתִי אָתְּ בְּדִיל [j]דְּיוֹטִיב לִי בְּדִילָיְכִי [k]וְתִתְקַיַּם נַפְשִׁי
בְּפִתְגָמָיְכִי: [l]וַהֲוָה כַּד [m]עֵל אַבְרָם לְמִצְרַיִם [n]וְחָזוּ מִצְרָאֵי יָת אִתְּתָא אֲרֵי שַׁפִּירָא הִיא
לְחַדָּא: [o]וַחֲזוּ יָתָהּ [p]רַבְרְבֵי פַרְעֹה [q]וְשַׁבְּחוּ יָתָהּ לְוַת פַּרְעֹה [r]וְאִדְּבַרַת אִתְּתָא לְבֵית פַּרְעֹה:
[s]לְאַבְרָם אוֹטִיב בְּדִילָהּ [t]וַהֲווֹ לֵיהּ עָאן וְתוֹרִין וַחֲמָרִין וְעַבְדִּין וְאַמְהָן וְאַתְנָן וּגְמַלִּין:
[u]וְאַיְתִי יְיָ עַל פַּרְעֹה [v]מַכְתָּשִׁין רַבְרְבִין וְעַל אֵינַשׁ בֵּיתֵיהּ עַל עֵיסָק שָׂרַי [w]אִתַּת אַבְרָם:
[x]וְקָרָא פַּרְעֹה לְאַבְרָם וַאֲמַר מָה דָּא עֲבַדְתָּ לִי לְמָה לָא חַוֵּיתָ לִי אֲרֵי אִתְּתָךְ [y]יְיָ

© Biblioteca Nacional de España

est. et quare dixisti φ soror mea est: et accepi
ἐστί. καὶ ἵνα τί εἶπας ὅτι ἀδελφή μου ἐστί, καὶ ἔλαβον
eam mihi vxorẽ. τ nũc ecce vxor tua co
αὐτὴν ἐμαυτῷ γυναῖκα. καὶ νῦν ἰδοὺ ἡ γυνή σου ἐναν
rã te: accipiẽs recede. τ præcepit pha
τίον σου, λαβὼν ἀπότρεχε. καὶ ἐνετείλατο φα=
rao viris de abram comitari eum:
ραὼ ἀνδράσι περὶ Ἀβραὰμ συμπροπέμψαι αὐτόν,
et vxorẽ eius: et omnia q̃cũq; erãt ei:
καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ,
et lot cũ eo.
καὶ Λὼτ μετ' αὐτοῦ. Ca. 13.

A Hescedit ãt abram de egypto ipse: τ vxor
Ἀνέβη δὲ Ἄβραμ ἐξ Αἰγύπτου αὐτός, καὶ ἡ γυνὴ
eius: et omnia sua: τ lot cum eo in
αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ Λὼτ μετ' αὐτοῦ εἰς
desertũ. abram ãt erat diues valde: in peco
τὴν ἔρημον. Ἄβραμ δὲ ἦν πλούσιος σφόδρα, ἐν κτήνε
ribus τ argento: τ auro. τ abiit vnde egres=
σι, καὶ ἀργυρίῳ, καὶ χρυσίῳ. καὶ ἐπορεύθη ὅθεν ἐξῆλ=
sus ẽtn desertũ: vsq; bethel: vsq; ad locum vbi fuit
θεν εἰς τὴν ἔρημον, ἕως Βαιθὴλ, ἕως τοῦ τόπου οὗ ἦν
tentoriũ eius primo: inter bethel et in=
ἡ σκηνὴ αὐτοῦ τὸ πρότερον, ἀναμέσον Βαιθὴλ καὶ Ἀγα
ter hai: in locũ altaris: quod fecit
μέσον ἀγγέ, εἰς τὸν τόπον τοῦ θυσιαστηρίου, οὗ ἐποίη
illic primo. et inuocauit abram no
σεν ἐκεῖ τὴν ἀρχήν. καὶ ἐπεκαλέσατο Ἄβραμ τὸ ὄνο
mẽ dñi. et lot qui simul ibat cũ abrã: fuerit
μα κυ. καὶ Λὼτ τῷ συμπορευομένῳ μετὰ Ἄβραμ, ἦν
oues: et boues: et armẽta. et nõ capiebat eos
πρόβατα, καὶ βόες, καὶ κτήνη. καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς
tra vt habitarẽt simul. quã substãtia eorum mul
ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα. ὅτι τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολ
B ta: τ nõ poterãt habitare simul. τ facta ẽ pu=
λά, καὶ οὐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἅμα. καὶ ἐγένετο μά=
gna inter pastores pecorũ abram:
Infra. 56.a. χη ἀναμέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Ἄβραμ,
et inter pastores lot. at chananet
καὶ ἀναμέσον τῶν ποιμένων τοῦ Λώτ. οἱ δὲ Χαναναῖοι
et pherezei tũc habitabãt terrã. dixit ãt a
καὶ οἱ Φερεζαῖοι τότε κατῴκουν τὴν γῆν. εἶπε δὲ Ἄ=
bram lot: ne sit pugna inter me et te:
βραμ τῷ Λώτ, μὴ ἔστω μάχη ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ,
et inter pastores meos τ inter
καὶ ἀναμέσον τῶν ποιμένων μου καὶ ἀναμέσον τῶν
Diere. 40.b. pastores tuos: q: hoies fratres sumus nos. nõ ecce
ποιμένων σου, ὅτι ἄνδρες ἀδελφοί ἐσμεν ἡμεῖς. οὐκ ἰδοὺ
ois terra coram te est: recede a me:
πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σου ἐστί; διαχωρίσθητι ἀπ' ἐμοῦ,
C si tu ad sinistrã: ego ad dexterã. si tu ad dexterã: ego ad
εἰ σὺ εἰς ἀριστερά, ἐγὼ εἰς δεξιά. εἰ σὺ εἰς δεξιά, ἐγὼ εἰς
sinistrã. et eleuans oculos suos lot:
ἀριστερά. καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ Λώτ,

esset? quam ob cãm di
xisti esse sororẽ tuam:
vt tollerem ea mihi in
vxorem? Nunc igitur ecce
ecce coniunx tua: accí
pe eam & vade. Prece=
piteq; pharao sup abrã
viris: & deduxerũt eũ
& vxorẽ eius: & omnia que habebat. Ca. 13
Ascendit ergo abrã de egypto ipse & vxor ei?: & oia sua que habebat & loth cũ eo ad australẽ plagã. erat ãt diues valde in possessiõe auri & argẽti. Reuersusq; est per iter quo venerat a meridie in bethel: vsq; ad locũ vbi prius fixerat tabernaculũ inter bethel & hai: in loco altaris quod fecerat prius: & inuocauit ibi nomẽ dñi. Sed & loth qui erat cum abrã fuerũt greges ouium & armenta & tabernacula: nec poterat eos capere terra: vt habitarẽt simul. Erat quippe substãtia eorũ multa & nequibãt habitare cõiter. Vñ facta est rixa iter pastores gregũ abram & loth. Eo aũt tpe chananeus & pherezeus habitabãt in terra illa. Dixit ergo abram ad loth. Ne queso sit iurgiũ inter me & te: & inter pastores meos & pastores tuos: fres ei sumus. Ecce vniuersa terra coram te est: recede a me obsecro. Si ad sinistrã ieris: ego dexteram tenebo: si tu dexteram elegeris: ego ad sinistram pergam. Eleuatis itaq; loth oculis

Cap.xiiij.

וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ
וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנֶּגְבָּה׃
וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף
וּבַזָּהָב׃ וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו מִנֶּגֶב וְעַד
בֵּית־אֵל עַד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה
שָׁם אָהֳלֹה בַּתְּחִלָּה בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין
הָעָי׃ אֶל־מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה
שָׁם בָּרִאשֹׁנָה וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם
בְּשֵׁם יְהוָה׃ וְגַם לְלוֹט הַהֹלֵךְ אֶת
אַבְרָם הָיָה צֹאן וּבָקָר וְאֹהָלִים׃
וְלֹא נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו
כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רָב וְלֹא
יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו׃ וַיְהִי־רִיב בֵּין
רֹעֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי מִקְנֵה
לוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אָז יֹשֵׁב
בָּאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־לוֹט
אַל־נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ
וּבֵין רֹעַי וּבֵין רֹעֶיךָ כִּי אֲנָשִׁים
אַחִים אֲנָחְנוּ׃ הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ
לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי אִם
הַשְּׂמֹאל וְאִימִנָה וְאִם הַיָּמִין
וְאֶשְׂמְאִילָה׃ וַיִּשָּׂא לוֹט אֶת־עֵינָיו

Pritiua.heb.

עָלָה
נֶגֶב
כָּבֵד
מִקְנֶה
נָסַע
קוּם
חָלַל
זְרַח
קָרָא
שֵׁם
יָשַׁב
רָבַשׁ רָבָה
הָיָה רוּב
רָעָה מִקְנֶה
אָמַר
רוּב
נָשָׂא

Transla.Chal.

הוא׃ לְמָה אֲמַרְתְּ אֲחָתִי הוּא׃ וְאֶקַּח אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה׃ וְעַתָּה הִנֵּה אִשְׁתְּךָ קַח וְלֵךְ׃ וְצִוָּה עָלָיו פַּרְעֹה אֲנָשִׁים׃ וַיְשַׁלְּחוּ אֹתוֹ וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר לוֹ׃

Ca.xiij.

וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־דִּי לֵהּ וְלוֹט עִמֵּהּ לְדָרוֹם׃ וְאַבְרָם יַקִּיר מְאֹד בְּמִקְנֵא בְּכַסְפָּא וּבְדַהֲבָא׃ וַאֲזַל לְמַטְלַנּוֹהִי מִדָּרוֹמָא וְעַד בֵּית־אֵל עַד אַתְרָא דְּהַוָּת תַּמָּן אָהֳלֵהּ בְּרֵישָׁא בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין עַי׃ לְאַתַר מַדְבְּחָא דַּעֲבַד תַּמָּן בְּקַדְמָיְתָא׃ וְצַלִּי תַּמָּן אַבְרָם בְּשֵׁמָא דַיְיָ׃ וְאַף לְלוֹט דְּאֲזַל עִם אַבְרָם הֲוָה צָאן וְתוֹרִין וּמַשְׁכְּנִין׃ וְלָא סוֹבְרַת יַתְהוֹן אַרְעָא לְמִיתַּב כַּחֲדָא אֲרֵי הֲוָה קִנְיָנְהוֹן סַגִּי וְלָא יְכִילוּ לְמִיתַּב כַּחֲדָא׃ וַהֲוָה מָצוּתָא בֵּין רֹעֵי בְעִירֵי דְּאַבְרָם וּבֵין רֹעֵי בְעִירֵי דְּלוֹט וְכְנַעֲנָאֵה וּפְרִיזָאָה בְּכֵין יַתִּיב בְּאַרְעָא׃ וַאֲמַר אַבְרָם לְלוֹט לָא כְּעַן תֶּהֱא מַצוּתָא בֵּינִי וּבֵינָךְ וּבֵין רֹעָיָתַי וּבֵין רֹעָיָתָךְ אֲרֵי גּוּבְרִין אַחִין אֲנָחְנָא׃ הֲלָא כָל אַרְעָא קֳדָמָךְ אִתְפְּרַשׁ כְּעַן מִלְּוָתִי אִם אַתְּ לְצִפְּוֹנָא אֲנָא אֲזַל לְדָרוֹמָא׃ וְאִם אַתְּ לְדָרוֹמָא אֲנָא לְצִפְּוֹנָא׃ וּקְקַף לוֹט יָת עֵינֹהִי

Pritiua chal.

אִנְתָּא
לֵהּ
נַטָל
שְׁכַן דַּפָּח
צָלָא הֲוָה
שְׁכַן יַתֵּב קָנֶה
סָגֵא נְצָה רְעָה
הֲוָה
רְעָה פְּרַשׁ

Interp. chal.

esset. Quare dixisti sororem meam? τ tuli eã mihi in vxorem: τ nunc ecce vxor tua: tolle τ vade. Præcepitq; sup eum pharao viris: τ comitati sunt eum τ vxorẽ suam τ omnia que habebat. Cap. 13.
Et ascendit abram de egypto ipse τ vxor eius et oia sua τ loth cum eo ad australũ. Et abrã erat honorat valde in pecoribus τ argẽto τ auro. Et abiit per mansiones suas a meridie τ vsq; bethel τ vsq; ad locum in quo tẽtẽderat primo tabernaculũ suũ inter bethel τ inter hai: ad locũ altaris quẽ ibi fecerat primo: et orauit ibi abrã in noie dñi. Sed τ loth qui abiit cũ abram fuerũt oues τ boues τ tabernacula. τ nõ poterat sustinere eos terra vt habitarẽt simul: q: erat substantia eorũ multa: τ nõ poterãt habitare simul. Et facta est rixa iter pastores pecorũ abram τ pastores pecorum loth: chananeus aũt τ pherezeus tunc habitãt in terra. Et dixit abrã ad loth. Ne sit nunc iurgiũ inter me τ inter te τ inter pastores meos τ inter pastores tuos: quoniã viri fratres sumus nos. Ecce ois terra coram te est: recede nunc a me. si tu ad aquilonem: ego ad meridies: τ si tu ad meridiẽ ego ad aquilonem. Et leuauit loth oculos suos

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua heb. **Ter. Heb.** **Gen.** **Ca. xiiij.**

c וַיִּרְא֑ אֶת־ g כָּל־ b כִּכַּר־ n הַיַּרְדֵּן֙ כִּי־ l כֻלָּהּ֔ יי c רָאָה

m מַשְׁקֶה֖ לִפְנֵי֙ o שַׁחֵ֣ת p יְהוָ֔ה q אֶת־ יי m שָׁקָה

r סְדֹ֑ם s וְאֶת־ t עֲמֹרָ֖ה u גַּ֣ן v יְהוָ֑ה w כְּאֶ֣רֶץ

x מִצְרַ֔יִם y בֹּאֲכָ֥ה z צֹ֖עַר׃ a וַיִּבְחַר־ b לוֹ֣ l לוֹט a בוא

c אֶת־ g כָּל־ b כִּכַּר־ n הַיַּרְדֵּ֑ן d וַיִּסַּ֣ע l לוֹט יי k נָסַע

m מִקֶּ֖דֶם n וַיִּפָּרְדוּ־ o אִ֣ישׁ p מֵעַ֥ל q אָחִֽיו׃ m פָּרַד

r אַבְרָ֖ם s יָשַׁ֣ב t בְּאֶ֣רֶץ u כְּנָ֑עַן v וְלוֹט יי

w יָשַׁ֣ב x בְּעָרֵ֣י y הַכִּכָּ֔ר z וַיֶּאֱהַ֥ל a עַ֖ד b סְדֹֽם׃ z עִיר b אָהַל

c וְאַנְשֵׁ֣י d סְדֹ֗ם e רָעִים֙ f וְחַטָּאִ֔ים יי g רוּעַ

h לַיהוָ֖ה i מְאֹֽד׃ j וַיהוָ֔ה k אָמַ֖ר l אֶל־ יי

m אַבְרָ֑ם n אַחֲרֵ֣י o הִפָּרֶ֔ד לוֹט p מֵעִמּ֔וֹ יי p פָּרַד

q שָׂא־ נָ֣א r עֵינֶ֗יךָ s וּרְאֵ֤ה t מִן־ u הַמָּקוֹם֙ יי q נָשָׂא

v אֲשֶׁר־ w אַתָּ֣ה שָׁ֔ם x צָפֹ֥נָה y וָנֶ֖גְבָּה יי

z וָקֵ֣דְמָה a וָיָ֑מָּה׃ b כִּי־ c אֶת־ d כָּל־ e הָאָ֣רֶץ

f אֲשֶׁר־ g אַתָּה־ h רֹאֶ֔ה i לְךָ֥ j אֶתְּנֶ֖נָּה יי r נָתַן

k וּלְזַרְעֲךָ֥ l עַד־ m עוֹלָֽם׃ n וְשַׂמְתִּ֣י o אֶת־ יי s שׂוּם

p זַרְעֲךָ֥ q כַּעֲפַ֖ר r הָאָ֑רֶץ s אֲשֶׁר־ t אִם־ יי

u יוּכַ֣ל v אִ֔ישׁ w לִמְנ֥וֹת x אֶת־ y עַפַּ֖ר z הָאָ֑רֶץ c כָּל־ d מָנָה

a גַּם־ p זַרְעֲךָ֥ q יִמָּנֶֽה׃ r קוּם s הִתְהַלֵּ֖ךְ יי p הָלַךְ

t בָּאָ֑רֶץ u לְאָרְכָ֖הּ v וּלְרָחְבָּ֑הּ w כִּי־ x לְךָ֥ יי

y אֶתְּנֶֽנָּה׃ z וַיֶּאֱהַ֣ל a אַבְרָ֔ם b וַיָּבֹא֙ c וַיֵּשֶׁב

d בְּאֵלֹנֵ֣י e מַמְרֵ֔א f אֲשֶׁר֙ g בְּחֶבְרוֹ֔ן h וַיִּבֶן־ a אָהַל b בוא

i שָׁ֖ם j מִזְבֵּ֥חַ k לַיהוָֽה׃ a וַיְהִי c בָּנָה

Cap. xiiij. b שָׁם j מִזְבֵּחַ k לַיהוָה

a בִּימֵי b אַמְרָפֶל c מֶלֶךְ d שִׁנְעָר e אַרְיוֹךְ f זְבַח a הָיָה

g מֶלֶךְ h אֶלָּסָר i כְּדָרְלָעֹמֶר j מֶלֶךְ יי b יוֹם

k עֵילָם l וְתִדְעָל m מֶלֶךְ n גּוֹיִם׃ a עָשׂוּ יי a עָשָׂה

o מִלְחָמָה p אֶת־ q בֶּרַע r מֶלֶךְ s סְדֹם t וְאֶת־ יי r לָחַם

Trásla. B. Hiero.

c vidit g oēm circa b regio=
nē l iordanis: k q̃ l vniuersa
m irrigabatur" āteqũ o sub
uerteret p dñs ∞∞∞∞∞∞∞∞
r Sodomā a & t Gomorrā
" sicut paradisus s dñi: & r si
cut s egyptus a veniētib? ī
b segor. c Elegitq̃ o sibi ∞
c lot h b regionē circa i ior
danē: & recessit ∞∞∞∞∞
m ab oriēte." Diuisiq̃ sūt
o alterutrū p a q fratre suo.
r Abram a hītauit t ī terra
" chanaan. k Loth vero ∞
v moratus ē ? ī oppidis q̃
erāt circa iordanē: b & ha
bitauit p in sodomis. c Ho
mines āt f sodomite e pes=
simi erāt b & pctōres corā
i dñō k nimis. m Dixitq̃ l do
minus" ad o abrā a post q̃
q diuisus est a ab eo r loth.
s Leua t oculos tuos: v & vi
de a a loco ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
c in quo nūc es c ad aqui=
lonē & meridiem ∞∞∞∞
e ad orientem b & occiden
tem. l Omnem m terram
" quam p conspicis: q tibi
r dabo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
s & semini tuo t vsq; in" se
piternum: k faciamq; ∞∞
s semen tuū a sicut pulue
rē b terre. b Si quis ∞∞∞∞
c potest f hominū e nume=
rare i puluerem k terre: ∞
m semen l quoq; m tuū" nu
merari poterit. o Surge
ergo & p p ābula q terrā r in
lōgitudie s & in latitudie
sua: t q a tibi x daturus sū
cā. v Mouēs igī taberna=
culū suū a abrā b vēit b & hī
tauit c iuxta cōuallē c mā=
bre: c q̃ ē in hebrō. e Edifi
cauit q̃ b ibi i altare k dño.

Actū ē āt b ī Ca. 14.
Hillo tpe vt c āraphel
d rex e sennaar & f arioch
g Rex h pōti & i chodorlao
mor l rex m elamitarū" &
thadal o rex p gētiū q inirēt
r bellū s cōtra t Basa " regē
x sodomorum: r & contra

Trásla. Gre. lxx. cū interp. latina.

vidit oēs circa regionē iordanis: qr irri
ἐθεῖδε πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι πο
gata erat anteqũ subuerteret deus sodomā
τιζομένη ἦν πρὸ τοῦ καταστρέψαι τὸν θεὸν σόδομα
et gomorrā: sicut paradisus dei: et sicut tra
καὶ γόμορρα, ὡς ὁ παράδεισος τοῦ θεοῦ, καὶ ὡς ἡ γῆ
egypti: donec veniat in segor. t elegit lot
αἰγύπτου, ἕως ἐλθεῖν εἰς ζόγορα. καὶ ἐξελέξατο λὼτ
sibi oēs circa regionē iordanis: t re
ἑαυτῷ πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἀ=
cessit lot ab oriente. t diuisi sunt vnus
πῆρε λὼτ ἀπὸ ἀνατολῶν. καὶ διεχωρίσθησαν ἕκας
quisq; a fratre suo. abram āt habitauit
ος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἄβραμ δὲ κατῴκησεν
in terra chanaan. lot āt habitauit in tra
γῇ Χανάαν. λὼτ δὲ κατῴκησεν ἐν γῇ τῶν περί=
mozū: et habitauit in sodomis. at homines q̃
χώρων, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν σοδόμοις. οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ
in sodomis malt et peccatores corā de
ἐν σοδόμοις πονηροὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐναντίον τοῦ θε
o nimis. dixit aūt deus ad abram postq̃ diui=
οῦ σφόδρα. εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Ἄβραμ μετὰ τὸ δια=
sus ē lot ab eo: suspiciens ocu
χωρισθῆναι τὸν λὼτ ἀπ' αὐτοῦ, ἀναβλέψας τοῖς ὀφ
lis tuis vide a loco vbi tu nūc es: ad
θαλμοῖς σου ἴδε ἀπὸ τοῦ τόπου οὗ σὺ νῦν εἶ, πρὸς
aquilonē et meridiē t oriētem t mare. qr
βορρᾶν καὶ λίβα καὶ ἀνατολὴν καὶ θάλασσαν· ὅτι
oēs terrā quā tu vides: tibi dabo eā: t
πᾶσαν τὴν γῆν ἣν σὺ ὁρᾷς, σοὶ δώσω αὐτήν, καὶ τῷ
semini tuo vsq; in seculū. t faciā semē tuū
σπέρματί σου ἕως αἰῶνος. καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου
sicut arenā terre. si potest aliquis numerare
ὡς τὴν ἄμμον τῆς γῆς. εἰ δύναταί τις ἐξαριθμῆσαι τὴν
arenā terre: et semen tuū numerabit. sur=
ἄμμον τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐξαριθμήσει. ἀνα
gens perambula terrā in lōgitudinē suā t in
στὰς διόδευσον τὴν γῆν εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ εἰς
latitudinē. qr tibi dabo eam et semini
τὸ πλάτος. ὅτι σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί
tuo in seculū. t mouēs tabernaculū abrā: veniēs ha
σου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἀποσκηνώσας Ἄβραμ, ἐλθὼν κα
bitauit iuxta quercū mābre. q̃ erat i chebrō.
τώκησε παρὰ τὴν δρῦν τὴν Μαμβρή. ἣ ἦν ἐν Χεβρών.
et edificauit ibi altare dño.
καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ. Ca. 14.
Factū ē aūt in regno amraphel regis
Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ Ἀμαρφὰλ βασιλέ
sennaar: arioch rex elasar: chodorlaomor
ως Σενναάρ, Ἀριὼχ βασιλεὺς Ἐλασάρ, Χοδολλογομὼρ
rex clam: et thargal rex gentiū. fecit
βασιλεὺς Αἰλάμ, καὶ Θαργὰλ βασιλεὺς ἐθνῶν, ἐποίησε
bellū cum balla rege sodomorū: t cū
πόλεμον μετὰ Βαλλὰ βασιλέως σοδόμων, καὶ μετὰ

Infra 17. b. 26. a. Roma 4. d.

Pritiua chal. **Interp. chal.**

et vidit omnē planiciē iordanis: qr tota esset irrigua
antequā disperderet dñs sodomam t gomorrā: sicut
hortus dñi t sicut terra egypti ad introitū sogor. Et
elegit sibi loth omnē planiciē iordanis: t pfectus est
loth priꝰ: t diuisi sunt vnusquisq; a fratre suo. Abrā
habitabat in terra chanaā: t loth habitabat in vrbi
bus cāpestribus: t tetendit tabernacula vsq; ad sodo
mam. Viri autē sodome erāt iniqui cū suo mamona
t pessimi in corpibus suis coram dño nimis. Dixitq;
dñs ad abram postq̃ diuisus est loth ab eo: leua nunc
oculos tuos: t vide a loco in quo tu es ad aquilonem
et ad meridiem: t ad orientē: et ad occidentem. quo=
niam omnē terram quam tu vides tibi dabo eam et
filijs tuis vsq; in seculuz. et ponam filios tuos mul
tos sicut puluerem terre: sicut enim non est possibi=
le viro numerare puluerem terre: sic filij tui non nu
merabūtur. Surge ambula per terram in longitudi
ne t in latitudine sua: qr tibi dabo eam. Et tetendit
abram tabernaculum t venit t habitauit in planicie
mamre: q̃ est in chbrō: t edificauit ibi altare corā dño.
Et factum est in diebus amraphel re=
gis babylonis: arioch rex elasar: codorlaomor
rex clam: et tadaal rex gentium fecer unt prelium cu
bera rege sodome t cum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Transla. Chal.

וחזא ית כל מישר ירדנא ארי כולה בית שקיא קדם חבלות ייי ית סדום וית
עמורה כגנתא דייי כארעא דמצרים למטי צוער: ובחר ליה לוט ית כל מישר ירדנא
מטול לוט בקדמיתא ואתפרשו גבר מלות אחוהי: אברם יתיב בארעא דכנען ולוט
יתיב בקרוי מישרא ופרס עד סדום: ואינשין דסדום בישין בממונהון וחייבין ק
דם ייי לחדא: וייי אמר לאברם בתר דאתפרש לוט מלותיה זקוף כען
עינך וחזי מן אתרא דאת תמן לצפונא ולדרומא ולמדינחא ולמערבא: ארית כל
ארעא דאת חזי לך אתינינה ולבנך עד עלמא: ואשוי ית בנך סגיאין כעפרא דארעא
מא דלית איכול לבר לממני ית עפרא דארעא אף בנך לא יתמנון: קום הליך
בארעא לאורכה ולפותיה ארי לך אתינינה: ופרס אברם ואתא ויתיב בממשרי
בארעא די בחברון ובנא תמן מדבחא קדם ייי: Ca. xiiij. והוה בימי

© Biblioteca Nacional de España

Trãsla.Grc.lxx.cũ interp̃.latina.

barsa rege gomorre: τ sennaar rege
βαρσὰ βασιλέως γομόρρας, καὶ σεννααὰρ βασιλέως
adama: τ symor rege seboim: et rege
ἀδάμα, καὶ συμὼρ βασιλέως σεβωείμ, καὶ βασιλέ
balac. hec est segor. oēs hi con=
ως βαλάκ. αὕτη ἐστὶ σηγώρ. πάντες οὗτοι συνε
uenerũt in vallem salsam. hoc ma=
φώνησαν ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν ἁλικήν. αὕτη θά=
re salis. duodecim ãnis ipsi seruierunt
λασσα τῶν ἁλῶν. δώδεκα ἔτη αὐτοὶ ἐδούλευσαν τῷ
chodorlaomor:. τ terciodecimo anno recef
χοδολλογομόρ. καὶ τῷ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει ἀπέ
serũt. in ãt quarto decimo anno venit
σησαν. ἐν δὲ τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει ἦλθε
chodorlaomor et reges cum eo: et tru
χοδολλογομὸρ καὶ οἱ βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ, καὶ κατέ
cidauerũt gigãtes in astaroth: carnaim: τ gẽ
κοψαν τοὺς γίγαντας τοὺς ἐν ἀσταρώθ, καρναΐν, καὶ ἐθ
tes fortes cũ eis. et emmeos in sane
νη ἰσχυρὰ ἅμα αὐτοῖς. καὶ τοὺς ἐμμαίους ἐν σαυὴ τῇ
ciuitate. et chorreos in mõtibus seir
πόλει, καὶ τοὺς χορραίους τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσι σεὶρ
vsq̃ ad terebinthũ pharã. q̃ est in solitudine. τ re=
έως τερεβίνθου τῆς φαραμ. ἡ ἐστὶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἀνα
uersi venerũt ad fontẽ iudicij. ipsa
στρέψαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν πηγὴν τῆς κρίσεως. αὕτη
est cades: τ trucidauerũt oēs principes a
ἐστὶ κάδης. καὶ κατέκοψαν πάντας τοὺς ἀρχοντας α
malec: et amorreos: τ habitantes
μαλὴκ, καὶ τοὺς ἀμορραίους, καὶ τοὺς κατοικοῦντας
in asasonthamar. egressus ẽ ãt rex sodomor: et
ἐν ἀσασονθαμάρ. ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς σοδόμων, καὶ
B rex gomorre: τ rex adama: et rex
βασιλεὺς γομόρρας, καὶ βασιλεὺς ἀδάμ, καὶ βασι
seboim: et rex balac. hec est se=
λεὺς σεβωείμ, καὶ βασιλεὺς βαλάκ. αὕτη ἐστὶ ση
gor. et occurrerũt cũ acie eis in prelium in
γώρ. καὶ παρετάξαντο αὐτοῖς εἰς πόλεμον ἐπὶ τῇ
valle salsa aduersus chodorlaomor regem e=
κοιλάδι τῇ ἁλικῇ πρὸς χοδολλογομὸρ βασιλέα ἐλ=
lam: τ chargal regem gentũ: τ amraphel re
λάμ, καὶ θαργὰλ βασιλέα ἐθνῶν, καὶ ἀμαρφὰλ βασι=
gem sennaar: τ arioch regem elasor: et quat=
λέα σεννααὰρ, καὶ ἀριὼχ βασιλέα ἐλασὰρ, καὶ οἱ τέσ
tuor reges aduersus quinq̃. at vallis sal
σαρες βασιλεῖς πρὸς τοὺς πέντε. ἡ δὲ κοιλὰς ἡ ἁλι=
sa: putei putei bituminis. fugit aũt rex
κή, φρέατα φρέατα ἀσφάλτου. ἔφυγε δὲ βασιλεὺς
sodomorũ: et rex gomorre: et ceciderunt il
σοδόμων, καὶ βασιλεὺς γομόρρας, καὶ ἐνέπεσον ἐκ=
lic. at qui remãsere ũt fugerũt in mõtana. ac
κεῖ. οἱ δὲ καταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὴν ὀρεινήν. ἔλ=
ceperũt ãt equitatũ oēm
λαβον δὲ τὴν ἵππον πᾶσαν τὴν

Transla.B.Hiero.

[3]bersa [a]rege [b]gomorre: & contra [c]sennaab [b] regem [c]adame: [f] & contra seme ber [g]rege [h] seboim: cõtra q̃ [i]rege [k] bale: [l] ipsa est [m] segor. [n] Oēs [o] hi [p] conuenerũt [q] in [r] valle [s] siluestrẽ: [t] q̃ nunc est [u] mare [x] salis. ∞∞∞
[r] Duodecim enim [a] annis [b] seruierant ∞∞∞

Prima heb. | Ter. Heb. | Beñ. | Ca. xiiij.

סְדֹם וַעֲמֹרָה וְאֶת כָּל אֲכָלָם וַיֵּלֵכוּ׃
וַיִּקְחוּ אֶת לוֹט וְאֶת רְכֻשׁוֹ בֶּן אָחִי
אַבְרָם וַיֵּלֵכוּ וְהוּא יֹשֵׁב בִּסְדֹם׃
וַיָּבֹא הַפָּלִיט וַיַּגֵּד לְאַבְרָם הָעִבְרִי
וְהוּא שֹׁכֵן בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא הָאֱמֹרִי
אֲחִי אֶשְׁכֹּל וַאֲחִי עָנֵר וְהֵם בַּעֲלֵי
בְּרִית אַבְרָם׃ וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי
נִשְׁבָּה אָחִיו וַיָּרֶק אֶת חֲנִיכָיו
יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ
מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד דָּן׃ וַיֵּחָלֵק
עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וַעֲבָדָיו וַיַּכֵּם
וַיִּרְדְּפֵם עַד חוֹבָה אֲשֶׁר מִשְּׂמֹאל
לְדַמָּשֶׂק׃ וַיָּשֶׁב אֶת כָּל הָרְכוּשׁ
וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וּרְכֻשׁוֹ הֵשִׁיב
וְגַם אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הָעָם׃ וַיֵּצֵא
מֶלֶךְ סְדֹם לִקְרָאתוֹ אַחֲרֵי שׁוּבוֹ
מֵהַכּוֹת אֶת כְּדָרְלָעֹמֶר וְאֶת
הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל עֵמֶק שָׁוֵה
הוּא עֵמֶק הַמֶּלֶךְ׃ וּמַלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ
שָׁלֵם הוֹצִיא לֶחֶם וָיָיִן וְהוּא כֹהֵן
לְאֵל עֶלְיוֹן׃ וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ
אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃
וּבָרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן
צָרֶיךָ בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל׃
וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סְדֹם אֶל אַבְרָם תֶּן
לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרְכֻשׁ קַח לָךְ׃ וַיֹּאמֶר
אַבְרָם אֶל מֶלֶךְ סְדֹם הֲרִמֹתִי

בּוֹא הַפָּלִיט הַנָּדִ
בְּרִית הַשֵּׁמֶע
שְׁבוּיָה הֲרִיק חָנִיךְ
יָלִיד
מֵאָה הָדָן הָלַק
עֲנָבָה
שְׁמֹאל
שׁוּב הָרַכּוּשׁ
שִׁוּב
נָשָׁה
מְלָכִים
נְבָה
הַמְּלָכִים
Debre. 7.a.
צֵא
עָלָה בָּרוּךְ
בָּרוּךְ
צוּר נָתַן עֲשֵׂר
אֲמַר נָתַן
לָקַח
רוּם

Trãsla. B. Hiero.

sodomorũ & gomorreorũ: & vniuersa q̃ ad cibũ ptinẽt: & abierũt. Necnõ & loth & sbãm eius filiũ fris abrã qui habitabat in sodomis. Et ecce vnus qui euaserat: nũciauit abrã hebreo: qui hitabat in cõualle mãbre ammorrei fris eschol & fris aner. Hi enim pepigerant fedus cũ abrã. Q d cũ audisset abram captum videlicet loth frẽm suũ: nũerauit ex peditos vernaculos suos trecẽtos decẽ & octo: & persecutus est eos vsq; Dan. Et diuisis socíis irruit sup eos nocte Percussitq; eos: & persecutus est hoba: que est ad leuã damasci. Reduxitq; omnem substantiam eo & loth frẽm suũ cum substantia illius: mulieres quoq; & populũ. Egressus est autẽ rex sodomorũ in occursum eius: postq; reuersus ẽ a cede chodorlaomor & regũ qui cũ eo erãt in valle saue: que est vallis regis.

At vero melchisedech rex salẽ pferens panẽ & vinũ: erat ei sacerdos dei altissimi bñdixitq; ei & ait. Benedictus abram deo excelso: qui creauit celum & terrã: & bñdictus deus excelsus quo protegẽte hostes in manibus tuis sũt. Et dedit ei decimas ex oib. Dixit ãt rex sodomorũ ad abrã. Da mihi aias: cetera tolle tibi Quid respõdit ei. Leuo

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp. latina.

sodomorũ et gomorre: et oẽs cibos eo-
σοδόμων καὶ γομόῤῥας, καὶ πάντα τὰ βρώματα αὐ-
rũ: et abierunt. acceperũt ãt et lot filiũ fra-
τῶν, καὶ ἀπῆλθον. ἔλαβον δὲ καὶ τὸν λὼτ υἱὸν τοῦ ἀδελ
tris abram: & suppellectilẽ eius: & abierunt.
φοῦ Ἄβραμ, καὶ τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπῴχοντο.
erat.n. habitãs in sodomis. aduenienẽs ãt
ἦν γὰρ κατασκηνῶν ἐν σοδόμοις. παραγενόμενος δὲ
quidã saluatorũ: nunciauit abram trã
τις τῶν ἀνασωθέντων, ἀπήγγειλε τῷ Ἄβραμ τῷ πε
sitoru: ipse aũt habitabat apũd quercũ mãbre am
ράτῃ, αὐτὸς δὲ κατῴκει παρὰ τὴν δρυὶ τὴν Μαμβρὶ Ἀμ
mor fratris eschol: & fratris aunã. qui e
μορῥοῦ τοῦ ἀδελφοῦ Ἐσχὼλ, καὶ ἀδελφοῦ Αὐναν. οἱ ἦ-
rant cõfederati abram. audiẽs ãt abram: q̃ ca-
σαν συνωμόται τοῦ Ἄβραμ. ἀκούσας δὲ Ἄβραμ, ὅτι ἠχ
ptiuatus ẽ lot nepos eius: numerauit
μαλώτευται λὼτ ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ, ἠρίθμησε τοὺς
pprios vernaculos suos: trecentos decem et octo
ἰδίους οἰκογενεῖς αὐτοῦ, τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτώ.
et persecutus ẽ vsq; ad dã. & irruit sup eos
καὶ κατεδίωξεν ἕως Δάν. καὶ ἐπέπεσεν ἐπὰ αὐτοὺς
nocte ipse: & pueri eius. & percussit
τὴν νύκτα αὐτός, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ. καὶ ἐπάταξεν
eos. et pscutus ẽ vsq; ad chobal. q̃ est in sinistra dama
αὐτοὺς. καὶ κατεδίωξεν ἕως Χοβὰλ. ἣ ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ Δαμα
sci. et reduxit omnẽ equitatũ sodomorũ. et lot
σκοῦ. καὶ ἀπέστρεψε πᾶσαν τὴν ἵππον σοδόμων. καὶ τὸν λὼτ
nepotem suũ reduxit: et substãtiã suã: et
τὸν ἀδελφιδοῦν αὐτοῦ ἀπέστρεψε, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, καὶ
mulieres: et ppl̃s. egressus ẽ ãt rex sodomorũ: et
τὰς γυναῖκας, καὶ τὸν λαόν. ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς σοδόμων, καὶ
rex gomorre in occursum eius: postq; reuersus ẽ
βασιλεὺς γομόῤῥας εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, μετὰ τὸ ἀποστρέψαι
a cede chodorlaomor: et regũ qui cũ
ἀπὸ τῆς κοπῆς τοῦ χοδολλογομόρ, καὶ τῶν βασιλέων τῶν με
eo in valle saue. hic erat campus regis mel
τὰ αὐτοῦ εἰς τὴν κοιλάδα τὴν σαυή. τοῦ ἦν πεδὸν βασιλέως μελ
chisedec: et melchisedec rex salem protulit ipũ pa
χισεδέκ. καὶ μελχισεδὲκ βασιλεὺς σαλὴμ ἐξήνεγκεν αὐτῷ ἄρ
nes et vinũ. erat ãt sacerdos dei altissimi. & benedixit ei
τος καὶ οἶνον. ἦν δὲ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου. καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν
melchisedec. & dixit benedictus abram deo altissi
μελχισεδέκ. καὶ εἶπεν εὐλογημένος Ἄβραμ τῷ θεῷ τῷ ὑψί-
mo: qui creauit celũ et terrã. & benedictus dñs deus al
στῳ, ὃς ἔκτισε τὸν οὐνὸν καὶ τὴν γῆν. καὶ εὐλογητὸς κς ὁ θς ὁ ὑψί-
tissimus: q̃ tradidit inimicos tuos captiuos tuos. & de
στος, ὃς παρέδωκε τοὺς ἐχθρούς σου ὑποχείριούς σου. καὶ ἔδω-
dit ei abram decimã ex oibus. dixit ãt rex
δωκεν αὐτῷ Ἄβραμ δεκάτην ἀπὸ πάντων. εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς
sodomorũ ad abram: da mihi viros: & equitatũ ac
σοδόμων πρὸς Ἄβραμ, δός μοι τοὺς ἄνδρας, τὴν δὲ ἵππον λα-
cipe tibiipsi. dixit aũt abram ad regem sodomorũ: extẽdã
βε σεαυτῷ. εἶπε δὲ Ἄβραμ πρὸς τὸν βασιλέα σοδόμων, ἐκτεν-

Prima chal. | Interp. chal.

אָכָל
שְׁזַב חֲדָה שָׂרָא
שָׂרָא קוּם
שְׁבָה
יָלַג מָחָא
תּוּב מָנָה
נְשָׁה תּוּב מָחָא
שָׂרָא פָּנָה
נַבַּק שְׁמַשׁ עָלָה
מָנָה
יְהַב מָנָה
רוּם

Transla. Chal.

סְדוֹם וַעֲמוֹרָה וַיָת כָּל מֵיכְלֵהוֹן וַאֲזָלוּ׃ וּשְׁבוּ יַת לוֹט וַיָת קִנְיָנֵיהּ בַּר אַחוּהִי דְּאַבְרָם
וַאֲזָלוּ וְהוּא יָתֵב בְּסְדוֹם׃ וַאֲתָא מְשֵׁזְבָא וְחַוִי לְאַבְרָם עִבְרָאָה וְהוּא שָׁרֵי בְּמֵישְׁרֵי
מַמְרָא אֱמוֹרָאָה אַחוּהִי דְּאֶשְׁכּוֹל וְאַחוּהִי דְּעָנֵר וְאִינּוּן מָאֲרֵי קְיָמָיָא דְּאַבְרָם׃ וּשְׁמַע
אַבְרָם אֲרֵי אִשְׁתְּבִי אָחוּהִי וְזַדְּרִיז יַת עוּלֵמוֹהִי יְלִידֵי בַיְתֵיהּ תְּלַת מְאָה וּתְמָנֵי עַשְׂר
וְרָדַף עַד דָּן׃ וְאִתְפְּלִיג עֲלֵיהוֹן בְּלֵילְיָא הוּא וְעַבְדּוֹהִי וּמְחָנוּן וְרָדַפִינוּן עַד חוֹבָה דִי
מִן צִפְּוֹנָא לְדַמַּשְׂקוּ׃ וְאַתְיָב יַת כָּל קִנְיָנָא וְאַף יַת לוֹט אַחוּהִי וְקִנְיָנֵיהּ אַתְיָב וְאַף יַת
נְשָׁיָא וְיַת עַמָּא׃ וּנְפַק מַלְכָא דְּסְדוֹם לְקַדָּמוּתֵיהּ יַת כְּדַרְלָעֹמֶר
וַיָת מַלְכָיָא דְּעִמֵּיהּ לְמֵישַׁר מְבָנָא הוּא בֵית דִּיסָא דְּמַלְכָא׃ וּמַלְכִּי צֶדֶק מַלְכָא
דְּיוּרוּשְׁלֵם אַפֵּיק לַחֲם וַחֲמַר וְהוּא מְשַׁמֵּשׁ קֳדָם אֵל עִלָּאָה׃ וּבָרְכֵיהּ וַאֲמַר בְּרִיךְ אַבְרָם
קֳדָם אֵל עִלָּאָה דְּקִנְיָנֵיהּ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא׃ וּבְרִיךְ אֵל עִלָּאָה דְּמָסַר שַׁנְאָךְ בִּידָךְ וְיַהֲב
לֵהּ חַד מִן עַשְׂרָה מִכּוֹלָא׃ וַאֲמַר מַלְכָא דְּסְדוֹם לְאַבְרָם הַב לִי נַפְשָׁתָא וְקִנְיָנָא דְּבַר
לָךְ׃ וַאֲמַר אַבְרָם לְמַלְכָא דְּסְדוֹם אֲרִימִית

© Biblioteca Nacional de España